

SZCZAWNICA 2012

R E M I N E S C E N C J E

Z

KONGRESU UZDROWISK POLSKICH,
FORUM REGIONÓW,
SEMINARIÓW I WYJAZDÓW STUDYJNYCH

**XXI KONGRES
UZDROWISK
POLSKICH**

SZCZAWNICA 17-19 CZERWCA 2012 R.

R E M I N E S C E N C J E

Z

**KONGRESU UZDROWISK POLSKICH,
FORUM REGIONÓW,
SEMINARIÓW I WYJAZDÓW STUDYJNYCH**

Recenzenci:

prof. dr hab. Włodzisław Kuliński

prof. dr hab. Bogusław Sawicki

Wydawca:

Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP,

ul. Czarny Potok 27/24,

33-380 Krynica-Zdrój,

www.sgurp.pl,

biuro@sgurp.pl

Realizacja:

Agencja S-print

Teksty:

Jan Matuszyński, Iwona Drozd

Konsultacja merytoryczna:

Jan Golba, Iwona Drozd

Redakcja techniczna i korekta:

Krzysztof Łasak, Jan Matuszyński

Tłumaczenia tekstów:

Biuro Tłumaczeń Vision Jobs

Opracowanie graficzne i skład:

S-print 2 Sp z o.o.

Zdjęcia: Jan Matuszyński, Archiwum SGU RP

ISBN 978-83-932604-4-7

Exemplarz bezpłatny.

Organizatorzy XXI Kongresu Uzdrawisk Polskich

STOWARZYSZENIE GMIN
UZDRAWISKOWYCH RP

Sponsor strategiczny

NATURALNA
WODA MINERALNA

Sponsor

Patronat medialny

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

SZANOWNI PAŃSTWO,

W dniach 17-19 czerwca 2012 r. odbył się w Szczawnicy XXI Kongres Uzdrawisk Polskich. Tematem przewodnim Kongresu była próba uzyskania odpowiedzi na pytanie:

„W którym miejscu są dziś polskie uzdrawiska? Kto, odpowiedzialnie odpowie na to pytanie?”

Odpowiedź na hasło przewodnie Kongresu ma strategiczne znaczenie w sytuacji, gdy coraz częściej słyszymy o wprowadzaniu pełnej odpłatności za leczenie uzdrawiskowe.

Jak zaznaczyłem, w trakcie Kongresu wspólnie podjęliśmy próbę. Czy się powiodła?

Teksty, prezentacje, wnioski zamieszczone w tej publikacji niech staną się podstawowymi elementami tej próby odpowiedzi.

Podczas obrad kongresowych poruszone zostały tematy związane m.in. z nowymi perspektywami finansowania polskich uzdrawisk, miejscem polskich uzdrawisk w europejskich sieciach współpracy, tworzeniem wspólnego, nowoczesnego produktu uzdrawiskowego wraz z rozwijaniem wzajemnie się uzupełniających sposobów promocji tego produktu na arenie międzynarodowej.

Starannie dobrane referaty i wystąpienia, uznani w kraju i na świecie prelegenci, - to wszystko pozwoliło uczestnikom zacerpnąć najbardziej aktualnych informacji

i zapoznać się z najnowszymi trendami rozwoju uzdrawisk oraz wzbudzić twórczy niepokój pozwalający na wypracowanie nowego programu działania na najbliższe lata.

Kongres Uzdrawisk Polskich miał charakter międzynarodowy w związku z realizacją przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP projektu „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Udział w spotkaniach i obradach kongresowych wzięli prelegenci z Portugalii, Słowacji, Węgier i Ukrainy.

Spotkaliśmy się w malowniczym pienińskim uzdrawisku z tradycjami (Szczawnica), posiadającym doskonałą bazę noclegową (Solar Spa, Budowlani, Nawigator, Modrzewie) i urokliwe miejsce na obrady (stylowy Dworek Gościnny).

Obradom Kongresu towarzyszyły: wystawa urządzeń i sprzętu rehabilitacyjnego, prezentacja wód leczniczych i mineralnych oraz kosmetyków wytworzonych w oparciu o naturalne produkty lecznicze.

Więcej szczegółów znajdziecie Państwo w sprawozdaniu i wnioskach pokongresowych w dalszej części publikacji.

Do zobaczenia w trakcie obrad XXII Kongresu Uzdrawisk Polskich!

JAN GOLBA
prezes Zarządu
Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP

XXI KONGRES UZDROWISK POLSKICH

Szczawnica 17-19 czerwca 2012r.

Otwarcie obrad Kongresu: Grzegorz Niezgodą - burmistrz Szczawnicy, Jan Golba - prezes SGU RP, Krzysztof Mańkowski - prezes Thermaleo Sp. z o.o.

Bartłomiej Walas - wiceprezes Polskiej Organizacji Turystycznej

Andrzej Gut-Mostowy - poseł na Sejm RP, przewodniczący Sejmowej Podkomisji Turystyki

Jerzy Szymańczyk – prezes Unii Uzdrawisk Polskich wręcza Rafałowi Jurkowi – marszałkowi woj. dolnośląskiego statuetkę Asklepiosa

Reinhard Petry - project manager Europejskiego Związku Uzdrawisk

Barbara Jabłońska – naczelnik Departamentu ds. Służb Mundurowych NFZ

Justyna Przybysz - przedstawicielka Departamentu Ochrony Klimatu NFOŚiGW

Regionalne przywitanie gości kongresowych - Piotr Gąsienica, dyrektor MOK w Szczawnicy

Andrzej Brzozowy - przedstawiciel Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR

Koncert dziecięcego zespołu „Juhasy”

Goście i uczestnicy Kongresu

XXI KONGRES UZDROWISK POLSKICH

Szczawnica 17-19 czerwca 2012r.

Csilla Mesosi - przedstawicielka Europejskiego Związku Uzdrowisk

Joao Barbosa - marketing manager Europejskiego Związku Uzdrowisk

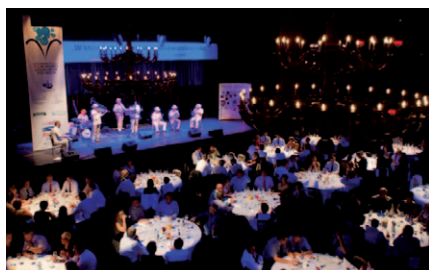
Ruslan Kozyr - burmistrz miasta-uzdrowiska Truskawiec

Edward Pyrek - konsultant biznesowy, specjalista od kreowania wizerunku

Rozmowy w kularach

Bankiet inauguracyjny Kongres - koncert New Market Jazz Band

Wystawa urządzeń i sprzętu medycznego

Wystąpienia przedstawicieli rządu

ANDRZEJ BRZOSOWY

główny specjalista w Departamencie Koordynacji Polityki Strukturalnej
Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

**MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA
PROJEKTÓW: TURYSTYCZNYCH,
UZDROWISKOWYCH
I INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ
ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W NOWEJ
PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ**

SZANOWNI PAŃSTWO,

Serdecznie dziękuję w imieniu pani Minister Elżbiety Bieńkowskiej za zaproszenie na tegoroczny XXI Kongres Uzdrowisk Polskich i możliwość uczestniczenia w dyskusji na temat planów rozwoju branży uzdrowiskowo-turystycznej.

Jako Ministerstwo Rozwoju Regionalnego z zadowoleniem obserwujemy, że uzdrowiska polskie, chcąc konkurować na międzynarodowym rynku usług turystyki uzdrowiskowej, rozwijają i unowocześniają swoją działalność, realizując nowe, innowacyjne inwestycje. Niektóre z nich w części finansujemy w ramach działania 6.4 „Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym” Programu Innowacyjna Gospodarka (PO IG). W ramach projektu *Termy Cieplickie – Dolnośląskie Centrum Rekreacji Wodnej*, który uzyskał dofinansowanie w wysokości 16,8 mln zł, powstaje całoroczny kompleks basenowo-rekreacyjny wykorzystujący wody termalne o temperaturze przekraczającej 90°C, mających właściwości lecznicze i profilaktyczne. Kolejną inwestycją finansowaną ze środków Programu Innowacyjna Gospodarka jest *Międzynarodowy turystyczny produkt markowy „Uzdrowiska Kłodzkie”* o wartości dofinansowania 8,7 mln zł. W wyniku realizacji projektu poszerzone zostaną usługi oferowane przez Zespół Uzdrowisk Kłodzkich – powstaje centrum rehabilitacyjne i SPA

oraz centrum zabiegów (sale do helioterapii, zabiegi borowinowe, łaźnie i baseny rehabilitacyjne), rozbudowany został Zakład Przyrodolecznicy w Szpitalu Uzdrowiskowym Wielka Pieniawa w Polanicy Zdrój. Oba ww. projekty są na bardzo zaawansowanym etapie realizacji, zatem wkrótce turyści i kuracjusze będą mogli korzystać z ich efektów. Dzięki tym inwestycjom współfinansowanym ze środków unijnych miasta uzdrowiskowe takie jak m. in.: Cieplice, Kudowa Zdrój, Duszniki Zdrój czy Polanica Zdrój, mogą zaoferować turystom nowoczesne urządzenia do terapii i wypoczynku, a ich atrakcyjność dla mieszkańców Polski i turystów zagranicznych znacznie wzrasta.

Wsparcie inwestycji związanych z wykorzystaniem potencjału uzdrowiskowego następuje także w znacznym stopniu w Regionalnych Programach Operacyjnych, na przykład RPO Województwa Dolnośląskiego.

Na obecnym etapie prac nad przygotowaniem do wdrażania programów w nowej perspektywie finansowej trudno określić zakres możliwego wsparcia dla tego typu inwestycji. Ewentualne wsparcie dla uzdrowisk powinno być traktowane głównie jako element strategii regionalnych. W latach 2014-2020 Fundusze będą mogły być przeznaczone na realizację celów tematycznych prze-

widzianych w projektach rozporządzeń UE, które będą określały zasady wdrażania programów funduszkowych. Chciałbym jednak podkreślić, że z dotychczasowych rozmów dotyczących tych regulacji widoczne jest, że priorytetowo będą traktowane inwestycje przyczyniające się do wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki.

W naszej opinii, podniesienie konkurencyjności sektora turystyki w całej UE powinno mieć kluczowe znaczenie dla jego pozycji w kontekście dynamicznego i zrównoważonego wzrostu. W nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020, Komisja Europejska nie przewidziała bezpośredniego wsparcia dla sektora turystyki. Jednakże projekty z tego sektora prawdopodobnie będą mogły być wspierane w ramach niektórych z planowanych 11 celów tematycznych. Zatem ewentualne wsparcie inwestycji realizowanych przez uzdrowiska zależne będzie od wpisania się Państwa propozycji w ten cel. I tak, na podstawie wstępnych analiz, turystyka teoretycznie mogłaby wpisywać się w następujące cele tematyczne:

- Cel 2 (Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych) - wsparcie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, handel elektroniczny, e-turystyka.

- Cel 3 (Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury) - wspieranie i promowanie przedsiębiorstw turystycznych.
- Cel 4 (Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach) - wsparcie inwestycji na rzecz rozwoju turystycznej infrastruktury niskowęglowej, w tym inwestycje w miejscowościach uzdrowiskowych.
- Cel 6 (Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów) – wsparcie turystyki jako elementu powiązanego z kulturą i dziedzictwem kulturowym.
- Cel 7 (Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych) - rozwój transportu i szlaków rowerowych oraz wodnych.
- Cel 8 (Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników) – wsparcie turystyki jako elementu strategii lokalnych, zapewnienie dostępu do zatrudnienia w sektorze turystyki, wsparcie inwestycyjne dla samozatrudnienia oraz rozwoju przedsiębiorstw turystycznych.
- Cel 9 (Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem) - formy

turystyki społecznej dla osób wykluczonych (w tym ubogich, starszych i niepełnosprawnych), współpraca z innymi krajami/regionami UE,

- Cel 10 (Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie) – podnoszenie kwalifikacji pracowników z sektora turystyki, poprawa jakości szkolnictwa związanego z turystyką.

W zakresie wsparcia projektów dotyczących uzdrowisk, najbardziej realne wydaje się przypisanie ich do Celu 4 w zakresie wspierania infrastruktury niskowęglowej w ośrodkach uzdrowskowych oraz do Celu 6 poprzez powiązanie ochrony środowiska naturalnego z ochroną nieskażonej przestrzeni uzdrowskowej.

Jednakże należy mieć na względzie fakt, iż na obecnym etapie programowania, nie ma jeszcze możliwości zakwalifikowania konkretnych działań na rzecz wsparcia sektorów do konkretnych programów operacyjnych.

Obecnie trwa proces aktualizacji strategii rozwoju województw, które stanowią bardzo ważne dokumenty dla programowania przyszłych działań funduszy unijnych na poziomie regionalnym. Zachęcamy do uczestnictwa w pracach na strategiach rozwoju Państwa województw w kontekście wykorzystania potencjału uzdrowskowego i turystycznego.

Życzę Państwu owocnych obrad.

TOMASZ LENKIEWICZ

podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa

**STAN PRYWATYZACJI SPÓŁEK
UZDROWISKOWYCH SKARBU
PAŃSTWA ORAZ ZAMIARY RESORTU
WZGLĘDEM NIESPRYWATYZOWANYCH
SPÓŁEK UZDROWISKOWYCH SKARBU
PAŃSTWA**

**Stan prywatyzacji spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa oraz
zamiary resortu względem niesprywatyzowanych
spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa
(według stanu na dzień 28 maja 2012r.)**

Uzdrowiskowe spółki Skarbu Państwa

Ministerstwo Skarbu Państwa sprawuje nadzór właścicielski wobec 25 spółek uzdrowiskowych z czego 11 to jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.

Rozpoczęty proces prywatyzacji uzdrowiskowych spółek Skarbu Państwa zmierza do poprawy efektywności ich funkcjonowania i dalszego rozwoju poprzez pozyskanie inwestora strategicznego.

I. Spółki ze 100% udziałem Skarbu Państwa (11 Spółek):

1. Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A. w Szczawnie Zdroju
2. Uzdrowisko Wysowa S.A. w Wysowej Zdroju
3. Uzdrowisko Horyniec Sp. z o.o. w Horyńcu Zdroju
4. Uzdrowisko Rabka S.A. w Rabce Zdroju

5. Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. w Busku Zdroju
6. Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A. w Ciechocinku
7. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A. w Kołobrzegu
8. Uzdrowisko Łądek-Długopole S.A. w Łądku Zdroju
9. Uzdrowisko Rymanów S.A. w Rymanowie Zdroju
10. Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A. w Krynicy Zdroju
11. Uzdrowisko Świnoujście S.A. w Świnoujściu

II. Pozostałe Spółki (14 Spółek):

12. Uzdrowisko Ustka Sp. z o.o. w Ustce - Skarb Państwa – 3,10%
13. Uzdrowisko Kraków Swoszowice Sp. z o.o. w Krakowie - Skarb Państwa – 2,25%
14. „SOLANKI” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o. w Inowrocławiu – Skarb Państwa – 1,11%
15. Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe „Ustron” S.A. w Ustroniu – Skarb Państwa – 1,86%
16. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A. w Polanicy Zdroju – Skarb Państwa – 1,27%
17. Uzdrowisko Połczyn S.A. w Połczynie Zdroju – Skarb Państwa – 2,03%
18. Uzdrowisko Wieniec Sp. z o.o. w Wieniucu Zdroju – Skarb Państwa – 0,81 %
19. Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. w Jeleniej Górze – Skarb Państwa – 2,38%
20. Uzdrowisko Przerzeczyn Sp. z o.o. w Przerzeczynie Zdroju – Skarb Państwa – 13,47%
21. Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o. w Świeradowie Zdroju – Skarb Państwa - 12,26%
22. Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim - Skarb Państwa – 10,5%
23. Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o. w Konstancinie-Jeziorna - Skarb Państwa – 4,75%
24. Uzdrowisko Iwonicz S.A. w Iwoniczu Zdroju - Skarb Państwa – 9,14%
(Zaprezentowany procentowy udział Skarbu Państwa uwzględnia prowadzone w tych Spółkach procesy udostępniania akcji/udziałów uprawnionym pracownikom).

25. Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Szczawnica S.A. w Szczawnicy - Skarb Państwa – 4,83%
(Zaprezentowany procentowy udział Skarbu Państw obejmuje rezerwę reprivatyzacyjną oraz akcje nie objęte przez uprawnionych pracowników).

I. PROCESY ZAKOŃCZONE ZBYCIEM AKCJI/UDZIAŁÓW

W latach 2010 - 2011 roku zostały zakończone procesy prywatyzacyjne dotyczące **13 spółek uzdrowiskowych**. Łączna kwota uzyskana ze sprzedaży Spółek: **473.144.501,41 zł**.

Sprzedaż akcji/udziałów nastąpiła w trybie art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, z późn. zm.) tj. negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

Finalizacja w roku 2010 (8 Spółek na łączną kwotę: 349.288.265,71 zł):

1. Uzdrowisko Ustka Sp. z o.o. w Ustce
2. Uzdrowisko Kraków Swoszowice Sp. z o.o. w Krakowie
3. „SOLANKI” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o. w Inowrocławiu
4. Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe „Ustroń” S.A. w Ustroniu
5. Uzdrowisko Wieniec Sp. z o.o. w Wieniucu Zdroju
6. Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. w Jeleniej Górze
7. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A. w Polanicy Zdroju
8. Uzdrowisko Połczyn S.A. w Połczynie Zdroju

Finalizacja w roku 2011 (5 Spółek na łączną kwotę: 123.856.235,70 zł):

9. Uzdrowisko Przerzeczyn Sp. z o.o. w Przerzeczynie Zdroju
10. Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o. w Świeradowie Zdroju
11. Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim
12. Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o. w Konstancinie-Jeziorna
13. Uzdrowisko Iwonicz S.A. w Iwoniczu Zdroju

1. **W dniu 7 stycznia 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 12.525 udziałów spółki: **Uzdrowisko Ustka Sp. z o.o. z siedzibą w Ustce**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 92,77 % kapitału zakładowego, na **rzecz Spółki HOTEL LUBICZ Sp. z o.o. z siedzibą w Ustce** za łączną kwotę 14.028.000,00 zł (tj. 1.120,00 zł za jeden udział).
2. **W dniu 27 stycznia 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 43.910 udziałów spółki: **Uzdrowisko Kraków Swoszowice Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 92,42% kapitału zakładowego spółki, na **rzecz STP Investment S.A. z siedzibą w Bochni** za łączną kwotę 18.090.920 złotych (tj. 412 zł za jeden udział).
3. **W dniu 31 sierpnia 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 30.276 udziałów spółki: **„Solanki” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o. z siedzibą w Inowrocławiu**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 92,42% kapitału na rzecz firmy: **Tadeusz Chęsy – Zakład Poligraficzno Wydawniczy „POZKAL”** z siedzibą w Inowrocławiu, za łączną kwotę 20.527.128,00 zł (tj. 678,00 zł za udział).
4. **W dniu 31 sierpnia 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 2.569.000 akcji spółki **Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe Ustroń S.A. z siedzibą w Ustroniu**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 90,77% kapitału zakładowego na **rzecz American Heart of Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Ustroniu**, za łączną kwotę 90.505.870,00 złotych (tj. 35,23 zł za jedną akcję).

5. **W dniu 30 listopada 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 21.728 udziałów spółki **Uzdrowisko Wieniec Sp. z o.o. z siedzibą w Wienicu Zdroju**, należących do Skarbu Państwa stanowiących 93% kapitału zakładowego **na rzecz Krzysztofa Grządziela zamieszkałego we Włocławku**, za łączną kwotę 12.167.680,00 złotych (tj. 560 zł za jeden udział).
6. **W dniu 22 grudnia 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 114.290 udziałów spółki „**Uzdrowisko Cieplice**” Sp. z o. o. z siedzibą w **Jeleniej Górze** należących do Skarbu Państwa stanowiących 89,71% kapitału zakładowego w spółce na rzecz **KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych reprezentowanego przez KGHM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.** za kwotę 29.315.385,00 zł (tj. 256,60 zł za jeden udział).
7. **W dniu 20 października 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 3 450 500 akcji spółki **Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A. z siedzibą w Polanicy Zdroju**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 90,09% kapitału zakładowego **na rzecz KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą we Wrocławiu** reprezentowanego przez KGHM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą we Wrocławiu za łączną kwotę 138.227.030,00 złotych (tj. 40,06 zł za jedną akcję).
8. **W dniu 22 listopada 2010 roku** podpisano umowę sprzedaży 1.600.621 akcji spółki: **Uzdrowisko Polczyn S.A. z siedzibą w Polczynie Zdroju**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 89,91% kapitału zakładowego spółki, na rzecz **KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą we Wrocławiu** reprezentowanego przez KGHM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą we Wrocławiu, za cenę tj. za łączną kwotę 26.426.252,71 złotych (tj. 16,51 zł za jedną akcję).
9. **W dniu 30 czerwca 2011 roku** podpisano umowę sprzedaży 88.980 udziałów spółki: **Uzdrowisko Przerzeczyn Sp. z o.o. z siedzibą w Przerzeczynie Zdroju**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 85,72 % kapitału zakładowego, na rzecz **PCZ S.A. z siedzibą we Wrocławiu** za łączną kwotę 3.301.158 zł (tj. za cenę 37,10 zł za jeden udział).
10. **W dniu 20 września 2011 roku** podpisano umowę sprzedaży 13.459 udziałów spółki: **Uzdrowisko Świeradów - Czarniawa Sp. z o.o. z siedzibą w Świeradowie Zdroju**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 87,74 % kapitału zakładowego, na rzecz **KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą we Wrocławiu** reprezentowany przez KGHM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą we Wrocławiu, za łączną kwotę 21.000.077,70 zł (tj. za cenę 1.560,30 zł za jeden udział).
11. **W dniu 9 grudnia 2011 roku** podpisano umowę sprzedaży 15.485 udziałów spółki: **Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. z siedzibą w Kamieniu Pomorskim**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 89,5% kapitału zakładowego, na rzecz **Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie** reprezentowany przez **BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie**, za łączną kwotę 9.291.000 zł (tj. za cenę 600 zł za jeden udział).

12. W dniu 9 grudnia 2011 roku podpisano umowę sprzedaży 16.726 udziałów spółki: **Uzdrowisko Konstancin – Zdrój Sp. z o.o. z siedzibą w Konstancinie Jeziornie**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 95,25% kapitału zakładowego, na rzecz **Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie reprezentowany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie**, za łączną kwotę 75.000.000 zł (tj. za cenę 4.484,04 zł za jeden udział).
13. W dniu 9 grudnia 2011 roku podpisano umowę sprzedaży 954.000 akcji spółki: **Uzdrowisko Iwonicz S.A. z siedzibą w Iwoniczu Zdroju**, należących do Skarbu Państwa, stanowiących 90,86% kapitału zakładowego, na rzecz **Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie reprezentowany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie**, za łączną kwotę 15.264.000 zł (tj. za cenę 16,00 zł za jeden udział).

- Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Szczawnica S.A. w Szczawnicy

W dniu 22 września 2005 r. podpisana została pomiędzy Skarbem Państwa a Spadkobiercami Adama Stadnickiego a Spółką Thermaleo Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (reprezentującą interesy spadkobierców) a **Przedsiębiorstwem Uzdrowisko Szczawnica S.A.** umowa, której celem było rozliczenie skutków stwierdzenia przez Ministra Zdrowia nieważności decyzji o przejęciu na własność Państwa Przedsiębiorstw uzdrowiskowych: Rabka Zdrój, Szczawnica, Żegiestów Zdrój (M.P. Nr 30, poz. 111), w części dotyczącej przejęcia na własność Państwa przedsiębiorstwa uzdrowiskowego w Szczawnicy.

Kwestia zabezpieczenia w umowach prywatyzacyjnych kontynuowania przez Inwestora działalności uzdrowiskowej w Spółkach.

W dotychczas prowadzonych procesach prywatyzacji uzdrowisk Minister Skarbu Państwa wymagał od Inwestorów podjęcia zobowiązania dotyczącego utrzymania działalności uzdrowiskowo-leczniczej, rozumianej jako podstawowa działalność spółek uzdrowiskowych. Odpowiednie zapisy dotyczące zobowiązań inwestorów mają odzwierciedlenie w podpisanych dotychczas umowach sprzedaży spółek uzdrowiskowych. Wykonanie tych zobowiązań jest zabezpieczone kwotami gwarancyjnymi, które są płacone przez Inwestora w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań.

Kwestia pakietów socjalnych

We wszystkich sprywatyzowanych w latach 2010 – 2011 uzdrowiskach inwestorzy uzgodnili z przedstawicielami pracowników spółek gwarancje pracownicze.

Z jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa, które nie są wyłączone z prywatyzacji pozostały do zbycia akcje/udziały w 4 spółkach uzdrowiskowych:

1. Uzdrowisko Horyniec Sp. z o.o. w Horyńcu Zdroju
2. Uzdrowisko Rabka S.A. w Rabce Zdroju
3. Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A. w Szczawnie Zdroju
4. Uzdrowisko Wysowa S.A. w Wysowej Zdroju

II. PROCESY TRWAJĄCE

Obecnie toczą się postępowania prywatyzacyjne w stosunku do wszystkich 4 Spółek, prywatyzowanych w trybie negocjacji na podstawie publicznego zaproszenia:

1. Uzdrowisko Horyniec Sp. z o.o. - planowane zbycie - 89,26% kapitału
2. Uzdrowisko Rabka S.A. w Rabce Zdroju - planowane zbycie - 91,06% kapitału
3. Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A. w Szczawnie Zdroju - planowane zbycie - 92,15% kapitału
4. Uzdrowisko Wysowa S.A. - planowane zbycie - 87,36% kapitału

Uzdrowisko Horyniec Sp. z o.o. z siedzibą w Horyńcu Zdroju

(1 próba prywatyzacji Spółki - w toku)

Obecny etap prywatyzacji:

Ministerstwo Skarbu Państwa prowadzi wyłączne negocjacje z Europejskim Centrum Leczniczo - Rehabilitacyjnym „LOTOS” Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce - Zdroju.

W dniu 12 kwietnia 2012 r. Inwestor podpisał pakiet socjalny z przedstawicielami związków zawodowych działających w Spółce.

Ministerstwo Skarbu Państwa planuje finalizację transakcji sprzedaży pakietu 89,26% udziałów Spółki w dnia 31 maja 2012 r.

Uzdrowisko Rabka S.A. z siedzibą w Rabce Zdroju

(zakończona 1 próba prywatyzacji Spółki, 2 próba prywatyzacji w toku)

Przebieg prywatyzacji:

W dniu 20 lutego 2012 roku ukazało się ogłoszenie, w którym Minister Skarbu Państwa zaprosił wszystkich zainteresowanych do negocjacji w sprawie nabycia 1.939.500 akcji stanowiących 91,06% kapitału zakładowego Spółki.

W dniu 23 marca 2012 r. wpłynęły trzy odpowiedzi złożone przez:

1. Europejskie Centrum Leczniczo - Rehabilitacyjne „LOTOS” Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce Zdroju.
2. PTS RABKA Sp. z o.o. z siedzibą w Rokicinach Podhalańskich, Raba Wyżna.
3. Pana Jana Wieczorkowskiego, zamieszkałego w Krakowie.

Dwóch potencjalnych inwestorów wycofało się z udziału w prywatyzacji:

- Europejskie Centrum Leczniczo - Rehabilitacyjne „LOTOS” Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce Zdroju.
- PTS RABKA Sp. z o.o. z siedzibą w Rokicinach Podhalańskich, Raba Wyżna.

Pan Jan Wieczorkowski, zamieszkały w Krakowie został dopuszczony do badania Spółki i złożenia wiążących propozycji warunków umowy zakupu akcji Spółki w terminie do dnia 25 czerwca 2012 roku.

Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A. z siedzibą w Szczawnie Zdroju
(zakończone 2 próby prywatyzacji Spółki, 3 próba prywatyzacji w toku)

Przebieg prywatyzacji:

W dniu 20 lutego 2012 roku ukazało się ogłoszenie, w którym Minister Skarbu Państwa zaprosił wszystkich zainteresowanych do negocjacji w sprawie nabycia 1.179.500 akcji stanowiących 92,15% kapitału zakładowego Spółki.

W terminie składania odpowiedzi w dniu 27 kwietnia 2012 r. wpłynęły dwie oferty:

1. KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych reprezentowany przez KGHM TFI S.A. z siedzibą we Wrocławiu
2. PCZ S.A. z siedzibą w Wrocławiu

Do dalszego etapu procesu prywatyzacji, tj. do przeprowadzenia ograniczonego badania stanu Spółki i złożenia wiążących propozycji warunków umowy dopuszczono KGHM I Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych reprezentowany przez KGHM TFI S.A. z siedzibą we Wrocławiu.

Uzdrowisko Wysowa S.A. z siedzibą w Wysowej Zdroju
(zakończona 1 próba prywatyzacji Spółki, 2 próba prywatyzacji w toku)

Przebieg prywatyzacji:

W dniu 6 kwietnia 2012 r. ukazało się ogłoszenie, w którym Minister Skarbu Państwa zaprosił wszystkich zainteresowanych do negocjacji w sprawie nabycia 834.250 akcji stanowiących 87,36% kapitału zakładowego Spółki.

W terminie składania odpowiedzi w dniu 23 maja 2012 r. wpłynęły cztery oferty:

1. PCZ S.A. z siedzibą we Wrocławiu
2. Konsorcjum spółek: "PROMET" Sp. jawna W. Kubiak z siedzibą w Turku, "PROMET CARGO" Sp. z o.o. z siedzibą w Słubicach, "PROMET Trans" Sp. z o.o. z siedzibą w Turku, "TUR-TRANS-GAPSA" Sp. jawna z siedzibą w Dzierżąnej
3. Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A. z siedzibą w Nałęczowie
4. Europejskie Centrum Lecznico - Rehabilitacyjne "LOTOS" Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce – Zdroju

Trwa analiza złożonej dokumentacji.

Zamiary resortu względem niesprywatyzowanych spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa

Stosownie do postanowień art. 64 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych*, Minister Skarbu Państwa rozporządzeniem z dnia 8 października 2008 r. w *sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji* (Dz. U. z 2008 nr 192, poz. 1186) (dalej: Rozporządzenie) wyłączył z prywatyzacji 7 spółek uzdrowiskowych, tj.:

1. Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. w Busku Zdroju
2. Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A. w Ciechocinku
3. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A. w Kołobrzegu
4. Uzdrowisko Łądek-Długopole S.A. w Łądku Zdroju
5. Uzdrowisko Rymanów S.A. w Rymanowie Zdroju
6. Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A. w Krynicy Zdroju
7. Uzdrowisko Świnoujście S.A. w Świnoujściu

Zgodnie z zapisami ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, Minister Skarbu Państwa odpowiada za procesy przekształceń własnościowych mienia Skarbu Państwa. Wobec przyjęcia przez Radę Ministrów Planu prywatyzacji na lata 2012 – 2013, który zakłada m.in. zmiany własnościowe w spółkach uzdrowiskowych, aktualnie wyłączonych z prywatyzacji, pod warunkiem zmian przepisów prawa, realizując powyższą uchwałę oraz swoje ustawowe uprawnienia, Minister Skarbu Państwa zobowiązany będzie do podjęcia wobec tych podmiotów działań prywatyzacyjnych.

Jednocześnie, mając na uwadze, że spółki uzdrowiskowe nie należą do grupy przedsiębiorstw strategicznych, nie istnieją przesłanki, aby Państwo zarządzało przedsiębiorstwami uzdrowiskowymi.

W kontekście możliwości wszczęcia procesów prywatyzacyjnych uzdrowisk, o których mowa powyżej, wyszczególnionych w Rozporządzeniu – aktualnie wyłączonych z prywatyzacji, przeprowadzono w Ministerstwie Skarbu Państwa analizę sytuacji ekonomiczno – finansowej spółek uzdrowiskowych, z której wynika, iż bez dodatkowych nakładów inwestycyjnych spółki mogą mieć trudności w konkurencji z podmiotami finansowanymi przez prywatnych właścicieli.

Ministerstwo Skarbu Państwa przygotowało projekt rozporządzenia, który zakłada wpisanie do wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji spółki Uzdrowisko Krynica – Żegiestów S.A. z siedzibą w Krynicy Zdroju. Po porozumieniu z Ministrem Zdrowia odnośnie dokonania weryfikacji aktualnie obowiązującego ww. wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, projekt zmieniający Rozporządzenie zostanie przesłany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Za pośrednictwem Ministra Administracji i Cyfryzacji zostanie przekazany również do zaopiniowania wojewodom. Przeprowadzenie pełnych uzgodnień umożliwi dokonanie oceny czy przedmiotowy projekt realizuje wytyczne, o których mowa w art. 64 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie

uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399 z późn. zm).

W ocenie Ministerstwa Skarbu Państwa, na podstawie dotychczasowych doświadczeń, prywatyzacja spółek uzdrowiskowych jest skutecznym sposobem pozyskania dodatkowego kapitału i zapewnienia stabilnego ich rozwoju. Jednocześnie Ministerstwo Skarbu Państwa jest zainteresowane zachowaniem funkcji leczniczo – uzdrowiskowych spółek i utrzymaniem ich statusu uzdrowiskowego, co jest przedmiotem negocjacji z potencjalnymi inwestorami. Odpowiednie zapisy dotyczące zobowiązań inwestorów mają odzwierciedlenie w podpisanych dotychczas umowach sprzedaży spółek uzdrowiskowych.

JUSTYNA PRZYBYSZ

doradca w Departamencie Ochrony Klimatu NFOŚiGW

**PERSPEKTYWY FINANSOWANIA
KOMPLEKSOWYCH PROJEKTÓW
Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA
NATURALNEGO ORAZ OZE**

PLAN PREZENTACJI

- Źródła finansowania działań na rzecz efektywności energetycznej i instalacji typu odnawialne źródła energii;
- Programy realizowane przez NFOŚiGW w ramach Departamentu Ochrony Klimatu
- Programy planowane (do końca 2012 r.)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NA RZECZ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

- środki statutowe NFOŚiGW – opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska
- i kary **za przekraczanie warunków wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska**
- środki pochodzące z opłat zastępczych i kar naliczanych przez Urząd Regulacji Energetyki
- środki ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ wg Protokołu z Kioto z dnia 9 listopada 1997 roku w ramach „Rachunku klimatycznego”
- środki unijne z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach priorytetów, dla których NFOŚiGW jest Instytucją Wdrażającą
- Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (potocznie znane jako fundusze norweskie) **oraz**
- Nowa perspektywa finansowa UE 2014 – 2020

- średnia krajowa łóżek: 1.100 / uzdrowisko
- 38 uzdrowisk z wodą, 6 z klimatem

PROGRAM DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII I OBIEKTÓW WYSOKOSPRAWNEJ KOGENERACJI

- **Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 1)**
Realizowany przez NFOŚiGW
- **Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 2)**
Realizowany we współpracy z WFOŚiGW
- **Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 3)**
Realizowany we współpracy z bankami

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 1)

1. Budżet programu na lata 2009-2015: 1,5 mld zł
2. Rodzaje projektów:
 - ciepłownie na biomasę (źródła rozproszone do 20 MWt)
 - elektrociepłownie przy użyciu biomasy (źródła rozproszone do 3 MWe)
 - wytwarzanie energii elektrycznej i/lub ciepła z wykorzystaniem

biogazu

- budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji wytwarzania biogazu rolniczego
- elektrownie wiatrowe do 10 MWe,
- energetyka geotermalna,
- elektrownie wodne do 5 MWe,
- wysokosprawna kogeneracja bez użycia biomasy

3. Minimalny koszt całkowity: **10 mln zł**

4. Dofinansowanie w formie pożyczki do 75% kosztów kwalifikowanych (*WIBOR 3M + 50 punktów bazowych*)

I i II konkurs

Dotychczas zawarto 9 umów na kwotę około 130 mln zł;

Trwa dalszy proces zawierania umów o dofinansowanie.

III konkurs (PROMESY)

- Nabór wniosków trwa od 6 grudnia 2010 r. do 7 stycznia 2011 r.
- Alokacja środków na III konkurs wynosiła **1260 mln PLN**.
- Liczba zgłoszonych projektów- **151 sztuk**

Wydano 65 promes Wnioskodawcom, których przedsięwzięcia umieszczone zostały na listach rankingowych podstawowych. Trwa składanie dokumentacji uzupełniającej.

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 2)

- realizowany we współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

1. Budżet programu na lata 2009- 2014:

187 mln zł

2. Rodzaje przedsięwzięć – rozszerzona o:

- wytwarzanie energii ciepłej w pompach ciepła,
- wytwarzanie energii elektrycznej w instalacjach fotowoltaicznych
- wytwarzanie energii ciepłej w instalacjach solarnych.

3. Koszt całkowity: **0,5 - 10 mln zł**

4. Oferta **35 mln zł** dla każdego z WFOŚiGW

Podpisano umowy pożyczki z WFOŚiGW w: Toruniu, Gdańsku, Białymstoku, we Wrocławiu i w Rzeszowie, na łączną kwotę dofinansowania **23,5 mln zł** oraz wydłużono ważność promes tym WFOŚiGW, które wystąpiły o prolongatę (ważne promesy posiadają WFOŚiGW: Poznań, Gdańsk, Szczecin).

Konkursy w oparciu o własne kryteria na podstawie Programu NFOŚiGW.

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji (część 3)

- realizowany we współpracy z bankami

1. Budżet programu na lata 2009- 2014:

300 mln zł

2. Rodzaje projektów: zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych **z wyłączeniem odbiorców ciepła z miejskiej sieci ciepłej** do podgrzewania ciepłej wody użytkowej lub zasilania centralnego ogrzewania.

3. Dofinansowanie jest udzielane w for-

mie dopłaty do kredytu w wysokości **do 45% kapitału kredytu bankowego** wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Złożono ponad 24 tys. wniosków o dotacje na kwotę 157 mln zł;

Wyplacono niemal 130 mln zł dotacji, dla 19 tys. Beneficjentów, w wyniku czego dofinansowano montaż kolektorów słonecznych, o łącznej powierzchni ponad 140 tys. m².

NFOŚiGW otrzymał Certyfikat EPSA 2011 Best Practice.

SYSTEM ZIELONYCH INWESTYCJI GIS

Część 1) **Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej**

Część 2) **Biogazownie rolnicze**

Część 3) **Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę**

Część 4) **Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytworczych energetyki wiatrowej (OZE)**

Część 5) **Zarządzanie energią w wybranych budynkach podmiotów sektora finansów publicznych (PAN/PIK)**

GIS - Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej

1. Budżet

- dotacje - **555 mln zł**,
- pożyczki inwestycyjne - **1 010 mln zł**.

2. Rodzaje projektów:

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (w tym m.in. wymiana źródła ciepła np. na typu oze),
- wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne (jako dodatkowe zadanie).

3. Dotacja: do 30% k.k.

4. Pożyczka: do 45% k.k.

5. Minimalny koszt całkowity:

- I i II Konkurs – **10 mln zł**,
- III i IV Konkurs – **2 mln zł**,
- projekt grupowy – **5 mln zł**.

I i II Konkurs

Trwa realizacja projektów oraz umów (realizowane są wypłaty).

III Konkurs

Wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 233 przedsięwzięć na kwotę:

- dotacji - **333 mln zł** (alokacja – 193 mln zł),
- pożyczki - **385 mln zł**.

Dotychczas zakwalifikowano na listę rankingową 105 przedsięwzięć, na łączną kwotę ponad 114,2 mln zł dotacji i 114,7 mln zł pożyczki.

IV Konkurs

Wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 99 przedsięwzięć na kwotę (wstępne dane):

- dotacji - **122 mln zł** (alokacja – 155 mln zł),
- pożyczki - **133 mln zł**.

Trwa ocena wniosków.

GIS - Część 2) Biogazownie rolnicze

1. Budżet:

- dotacje - **200 mln zł**,

- pożyczki inwestycyjne - **300 mln zł**.
2. Rodzaje projektów:
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa obiektów **wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła** z wykorzystaniem biogazu rolniczego (wyłączone instalacje odgazowania składowisk odpadów),
 - budowa rozbudowa lub przebudowa instalacji wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej.
 3. Dotacja: do 30% k.k.,
Pożyczka: do 45% k.k.
 4. Minimalny koszt całkowity: **10 mln zł**
 5. I Konkurs - 62 wnioski o dofinansowanie w formie:
 - dotacji – **371,67 mln zł** (alokacja dla I konkursu – dotacja ok. 50 mln zł),
 - dotacji i pożyczki – **572,88 mln zł**
 Obecnie kończy się proces zawierania umów o dofinansowanie.
 6. II Konkurs - (alokacja dla I konkursu – dotacja ok. 150 mln zł);
Do 31.07.2012 r. trwa nabór wniosków o dofinansowanie.

DZIAŁANIA POLIŚ WDRAŻANE PRZEZ NFOŚIGW NA RZECZ OZE

Działania POLIŚ dające możliwość dofinansowania OZE i efektywności energetycznej, dla których NFOŚIGW jest Instytucją Wdrażającą:

1. 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii (12 umów).
 - w tym biogazownie.
2. 9.2 Efektywna dystrybucja energii (32 umowy).

3. 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (34 umowy).
 - w tym elementy OZE.
 Konkursy zakończone, trwa zawieranie i realizacja umów.

GŁÓWNE PRZYCZYNY ODRZUCENIA WNIOSKÓW

1. Bardzo niski poziom gotowości realizacyjnej.
 - Brak decyzji administracyjnych,
 - Brak założeń do planów zaopatrzenia w energię w gminach,
 - Brak koncesji/promesy koncesji Prezesa URE.
2. Brak zbilansowania przedsięwzięcia przez Wnioskodawcę (25% środków własnych).
3. Brak uzupełnienia dokumentów, rozbieżności.
4. Protesty społeczne.
5. Nabór w innych konkursach (przepisy pomocy publicznej).

PLANY NFOŚIGW

Inteligentne Sieci Energetyczne

Planowane ogłoszenie naboru w ramach I konkursu – przełom II i III kwartału 2012 roku).

- planowana alokacja: 340 mln zł, w tym I Konkurs: 150 mln zł,
- minimalny koszt całkowity przedsięwzięć inwestycyjnych: 3 mln zł,
- beneficjenci: przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie, instytuty badawcze, PAN,
- przedsięwzięcia ISE obejmują: zarządzanie energią elektryczną, energią ciepłą, ciepłą wodę użytkową oraz (jedynie

- we współdziałaniu z innym rodzajem energii) energię gazową,
- projekty muszą (jako warunek konieczny) deklarować zainstalowanie rozproszonych oze oraz uzyskanie minimalnego ograniczenia emisji CO₂ o co najmniej 1000 Mg/rok.

Program Priorytetowy: Likwidacja niskiej emisji – planowany do realizacji we współpracy z WFOŚiGW

Planowane opracowanie Programu ogłoszenie konkursu - do końca 2012 r.

- Uwzględnienie m.in. zaleceń Dyrektury CAFE (pyt PM 2,5);
- Dofinansowanie opracowania Programów Ochrony Powietrza;
- Dofinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych, wskazanych w Programach „naprawczych”;

- Przedsięwzięcia z zakresu energetycznego spalania paliw, komunikacyjnych źródeł emisji.

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w ramach środków norweskich (planowane ogłoszenie naboru - do końca roku)

V Konkurs GIS - Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej (planowane ogłoszenie ?)

Justyna Przybysz

Doradca Departament Ochrony Klimatu

oze@nfosigw.gov.pl

gis@nfosigw.gov.pl

fundusz@nfosigw.gov.pl

J.Prybysz@nfosigw.gov.pl

tel. +48 22 45 90 827, +48 724 700 803

Prezentacje kongresowe

TOMASZ HURKAŁA
sekretarz Miasta i Gminy Szczawnica

WPŁYW UZDROWISKA NA ROZWÓJ REGIONU

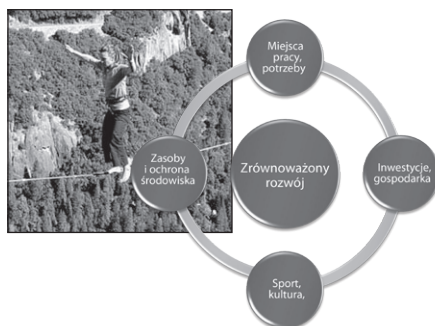
SPECYFIKA GMIN UZDROWISKOWYCH

CO WPŁYWA NA KSZTAŁT UZDROWISK?

<p>USTAWA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nakazy • Zakazy • Strefy • Ograniczenia aktywności gospodarczej 	<p>STEREOTYP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tylko lecznictwo uzdrowiskowe • Obszar szczególnie chroniony • Zahamowanie rozwoju
<p>OCHRONA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parki • Rezerваты • Natura 2000 • Obszary górnicze 	<p>KLIENT I TRENDY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymagania • Wiek • Kompleksowość • Nowatorstwo

ISTOTA ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO

Zrównowazony rozwój

Miejsca pracy, potrzeby	Inwestycje, gospodarka	Sport, kultura	Zasoby i ochrona środowiska
-------------------------	------------------------	----------------	-----------------------------

**ROLA SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO
W ROZWOJU
LOKALNYM**

GOSPODARZ TERENU

(własność terenów, dróg,
szlaków, koordynacja inicjatyw lokalnych)

USTAWOWE OBOWIĄZKI

(zaspokajanie potrzeb, rozwiązywanie
problemów)

CHARAKTER GMINY

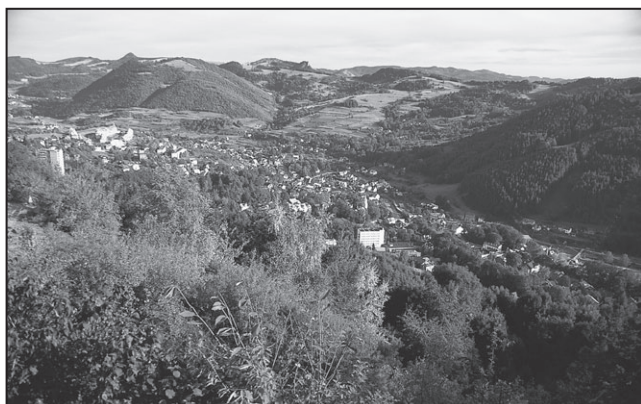
(poprzemysłowe, turystyczne)

**KIERUNKI UE W ZAKRESIE OCHRONY
ŚRODOWISKA**

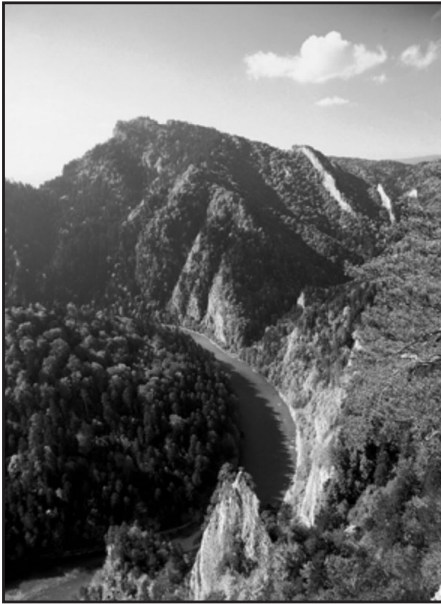
(wzrost gospodarczy i standard życia bez
uszczerbku dla środowiska)

SZCZAWNICA

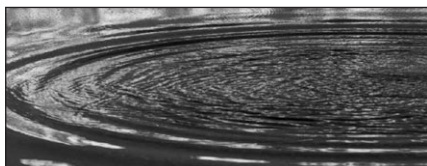

Rys historyczny

Walory przyrodnicze

ROZWÓJ LECZNICTWA

UZDROWISKOWEGO

Szczawnica – Królowa Polskich Wód

ZABIEGI

SPA

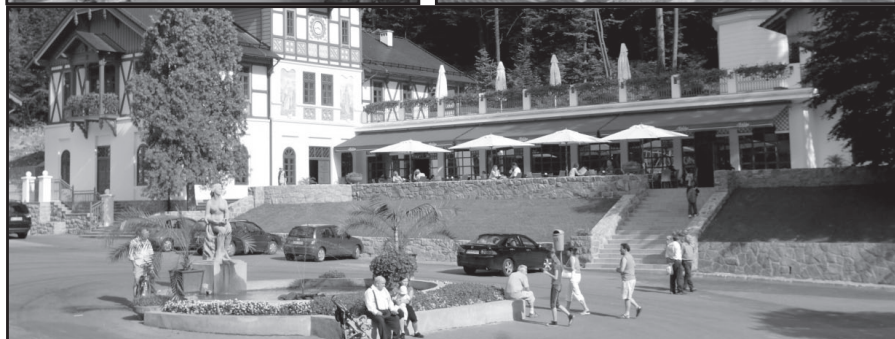

ROZWÓJ TURYSTYKI W SZCZAWNICY

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY UZDROWISKOWEJ

Co z TEGO można zrobić?

A z TEGO?

Rozwijamy również Słowację...

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY UZDROWISKOWEJ. PARTNERSTWO PUBLICZNO - PRYWATNE

Dworek Gościnny

Park Dolny, Ulica Zdrojowa i Plac Dietla

Gdzie zakwaterować i jak wyżywić tyle osób?

Baza noclegowa

Baza gastronomiczna

WODA

Budowa nowych ujęć wody i sieci wodociągowej

NICZEGO NAM NIE BRAKUJE, ALE JAK ZAGOSPODAROWAĆ CZAS WOLNY?

Muzyczna owczarnia, kino, teatr...

Muzyczna owczarnia, kino, teatr... Muzyka country, jazz, folk, kabaret...

Co zrobić z zanieczyszczonym powietrzem?

Solarna Szczawnica

- 372 obiekty
- 1574 sztuki solarów
- 3600 m² powierzchni

Jak dojechać i po czym?

REMONTY, REMONTY...

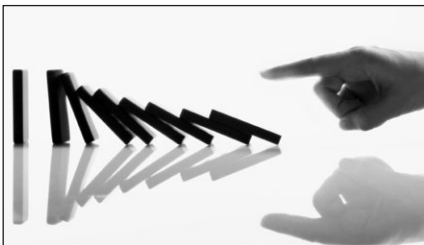
CIĘŻKA PRACA SIĘ OPŁACA...

Pozycja	Rejon	Plebiscyt	Organizator
1 7	Małopolska Polska	Najskuteczniejsi w pozyskiwaniu funduszy unijnych	Rzeczpospolita Polska
1	Polska	Liga Mistrzów Odnawialnych Źródeł Energii	Fundacja Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej
2	Europa	Europejska Liga Mistrzów Odnawialnych Źródeł Energii	Fundację Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej

1 6	Małopolska Polska	Najlepiej inwestująca gmina	Rzeczpospolita Polska
4	Polska	Najlepsza gmina miejsko-wiejska	Rzeczpospolita Polska
1	Polska	Gmina przyszłości	Gaspol - patronat Ministerstwo Gospodarki
	Polska	Gmina z klimatem	Fundacja Ekorozwoju Ministerstwo Środowiska

IMPULS DO ROZWOJU

DZIĘKUJĘ

KRZYSZTOF MAŃKOWSKI
prezes Zarządu, Thermaleo Sp. z o.o.

PRYWATYZACJA I ROZWÓJ UZDROWISKA SZCZAWNICA

KRÓTKA HISTORIA

- 1413 Pierwsza informacja dot. Szczawnicy. Nazwa Szczawnica pochodzi od nazwy wód nazywanych przez Górali „szczawami”.
- 1811 Pierwsze badania wód (dzisiaj źródło „Józefina”)
- 1816 Szczawnica otrzymuje prawo do sprzedaży wód mineralnych.

Józef Stefan Szalay

- 1828 Szalayowie zaczynają nabywać grunty szczawnickie.
- 1842 Józef Szalay wykorzystał źródła i urządził kurort w „szwajcarskim stylu”. Rozpoczyna się okres rozbudowy uzdrowiska,

powstają wówczas **wszystkie pensjonaty wokół Placu Dietla i na terenie Parku Górnego.**

- 1876 Józef Szalay w testamencie ofiarował uzdrowisko Polskiej Akademii Umiejętności.

Adam hr. Stadnicki

- 1909 Adam hr. Stadnicki kupił uzdrowisko od Polskiej Akademii Umiejętności. Z jego działalnością wiąże się budowa **Inhalatorium**, pensjonatu **Modrzewie**, nowych ujęć wód i przeprowadzenie kanalizacji.
- 1948 Uzdrowisko zostało znacjonalizowane.
- 2005 Państwowa firma „Uzdrowisko Szczawnica S.A.” wraca do spadkobierców.

PROJEKTY

Malinowa

Przed 1948 r.

W 2005 r.

Plac Dietla

Przed 1948 r.

W 2005 r.

Cafe Helenka

Komfortowa kawiarnia z delikatną nutą francuskiej kuchni

Pijalnia

6 źródeł:

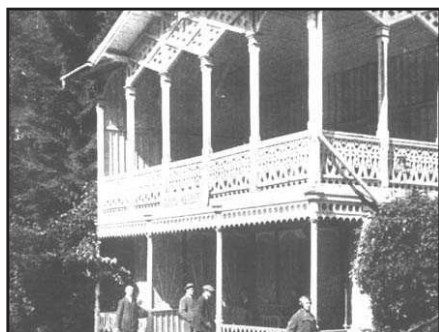
- Helena
- Jan
- Józef
- Józefina
- Magdalena
- Stefan

Leczenie:

- Dróg oddechowych (np. astmy, alergii)
- Otyłości
- Schorzeń reumatycznych
- Schorzeń układu pokarmowego

Źródło Waleria

Przed 1948 r.

W 2005 r.

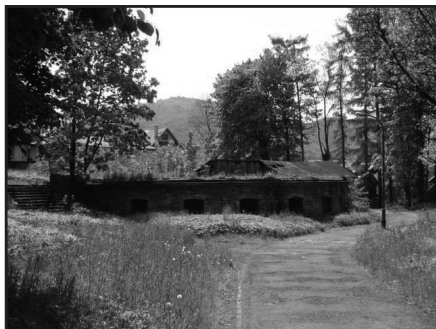

Dworek Gościnny

Przed 1948 r.

W 2005 r.

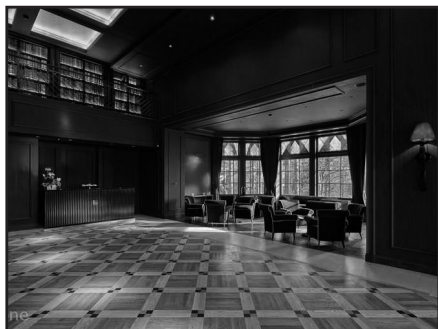
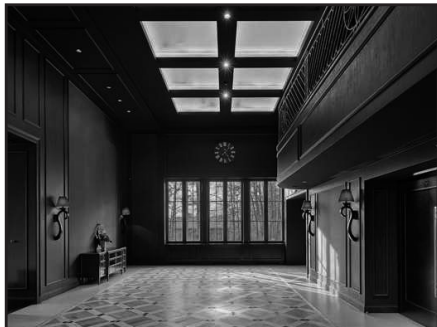
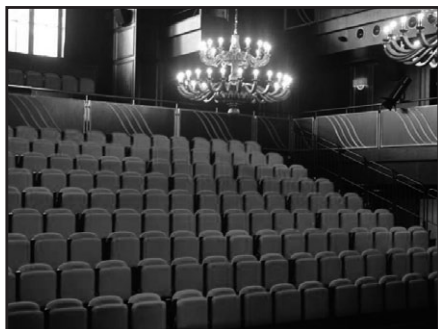

Sala Główna

- Sala multifunkcyjna (koncerty, teatr, kongresy, wesely)
- 380 miejsc
- Sala balowa
- Kino 3D

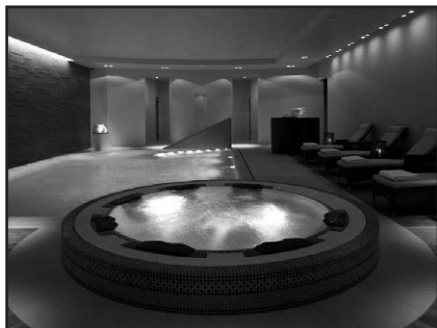
Jazz Bar

- Restauracja z kuchnią zen
- Małe koncerty

Modrzewie Park Hotel *****

- 17 ekskluzywnych pokoi & suite
- Gastronomiczna restauracja
- Elegancki bar
- Pierwszy hotel 5* w Pieninach
- Spa Suite
- Basen
- Jacuzzi
- Hammam
- Sauna
- Business Center
- Board meeting room

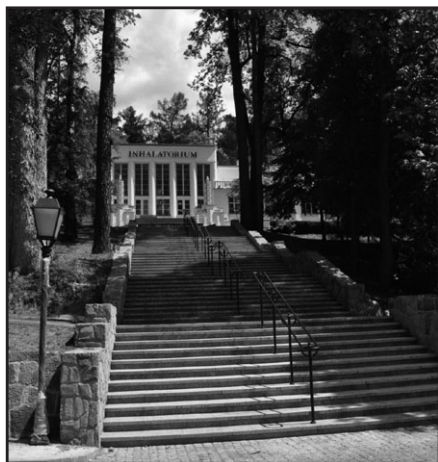

Park Górny:

Plac Dietla & Zdrój Magdalena

Park Dolny

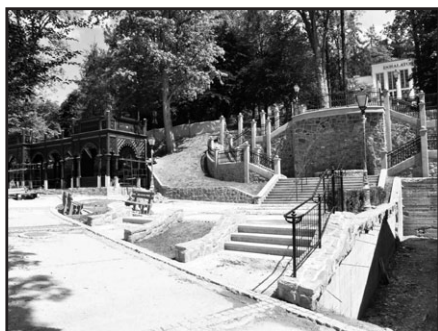
Te 2 projekty są prowadzone we współpracy z Miastem Szczawnica, co umożliwiło korzystanie z funduszy europejskich.

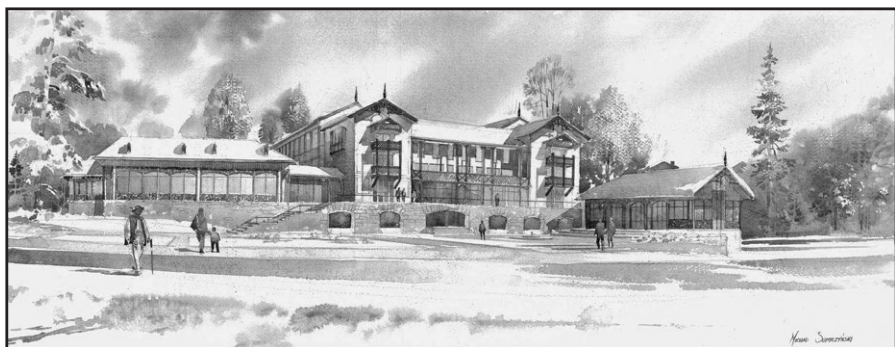

Przed 1948 r.

W 2005 r.

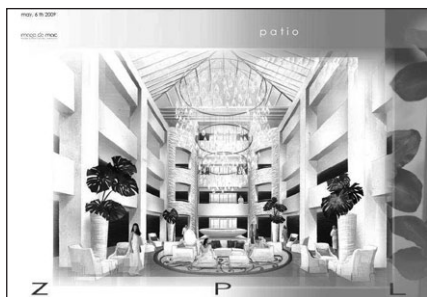

Zakład uzdrowiskowy (inwestycja w toku)

Zakład uzdrowiskowy będzie to:

- **7.000 m²** przeznaczone do wysokiej jakości usług medycznych,
- **150 wykwalifikowanych pracowników** pracujących, aby leczyć ludzi,
- **200** zabiegów na raz, korzystając z naszych wód mineralnych.

POPARCIE DLA LOKALNYCH INICJATYW

Sport

- **KS Jarmuta** – Klub piłki nożnej
- **MTB Szczawnica** – Klub rowerowy
- **KS Pieniny** – Klub kajakowy z 80 letnią tradycją

Inicjatywy kulturalne

- **Szczawnicki Chór Kameralny:**
Utworzony w 2006, promuje lokalną tradycję wysokiej kultury muzycznej.
- **Muzeum uzdrowskowe:**
Utworzone aby promować historii Szczawnicy oraz jej tradycję uzdrowskową.

Wydarzenie

- **Festiwal „Święto Wód”** (2-ego maja):
Promocja naszych wód i ich walorów leczniczych.
- **Festiwal „Baśni i Bajki”** (czerwiec):
Ten festiwal jest organizowany dla dzieci ze Szczawnicy we współpracy z dyrekto-

rami szkół.

- **Dni otwarte** (lipiec):
Darmowa badania medyczne i zabiegi we współpracy ze Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ).
- **Jarmark Bożonarodzeniowy** (grudzień)

THERMALEO W LICZBACH

Thermaleo & Uzdrowsko Szczawnica to:

- **8 działalności:** hotelarstwo, gastronomia, uzdrowsko, kultura, rekreacja, dz. budowlana, tartak, wydawnictwo
- **12 budynków** już działających w historycznym centrum
- **30 hektarów** w centrum Szczawnicy
- **150 mln zł** już inwestowane w Szczawnicy
- **200 lat tradycji** w leczeniu ludzi
- **240 ludzi** pracujących wg najlepszych standardów dla dobra naszych klientów (160 nowe miejsce prace)
- Szczawnica jest „**Krolową Polskich Wód**”.
- **Pracujemy razem** w celu zapewnienia najwyższej jakości usług dla naszych klientów i aby odbudować elegancki szczawnicki kurort.

Dziękuję za uwagę

JERZY SZYMAŃCZYK

**prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrawisk Polskich,
prezes Zarządu Zespołu Uzdrawisk Kłodzkich S.A.**

**PRAWNO-EKONOMICZNE
DETERMINANTY RYZYK
DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ
LECZNICTWA UZDRAWISKOWEGO**

Obserwacja funkcjonowania przedsiębiorstw uzdrowiskowych wskazuje, że w realizacji większości inicjatyw gospodarczych następują różnorodne, zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany.

Ze zmianami związane są ryzyko i niepewność - im szybsze zmiany, tym większe niebezpieczeństwo „wzlotów” i „upadków” gospodarki przedsiębiorstwa.

Złożoność otoczenia prowadzi do konieczności uproszczonego myślenia, a zwiększająca się niepewność decyzji menedżerskich (której głównymi źródłami są: brak lub niekompletność wiedzy o obiektach istniejących rzeczach, świadomość własnych ograniczeń decydenta, presja czasu, niejasność sytuacji), powoduje konieczność uwzględniania tych ograniczeń w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa na rynku.

Pojęcie ryzyka jest używane wtedy, gdy:

- rezultat, jaki będzie osiągnięty w przyszłości, nie jest znany, ale możliwe jest zidentyfikowanie przyszłych sytuacji;
- znane jest prawdopodobieństwo zrealizowania się poszczególnych możliwości w przyszłości.

Można wskazać dwa podejścia do ryzyka, rozpatrywanego z perspektywy jego skutków:

- **Pierwsze podejście** określa ryzyko jako możliwość poniesienia szkody lub straty (podkreślenie negatywnych skutków ryzyka, traktując je jako zagrożenie) - ryzyko w tym wypadku ma charakter jednokierunkowy.

- **Drugie podejście** wskazuje na możliwość wystąpienia efektu działania niezgodnego z oczekiwaniami (efekt ten może być gorszy lub lepszy od oczekiwanego, stąd też ryzyko jest postrzegane z jednej strony jako zagrożenie, ale z drugiej jako szansa) - charakter ryzyka jest wielokierunkowy (zysk, strata).

Nieuchronna obecność ryzyka w działalności gospodarczej prowadzi do odpowiedniego zarządzania ryzykiem.

Proces ten polega na:

- identyfikacji ryzyka,
- ocenie potencjalnego wpływu ryzyka na efekty działalności,
- wyborze i wdrożeniu metod kontroli oraz monitorowaniu ryzyka.

Czynniki ryzyka:

- Czynniki endogeniczne (wewnętrzne), bezpośrednio powiązane z zasobami przedsiębiorstwa i wynikające z decyzji dotyczących gospodarowania materialnymi i niematerialnymi zasobami przedsiębiorstwa.
- Czynniki egzogeniczne (zewnętrzne), zlokalizowane w otoczeniu społeczno-gospodarczym i przyrodniczym. Ryzyko zewnętrzne stanowi pochodną nieoczekiwanych zmian koniunktury na rynku, wahań kursów walut, zmiany wzorców konsumpcji, wprowadzenie nowych uregulowań prawnych, destabilizacji politycznej, wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, kataklizmów wywołanych działaniami sił przyrody, załamania pogody, modyfikacji

warunków współpracy z kontrahentami czy zmian natężenia aktywności konkurentów.

Pozycja rynkowa przedsiębiorstw w największym stopniu zależy od postaw menedżerów i ich reakcji na ryzyko

- Można wyróżnić postawy od skrajnych negujących potrzebę zarządzania ryzykiem do pełnego zaangażowania wszystkich komórek i pracowników w ten proces.
- Ignorowanie potrzeby zarządzania ryzykiem nie można jednoznacznie interpretować jako wynik braku profesjonalizmu tylko wtedy, gdy przedsiębiorstwo działa na stabilnych rynkach i gdy nie dostrzega się istotnego wpływu ryzyka na wyniki ekonomiczne firmy. U podstaw negacji tkwi założenie, że ryzyko kojarzone jest tylko z negatywnymi skutkami i należy czekać aż się ujawni i dopiero wtedy szukać skutecznych działań (zarządzanie ryzykiem jest tożsame z zarządzaniem kryzysowym).
- Nadmierna reakcja na ryzyko (w sytuacji zmiennego i złożonego otoczenia biznesowego) nie jest też postawą godną polecenia. Zbyt rozbudowany proces identyfikacji ryzyka, wyszukany proces analityczny pomiaru ryzyka, monitorowania i podejmowania decyzji ograniczających ryzyko może prowadzić do hamowania wzrostu przedsiębiorstwa oraz

pogarszaniu jego efektywności.

Tradycyjne (pasywne) i zintegrowane (proaktywne) podejście do zarządzania z ekspozycją na ryzyko.

Podejście tradycyjne	Podejście zintegrowane
Ryzyko w ujęciu funkcjonalnym w ramach wybranych komórek organizacyjnych	Ryzyko w ujęciu procesowym (w całej organizacji)
Identyfikacja i ocena poszczególnych rodzajów ryzyka	Portfel ryzyk postrzegany w kontekście strategii przedsiębiorstwa
Uwzględnianie wszystkich zidentyfikowanych ryzyk	Koncentracja na ryzykach krytycznych
Minimalizacja ryzyka	Optymalizacja ryzyka
Brak odpowiedzialności za ryzyko	Odpowiedzialność wszystkich za ryzyko
Kwantyfikacja ryzyka dokonywana ad hoc	Monitorowanie i stały pomiar ryzyka

Ustalenie czynników ryzyka.

- Pozornie zagadnienie identyfikacji ryzyka wydaje się nieskomplikowanym zadaniem. W praktyce nastrocza wiele kłopotów i jest obszarem popełniania licznych błędów.
- Lista rodzajowa ryzyk jest bogata, często przekraczająca kilkadziesiąt różnych pozycji.
- Znaczenie poszczególnych ryzyk zmienia się w czasie.
- Rokrocznie World Economic Forum ustala listę ryzyk, które w sposób istotny wpływają na gospodarkę światową.
- W 2011 uwydatniono:
 - kryzys fiskalny,
 - zmiany klimatyczne,
 - zróżnicowanie dochodowe ludności,
 - ceny nośników energii,

- zmiany demograficzne,
- niesprawność państwa.

Identyfikując czynniki ryzyka dla przedsiębiorstw uzdrowiskowych warto przytoczyć raport „Global Risk Management Survey 2011”

Działalność w sektorze opieki zdrowotnej	Działalność w branży hotelarskiej
Spowolnienie gospodarcze 77 %	Pogoda, naturalne katastrofy 60 %
Zakres odpowiedzialności zawodowej 38 %	Spowolnienie gospodarcze 59 %
Ryzyko polityczne 33 %	Utrata pracowników 58 %
Zmiany regulacyjno-normatywne 30 %	Rosnąca konkurencja 31 %
Dostępność kapitału 29 %	Przerwy w działalności (sezonowość) 25 %
Rosnąca konkurencja 21 %	Zmiany regulacyjno-normatywne 21 %
Kryzys zdrowia (SARS, AIDS, ptasia grypa itp.) 14 %	Utrata reputacji 6 %
Brak przyciągania lub zatrzymania najlepszych pracowników 13 %	Ryzyko utraty płynności finansowej 5 %
Brak infrastruktury technologicznej w celu wspierania potrzeb biznesowych 10 %	Brak innowacji, potrzeba spełnienia rosnących potrzeb klientów 5 %
Utrata reputacji 9 %	

Na ich podstawie można ustalić, że dla przedsiębiorstw uzdrowiskowych za istotne czynniki ryzyka ekonomicznego należy uznać:

- wśród czynników otoczenia zewnętrznego
 - kryzys na rynkach światowych, który można zaobserwować poprzez analizę koniunktury gospodarczej, świadczącej o wroście lub spowolnieniu gospodarczym lub poprzez analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych branży uzdrowiskowej na tle innych pokrewnych branż i całej gospodarki narodowej

- czynniki otoczenia demograficznego
- czynniki otoczenia instytucjonalno-prawnego (zmiany regulacyjne, ryzyko polityczne)
- czynniki otoczenia konkurencyjnego (rosnąca konkurencja na rynku wewnętrznym i jednolitym rynku europejskim, presja na jakość i spełnianie coraz to nowych potrzeb kuracjuszy, dostęp do kapitału)
- wśród czynników otoczenia wewnętrznego
 - kapitał ludzki (obawa przed utratą cennych pracowników i ich wiedzy, rosnący zakres odpowiedzialności zawodowej)
 - wizerunek przedsiębiorstwa

Poniżej przedstawiono analizę wybranych, zewnętrznych czynników ryzyka dla funkcjonowania przedsiębiorstw uzdrowiskowych w Polsce.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

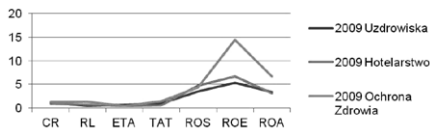
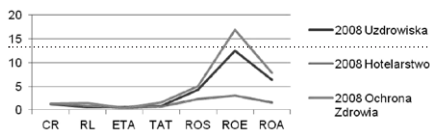
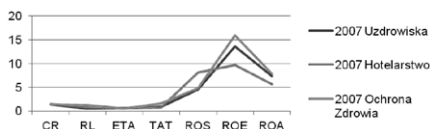
W hotelarstwie nastroje koniunktury są:

- bardziej zróżnicowane niż w działalności uzdrowisk, co wynika z wyższej sezonowości ruchu turystycznego,
- amplituda zmian oscyluje od dwóch lat wokół 0, co sugeruje większą stabilizację nastrojów.

W działalności opieki zdrowotnej dostrzega się wyraźną spadkową tendencję nastrojów koniunktury, która sugeruje pogarszającą się sytuację branży.

Warunki działania przedsiębiorstw uzdrowiskowych należy rozpatrywać jako wypadkową obu powyższych branż.

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne branży uzdrowiskowej:

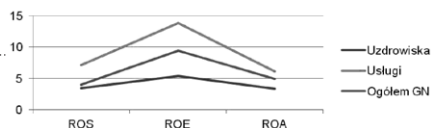
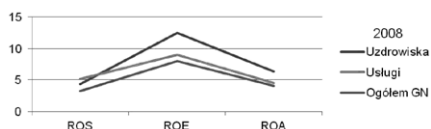
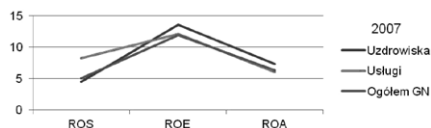
Objaśnienia:

- CR - wskaźnik płynności finansowej,
- RL - wskaźnik pokrycia zobowiązań należnościami,
- ETA - wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku,

- TAT - wskaźnik obrotowości aktywów, ROS – stopa zysku netto (rentowność obrotu),
- ROE - stopa rentowności kapitału własnego,
- ROA - stopa rentowności aktywów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Bazy Gospodarczej PontInfo www.pontinfo.sm.pl

Rentowność przedsiębiorstw uzdrowiskowych na tle sektora usług i całej gospodarki narodowej.

Objaśnienia:

- ROS - stopa zysku netto (rentowność obrotu),
- ROE - stopa rentowności kapitału własnego,
- ROA - stopa rentowności aktywów.

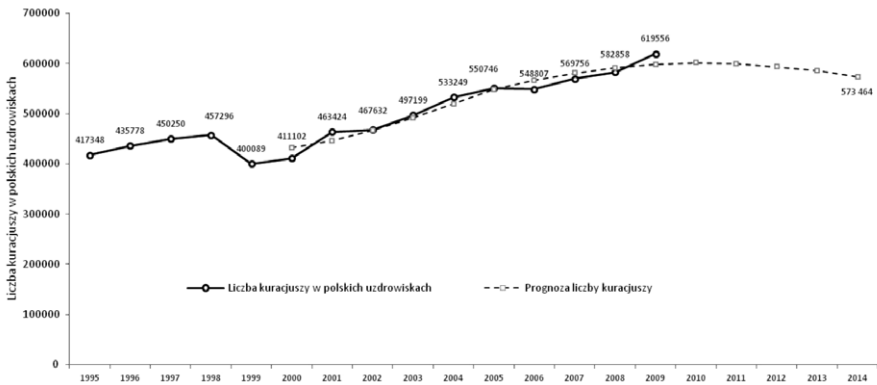
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Bazy Gospodarczej PontInfo www.pontinfo.sm.pl

Zmiany popytu uzdrowiskowego:

- Badanie prowadzone w latach 2009-2010 przez Dolnośląską Izbę

Popyt uzdrowiskowy a badania oparte na prognozach demograficznych

Prognoza liczby kuracjuszy w polskich uzdrowiskach

Źródło: A. R. Szromek, M. Januszewska, P. Romaniuk, Wpływ zjawisk demograficznych na popyt turystyki zdrowotnej na przykładzie Polski, w druku

Lekarską na grupie lekarzy pracujących w NZOZ, pozwala twierdzić, że w najbliższym okresie liczba odbiorców usług uzdrowiskowych będzie rosła. Na popyt wpływać będą zjawiska takie jak:

- wzrost świadomości zdrowotnej,
 - presja na wysoką jakość życia,
 - starzenie się społeczeństwa,
 - nasilanie się problemu chorób cywilizacyjnych.
- Usługi komercyjne mogą cieszyć się większym zainteresowaniem z powodu rosnącej dostępności do usług o wysokiej jakości i wzrostu dobrobytu w mniejszym stopniu z przyczyn zdrowotnych, natomiast popyt na usługi finansowane ze środków publicznych nie ulegnie zmianie.

Na popyt wpływać będą także zmiany obserwowane na rynku turystycznym:

- Polaryzacja upodobań kuracjuszy

przejawi się wyższymi oczekiwaniami względem jakości produktu uzdrowiskowego,

- Zwiększenie specjalizacji uzdrowisk w zależności od właściwości posiadanych zasobów naturalnych,
- Presja na wirtualizację przedsiębiorstw uzdrowiskowych i na budowanie organizacji sieciowych wpływać będzie na wdrażanie nowych koncepcji zarządzania.

Uwaga:

Zagrożeniem jest spadek aktywności turystycznych Polaków z 60% w 2000 r. do 45% w 2010 r., który może również mieć wpływ na regres popytu komercyjnych usług lecznictwa uzdrowiskowego - ważna zatem jest dywersyfikacja rynków zbytu, odbiorców i źródeł finansowania.

Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że:

- Popyt na usługi uzdrowiskowe osiąga poziom nasycenia i jego wzrost

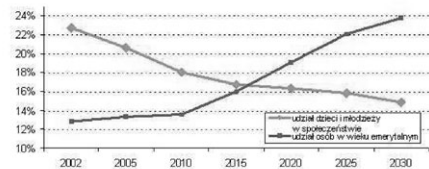
będzie zależał głównie od spadku cen i intensywnych działań promocyjnych.

- Zmiany w popycie, tak jak to obserwowano na rynku turystycznym, wpłyną na wzrost oczekiwań kuracjuszy.
- Pogłębia się regres lecznictwa uzdrowskiego dla dzieci, co wymaga natychmiastowej ingerencji, gdyż pozyskanie nowego klienta jest kosztowne i czasochłonne, a odzyskanie raz utraconego bywa często po prostu niemożliwe.
- Wartość dodaną, wzmacniającą popyt należy dostrzegać w medycynie uzdrowskiej.

Demograficzne starzenie się społeczeństw

- wzrost liczby seniorów, co zwiększa obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą ludności;
- potrzeba opracowania strategicznych programów dla ludzi w starszym wieku w oparciu o realne rozpoznanie ich sytuacji zdrowotnej oraz społeczno-ekonomicznej;
- potrzeba pomocy w organizacji życia i zaspokajaniu potrzeb przeważającej większości starszej generacji, wykazującej różny poziom aktywności życiowej;
- potrzeba wiedzy o procesach starzenia się organizmu, o biologicznych, medycznych i społecznych konsekwencjach tego procesu i możliwościach wspierania osób starszych z myślą o zachowaniu przez nie samodzielności;

- opracowanie programów profilaktycznych mających na celu zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku i ograniczenie kosztów opieki medycznej i usług opiekuńczych;
- Wyspecjalizowana kadra lekarzy w zakresie geriatry, opracowane standardy opieki geriatrycznej.

Źródło: Opracowanie BZWBK w oparciu o prognozę ludności na lata 2003-2030 zawartą w Narodowym Spisie Powszechnym w 2002 r., GUS.

Demograficzne starzenie się społeczeństw – rola medycyny uzdrowskiej

W ostatnim dziesięcioleciu w Europie wzrasta tendencja starzenia się społeczeństw. W krajach europejskim co 7 osoba jest powyżej 65 roku życia, a liczba osób do 19 roku życia ulega zmniejszeniu. Wobec stałego zwiększania się odsetka ludzi starych i średniej długości życia, istotna staje się profilaktyka geriatryczna w ramach leczenia uzdrowskiego, której celem jest ochrona zdrowia i zapobieganie przedwczesnej, patologicznej starości oraz niedołęstwu starczemu. Konsekwencje starzenia sprzyjają powstawaniu problemów zdrowotnych, a programy profilaktyki zdrowotnej realizowane w szpitalach i sanatoriach uzdrowskich w formie edukacji zdrowotnej w zakresie nauki prawidłowego żywienia, walki z otyłością, eliminowaniu czynników

ryzyka chorób cywilizacyjnych, zasad życia po zawale serca i zabiegach kardiologicznych, kompensacji dysfunkcji narządu ruchu, psychologicznego wsparcia schorzeń psychosomatycznych mogą zapewnić osobom starszym możliwość samodzielnego funkcjonowania i pozostawania we własnym środowisku, oraz odgrywają znaczącą rolę w utrzymywaniu stanu zdrowia.

Ten problem dotyczy każdego z nas!

Zmiany zachodzące w obrębie struktur demograficznych społeczeństw powodują, że populacja osób w starszym wieku jest liczniejsza niż osób młodszych, co stało się regułą procesu cywilizacyjnego.

W związku z tą sytuacją istnieje konieczność zastosowania nowych rozwiązań w zakresie pozytywnego starzenia się, wolnego od niepełnosprawności i zaburzeń stanu funkcjonalnego.

leczenie uzdrowiskowe w szpitalu uzdrowiskowym dla dorosłych:
21-dniowe, bezpłatne, w ramach czasowej niezdolności do pracy,

leczenie uzdrowiskowe w sanatorium uzdrowiskowym dla dorosłych:
21-dniowe, w ramach urlopu, z częściową odpłatnością ubezpieczonego za wyżywienie i zakwaterowanie,

leczenie uzdrowiskowe w szpitalu uzdrowiskowym dla dorosłych w formie rehabilitacji uzdrowiskowej:
28-dniowe, bezpłatne, w ramach czasowej niezdolności do pracy,

leczenie uzdrowiskowe w sanatorium uzdrowiskowym dla dorosłych w formie rehabilitacji uzdrowiskowej:
28-dniowe, w ramach urlopu, z częściową odpłatnością ubezpieczonego za wyżywienie i zakwaterowanie,

Wraz z wiekiem obserwuje się zmniejszenie sprawności fizycznej, która jest następstwem starzenia, urazów i chorób, a także problemy adaptacyjne w sferze biologicznej i psychospołecznej.

Główne problemy zdrowotne pacjentów to ograniczenie aktywności oraz ból, które bardzo często wpływają na powstawanie zaburzeń emocjonalnych, oraz obniżoną samoocenę

Celem leczenia uzdrowiskowego jest oddziaływanie zdrowotne na cały organizm oraz na poszczególne objawy chorobowe.

Ogólnoustrojowe - systemowe działanie lecznicze wyraża się:

- usprawnieniem funkcjonowania mechanizmów regulacyjnych narządów i układów fizjologicznych,
- zwiększeniem wydolności fizycznej,
- zrównoważeniem sprawności działania autonomicznego układu nerwowego,
- zwiększeniem odporności nieswoistej,
- zrównoważeniem i usprawnieniem procesów psychosomatycznych.

leczenie uzdrowiskowe w szpitalu uzdrowiskowym dla dzieci (3-18 r. ż.):
27-dniowe, bezpłatne,

leczenie ambulatoryjne dorosłych i dzieci:
6-18 osobodni zabiegowych.

Równoległe z działaniem systemowym, bodźce balneologiczne działają: przeciwbólowo, przeciwzapalnie, przeciwobrzękowo.

Klasyczny model medycyny uzdrowskiej - produkt uzdrowski

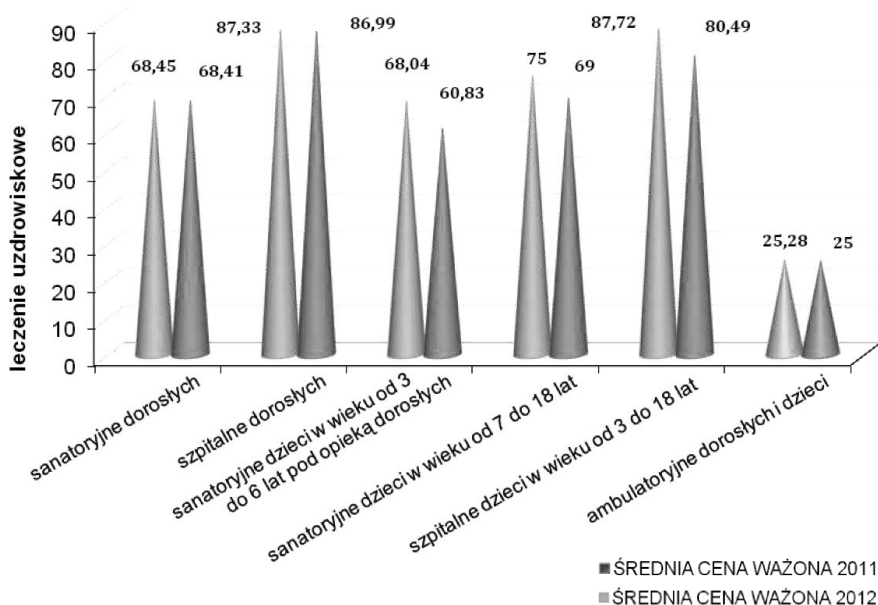
Ryzyka instytucjonalno-prawne

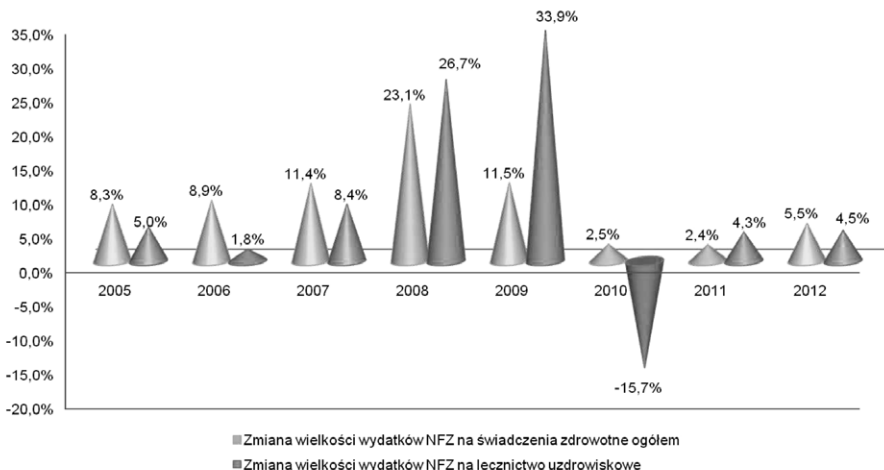
• **Przedsiębiorstwa uzdrowskie narażone są na częste zmiany zasad funkcjonowania rynku, związanych z uwarunkowaniami legislacyjnymi, np.:**

- zmieniają się warunki określenia metod i zasad, według których dokonywana jest wycena usług uzdrowskich, co wpływa na trudność przewidzenia wysokości kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia

• **lub brak reakcji legislatora na zmiany otoczenia, np.:**

- brak gwarancji stabilności i równego dostępu do środków finansowych w planach NFZ (brak uregulowań zapewniających dynamikę wzrostu środków w planie NFZ, tak jak dla pozostałych obszarów ochrony zdrowia)
- Sztuczność zasad w doborze personelu, norm zatrudnienia opisywanych liczbą kuracjuszy przypadających na 1 lekarza, czy warunków stawianych dla bazy materialnej, prowadzi do ograniczenia konkurencyjności przedsiębiorstw uzdrowskich względem innych podmiotów
- Brak zabezpieczenia równego dostępu przedsiębiorcom uzdrowskim bez względu na formę własności do kontraktowania świadczeń zdrowotnych z zakresu medycyny uzdrowskiej, rehabilitacji
- Brak uregulowań prawnych tworzących

stałe minimalne mechanizmy corocznej indeksacji tzw. stawki osobodnia (np. o wskaźnik inflacji).

Ceny osobodnia w lecznictwie uzdrowskim w latach 2011 i 2012

W relacjach menedżerów uzdrowskich z NFZ i MZ uregulowania i uelastycznienia wymagają następujące problemy:

- Zapewnienie lecznictwu uzdrowskiemu równego dostępu do środków finansowych w planach NFZ (zapewnienie dynamiki wzrostu tak, jak pozostałe obszary ochrony zdrowia).
- Wypracowanie i określenie stałych minimalnych mechanizmów corocznej indeksacji tzw. stawki osobodnia (np. o wskaźnik inflacji).
- Określenie metod i zasad wg. których Agencja Taryfikacji Świadczeń Medycznych będzie dokonywała wyceny świadczeń zdrowotnych z zakresu medycyny uzdrowskiej.

- Utrzymanie i doskonalenie zasad kontraktowania świadczeń zdrowotnych minimum na 3 lata.
- Opracowanie standardów i procedur medycznych.
- Poprawa funkcjonowania tzw. „giełdy” w zakresie niewykorzystanych skierowań.

Budżet NFZ a wydatki na leczenie uzdrowskie

W relacjach menedżerów uzdrowskich z NFZ i MZ uregulowania i uelastycznienia wymagają następujące problemy:

- Uregulowanie kwestii pustostanów spowodowanych „niedojazdami” pacjentów, co ma związek z pokryciem kosztów na rzecz świadczeniodawcy związanych z tzw. gotowością (koszty stałe).
- Maksymalne odbiurokratyzowanie zasad dotyczących przygotowywania ofert do kontraktów oraz przyspieszenie zapłaty za zrealizowane świadczenia zdrowotne.
- Przeanalizowanie i uelastycznienie

dotychczasowych zasad i warunków ustalonych w kontraktach dotyczących ilości pacjentów przypadających na 1 etat lekarza i gabinet pielęgniarski według profili leczniczych.

- Wprowadzenie regulacji prawnych dyscyplinujących pacjenta ubiegającego się o leczenie uzdrowiskowe do wykorzystania skierowania zgodnie z ustalonym przez NFZ miejscem i terminem leczenia.

Dodatkowo:

Przedsiębiorca działający w zakresie ochrony zdrowia, w tym lecznictwa uzdrowiskowego, narażony jest na diametralne i szybkie zmiany zasad funkcjonowania rynku usług zdrowotnych. Wynika to z bardzo szczegółowych uregulowań legislacyjnych wszystkich procedur, wymagań, minimum zatrudnienia pracowników, czy też wyposażenia w sprzęt specjalistyczny.

Bardzo często zmiana prawa na poziomie ustaw, rozporządzeń, zarządzeń jest skutkiem tego, że podmioty lecznicze muszą na bieżąco analizować całe tworzone prawo już od etapu projektowania i konsultacji społecznych, aż do wprowadzenia.

To pozwala na optymalne przygotowanie się do ciągłych zmian procesów gospodarczych i społeczno – politycznych oraz dostosowania ich stopnia zmienności do warunków działania.

O kondycji ekonomicznej przedsiębiorców uzdrowiskowych w dużej mierze decyduje:

- poziom i wysokość kontraktu – umowy z klientem instytucjonalnym, tj. NFZ, ZUS, KRUS, PCPR;

- stan bazy hotelarsko – zabiegowej oraz atrakcyjność oferty;
- położenie geograficzne uzdrowiska;
- możliwość oraz pozyskiwanie przychodów z własnej działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej;
- optymalizacja wykorzystania majątku trwałego;
- innowacyjność, atrakcyjność i jakość oferowanych usług;
- polityka i strategia nastawiona na agresywny wzrost przychodów na rzecz klienta pełnopłatnego.

Obecna sytuacja gospodarcza Polski – wysokie bezrobocie, kryzys gospodarczy i ograniczenie świadczeń socjalnych wpływają na relatywne obniżenie dochodów polskich rodzin, a tym samym na zmniejszenie skłonności Polaków do wydatkowania środków finansowych na leczenie w uzdrowisku i wypoczynek w Polsce. Niekorzystna sytuacja w sektorze finansów publicznych, prowadzi do przeznaczania zbyt małych (w stosunku do potrzeb) środków na infrastrukturę turystyczną, w tym około uzdrowiskową oraz na promocję polskiej turystyki, turystyki zdrowotnej i polskiego lecznictwa uzdrowiskowego.

Celem przedsiębiorcy działającego na rynku usług leczniczych powinno być zatem zdefiniowanie obszarów zjawisk niepewności i ryzyka. Przestrzenna i sektorowa koncentracja podmiotów działających na rzecz rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego powinna przede wszystkim skoncentrować się na:

- konieczności zabezpieczenia kontynuacji realizacji świadczeń zdrowotnych z zakresu medycyny uzdrowiskowej

w ramach systemu ubezpieczeniowo – budżetowego na rzecz ubezpieczonych

- zabezpieczeniu równego dostępu przedsiębiorcom uzdrowiskowym bez względu na formę własności do kontraktowania świadczeń zdrowotnych z zakresu medycyny uzdrowiskowej i rehabilitacji
- zapewnieniu rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego poprzez równe traktowanie tych świadczeń zdrowotnych w planach NFZ w stosunku do innych obszarów ochrony zdrowia

Inne, ważne zagrożenia rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego wpływające na ryzyko i koszty prowadzenia przedsiębiorstwa uzdrowiskowego:

- Bardzo częste zmiany prawa na poziomie ustaw, rozporządzeń, zarządzeń (np. ustawa o działalności leczniczej z 15.04.2011 wraz z aktami wykonawczymi).
- Brak indeksacji przez Narodowy Fundusz Zdrowia stawki za tzw. „osobodzień”.
- Zakończenie w 2013 roku terminu obowiązywania ważności koncesji na wydobycie wód leczniczych.
- Skargi gmin uzdrowiskowych na znowelizowane przepisy ustawy dotyczące podatku od nieruchomości od budynków lub ich części związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.
- Brak stabilności finansowania świadczeń zdrowotnych w ramach systemu ubezpieczeniowo- budżetowego znacznie zwiększa ryzyko pojawienia

się kryzysu finansowego i pogłębia jego negatywne skutki .

- Brak możliwości odliczenia podatku naliczonego od należnego (VAT).
- Problem zagospodarowania borowiny pozabiegowej.

Podsumowanie

- Podstawą każdej decyzji jest prognoza przyszłych warunków funkcjonowania, obarczona pewną dozą niepewności, dlatego dla ograniczenia ryzyka należy je monitorować i właściwie nim zarządzać.
- Systematyczne identyfikowanie i analizowanie ryzyk działalności uzdrowiskowej powinno być prowadzone dla całej branży przez zespół ekspertów.
- Analiza ryzyka uwypatnia znaczenie czynników makroekonomicznych, które dla branży uzdrowiskowej nie wypadają pomyślnie.
- Czynniki demograficzne wnoszą spadek popytu uzdrowiskowego. Jeśli więc nie można liczyć na wzrost liczby kuracjuszy, sugerując że rynek uzdrowiskowy osiągnął poziom nasycenia, należy przygotować się do wzmóżonej rywalizacji w branży.

Negatywne efekty światowego kryzysu finansowego wymagają podjęcia pilnych działań ukierunkowanych na ograniczenie regresu, który powoduje zapaść w turystyce, a więc także w turystyce zdrojowej i uzdrowiskowej.

Z roku na rok coraz mniej obcokrajowców przyjeżdża do Polski na wypoczynek i kurację.

Czynniki mikroekonomiczne zależą

w dużej mierze od otoczenia instytucjonalno-prawnego, **stąd rola Stowarzyszenia UUP jako partnera występującego w imieniu przedsiębiorców** może okazać się bardzo istotna w zmniejszaniu ryzyka.

Dziękuję za uwagę

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Unia
Uzdrowisk Polskich
ul. Zdrojowa 39
57-320 Polanica-Zdrój
tel. 74 86 80 220, 74 86 81 513
faks 74 86 81 051
www.suup.com.pl
e-mail: uup@zuk-sa.pl

WALDEMAR KRUPA

prezes Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie”

PRZYSZŁOŚĆ LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo! Koleżanki i Koledzy!

W wystąpieniach moich szanownych przedmówców zostały w sposób szczegółowy przedstawione aspekty ekonomiczne funkcjonowania podmiotów leczniczych w uzdrowiskach i samych uzdrowisk jako miejscowości. Ponieważ jestem lekarzem i ta tematyka jest mi najbardziej znana, pozwolę sobie zwrócić uwagę na te aspekty działalności uzdrowskiej, które bezpośrednio dotyczą lecznictwa.

Pewne fakty będą omawiał po raz kolejny, ale ponieważ dotychczasowe wystąpienia, w tym i moje, na ten temat nie przynosiły rezultatu, pozwolę je sobie powtórzyć.

Zacznę od problemu przyjazdów kuracjuszy do uzdrowiska.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, pacjent dostaje wniosek na leczenie uzdrowskie od lekarza kierującego, i składa go do właściwego oddziału NFZ. Tam wniosek jest konsultowany przez lekarza balneologa i otrzymuje przydział do jednego i lub kilku uzdrowisk leczących schorzenie na które pacjent cierpi.

I tutaj od razu dość często następują przekłamania dotyczące stanu zdrowia chorego. Wynika to często z faktu, iż wniosek wystawia lekarz który leczy chorego tylko na konkretną chorobę i nie ma, albo nie chce mieć wiedzy na temat innych schorzeń pacjenta. W przypadku gdy kieruje lekarz rodzinny, często nie uwzględnia wielu schorzeń z obawy, aby pacjent nie został zdyskwalifikowany przez lekarza w NFZ. Stąd potem do leczenia trafiają pa-

cjenci z wieloma schorzeniami, które w danym momencie dyskwalifikują do leczenia uzdrowskiego. Chciałbym w tym miejscu przypomnieć, iż kuracjusz w uzdrowsku ma dostać / zgodnie z wymogami NFZ / trzy zabiegi dziennie, w tym jeden bodźcowy z użyciem naturalnych surowców leczniczych. W tej sytuacji chory, który nie przyzna się że leczy się np. na padaczkę, może, i często dostaje ataku w trakcie zabiegu ponieważ choroba została utajniona. I tutaj od razu uwaga – wniosek na leczenie uzdrowskie winien być traktowany w podobny sposób jak druk zwolnienia lekarskiego. Osoba wystawiająca go, powinna mieć świadomość odpowiedzialności z wystawienia druku płatniczego. Wszak wszystko to odbywa się za nasze, podatników pieniądze. Należy stworzyć system który powodowałby kontrole i odpowiedzialność finansową za zatajanie prawdy o zdrowiu pacjenta. W tym miejscu należy również powiedzieć, iż świadomość na temat lecznictwa uzdrowskiego jest wśród lekarzy w dalszym ciągu naprawdę niewielka. Dalej pokutuje pojęcie wyjazdu na leczenie klimatyczne i wieczorki taneczne. Ale zakładamy, że wniosek został prawidłowo wystawiony. Pacjent oczekuje na skierowanie do uzdrowiska około półtora roku. W tym czasie może, i często zapada na wiele chorób. I teraz powstaje problem, ponieważ chory nie zawsze wie czy w tym stanie zdrowia może do uzdrowiska przyjechać. Ale przyjeżdża i zaczyna się problem. Pół roku temu chory miał operowanego raka prostaty i jest to potwierdzone badaniami histopatologicznymi. A skierowanie ma na bóle kręgosłupa krzyżowo-łędź-

wiowego. Jakie leczenie może w tej sytuacji zastosować lekarz w uzdrowisku, skoro NFZ wymaga aby leczone było przede wszystkim schorzenie zaznaczone jako pierwsze we wniosku / czyli tak zwane „pierwsze rozpoznanie” /. Jak w tej sytuacji zastosować zabieg bodźcowy na okolicę krzyżowo - lędźwiową. Oczywiście w wielu takich przypadkach odsyłamy chorych do domu. Ale w tej sytuacji traci i pacjent – bo zmęczenie, koszty i podmiot leczniczy bo zostaje pustostan. Poza tym pacjent nie zawsze chce wyjechać tłumacząc, iż lekarz kierujący powiedział, że będzie sobie spacerował i wdychał świeże powietrze. Przypadek podobny, ale różny w możliwościach postępowania. Chory przebył cztery miesiące temu zawał serca. Był prawidłowo do tej pory rehabilitowany kardiologicznie .I znowu problem. W tej sytuacji należałoby kontynuować rehabilitację kardiologiczną, ale on ma skierowanie na bóle prawego kolana. I znowu, jako lekarz mogę tylko dać zabiegi na od dawna chore kolano, usiłując przy okazji rehabilitować serca .Takich problemów jest bardzo dużo i dlatego należy rozważyć konieczność wprowadzenia weryfikacji wniosku leczniczego po otrzymaniu przez pacjenta skierowania do uzdrowiska. Lekarz wystawiający wniosek na leczenie uzdrowiskowe byłby moim zdaniem najbardziej kompetentną osobą, która mogłaby zweryfikować zawarte we wniosku dane, wypisane kilkanaście miesięcy wcześniej. Uniknęlibyśmy z jednej strony niepotrzebnego stresu pacjenta, z drugiej zaś pustych miejsc w uzdrowisku. I w dalszym ciągu przypominam, iż są to pieniądze publiczne. Jeżeli to rozwiązanie

jest trudne do przeprowadzenia od zaraz, to czy nie dałoby się próbować zaufać lekarzom pracującym w uzdrowiskach i pozwolić w tej sytuacji na zmianę profilu leczenia mając na względzie dobro chorego człowieka. Oczywiście należałoby to przeprowadzić przez komisję lekarską w uzdrowisku,ale miałoby to sens. Przypominam, iż zgodnie z wymogami NFZ, lekarzem prowadzącym kuracjuszy w uzdrowisku może być tylko specjalista w którejś z dziedzin medycyny,, posiadający dodatkowo specjalizację z balneologii lub odpowiedni kurs balneologiczny. Przy okazji omawiania spraw lekarskich chciałbym zaapelować do NFZ aby wydłużyć okres do uzyskiwania przez lekarzy certyfikatu z balneologii. W prowadzonym przeze mnie ośrodku z powodów losowych odeszło w początku roku dwóch lekarzy. Natychmiast zatrudniłem nowych, ale certyfikaty mogą uzyskać tylko i dopiero w grudniu, ponieważ wtedy monopolista, czyli Klinika w Ciechocinku organizuje kurs specjalistyczny. W tej sytuacji należy moim zdaniem powołać kilka ośrodków, które mogłyby takie certyfikaty dawać po skończonych kursach, bo monopol nikomu nie wychodzi na zdrowie.

Kolejna sprawa dotycząca skierowań to wiek chorego. Oczywiście nie zawsze wiek kalendarzowy jest równoznaczny z wiekiem biologicznym. Ale kierowanie pacjentów po 80 roku życia winno być naprawdę sporadyczne. Przecież sama podróż do uzdrowiska jest już dużym stresem dla chorego i obciążeniem dla jego zdrowia. Ponadto sprawność intelektualna nie zawsze pozwala na funkcjonowanie w dużym ośrodku, obciążanie zabiega-

mi itd. Dlatego wiek pacjenta winien być określony jako pewna granica, z możliwościami jej przesunięcia przy dobrym stanie ogólnym chorego.

Sprawa następną to kierowanie małżeństw. Nigdzie na świecie, małżeństwa nie chorują w tym samym czasie, na tę samą chorobę, o tym samym jej nasileniu. Chyba, że jest to wypadek komunikacyjny, albo zbiorowe zatrucie pokarmowe. Podmioty lecznicze tracą cenne miejsca musząc zamieniać pokoje trzyosobowe na mniejsze aby pomieścić przysyłąną ilość małżeństw. W moim przekonaniu jeżeli chcemy, aby lecznictwo uzdrowskowie przestano traktować jak wczasy rodzinne, trzeba przestać kierować do uzdrowskowie małżeństwa.

Teraz co do pustych miejsc w uzdrowsku. Druk skierowania na leczenie uzdrowskowie jest drukiem płatniczym, ponieważ na jego podstawie chory jest kwaterowany. żywiony i leczony. Należy więc, i chyba jest to najprostsza sprawa, potraktować przyjęcie przez pacjenta skierowania na leczenie uzdrowskowie jako przyjęcie druku płatniczego i podpisać z nim umowę w trakcie odbierania skierowania. Powinno być w niej zawarte iż w razie nie zwrócenia skierowania w wyznaczonym terminie ponosi odpowiedzialność finansową. Na pewno zmniejszyłoby to ilość niewykorzystywanych skierowań i nieoddawanych w takim czasie, aby ktoś inny mógł je wykorzystać.

Osobna kwestia jest niewywiązywanie się NFZ z kierowania odpowiedniej leczonej ludzi do uzdrowska. NFZ wymaga aby skierowania były rozłożone równo przez cały rok, ale nie wykorzystuje ich równo-

miernie, szczególnie w pierwszych turnusach w roku i potem w końcówce roku. Nawet próby wykorzystywania tak zwanej giełdy, są nie do końca możliwe, ponieważ obiekty uzdrowskowie mają określoną ilość miejsc i nie ma możliwości ich zwiększenia, aby przyjąć kuracjuszy na niewykorzystane skierowania. To jest możliwe w przypadku dużych wielo obiektowych podmiotów leczniczych. Podmioty lecznicze o niewielkiej liczbie miejsc, tej szansy nie mają.

Tak więc albo NFZ kieruje na każdy turnus zakontraktowaną ilość miejsc albo płaci pustostany.

I sprawa ostatnia. Dział farmacji szpitalnej. Potrafię zrozumieć, potrzebę istnienia takiego stanowiska w przypadku szpitali uzdrowskowych, gdzie intensywnie leczymy, również farmakologicznie. Ale w sanatorium, gdzie leczenie farmakologiczne jest marginesem działań medycznych wydaje się to być przesadą. Wiele podmiotów w leczniczych po prostu nie stać na to, aby płacić dodatkowe pieniądze za czynności, co do których mamy wątpliwości czy są potrzebne.

Reasumując, proponuję przyjęcie następujących wniosków:

1. Zlikwidować dział farmacji szpitalnej w sanatoriach
2. Bezwzględnie wprowadzić weryfikację wniosków na leczenie uzdrowskowie przez lekarzy kierujących, po otrzymaniu przez pacjenta skierowania do uzdrowska.

W okresie przejściowym powołać komisje lekarskie w uzdrowskach do weryfikowania kolejności leczonych w uzdrowsku schorzeń zgodnie z aktualnym

stanem zdrowia kuracjusza.

3. Wydłużyć okres pracy dla lekarza bez kursu balneologicznego do jednego roku, albo powołać kilka innych ośrodków władnych do organizacji takich kursów.
4. Wprowadzić umowy pacjent- NFZ w zakresie zwrotu pieniędzy za niewykorzystane w czasie, skierowanie do uzdrowiska

5. Rozważyć ograniczenie wieku pacjentów kierowanych do uzdrowisk
6. Rozważyć likwidację lub znaczne ograniczenie kierowania na leczenie uzdrowskowe małżeństw.

Dziękuję za uwagę.

JOAO BARBOSA
przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrawisk

ROLA I OFERTA MAŁOPOLSKICH UZDROWISK W EUROPEJSKICH SIECIACH WSPÓŁPRACY

- wersja angielska

- wersja polska

SUMMARY

ESPA Activities & Networks

Marketing

Aims

- **to Exchange** experience, best practices, know-how
- **to Develop** health and wellness strategies for prevention and rehabilitation for the european citizens
- to **Promote** and to **Improve** quality in spas and health resorts
- to **Stimulate** and fund Research

Activities & Networks

1. Lobbying
2. Supporting the ESPA members
3. Quality
4. Joint projects
5. Promoting the European Spas philosophy in Europe and abroad
6. Marketing

Lobbying

EU **Health for Growth** Programme 2014/2020

EU Directive 2011/24/EU "on the application on patient rights in **cross-border healthcare**

EU Parliament resolution on "**Europe, the world's n° 1 tourist destination**"

Supporting the Members

SERBIA

ROMANIA

Quality

Standards

EuropeSpa med is the seal of quality for health resort hotels and clinics as well as medical wellness centres. Visitors are treated over a period of at least two and ideally three weeks according to a medical plan drawn up by a doctor. Then again, preventive measures may only last a few days if the aim is to generally prevent disease or make the guest aware of health issues.

In cooperation with

BALCOVA THERMALHOTEL * , EUROPESPA MED**

Türkei, Ägäis

Balçova Thermal Hotel and its Physical Therapy and Rehabilitation Center is one of Turkey's and Europe's most important Thermal Hotel and Tr...

[DETAILS](#)

DANUBIUS HEALTH SPA RESORT BALNEA PALACE ** , EUROPESPA MED**

Slowakei, Westslowakei

Modern hotel complex located in the lush park area at the centre of Spa Island. Directly connected by corridor to the impressive Balnea Heal...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

DANUBIUS HEALTH SPA RESORT THERMIA PALACE *** , EUROPESPA MED**

Slowakei, Westslowakei

Beautifully renovated Art-Nouveau gem built in 1912 and nesting in the picturesque environment of Spa Island. Located on the site of thermal...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

HEIL- UND WELLNESSBAD SÁRVÁR ** , EUROPESPA MED**

Ungarn, West-Transdanubien

The Spa of Sárvár, opened in 2002, is a real pearl among the spas of Hungary. As a tribute to the unique supply and the outstandingly high s...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

KURHOTEL VEĽKÁ FATRA * , EUROPESPA MED**

Slowakei, Turčianske Teplice

The biggest natural wealth of Turčianske Teplice is curative mineral springs and thermal waters whose temperatures range from 38 to 46 °C.&n...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

International
Organization for
Standardization

TC 228/WG 2 Health Tourism Services
ISO/DIS 28621 (Draft International Standard)

Medical spas using natural resources -- Service requirements

Acknowledge health resorts with specific natural factors such as natural resources of the earth or the climate used in health treatments, under medical supervision

ISO/AWI 17679 (Approved Work Item) Wellness spa -- Service requirements

ISO/AWI 17680 (Approved Work Item) Thalassotherapy - Service requirements

Joint Projects

International diplomas recognized by the European Spas Association and its members.

A reliable source of well educated spa professionals on an international level.

Development of international curricula

Thalasso division

Radon health resorts division

Peloid division

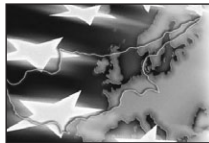
Promoting the “concept” the European Spas philosophy

and results by the European Spa philosophy

- The advantages and healing qualities of mineral springs and climate for human body and spirit – traditions and new findings

ISMH CONGRESS

EUROPEAN TOURISM FORUM

Targets

- ESPA members
- Spa Destinations
- European Union Organs and Institutions
- Journalists / Spa Magazines
- Partners
- other Stakeholders
- Spa clients
- Public

Marketing

B2B **business to business**

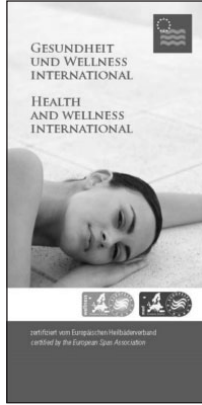
B2C **business to consumer**

P2P **people to people**

Message

- The role of the European SPA Destinations, Health Resorts and Clinics in prevention, health promotion and rehabilitation
- Specific health problems of the society, e.g. aging population, obesity, osteoporosis, supported by concrete answers

Printed Materials

DATABASE of Journalists and Magazines related to Tourism and Health

PR & Events

ITB BERLIN 2012 HEALTH AND WELLNESS MEDIA DAYS

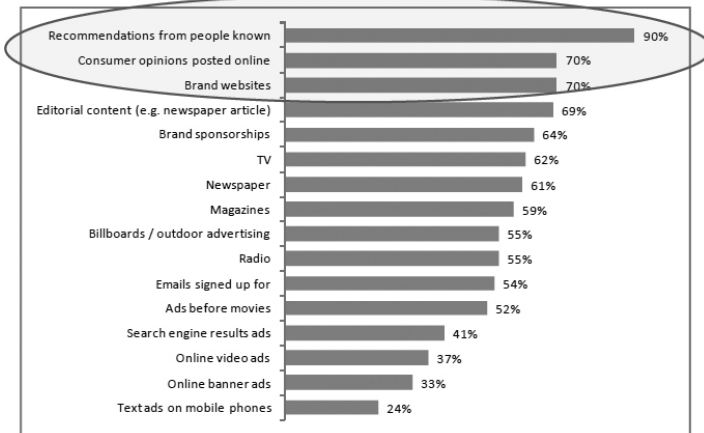

TERMATALIA 2011 OURENSE, SPAIN

Online Marketing

THE NEW CONSUMER DEGREE OF TRUST

SOURCE: NIELSEN GLOBAL CONSUMER SURVEY 2009

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION
OFFICIAL WEBSITE

• Homepage

- Homepage
- News
- The Association
- Members
- Partners
- EuropeSpa Certification
- EU Contracts & Grants
- Sections
- Events
- SPA Medicine
- Spa Tips
- ESPA Counsellor
- ESPA Academy
- Glossary
- Members Area

European Spas Association

The European Spas Association is an umbrella organisation representing 21 members from 20 European countries. The European Spa Association's objective is to promote spas and balneology in Europe and to take care that the natural remedies based on mineral water, landscape and climate will be available to as great a number of citizens and visitors as possible.

Latest News

New President and Vice-Presidents elected
News From The 17th ESPA Congress (Jurmala - LATVIA)
31.05-03.06
[Details »](#)

SEARCH

By Country

EuropeSpa Label

Indications

Choose Country

Destinations

SEARCH

By Country

EuropeSpa Label

Indications

SEARCH

Choose Country

17th ESPA Congress

Presentations MORE »

www.europeanspas.eu www.espa-ehv.eu

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION
OFFICIAL WEBSITE

• Homepage

- Homepage
- News
- The Association
- Members
- Partners
- EuropeSpa Certification
- EU Projects and Programmes
- Sections

Italy

[Indications list »](#)

SPA AND HEALTH RESORT INDICATIONS

Poland search results:

36 results found.		Sort by: Alphabet Category	
	Świeradów-Czerniawa Poland ul. Piłsudskiego 15, 59-850 Świeradów Zdrój Details»		Żegiestów, Złockie Poland Rynek 31; , 33-370 Muszyna Details»
	Augustów Poland ul. 3-maja 60; , 16-300 Augustów Details»		Busko Zdrój Poland ul. Mickiewicza 10, 28-100 Busko Zdrój Details»
	Ciechocinek Poland ul. Mikołaja Kopernika 19, 87-720 Ciechocinek Details»		Cieplice Śląskie Zdrój Poland Pl. Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra Details»
	Duszniki Zdrój Poland Rynek 9, 57-340 Duszniki Zdrój Details»		Goczałkowice Zdrój Poland ul. Szkolna 13; , 43-230 Goczałkowice Zdrój Details»

Plot Rows	Secondary dimension ▾	Sort Type: Default ▾	advanced
-----------	-----------------------	----------------------	----------

Page	Pageviews ↓	Unique Pageviews	Avg. Time on Page
1. /	262	110	00:01:37
2. /members/	95	55	00:01:42
3. /events/	86	26	00:00:55
4. /press/	84	37	00:01:44
5. /Destinations/Romania	63	4	00:00:28
6. /Destinations/Spain	60	3	00:00:15
7. /default.aspx	53	35	00:01:14
8. /spamedicine/	50	40	00:00:57
9. /Destinations/Portugal	46	3	00:00:10
10. /association/	36	25	00:00:44
11. /Destinations/Turkey	32	1	00:00:16
12. /Destinations/Lithuania	31	5	00:01:20

• May 2012

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION

OFFICIAL NEWSLETTER

Editorial

This newsletter is published right before the 17th Congress of ESPA, which will take place from Tuesday the 15th until Friday the 18th of May 2012 in Jurmala, Latvia. We are very pleased to be in the biggest seaside resort of this lovely country and discuss with experts of about 20 European countries the actual topics of the European Spas business. After our congress in 2010 we are proud to announce that we will have again an official representative of the Tourism Unit of the European Commission.

Besides the different congress parts, we will have on the 17th of May, in the afternoon, 3 workshops with the subjects: Thalassotherapy, Natural Mineral Water and Peloids. After the official end of the congress on Thursday evening, the 1st workshop of the ESPA Academy will take place on Friday the 18th of May 2012. The topic is: "Quality aspects in Spa Facilities".

Besides these events we will elect in Jurmala a new Board of ESPA, which will be in charge for the next 4 years until 2016.

This gives me the opportunity to thank the "ESPA family" for the common work and experiences in the last 4 years. A lot of activities have been undertaken and new projects realized. Those tasks which could not be completed will have to be driven forward by ESPA's next President and Board. I wish my successor full success and good luck for this demanding function.

Enjoy the news and information of this official newsletter.

I remain with
my best regards.

Dr. Sigrun Lang,
President

News | The Association

ITB 2012 – 2.HEALTH AND WELLNESS MEDIA DAYS

ESPA Press Conference
Berlin, 8th March 2012
Organisation: Contact & Creation, FIT Reisen

www.europeanspas.eu/newsletter

The screenshot shows the Facebook profile for 'European Spas'. The cover photo is a woman with her eyes closed, enjoying a waterfall spa treatment. The profile picture is a circular logo with a globe. The page includes a search bar, navigation tabs (Home, Create a Page, Put Your Ad Here), and a list of posts. One post mentions the XXI Congress of the Polish Spas Association in Szczywnica. The page also has a 'Like' button with 256 likes and a 'Welcome!' message.

www.facebook.com/europeanspas

People share, read and generally engage more with any type of content when it's surfaced through friends & people they know and trust

Word-of-Mouth → Word-of-Mouse

Fastest growing segment:

Women over 55y.o., up 175.3%
in the last 120 days

Poland statistics

Total Facebook users: **8.426.880**

(21,91% of Pop.)

Position in the ranking by countries: **25**

Grew by more than **902.000** users in the last 6 months

Home @ Connect # Discover Search

European Spas
View my profile page

368 TWEETS 64 FOLLOWING 50 FOLLOWERS

Compose new Tweet...

Who to follow - Refresh - View all

- (NYSE) NYSE Euronext @NYSE
- Wahanda @Wahanda
- CNN @CNN

Trends - Channels

Tweets

European Spas @europeanspas 27s
Good Morning ! The XXI Congress of the Polish Spas Association has just started here in #Szczawnica !
Expand

ITB Berlin @ITB_Berlin 7m
ITB Berlin is Sponsor & Exhibitor of the Meeting Experts Conference in Berlin. Meet us from 18-20.06 at booth nr. 80, ICC #MEXCON
Expand

EC live @EC_live 9h
Joint statement after #EU-#Mexico Summit europa.eu/rapid/pressRel...
Joint press statement by PdtS #Barroso and Van #Rompu europa.eu/rapid/pressRel...
Retweeted by European Commission
Expand

hosteltur @hosteltur 13m
NOTICIA DEL DÍA | Renfe mimetiza a las low cost en su relación con las agencias de viajes bit.ly/MkizGj

<http://twitter.com/europeanspas>

flickr.com

Home The Tour Sign Up Explore Upload Search

ITB 2012 Health & Wellness Media Days

Thumbnails Detail Comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
ESPA Press Conference Joachim Lieber - ESPA (Secretary-General)
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Photo: C&C
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Presentation of Termatilla 2012
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Claudia Wagner - FIT Reisen

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Joachim Lieber - ESPA (Secretary General)

www.flickr.com/europeanspas

Rules we have in mind

- Entertain
- Inform
- Educate
- Engage

Integration with every marketing tools and platforms is mandatory to amplify the Conversation:

Website, Trade Fairs, Events, Press-Releases, Documents, Printed Materials, Email messages, Business cards....

• News

CALYPSO
07-05-2012

The project STEEP was selected by the European Commission to develop the Calypso web platform, following an evaluation of the proposals received concerning the 2011 Call "Promoting Social Tourism in Europe through the Development of a Demand-Supply Web-Based Platform" (22/G/ENT/TOU/11/511B). Seven partners from Belgium, Spain, Italy and France form part of this project, which will run for 15 months from April 2012 to June 2013. It is expected that the web platform becomes self-sustaining thereafter.

Source: European Commission - Enterprise and industry

+ Share |

« back

Next steps ! Step 1 – Fulfill the gaps

Conversion of the existing ESPA online tools to a sales promotion platform for the members.

• Press
• Brochure
• Glossary
• Members Area

SEARCH
Choose Destination ▾
Choose Indication ▾

Destinations

SEARCH
Choose Destination ▾

Indications

SEARCH
Choose Indication ▾

Special offers

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Mauris commodo, mi at tristique iaculis, sem felis scelerisque nunc, quis feugiat mauris nibh non lectus. Praesent laoreet lorem. [MORE >>](#)

© 2011 All rights reserved. | Design and development: Vectweb®

Reward the Fans and followers with:

- Discounts
- Special Offers
- Promotions
- Coupons
- etc...

26% will use a mobile device for accommodations & attractions research
37% will use a mobile device for restaurant research

Step 2 – Mobile Marketing
To offer a mobile optimised experience

77% of the planet owns a mobile device (UN Telecommunications Agency)
1.3 billion use the “mobile internet” (UN Telecommunications Agency)
17,4% of access to all Travel sites
47% expect to use their mobile device at their travel destination

Dziękuję za uwagę.

João Pinto Barbosa
European Spas Association
Marketing Manager

marketing@espa-ehv.eu
joapintobarbosa

PODSUMOWANIE

Działalność i Sieci ESPA

Marketing

Cele

- **Wymiana** doświadczenia, dobrych praktyk i know-how
- **Rozwój** strategii zdrowotnych i dobrogo samopoczucia celem zapobieżenia rehabilitacji obywateli europejskich
- **Promocja i Poprawa** jakości w spa i kurortach uzdrowiskowych
- **Stymulacja** i Poszukiwanie środków

Działalność i Sieci

1. Lobby
2. Wsparcie członków ESPA
3. Jakość
4. Wspólne projekty
5. Promocja filozofii Uzdrowisk Europejskich w Europie i poza jej granicami
6. Marketing

Lobby Wsparcie członków

Program **Zdrowia dla Wzrostu** UE 2014/2020

Dyrektywa UE 2011/24/UE „o zastosowaniu praw pacjenta w **międzynarodowej opiece zdrowotnej**”

Rozporządzenie Parlamentu UE „**Europa, światowy kierunek turystyczny nr 1**”

Wsparcie członków

SERBIA

RUMUNIA

Jakość

Normy

EuropeSpa med stanowi pieczęć jakości dla hoteli uzdrowiskowych i klinik jak również ośrodków zdrowotnych. Goście poddawani są leczeniu przez okres przynajmniej dwóch tygodni, a najlepiej trzech tygodni, zgodnie z planem medycznym nakreślonym przez lekarza. Przy czym środki profilaktyczne mogą być stosowane tylko przez kilka dni, jeśli celem jest ogólne zapobieganie chorobie lub uświadomienie gościa na temat problemów zdrowotnych.

BALCOVA THERMALHOTEL * , EUROPESPA MED**

Türkei, Ägäis

Balçova Thermal Hotel and its Physical Therapy and Rehabilitation Center is one of Turkey's and Europe's most important Thermal Hotel and Tr...

[DETAILS](#)

DANUBIUS HEALTH SPA RESORT BALNEA PALACE ** , EUROPESPA MED**

Slowakei, Westslowakei

Modern hotel complex located in the lush park area at the centre of Spa Island. Directly connected by corridor to the impressive Balnea Heal...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

DANUBIUS HEALTH SPA RESORT THERMIA PALACE *** , EUROPESPA MED**

Slowakei, Westslowakei

Beautifully renovated Art-Nouveau gem built in 1912 and nesting in the picturesque environment of Spa Island. Located on the site of thermal...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

HEIL- UND WELLNESSBAD SÁRVÁR ** , EUROPESPA MED**

Ungarn, West-Transdanubien

The Spa of Sárvár, opened in 2002, is a real pearl among the spas of Hungary. As a tribute to the unique supply and the outstandingly high s...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

KURHOTEL VEĽKÁ FATRA * , EUROPESPA MED**

Slowakei, Turčianske Teplice

The biggest natural wealth of Turčianske Teplice is curative mineral springs and thermal waters whose temperatures range from 38 to 46 °C.&n...

[DETAILS](#) | [BOOKING VIA FIT-REISEN](#)

International
Organization for
Standardization

Uzdrowiska wykorzystujące zasoby naturalne -- Wymogi dot. usług

Uznanie uzdrowisk charakteryzujących się specyficznymi czynnikami naturalnymi, takimi jak zasoby naturalne ziemi lub klimatu, wykorzystywane w leczeniu pod nadzorem lekarskim
ISO/AWI 17679 (Zatwierdzony Temat Pracy) Uzdrowisko spa - Wymogi dot. usług
ISO/AWI 17680 (Zatwierdzony Temat Pracy) Talascoterapia - Wymogi dot. usług

Wspólne projekty

Międzynarodowe dyplomy uznane przez Europejski Związek Uzdrowisk i jego członków.
Wiarygodne źródło dobrze wykształconych profesjonalistów uzdrowiskowych na poziomie międzynarodowym.

Tworzenie międzynarodowych programów szkoleniowych

Oddział talasco

Oddział uzdrowisk radonowych

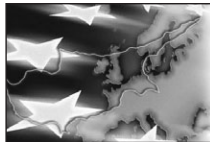
Oddział borowin

Promowanie „koncepcji” filozofia

Uzdrowisk Europejskich

KONGRES ISMH

EUROPEJSKIE FORUM
TURYSTYCZNE

Marketing

B2B relacja **business to business**

B2C relacja **business to consumer**

P2P relacja **people to people**

Przesłanie

- Rola europejskich SPA, uzdrowisk i klinik w profilaktyce, promocji zdrowia i rehabilitacji
- Specyficzne problemy społeczeństwa, np. starzenie się społeczeństwa, otyłość, osteoporoza, wsparte konkretnymi

odpowiedziami i wynikami europejskiej filozofii Spa

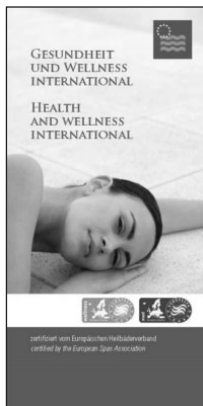
- Zalety i wartości zdrowotne źródeł mineralnych i klimatu dla ciała i ducha człowieka - tradycje i nowe odkrycia

SIECI

Cele

- Członkowie ESPA
- Popularne Spa
- Unia Europejska Organy i Instytucje
- Dziennikarze / Magazyny Spa
- Partnerzy
- pozostałe Strony zainteresowane
- Klienci Spa
- Społeczeństwo

Materiały drukowane

PR i Wydarzenia

ITB BERLIN 2012
DNI MEDIÓW
ZDROWIA I WELLNESS

TERMATALIA 2011
OURENSE, HISZPANIA

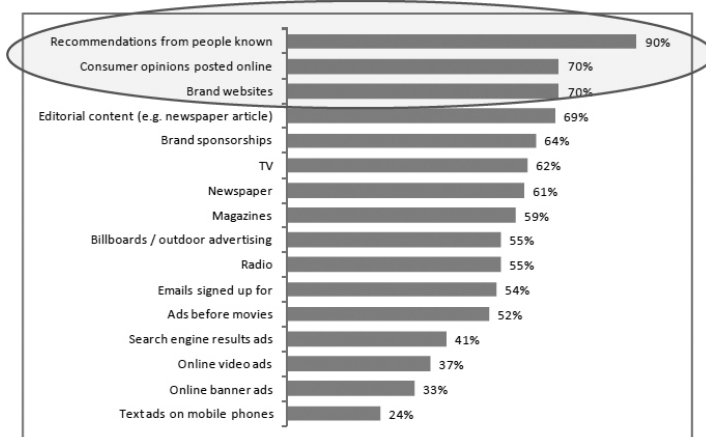
into the
PRESS
media relations

BAZA DANYCH
Dziennikarzy
i Magazynów
związanych
z Turystyką
i Zdrowiem

Marketing Online

NOWY STOPIEŃ ZAUFANIA KLIENTÓW

Źródło: Ogólnoświatowa Ankieta Konsumencka Nielsen 2009

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION

OFFICIAL WEBSITE

Http://www

• Homepage

- Homepage
- News
- The Association
- Members
- Partners
- EuropeSpa Certification
- EU Contracts & Grants
- Sections
- Events
- SPA Medicine
- Spa Tips
- ESPA Counsellor
- ESPA Academy
- Glossary
- Members Area

European Spas Association

The European Spas Association is an umbrella organisation representing 21 members from 20 European countries. The European Spa Association's objective is to promote spas and balneology in Europe and to take care that the natural remedies based on mineral water, landscape and climate will be available to as great a number of citizens and visitors as possible.

Latest News

New President and Vice-Presidents elected
News From The 17th ESPA Congress (Jurmala - LATVIA)
 17-05-2012
[Details »](#)

EUROPEAN UNION

**XXI KONGRES
 UZDROWISK
 POLSKICH**

SEARCH

By Country
 EuropeSpa Label

Indications

Choose Country

International Certificate

Destinations

SEARCH
 By Country
 EuropeSpa Label

Indications

SEARCH
 Choose Country

17th ESPA Congress

Jurmala
 City on the wave!

Presentations MORE »

www.europeanspas.eu www.espa-ehv.eu

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION

OFFICIAL WEBSITE

• Homepage

- Homepage
- News
- The Association
- Members
- Partners
- EuropeSpa Certification
- EU Projects and Programmes
- Sections

Italy

[Indications list »](#)

SPA AND HEALTH RESORT INDICATIONS

Poland search results:

36 results found. Sort by: Alphabet | Category

**Świeradów-Czerniawa
Poland**
ul. Piłsudskiego 15, 59-850 Świeradów
Zdrój
[Details»](#)

**Żegiestów, Złockie
Poland**
Rynek 31; , 33-370 Muszyna
[Details»](#)

**Augustów
Poland**
ul. 3-maja 60; , 16-300 Augustów
[Details»](#)

**Busko Zdrój
Poland**
ul. Mickiewicza 10, 28-100 Busko Zdrój
[Details»](#)

**Ciechocinek
Poland**
ul. Mikołaja Kopernika 19, 87-720
Ciechocinek
[Details»](#)

**Cieplice Śląskie Zdrój
Poland**
Pl. Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra
[Details»](#)

**Duszniki Zdrój
Poland**
Rynek 9, 57-340 Duszniki Zdrój
[Details»](#)

**Goczałkowice Zdrój
Poland**
ul. Szkolna 13; , 43-230 Goczałkowice
Zdrój
[Details»](#)

Plot Rows Secondary dimension ▾ 🔍 advanced

Sort Type: Default ▾

Page	Pageviews ↓	Unique Pageviews	Avg. Time on Page
1. /	262	110	00:01:37
2. /members/	95	55	00:01:42
3. /events/	86	26	00:00:55
4. /press/	84	37	00:01:44
5. /Destinations/Romania	63	4	00:00:28
6. /Destinations/Spain	60	3	00:00:15
7. /default.aspx	53	35	00:01:14
8. /spamedicine/	50	40	00:00:57
9. /Destinations/Portugal	46	3	00:00:10
10. /association/	36	25	00:00:44
11. /Destinations/Turkey	32	1	00:00:16
12. /Destinations/Lithuania	31	5	00:01:20

• May 2012

EUROPEAN SPAS ASSOCIATION

OFFICIAL NEWSLETTER

Editorial

This newsletter is published right before the 17th Congress of ESPA, which will take place from Tuesday the 15th until Friday the 18th of May 2012 in Jurmala, Latvia. We are very pleased to be in the biggest seaside resort of this lovely country and discuss with experts of about 20 European countries the actual topics of the European Spas business. After our congress in 2010 we are proud to announce that we will have again an official representative of the Tourism Unit of the European Commission.

Besides the different congress parts, we will have on the 17th of May, in the afternoon, 3 workshops with the subjects: Thalassotherapy, Natural Mineral Water and Peloids. After the official end of the congress on Thursday evening, the 1st workshop of the ESPA Academy will take place on Friday the 18th of May 2012. The topic is: "Quality aspects in Spa Facilities".

Besides these events we will elect in Jurmala a new Board of ESPA, which will be in charge for the next 4 years until 2016.

This gives me the opportunity to thank the "ESPA family" for the common work and experiences in the last 4 years. A lot of activities have been undertaken and new projects realized. Those tasks which could not be completed will have to be driven forward by ESPA's next President and Board. I wish my successor full success and good luck for this demanding function.

Enjoy the news and information of this official newsletter.

I remain with
my best regards.

Dr. Sigrun Lang,
President

News | The Association

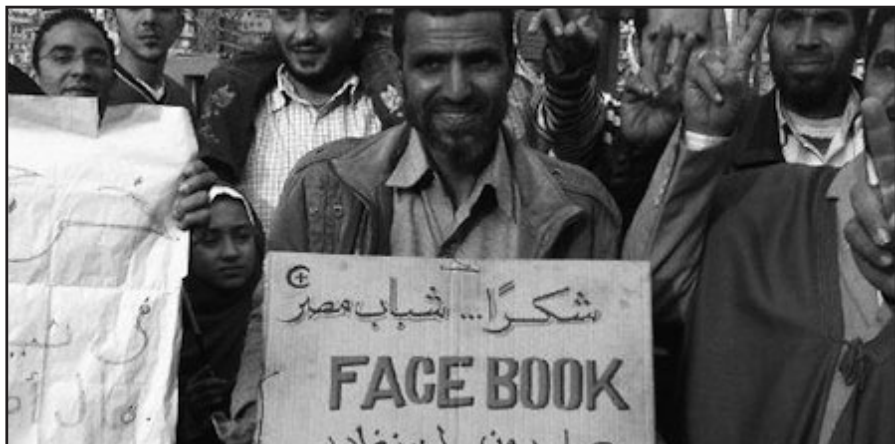
ITB 2012 – 2.HEALTH AND WELLNESS MEDIA DAYS

ESPA Press Conference
Berlin, 8th March 2012
Organisation: Contact & Creation, FIT Reisen

www.europeanspas.eu/newsletter

www.facebook.com/europeanspas

Ludzie udostępniają, czytają i ogólnie angażują się bardziej z jakimikolwiek informacji jeśli przekaz odbywa się na poziomie przyjaciół i ludzi, których znają i którym ufają
Przekaz ustny → Przekaz ustny

Najszybciej rozwijający się segment:

Kobiety powyżej 55 r.ż., do 175,3%

w ciągu ostatnich 120 dni.

Polska statystki

Użytkownicy portalu Facebook w sumie:

8.426.880 (21,91% Pop.)

Pozycja w rankingu wg krajów: **25**

Wzrost o ponad **902.000** użytkowników w ciągu ostatnich 6 miesięcy

Home @ Connect # Discover Search

European Spas
View my profile page

368 TWEETS 64 FOLLOWING 50 FOLLOWERS

Compose new Tweet...

Who to follow - Refresh - View all

- (NYSE) NYSE Euronext @NYSE Follow
- Wahanda @Wahanda Followed by SpaBA and others Follow
- CNN @CNN Followed by European Commission... Follow

Trends - Channels

Tweets

European Spas @europeanspas 27s
Good Morning ! The XXI Congress of the Polish Spas Association has just started here in #Szczawnica !
Expand

ITB Berlin @ITB_Berlin 7m
ITB Berlin is Sponsor & Exhibitor of the Meeting Experts Conference in Berlin. Meet us from 18-20.06 at booth nr. 80, ICC #MEXCON
Expand

EC live @EC_live 9h
Joint statement after #EU-#Mexico Summit eu/rapid/pressRel...
Joint press statement by Pds #Barroso and Van #Rompu eu/rapid/pressRel...
Retweeted by European Commission
Expand

hosteltur @hosteltur 13m
NOTICIA DEL DÍA | Renfe mimetiza a las low cost en su relación con las agencias de viajes bit.ly/MkzZg

<http://twitter.com/europeanspas>

flickr.com

Home The Tour Sign Up Explore Upload

You are signed in Sign in Help

European Spas - Sets

ITB 2012 Health & Wellness Media Days

Thumbnails Detail Comments

Slideshow Share

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
ESPA Press Conference Joachim Lieber - ESPA (Secretary-General)
All rights reserved
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Photo: C&C
All rights reserved
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Presentation of Termatilla 2012
All rights reserved
Uploaded on Apr 7, 2012
0 comments

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Claudia Wagner - FIT Reisen
www.flickr.com/europeanspas

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
Joachim Lieber - ESPA (Secretary General)

ITB - 2nd Health & Wellness Media Days
419297 368889766378297_127768530590423_887254_0

Zasady, którymi się kierujemy

- Zapewniać rozrywkę
- Informować
- Edukować
- Angażować

Integracja z wszelkimi narzędziami i platformami marketingowymi jest konieczna dla wzmocnienia Konwersacji: strona internetowa, Targi Branżowe,

Wydawnictwa Prasowe, Dokumenty, Materiały Drukowane, Wiadomości mailowe, Wizytówki...

• News

CALYPSO

07-05-2012

The project STEEP was selected by the European Commission to develop the Calypso web platform, following an evaluation of the proposals received concerning the 2011 Call "Promoting Social Tourism in Europe through the Development of a Demand-Supply Web-Based Platform" (22/G/ENT/TOU/11/511B). Seven partners from Belgium, Spain, Italy and France form part of this project, which will run for 15 months from April 2012 to June 2013. It is expected that the web platform becomes self-sustaining thereafter.

Source: European Commission - Enterprise and industry

Share |

« back

Kolejne kroki

Krok 1 - Wypełnij luk

Konwersja istniejących narzędzi ESPA online dla celów platformy promocji sprzedaży dla członków

• Press
• Brochure
• Glossary
• Members Area

SEARCH
Choose Destination ▾
Choose Indication ▾

Destinations

Indications

Special offers

SEARCH
Choose Destination ▾

SEARCH
Choose Indication ▾

SEARCH
Choose Indication ▾

© 2011 All rights reserved. | Design and development: Vectweb®

Nagradzaj Fanów i śledzących przy pomocy:

- Rabatów
- Ofert Specjalnych
- Promocji
- Kuponów
- itp...

Krok 2 - Marketing Mobilny Oferujący mobilne zoptymalizowane doświadczenie

77% populacji planety posiada urządzenie mobilne (Agencja Telekomunikacji ONZ)

1,3 miliardów osób korzysta z „mobilnego Internetu” (Agencja Telekomunikacji ONZ)

17,4% dostępu do wszystkich stron podróży

47% użytkowników uważa, że będzie wykorzystywać swoje urządzenie mobilne w celu podróży

26% użytkowników będzie wykorzystywać urządzenie mobilne w poszukiwaniu zakwaterowania i atrakcji

37% użytkowników będzie wykorzystywać urządzenie mobilne w poszukiwaniu restauracji

Dziękuję za uwagę.

João Pinto Barbosa
Europejski Związek Uzdrowisk
Kierownik ds. Marketingu
marketing@espa-ehv.eu
joaopintobarbosa

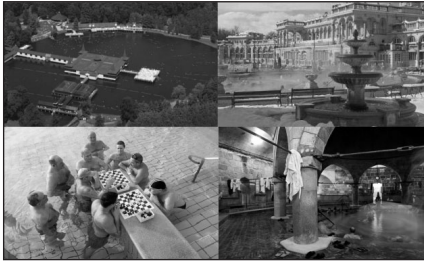
CSILLA MEZÖSI

przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrawisk

MARKETING W UZDROWISKACH EUROPEJSKICH

- wersja angielska

- wersja polska

Budapest Spa destination WINTER (low season)

Promotion: online campaign, Voucher, website, banner

Voucher for all Budapest Winter Invitation guests

EU Presidency – campaign Brussels

AUCH AN UNSEREM STAND Zahnarzt, Sondereangebote

www.zahnklinik-ungarn.de

Opera after the operation

Media interest Campaign: "Hungary will make your teeth shine"

Markus Fcsp Mittelsdorf · Arbeitet bei Papa Home

Tolle Idee, könnte ich super-gut gebrauchen! bin leider im Moment nicht das beste Vorbild für mein Sohnmännchen / ~hoff~

Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 24. Januar um 09:43

Juliane Herrmann · Herne, Germany

da komm ich sehr gerne mit

Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 24. Januar um 23:20

Kathrin Reeh · ★ Person, welche die meisten Kommentare hinterlassen hat · Gießen, Germany

wow voll gerne dabei :-)) wäre genau das richtige für mich!!! und geteilt!

Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 25. Januar um 09:48

Andrea Rolinger Betz

Ich kann da jmd der sich sicher sehr darüber freuen würde... :-))

Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 31. Januar um 18:19

Value of money in?

	...	Niemcy
1 Glas Mineral-wather		3 €
1 Ticket to Spa	8 €	18 €
30 Min. Medical Massage	12 €	30 €
Manager Chop Up (28 check)	od 500 €	od 1000 €
1 Dental Implant	od 500 € all inclusive	od 800 € tylko implanty

Węgry Zachodnie - promocja: Niemcy

	2010 Héviz	2011 Węgry Zachodnie
Budżet:	50.000 €	280.000 €
Koszt mediów:	20.000 €	1.500.000 €

PROFESJONALNA KADRA**SPECJALIŚCI**

- 6 lat edukacji na uniwersytecie
- 4-5 lat praktyk
- Egzamin ze specjalizacji
- Reumatolog, internista
- FIZJOTERAPEUCI
- 4-letni college
- Ciągłe kursy powtórkowe
- KOMUNIKAT MEDYCZNY
- 2-letnie szkolenie
- ASYSTENT ELEKTROTERAPEUTYCZNY
- 3-letnie szkolenie

KEY ROLE: MINERAL WATER**PHYSIOTHERAPY:**

- individually,
- in groups
- In the water,
- in the gym...

WATER TREATMENTS:

- Balneotherapy,
- hydrotherapy....

COMPLEX THERAPY

- MEDICAL EXAM
- HEALING WATER
- PHYSIOTHERAPY
- MEDICAL MASSAGE
- ELECTRIC TREATMENTS
- APPLICATIONS

MEDICAL BACKGROUND

- Cooperation with state hospitals (Well organized emergency system)
- Cooperation with private clinics for outpatients and inpatients
 - spine surgery
 - eye laser surgery
 - dental clinics
 - Dr. Rose private hospital

Buda Health Centre

The National Center for Spinal Disorders, an affiliate of the Buda Health Center, the leading private clinic in Budapest, is the only hospital in Hungary covering virtually the entire diagnostic treatment spectrum of spinal disorders.

2011: FIFA Medical Centre of Excellence
 2010: AOSpine Reference Center

- **Systems of quality assurance: ISO, MEES** (Standards of health care of Hungary) own quality assurance specialist regularly used system ratings, controls

Compliance with rules and regulations

- sensitive data protection
- rules and regulations of health care

Unified standard service level in all areas

...the fountain of life

Special service for the arabic guests

Danubius Health Spa Resort Hévíz****superior

- private use of the medical pools between 19:00-20:00 daily
- sex of the staff in the medical area according the sex of the guest (man for man and women for women)
- private breakfast/lunch/dinner in the brasserie of the hotel
- private breakfast room on the same floor of the hotel, where the guest has the rooms
- prayer rug, compass and Koran - if necessary
- 56 rooms within one hotel with connecting doors as family rooms for big families
- separate office for a secretary

8380 Hévíz, Rákóczi str. 2. • e-mail: office@hevizmarketing.hu • Tel.: +36 83 540 131 • Fax: +36 83 540 132

Medical tourism - medical education - Key to Success

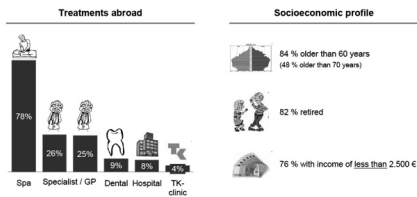
**General Medicine,
Physiotherapy,
Medical Massage**

50 nations in Hungarian medical and veterinary University education
(in English and German language).
Most students from: Germany, Norway, Sweden, Greece, Arab-Gulf countries,

Spa treatments dominate demand for treatments abroad – Patients largely >60 years, pensioners, and on lower income

Source: TK Europe-Barney 2009, Ph.D. analysis
Determinants_Countries_Cities_TL_analysis_04e.ppt

Sparty starts: 30. June, 2012- Szechenyi Bath

International Promotion – Spa Tourism?

- **European Travel Commission (ETC)** exists to market Europe as a whole to overseas visitor markets and to provide information
- USA, Kanada
- Brasil
- China
- **Visegrad Group (V4)** and tourism promotion
- The tourist boards of all four countries have teamed up to promote the entire Visegrad region to distant overseas tourists.

The main purpose of the SPACE trade show is for the most important providers of spa and wellness services from Slovenia and other European countries to meet with travel organizers, tourist agencies, representatives of insurance companies and other potential buyers of their services.

WHO ARE HOSTED BUYERS?					WHO EXHIBITS?		
tourist agencies offering spa services	travel organisers	the organisers of incentive trips	representatives of insurance companies and health care representatives of interest groupings and associations	thermal spas from Slovenia and Central Europe	wellness hotels and centers	providers of wellness services	spas and wellness centers

2011

- 50 hosted buyers from all around the world, 20 countries
- 30 spa and wellness suppliers - Slovenia and the region of Central Europe

HUNGARY **HUNGARIAN NATIONAL TOURIST OFFICE**

SPACE

MEET IN SPAS OF CENTRAL EUROPE
DOŚWIADCZENIE WYSTAWCY

3RD TRADE SHOW OF SPA AND WELLNESS TOURISM IN CENTRAL EUROPE

12- 14 OCTOBER, THERMANA LAŠKO, SLOVENIA

«The Workshop has fulfilled all our expectations and even more! We've established contacts with new buyers, we've exchanged experiences and we've made future plans for our cooperation on different levels.»

Maja Jahn, Thermana Laško, Slovenia

«Since I'm representing new Radisson Blu Resort in Split, Croatia we definitely needed this fair to promote our Anne Semonin Spa (2000 m2). It gave us unique opportunity to meet with buyers and to talk with colleagues from our industry. We definitely hope that in the future it will be even more buyers and exhibitors.»

Petar Dragičević, Radisson Blu Resort Split, Croatia

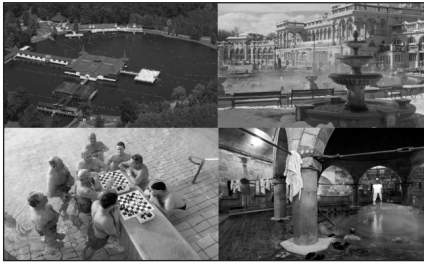
«We attended SPA-CE last year and we came again this year. Rogaška Slatina health resort with its 400 years old tradition has always had guest from all around the world. These days we can't rely on only one country when looking for guest, we have to look also beyond the borders. SPA-CE presents a good opportunity to get in contact with potential buyers that can bring us guests from across the pond and from The Middle East. We are happy to see also buyers from Spain, Denmark and Poland. We hope that the meetings we had in Lasko will bring us new business. We realize a lot of work will also have to be put into the follow up. We have gathered a lot of contacts and further information and promotional material needs to be sent to the people we met. Being at the trade show was only the first step. Now the work really begins.»

Damijan Merc, Rogaška Slatina, Slovenia

«We would like to thank the organizers for the study trip to Wellness in Slovenian and Croatia organized on Sunday. The guests were very satisfied and the only way to show them our offer was to bring them to Istraturist Umag.»

Leila Strus, Istraturist Umag d.d., Croatia

HUNGARY **HUNGARIAN NATIONAL TOURIST OFFICE**

Kierunek Spa w Budapeszcie ZIMA (słaby sezon)

Promocja: kampania online, Voucher, strona internetowa, banerCele

Voucher dla wszystkich
Zima w Budapeszcie
Goście zaproszeni

Prezydencja UE - kampania Bruksela

AUCH AN UNSEREM STAND Zahnarzt, Sonderangebote

www.zahnklinik-ungarn.de

Opera po operacji

Zainteresowanie mediów

Kampania: "Twoje zęby będą błyszcząć dzięki Węgrom"

Markus Fcsp Mittelsdorf · Arbeitet bei Papa Home
Tolle Idee, könnte ich super-gut gebraucht bin leider im Moment nicht das beste Vorbild für mein Sohnmann! / ~hoff~
Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 24. Januar um 09:43

Juliane Herrmann · Herne, Germany
da komm ich sehr gerne mit
Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 24. Januar um 23:20

Kathrin Reeh · ★ Person, welche die meisten Kommentare hinterlassen hat · Gießen, Germany
wow voll gerne dabei :-)) wäre genau das richtige für mich!!! und geteil!!
Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 25. Januar um 09:48

Andrea Rolinger Betz
Ich kenn da jmd der sich sicher sehr darüber freuen würde... :-))
Antwort · Gefällt mir · Beitrag folgen · 31. Januar um 18:19

Wartość pieniędzy w ...?

	...	Niemcy
1 Szklanka wody mineralnej	1 – 1,5 €	3 €
1 Bilet do Spa	8 €	18 €
30 min. Komunikat Medyczny	12 €	30 €
Sprawdzenie kierownicze (28 sprawdzeń)	od 500 €	od 1000 €
1 Implant Zębowy	od 500 € all inclusive	od 800 € tylko implanty

Węgry Zachodnie - promocja: Niemcy

	2010 Héviz	2011 Węgry Zachodnie
Budżet:	50.000 €	280.000 €
Koszt mediów:	20.000 €	1.500.000 €

PROFESJONALNA KADRA**SPECJALIŚCI**

- 6 lat edukacji na uniwersytecie
- 4-5 lat praktyk
- Egzamin ze specjalizacji
- Reumatolog, internista
- FIZJOTERAPEUCI
- 4-letni college
- Ciągłe kursy powtórkowe
- KOMUNIKAT MEDYCZNY
- 2-letnie szkolenie
- ASYSTENT ELEKTROTERAPEUTYCZNY
- 3-letnie szkolenie

KLUCZOWA ROLA: WODA MINERALNA**FIZJOTERAPIA:**

- pojedynczo,
- w grupach,
- w wodzie,
- na siłowni...

LECZENIE WODĄ:

- balneoterapia,
- hydroterapia...

KOMPLEKSOWE LECZENIE

- BADANIE LEKARSKIE
- WODA LECZNICZA
- FIZJOTERAPIA
- KOMUNIKAT MEDYCZNY
- LECZENIE ELEKTRYCZNOŚCIĄ
- ZASTOSOWANIA

TŁO MEDYCZNE

- Współpraca ze szpitalami państwowymi (Dobrze zorganizowany system awaryjny)
- Współpraca z prywatnymi klinikami dla pacjentów ambulatoryjnych i hospitalizowanych
 - operacja kręgosłupa
 - operacja laserowa oczu
 - leczenie dentystyczne
 - Prywatny szpital Dr Rose

Buda Health Center

Krajowe Centrum Schorzeń Kręgosłupa, jednostka stowarzyszona Buda Health Centre, wiodąca prywatna klinika w Budapeszcie, jest jedynym szpitalem na Węgrzech rzeczywiście świadczącym pełny zakres usług leczniczych i diagnostycznych dotyczących schorzeń kręgosłupa.

2011: FIFA Medical Centre of Excellence
2010: AOSpine Reference Center

Systemy zapewniania jakości: ISO, MEES (węgierska norma dot. opieki zdrowotnej)

- własny specjalista ds. zapewniania jakości
- regularnie wykorzystywany system
- oceny, kontrole

Zgodność z zasadami i rozporządzeniami

- ochrona danych wrażliwych
- zasady i rozporządzenia dot. opieki zdrowotnej

Jednolity standard usług we wszystkich obszarach

... fontanna życia

Specjalne usługi dla gości arabskich

Danubius Health Spa Resort Hévíz**superior**

- prywatne wykorzystanie basenów leczniczych codziennie pomiędzy 19:00 i 20:00
 - płęć personelu w części leczniczej zgodna z płcią gości (mężczyźni dla mężczyzn i kobiety dla kobiet)
 - prywatne śniadanie/lunch/obiad w restauracji hotelowej
 - prywatny pokój śniadaniowy na tym samym piętrze hotelu, na którym gość ma pokój
 - dywanik modlitewny, kompas i Koran - w razie potrzeby
 - 56 pokoi w jednym hotelu z drzwiami łączącymi pokoje rodzinne dla większych rodzin
 - oddzielne biuro dla sekretarki
- 8380 Hévíz, Rákóczi str. 2. • e-mail: office@hevizmarketing.hu • Tel.: +36 83 540 131 • Fax: +36 83 540 132

Turystyka medyczna - edukacja medyczna - Klucz do Sukcesu

Medycyna Ogólna, Fizjoterapia, Komunikat Medyczny

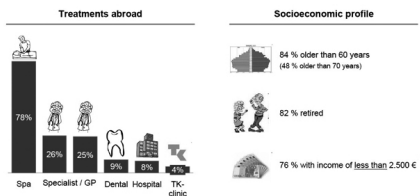

edukacja 50 narodowości na węgierskim uniwersytecie medycznym i weterynaryjnym (w języku angielskim i niemieckim).

Większość studentów z: Niemiec, Norwegii, Szwecji, Grecji, krajów arabskich

Spa treatments dominate demand for treatments abroad – Patients largely >60 years, pensioners, and on lower income

Source: TK Europe-Survey 2009, P.I.D. analysis
See: http://www.tkeurope.com/TK_Europe_Country_Profile_2009.pdf

Impreza rozpoczyna się: 30. czerwca, 2012- Szechenyi Bath

Promocja Międzynarodowa - Turystyka Spa?

- **Europejska Komisja Podróży (ETC)** ma na celu promocję całości Europy pośród gości na rynkach za oceanem i zapewnianie informacji
- USA, Kanada
- Brazylia
- Chiny
- **Grupa Wyszehradzka (V4)** i promocja turystyki
- Rady ds. turystyki wszystkich czterech krajów zebrały się celem promowania całego rejonu Wyszehradzkiego pośród gości z dalekich krajów.

Głównym celem pokazu SPACE dla najważniejszych dostawców usług spa i wellness ze Słowenii i innych krajów europejskich jest spotkanie się z organizatorami podróży, biurami podróży, przedstawicielami agencji ubezpieczeniowych i innymi potencjalnymi nabywcami ich usług.

KIM SĄ GOSZCZENI KUPCY?					KTO WYSTAWIA?			
biura podróży oferujące usługi spa	organizatorzy podróży	organizatorzy wycieczek motywacyjnych	przedstawiciele firm ubezpieczeniowych i opieki zdrowotnej	przedstawiciele grup interesantów i stowarzyszeń	spa naturalne i termalne ze Słowenii i Europy Środkowej	hotele i ośrodki wellness	dostawca usług wellness	ośrodki spa i wellness

2011

- 50 przyjmowanych kupców z całego świata, z 20 krajów
- 30 dostawców spa i wellness - Słowenia i rejon Europy Środkowej

HUNGARY

HUNGARIAN NATIONAL TOURIST OFFICE

SPACE

MEET IN SPAS OF CENTRAL EUROPE
DOŚWIADCZENIE WYSTAWCY

3RD TRADE SHOW OF SPA AND WELLNESS TOURISM IN CENTRAL EUROPE

12- 14 OCTOBER, THERMANA LAŠKO, SLOVENIA

«The Workshop has fulfilled all our expectations and even more! We've established contacts with new buyers, we've exchanged experiences and we've made future plans for our cooperation on different levels.»

Maja Jahn, Thermana Laško, Slovenia

«Since I'm representing new Radisson Blu Resort in Split, Croatia we definitely needed this fair to promote our Anne Semonin Spa (2000 m2). It gave us unique opportunity to meet with buyers and to talk with colleagues from our industry. We definitely hope that in the future it will be even more buyers and exhibitors.»

Petar Dragičević, Radisson Blu Resort Split, Croatia

«We attended SPA-CE last year and we came again this year. Rogaška Slatina health resort with its 400 years old tradition has always had guest from all around the world. These days we can't rely on only one country when looking for guest, we have to look also beyond the borders. SPA-CE presents a good opportunity to get in contact with potential buyers that can bring us guests from across the pond and from The Middle East. We are happy to see also buyers from Spain, Denmark and Poland. We hope that the meetings we had in Lasko will bring us new business. We realize a lot of work will also have to be put into the follow up. We have gathered a lot of contacts and further information and promotional material needs to be sent to the people we met. Being at the trade show was only the first step. Now the work really begins.»

Damijan Merc, Rogaška Slatina, Slovenia

HUNGARY

HUNGARIAN NATIONAL TOURIST OFFICE

JANKA ZALESKOVA
prezes Słowackiego Stowarzyszenia Uzdrowisk

POZYCJA POLSKICH UZDROWISK NA WSPÓLNYM RYNKU EUROPEJSKIM

- wersja angielska
- wersja polska

OECD Health Data 2006 (30 countries)

Investment to **prevention** to an average **3%** from all cost for healthcare Budgets spent for healthcare organisation and treatment **97 %**

EC

High number of inactive people through ill-health

WHITE PAPER – Together for Health

Zdrowa populacja jest konieczna dla produktywności gospodarczej i dobrobytu

Healthy population is prerequisite for economic productivity and prosperity

Healthcare systems are under control of pharma-industry and food-processing

In EU in average 20 % of expenses for healthcare are for medicaments (in some countries more than 30 %)

Medical reaserch mostly paid by pharma-industry

Agressive advertisment for unhealthy food (fast food, soft drinks, sweets, fats)

Advertisment for **universal polypills** for over-55s.

Giving ‘polypills’ containing statins, aspirin and 3 blood-pressure-lowering drugs to everybody over 55 to help prevent heart attacks and strokes would harm a lot of people and be a “waste of money”, a health conference has heard..

PREVENTION ?!

Major and chronic diseases

Diseases affecting at least 50 per 100 000 people

Together cause 87 % of deaths in Europe (2009)

- Cardiovascular disease (atherosclerosis, stroke)
- Cancer
- Mental health problems (depression)
- Neurodegenerative disorders (vascular dementia,
- Alzheimer’s, Parkinson’s)
- Metabolic diseases (obesity,diabetes mellitus, dyslipidemia)
- Chronic respiratory diseases (asthma, COPD)
- Musculoskeletal conditions (osteoarthritis,osteoporosis)

Pewne fakty...

Cardiovascular disease

- major cause of premature death in Europe
- > 80 % of all CVD mortality in developing countries
- DALYs (disability-adjusted life years) loss of 150 million in 2020 → leading cause of loss productivity
- Annual economic burden of CVD 1 % of GDP

Heart attacks, strokes and other circulatory diseases

Incidency 41%

Among elderly (65-84): 42 % of all death
The highest death rates in Estonia (2 305 men, 318 women per 100 000). Lithuania (2 219/1 335), the lowest France (402 m/169 w), Portugal (460m/275w)

	Total							Females	
	Lung Cancer (2)	Colo-rectal cancer (3)	Circulatory disease	Heart disease (4)	Respiratory diseases	Transport accidents	Breast cancer	Uterus cancer	
EU-27	1730	396	19.3	227.2	84.1	44.7	8.3	23.7	7.4
Belgium	174.5	46.3	18.4	198.2	67.5	68.9	10.6	29.4	6.2
Bulgaria	171.6	38.9	22.7	611.3	126.0	41.7	13.3	23.3	13.1
Czech Republic	201.0	42.0	27.9	355.8	176.2	40.2	10.3	21.2	9.7
Denmark	208.0	53.9	26.2	193.7	71.6	60.6	5.8	31.1	7.0
Germany	162.6	35.0	18.8	223.2	86.4	37.7	5.4	24.6	5.6
Estonia	190.3	40.4	19.7	451.4	224.4	26.5	11.4	22.6	13.4
Ireland	176.7	37.7	20.6	190.7	102.3	64.8	6.2	31.1	7.8
Greece	157.2	40.8	12.4	258.9	67.3	53.5	14.1	21.7	4.9
Spain	154.6	36.5	19.8	151.4	47.4	52.8	7.2	18.2	5.7
France	166.0	36.6	16.7	124.7	33.8	27.3	6.9	24.1	6.4
Italy	163.7	35.9	17.6	179.1	62.0	29.6	9.2	23.6	5.4
Cyprus	121.6	22.0	9.4	208.6	73.9	36.3	11.6	22.8	7.1
Latvia	191.9	38.0	20.0	905.9	263.5	25.0	15.9	24.7	13.7
Lithuania	195.0	37.0	21.2	520.1	321.3	39.5	16.8	25.1	15.4
Luxembourg	167.7	44.4	20.5	210.8	63.8	43.4	8.7	20.5	7.3
Hungary	241.7	70.0	33.7	428.6	216.9	43.4	11.7	26.6	10.5
Malta	155.0	25.7	21.4	231.5	119.9	52.2	3.6	27.9	10.2
Netherlands	184.4	47.2	21.2	159.3	46.8	53.4	4.1	29.0	5.5
Austria	161.6	33.2	17.2	212.7	97.4	28.6	7.4	21.8	6.2
Poland	204.6	54.5	22.1	356.4	102.2	40.0	14.6	21.2	12.1
Portugal	155.6	25.5	22.4	184.9	44.4	62.0	9.1	19.8	7.7
Romania	179.7	41.5	18.8	557.9	194.1	49.5	16.6	21.6	17.8
Slovenia	201.9	43.2	26.2	234.9	67.4	36.4	11.5	27.4	8.8
Slovakia	201.7	38.6	30.3	465.0	280.5	49.9	13.3	22.1	13.3
Finland	137.0	26.0	13.3	224.0	128.8	22.3	6.9	19.8	5.0
Sweden	149.1	25.9	17.5	200.9	93.0	30.8	5.0	20.0	6.3
United Kingdom (1)	178.1	41.1	17.8	188.7	93.0	73.7	5.3	26.8	5.9
Iceland	159.2	39.3	11.4	173.7	93.7	43.4	4.9	27.3	5.2
Norway	160.5	35.0	22.5	167.2	69.6	49.9	6.0	18.7	6.7
Switzerland	146.1	30.4	15.1	161.2	66.1	27.2	5.0	22.1	5.1
Croatia	212.6	49.4	28.6	402.7	157.1	33.7	15.0	25.8	9.8
FYR of Macedonia	170.0	41.7	18.1	573.9	92.2	37.8	6.0	23.9	13.4

(1) Italy, Luxembourg, Malta, Sweden, the United Kingdom and Switzerland, 2007; Denmark, 2006; Belgium, 2005.

(2) Malignant neoplasms.

(3) Malignant neoplasm of larynx, trachea, bronchus and lung.

(4) Ischaemic heart diseases.

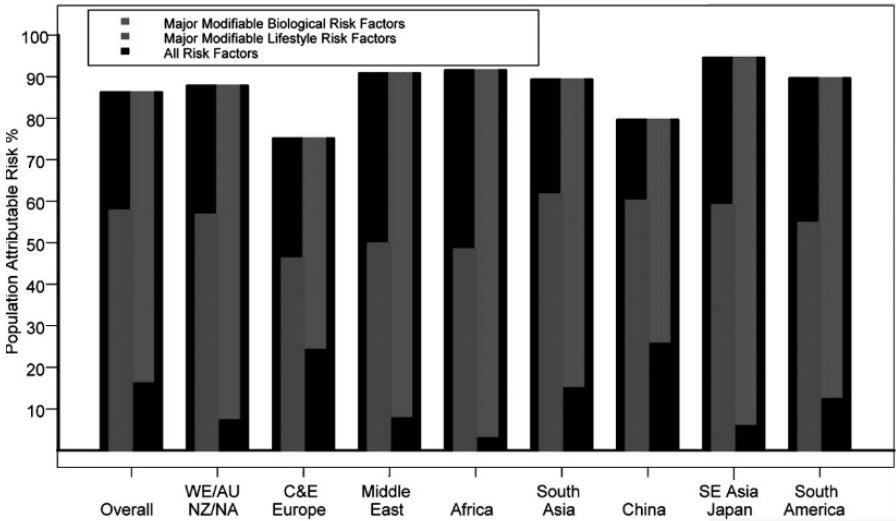
Source: Eurostat

Risk factors...

Cardiovascular diseases Palenie papierosów

- Smoking
- Dyslipidemia (linked with obesity)
- Unhealthy nutrition
- Physical inactivity
- Psychosocial factors
- Hypertension (linked with lifestyle)
- Diabetes (linked with obesity)
- Permanent systemic inflammatory status (also linked with obesity)
- Abusus of alcohol
- Obesity

Population attributable risk for myocardial infarction associated with 7 major modifiable risk factors overall and by region in the INTERHEART study.

Lonn E et al. *Circulation* 2010;122:2078-2088

Some facts ...

Cancer

- 2 out of 10 deaths in women
- 3 out of 10 deaths in men
- Each year are 3,2 Mio EU citizens diagnosed with cancer
- Only in 2005 over 17 Mio lost years in Europe

Incidency 25 %

- Cancer is the biggest killer of people aged 45-64 - 41 % of all death

Two thirds of cancers are preventable, by avoiding key risk factors

Risk factors...

CANCER

- Life style unhealthy nutrition, physical inactivity, obesity – 35 %
- Smoking – 30 %
- Infections (HPV) – 10 %

DIABETES MELLITUS

- Obesity 90 % people with DM type 2 are obese!
- New term DIABEZITY
- BMI 27 – 3x higher risk
- BMI 35 – 93x higher risk
- Physical inactivity
- Unhealthy nutrition

BMI a diabetes typ 2

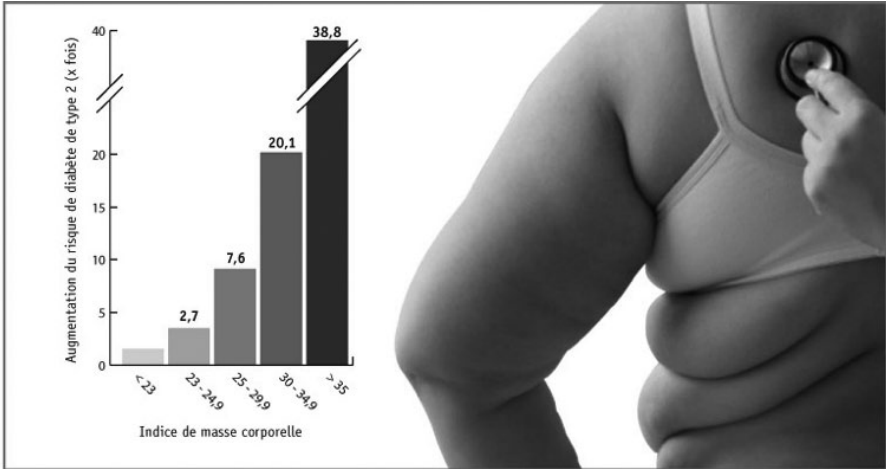
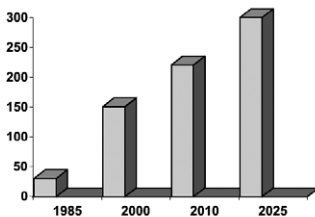

Figure 5

Source: New Engl. J. Med. 2001; 345: 790-797

Dramatic global increase in diabetes (millions)

Risk factors...

Osteoarthritis

Risk factors

- Older age
- Sex (women are more like develop OA)
- Bone deformation
- Joint injuries
- Obesity
- Sedentary lifestyle
- Certain occupations
- Other diseases (DM, underactive thyroid, gout)

OBESITY

- Inactivity
- Unhealthy diet and eating habits: fast food, soft drinks, oversized portions, skipping breakfast
- Family lifestyle: similar eating and activity habits
- Lack of sleep
- Certain medications: antidepressants, DM-medications, steroids, beta-blockers, antiepileptics, contraceptives
- Age: obesity can occur at any age, but in ageing hormonal changes can increase risk
- Social and economic issues
- Psychological aspects: stress, depression, insipidity
- Genetics

Spain, Portugal and Italy report overweight and obesity levels exceeding 30% among children aged 7-11.

Depression

In Europe prevalence 6,0 %

Cost for depression 28 EU countries (460 Mio inhabitants) – direct 118 Billions, indirect 76 Billions Euro

In 2020 depression will be after CVD second leading causes of Disability Adjusted Life Years (DALYs)

Risk for at least one episode for women is 20 %

7 risk factors for main chronic diseases by European Public Health Alliance (2006)

- high blood pressure
- tobacco use
- hazardous alcohol use
- high cholesterol
- overweight and obesity
- low fruit and vegetable intake
- physical inactivity

POOR DIETARY HABITS (too much energy, too much simple (sweet) sacharides, saturated fats, lack of omega-3 fatty acids and lack of phytochemicals)

„Health by Design – The Road to WEL-LBEING“ (Gastein, Austria, październik 2011)

John Dalli
EU Commissioner for Health and Consumer Policy

We must have WELLNESS as the overarching objective of our policies.

We must keep people well.

We must keep our people OUT of hospital beds.

Therefore, we must push more and more resources and more and more political gumption towards PREVENTION.

Our aim is to add two healthy life years to the average lifespan of Europeans.

EUROPE NEEDS INNOVATION !!!

How we spend money on health ?

Instead of investing more, we need to invest better.

Active and healthy Ageing: The European Perspective (University of Siena, Italy, 11 May 2012)

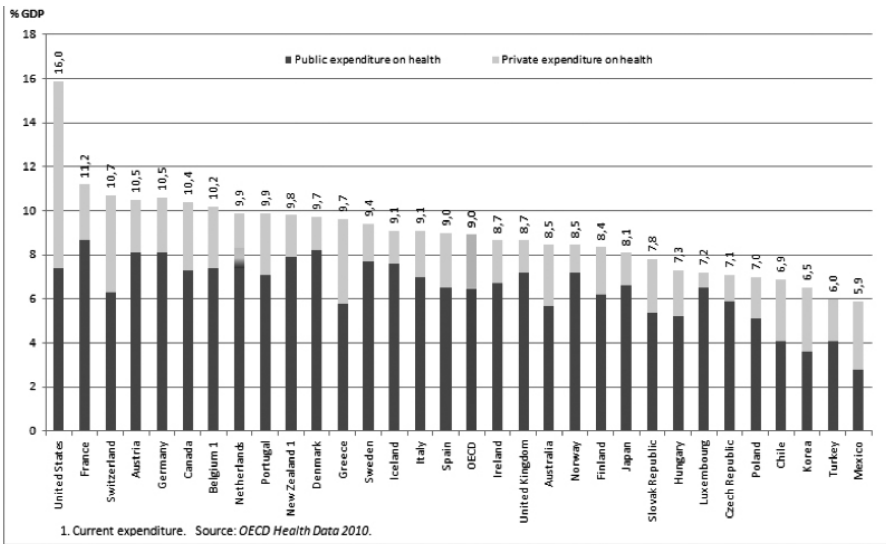
50 % of Europeans 65-74 year old have self-reported a health problem.

20% of lifespan is spent in ill-health.

People 65+ are unwell for half of their remaining life.

Total spending on healthcare is already high

2012 is the EUROPEAN YEAR for ACTIVE AGEING and SOLIDARITY between GENERATIONS

Ageing Europe

In 2050 people aged 65+ will grow by 70 %
People 80+ will grow by 170 %

Healthcare spending by 1-2 % of GDP,
on average = increase 25 % in healthcare
spending

BUT: if people remain healthy as they live
longer

Healthcare spending due to ageing would
be halved (Special Report 1/2006, EPC and EC)

Prevention

primary prevention the first level of health
care, designed to prevent the occurrence
of disease and promote health.

secondary prevention the second level
of health care, based on the earliest possible
identification of disease so that it can be more

readily treated or managed and adverse sequ-
elae can be prevented

tertiary prevention the third phase or le-
vel of health care, concerned with promotion
of independent function and prevention of
further disease-related deterioration.

European spas

Spas and spa facilities are in the most Eu-
ropean countries the part of a health system

**Inseparable part of a health system and
the health tourism**

Local natural healing source (healing
water, healing peloids, healing gases, natural
healing sources of sea, climatic conditions su-
itable for healing, recognised natural system
of cure – Kneipp, Priesnitz

**Specific and protected spa place with
high quality environment**

Medical background for rehabilitation
and cure, primary, secondary and tertiary pre-
vention

New Directive 2011/24/EU of the European Parliament and of the Council **on patients rights in cross-border healthcare**

- Establish rules for facilitating access to safe high-quality cross-border healthcare in the EU
- Ensure patient mobility in accordance with the principles established by the Court of Justice.
- Should be apply to individual patients who decide to seek healthcare in a member state other than state of affiliation

It is clear that the obligation to reimburse costs of cross-border healthcare should be limited to healthcare to which the insured person is entitled according to the legislation of the Member State of affiliation (14)

Spas with strong medical background is especially European phenomenon

Spas and spa facilities are in the most European countries the part of a health system and spa treatment/healthcare is paid by social/health insurance.

Cross-border healthcare for traditional spa treatment is good known many years, mainly by selfpaid patients/clients

In some countries full/partly reimburse this type of healthcare

What products of spas and in which spa facility can be paid as cross-board healthcare in other member states

MEDICAL SPAS in EU

- **License** of the state authority providing spa treatment as part of healthcare
- **Natural healing sources/ all treatments recognised** by state authority
- Strong medical background (**high qualified personel**, e.g. physicians, physiotherapists, masseurs etc.)
- **Implementation of new treatments** based on scientific results and specialized services (e.g. diagnostics, laboratory tests, health consulting)
- **Cure and preventive packages**
- **Length of stay**

Products in common european market in spa-healthcare

SPA rehabilitation (Anschlussheilbehandlung) more and more after high-tech. operations, after acute stages of illness, direct linked with specialised clinics

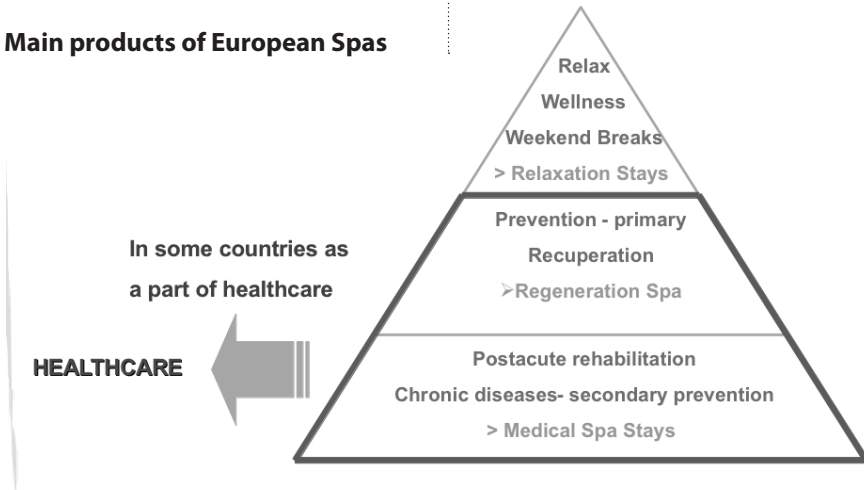
Products of **tertiary prevention** for chronically ill patients to promote independent life

Products of **secondary prevention for risk groups** of population with specific program

Primary prevention with education in healthy lifestyle – young people

Main products of European Spas

Prevention in spa – lower costs for illness in future

Multimodal behavioural interventions

- health education
 - physical activities under control of qualified personnel
 - healthy nutrition and eating habits
 - management of psychosocial factors
- Rozpoznanie ryzyka dla głównych chorób przewlekłych - ocena ryzyka

RECOGNITION OF RISK FOR MAIN CHRONIC DISEASES – RISK SCORE

Motivation to personal responsibility for own health during spa stay

- Avoiding health risk (tabacco, drugs)
- Healthy diet
- Adequate exercise and rest
- Positive outlooks on life
- Successfully manage stress

Polish Health Resorts

- recognition by state authority
- natural healing sources (healing water, peat, climatic conditions, healing sources from the sea)
- very strong medical backgrounds, one of the strongest in Europe
- high quality medical spa products
- very strong spa medicine
- research on balneology
- 44 recognised spa places
- 2010 – 572900 stationary clients
- 7,4 % from foreign countries

„Prevention is better than therapy“

Desiderius Erasmus

Spa stay for health prevention is better than be stunned by illness

THANK YOU FOR YOUR ATTENTION

Dane Zdrowotne OECD 2006 (30 krajów)

Inwestycja mająca na celu **zapobieżenie** około **3%** wszystkich kosztów opieki zdrowotnej

Z budżetów wydaje się na organizację opieki zdrowotnej oraz leczenie 97 %

WE

Wysoka ilość ludzi nieaktywnych w związku z chorobą

BIAŁA KARTA - Razem dla Zdrowia

Zdrowa populacja jest konieczna dla produktywności gospodarczej i dobrobytu

Systemy opieki zdrowotnej znajdują się pod kontrolą przemysłu farmaceutycznego i przetwarzającego żywność

W UE około 20% wydatków na opiekę zdrowotną to leki (w niektórych krajach ponad 30%)

Badania medyczne są opłacane głównie przez przemysł farmaceutyczny

Agresywna reklama niezdrowej żywności (fast foody, napoje gazowane, słodczyce, tłuszcze)

Reklama **uniwersalnych polipigulek** dla osób powyżej 55 roku życia

Podawanie „polipigulek” zawierających statyny, aspirynę i 3 leki obniżające ciśnienie wszystkim osobom powyżej 55 roku życia w celach profilaktyki zawałów serca i udarów może zaszkodzić wielu osobom i stanowić „stratę pieniędzy”, jak wysłuchano na konferencji.

ZAPOBIEGANIE ?!

Najważniejsze i przewlekłe choroby

Choroby dotykające przynajmniej 50 na 100 000 osób

Razem skutkują 87% zgonów w Europie (2009)

- Choroby układu krążeniowego (miażdżyca, udar)
- Rak
- Problemy ze zdrowiem psychicznym (depresja)
- Schorzenia zwyrodnieniowe układu nerwowego (zanik naczyń, choroby Alzheimera i Parkinsona)
- Choroby metaboliczne (otyłość, cukrzyca, dyslipidemia)
- Przewlekłe choroby układu oddechowego (astma, POChP)
- Schorzenia układu mięśniowo-szkieletowego (choroba zwyrodnieniowa stawów, osteoporoza) = **Pewne fakty...**

Choroby układu krążeniowego

- główna przyczyna przedwczesnej śmierci w Europie
- > 80% śmiertelności w związku z chorobami ukł. krąż. w krajach rozwijających się
- DALY (lata życia skorygowane niesprawnością) utrata 150 milionów w roku 2012 - wiodąca przyczyna spadku produktywności
- Roczne obciążenie gospodarcze chorób ukł. krąż. 1% PKB

Zawały serca, udary i inne choroby układu krążeniowego

Występowanie 41%

Pośród osób starszych (65-84): 42% wszystkich zgonów

Najwyższy wskaźnik zgonów w Estonii (2 305 mężczyzn, 318 kobiet na 100 000). Litwa (2 219/1 335), najniższy we Francji (402 m/169 w), Portugalia (460m/275w)

	Total							Females	
	Lung Cancer (2)	Colo-rectal cancer (3)	Circulatory disease	Heart disease (4)	Respiratory diseases	Transport accidents	Breast cancer	Uterus cancer	
EU-27	1730	396	19.3	227.2	84.1	44.7	8.3	23.7	7.4
Belgium	174.5	46.3	18.4	198.2	67.5	68.9	10.6	29.4	6.2
Bulgaria	171.6	38.9	22.7	611.3	126.0	41.7	13.3	23.3	13.1
Czech Republic	201.0	42.0	27.9	355.8	176.2	40.2	10.3	21.2	9.7
Denmark	208.0	53.9	26.2	193.7	71.6	60.6	5.8	31.1	7.0
Germany	162.6	35.0	18.8	223.2	86.4	37.7	5.4	24.6	5.6
Estonia	190.3	40.4	19.7	451.4	224.4	26.5	11.4	22.6	13.4
Ireland	176.7	37.7	20.6	190.7	102.3	64.8	6.2	31.1	7.8
Greece	157.2	40.8	12.4	258.9	67.3	53.5	14.1	21.7	4.9
Spain	154.6	36.5	19.8	151.4	47.4	52.8	7.2	18.2	5.7
France	166.0	36.6	16.7	124.7	33.8	27.3	6.9	24.1	6.4
Italy	163.7	35.9	17.6	179.3	62.0	29.6	9.2	23.6	5.4
Cyprus	121.6	22.0	9.4	208.6	73.9	36.3	11.6	22.8	7.1
Latvia	191.9	38.0	20.0	905.9	263.5	25.0	15.9	24.7	13.7
Lithuania	195.0	37.0	21.2	520.3	321.3	39.5	16.8	25.1	15.4
Luxembourg	167.7	44.4	20.5	210.8	63.8	43.4	8.7	20.5	7.3
Hungary	241.7	70.0	33.7	428.6	216.9	43.4	11.7	26.6	10.5
Malta	155.0	25.7	21.4	231.5	119.9	52.2	3.6	27.9	10.2
Netherlands	184.4	47.2	21.2	159.3	46.8	53.4	4.1	29.0	5.5
Austria	161.6	33.2	17.2	212.7	97.4	28.6	7.4	21.8	6.2
Poland	204.6	54.5	22.1	356.4	102.2	40.0	14.6	21.2	12.1
Portugal	155.6	25.5	22.4	184.9	44.4	62.0	9.1	19.8	7.7
Romania	179.7	41.5	18.8	557.9	194.1	49.5	16.6	21.6	17.8
Slovenia	201.9	43.2	26.2	234.9	67.4	36.4	11.5	27.4	8.8
Slovakia	201.7	38.6	30.3	465.0	280.5	49.9	13.3	22.1	13.3
Finland	137.0	26.0	13.3	224.0	128.8	22.3	6.9	19.8	5.0
Sweden	149.1	25.9	17.5	200.9	93.0	30.8	5.0	20.0	6.3
United Kingdom (1)	178.1	41.1	17.8	188.7	93.0	73.7	5.3	26.8	5.9
Iceland	159.2	39.3	11.4	173.7	93.7	43.4	4.9	27.3	5.2
Norway	160.5	35.0	22.5	167.2	69.6	49.9	6.0	18.7	6.7
Switzerland	146.1	30.4	15.1	161.2	66.1	27.2	5.0	22.1	5.1
Croatia	212.6	49.4	28.6	402.7	157.1	33.7	15.0	25.8	9.8
FYR of Macedonia	170.0	41.7	18.1	573.9	92.2	37.8	6.0	23.9	13.4

(1) Italy, Luxembourg, Malta, Sweden, the United Kingdom and Switzerland, 2007; Denmark, 2006; Belgium, 2005.

(2) Malignant neoplasms.

(3) Malignant neoplasm of larynx, trachea, bronchus and lung.

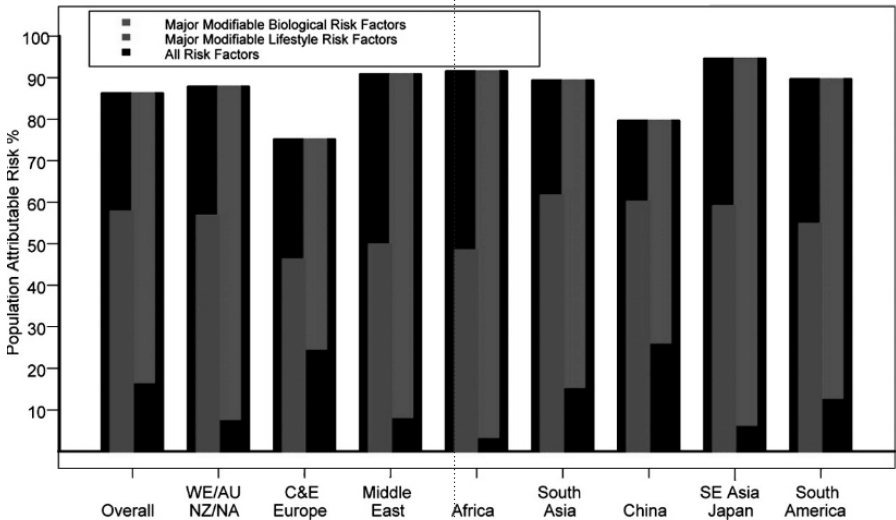
(4) Ischaemic heart diseases.

Source: Eurostat

Czynniki ryzyka...

- Choroby układu krążeniowego
- Palenie papierosów
- Dyslipidemia (związana z otyłością)
- Niezdrowe żywienie
- Brak aktywności fizycznej
- Czynniki psychospołeczne
- Nadciśnienie (związane z trybem życia)
- Cukrzyca (związana z otyłością)
- Ciągły stan zapalenia ogólnego
- (również związany z otyłością)
- Nadużycie alkoholu

Ryzyko przypisywane populacji dla zawału mięśnia sercowego związanego z 7 głównymi zmiennymi czynnikami ryzyka ogólnie oraz dla wedle regionu w badaniu INTERHEART.

Lonn E et al. *Circulation* 2010;122:2078-2088

Pewne fakty...

Rak

- 2 na 10 zgonów u kobiet
- 3 na 10 zgonów u mężczyzn
- Każdego roku u 3,2 mln obywateli UE rozpoznaje się nowotwór
- W samym roku 2005 w Europie zmarło 17 mln. osób

Zapadalność 25 %

Rak stanowi największego zabójcę ludzi w wieku 45-64 lat - 41% wszystkich zgonów

Dwóm trzecim nowotworów można zapobiec, poprzez unikanie kluczowych czynników ryzyka

Czynniki ryzyka...

RAK

- Styl życia
- niezdrowe żywienie, brak aktywności fizycznej, otyłość – 35 %
- Palenie papierosów – 30 %
- Zakażenia (HPV) – 10 %
- Czynniki genetyczne – 15 %

CUKRZYCA

- Otyłość
- 90 % osób cierpiących na cukrzycę typu 2 to osoby otyłe!
- Nowe pojecie DIABETYKA
- BMI 27 – 3x wyższe ryzyko
- BMI 35 – 93x wyższe ryzyko
- Brak aktywności fizycznej
- Niezdrowe żywienie

BMI cukrzyca typu 2

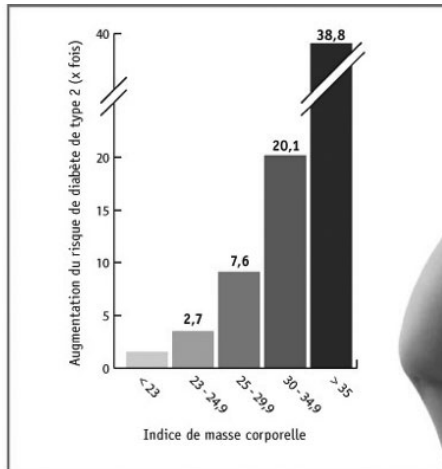
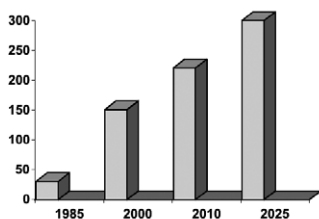

Figure 5

Source: New Engl. J. Med. 2001; 345: 790-797

Dramatyczny wzrost cukrzycy na świecie (w milionach)

Czynniki ryzyka...

- Choroba zwyrodnieniowa stawów
- Czynniki ryzyka
- Wiek starczy
- Kobiety (kobiety znacznie częściej cierpią na chorobę zwyrodnieniową stawów)
- deformacja kości
- Urazy stawów
- Otyłość

Siedzący tryb życia

OTYŁOŚĆ

- Brak aktywności fizycznej
- Niezdrowa dieta i nawyki żywieniowe: fast foody, napoje gazowane, zbyt duże porcje, pomijanie śniadań
- Styl życia rodziny: podobne nawyki żywieniowe i aktywność fizyczna
- Brak snu
- Pewne leki: leki przeciwdepresyjne, leki na cukrzycę, sterydy, beta-blo-kery, leki przeciwpadaczkowe, leki antykoncepcyjne
- Wiek: otyłość może wystąpić w każdym wieku, jednakże zmiany hormonalne związane ze starzeniem mogą zwiększać ryzyko
- Kwestie społeczne i ekonomiczne
- Aspekty psychologiczne: stres, depresja, jednostajność
- Genetyka

Hiszpania, Portugalia i Włochy zgłaszają poziomy otyłości przekraczające 30% u dzieci w wieku 7-11 lat.

Depresja

W Europie 6,0 %

Koszty związane z depresją w 28 krajach UE (460 mln. mieszkańców) - bezpośrednio 118 miliardów, pośrednio 76 miliardów euro

W roku 2020 depresja będzie drugą po chorobach ukł. krąż. przyczyną DALY

Ryzyko wystąpienie przynajmniej jednego epizodu u kobiet wynosi 20%

7 czynników ryzyka dla głównych chorób przewlekłych według Europejskiego Stowarzyszenia Zdrowia Publicznego (2006)

- wysokie ciśnienie krwi
- stosowanie tytoniu
- niebezpieczne stosowanie alkoholu
- wysoki cholesterol
- nadwaga i otyłość
- niskie spożycie owoców i warzyw
- brak aktywności fizycznej

ZŁE NAWYKI ŻYWIENIOWE (zbyt dużo energii, zbyt wiele cukrów prostych (słodczyce), tłuszczy nasyconych, brak kwasów tłuszczowych omega-3 i brak fitochemikaliów)

„Zdrowie według Projektu – Droga do DOBREGO SAMOPOCZUCIA” (Gastein, Au-

John Dalli
Komisarz UE ds. Zdrowia i Polityki Konsumenckiej

stria, październik 2011)

Musimy przyjąć DOBRE SAMOPOCZUCIE za najważniejszy cel naszych polityk.

Musimy utrzymywać zdrowie naszych ludzi.

Musi trzymać nasze narody **z dala** od łóżek szpitalnych.

Tak więc, musimy wyszukiwać coraz więcej środków i przedstawiać coraz więcej pomysłów politycznych dla **PROFILAKTYKI**.

Naszym celem **jest dodanie dwóch zdrowych lat życia** do średniej długości życia Europejczyków.

EUROPA POTRZEBUJE INNOWACJI !!!

Jak wydajemy pieniądze na zdrowie?

Zamiast inwestować więcej, musimy inwestować lepiej.

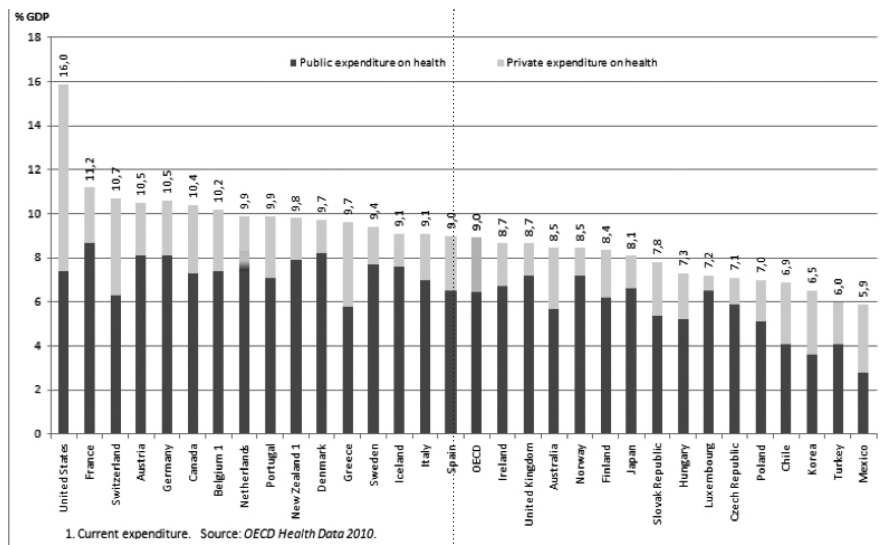
Aktywne i zdrowe starzenie się: Perspektywa Europejska (Uniwersytet w Sienie, Włochy, 11 maja 2012)

50% Europejczyków w wieku 65-74 lat zgłasza problem ze zdrowiem.

20% długości życia objęte jest chorobą. Ludzie w wieku 65+ czują się źle przez resztę ich życia.

Ogólne wydatki na opiekę zdrowotną już są wysokie

Rok 2012 to EUROPEJSKI ROK dla AKTYWNEGO STARZENIA SIĘ i SOLIDARNOŚCI pomiędzy POKOLENIAMI

Starzejąca się Europa

W roku 2050 ludzi w wieku 65+ będzie więcej o 70%

Ludzi w wieku 80+ przybędzie o 170%

Wydatki na opiekę zdrowotną wzrosną o 1-2% PKB,

średnio = wzrost wydatków na opiekę zdrowotną o 25%

ALE: jeśli wraz z wydłużeniem życia ludzie będą zdrowsi

Wydatki na opiekę zdrowotną w związku ze starzeniem się będą o połowę mniejsze (Raport Specjalny 1/2006, CPE i WE)

Profilaktyka

profilaktyka pierwotna pierwszy poziom opieki zdrowotnej, mający na celu zapobieganie występowaniu chorób i promocję zdrowia.

profilaktyka wtórna drugi poziom opie-

ki zdrowotnej, oparty na najwcześniejszym możliwym rozpoznaniu choroby w sposób umożliwiający szybsze wdrożenie leczenia lub uniknięcie niepożądanych nawrotów.

prewencja trzeciego stopnia trzecia faza lub poziom opieki zdrowotnej, dotyczący promowania niezależnego funkcjonowania i zapobiegania dalszemu pogarszaniu się zdrowia w związku z chorobą.

Uzdrowiska europejskie

Uzdrowiska i ośrodki spa znajdujące się w większości krajów europejskich stanowią część systemu opieki zdrowotnej

Nieodzielna część systemu opieki zdrowotnej i turystyki zdrowotnej

Lokalne naturalne źródła zdrowia (woda lecznicza, gazy lecznicze, morskie naturalne zasoby lecznicze, warunki klimatyczne odpowiednie dla leczenia, uznany naturalny system leczenia – Kneipp, Priesnitz

Specyficzne i chronione uzdrowiska o wysokiej jakości środowiska

Zaplecze medyczne dla rehabilitacji i le-

czenia, profilaktyki pierwotnej, wtórnej i trzeciego stopnia

Nowa Dyrektywa 2011/24/UE Parlamentu Europejskiego i Rady o zastosowaniu praw pacjenta w międzynarodowej opiece zdrowotnej

- Ustalenie zasad ułatwiających dostęp do bezpiecznej, wysokiej jakości międzynarodowej opieki zdrowotnej w UE
- Zapewnienie mobilności pacjentów zgodnie z zasadami ustalonymi przez Trybunał Sprawiedliwości
- Winny znajdować zastosowanie do pacjentów, którzy decydują się szukać opieki zdrowotnej w innym państwie członkowskim niż kraj pochodzenia

Jasnym jest, iż obowiązek zwrotu kosztów międzynarodowej opieki zdrowotnej powinien być ograniczony do opieki zdrowotnej, do której uprawniona jest osoba ubezpieczona na podstawie przepisów prawa Państwa Członkowskiego będącego krajem pochodzenia (14)

Uzdrowisko o silnym zapleczu medycznym to zjawisko typowo europejskie.

Uzdrowiska i ośrodki spa znajdujące się w większości krajów europejskich stanowią część systemu opieki zdrowotnej, a leczenie w uzdrowisku/opieka zdrowotna opłacane są przez ubezpieczenie społeczne/zdrowotne.

Międzynarodowa opieka zdrowotna w postaci tradycyjnego leczenia uzdrowiskowego jest, jak dobrze wiadomo od wielu lat, opłacana przez samych pacjentów/gości.

W niektórych krajach tego typu opieka zdrowotna jest w całości/częściowo refundowana.

Jakie produkty uzdrowisk i które ośrodki uzdrowiskowe mogą być opłacane w ramach międzynarodowej opieki zdrowotnej w innych krajach członkowskich

UZDROWISKA w UE

- **Uprawnienia** nadane przez organ władzy krajowej zapewniające leczenie uzdrowiskowe w ramach opieki zdrowotnej
- **Naturalne zasoby lecznicze / wszystkie** rodzaje leczenia uznanie przez władze państwowe
- Silne zaplecze medyczne (**wysoko wykwalifikowana kadra**, np. lekarze, fizjoterapeuci, masażyści, itp)
- Wdrożenie nowych form leczenia w oparciu o wyniki badań nauko-

wych i usług specjalistycznych (np. diagnostyka, badania laboratoryjne, konsultacje zdrowotne)

- Pakiety lecznicze i profilaktyczne
- **Długość pobytu**

Produkty na wspólnym rynku europejskim w uzdrowiskowej opiece

zdrowotnej

Rehabilitacja w uzdrowiskach (Anschlussheilbehandlung) coraz częściej po zaawansowanych technicznie operacjach, szczególnie po ostrych stanach chorobowych, bezpośrednio związana ze specjalistycznym leczeniem klinicznym

Produkty profilaktyki trzeciego stopnia dla pacjentów cierpiących na choroby przewlekłe

Główne produkty Uzdrowisk europejskich

W niektórych krajach jako część opieki zdrowotnej

OPIEKA ZDROWOTNA

celem promowania niezależnego życia

Produkty profilaktyki wtórnej dla grup ryzyka w populacji ze specjalny programem

Profilaktyka pierwotna z edukacją w zakresie zdrowego trybu życia - ludzie młodzi

Profilaktyka w uzdrowisku - niższe koszty związanych chorobami w przyszłości

Wielotrybowe interwencje behawioralne edukacja zdrowotna

- aktywność fizyczna pod kontrolą wykwalifikowanego
- personelu

- zdrowe żywienie i nawyki żywieniowe
- kontrola czynników psychospołecznych

Rozpoznanie ryzyka dla głównych chorób przewlekłych - ocena ryzyka

PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA ZWIĄZANEJ ZE ZDROWIEM

Motywowanie osobistej odpowiedzialności za własne zdrowie podczas pobytu w uzdrowisku

- Unikanie ryzyka dla zdrowia (tytoń, narkotyki)

Polskich Kurorty Uzdrawiskowe

- uznanie przez władze państwowe
- naturalne zasoby lecznicze (woda lecznicza, torf, warunki klimatyczne, morskie zasoby lecznicze)
- bardzo silne zaplecze medyczne, jedno z najsilniejszych w Europie
- wysoka jakość produktów uzdrowisk medycznych
- bardzo wysoka jakość medycyny uzdrowiskowej
- badania balneologiczne

-
- 44 uznane uzdrowiska
 - 2010 – 572900 klientów stałych
 - 7.4% z innych krajów

„ Lepiej zapobiegać niż leczyć“

Desiderius Erasmus

Pobyt w uzdrowisku w celach profilaktycznych jest lepszy niż w wyniku choroby

DZIĘKUJĘ ZA PAŃSTWA UWAGĘ

RUSŁAN KOZYR

burmistrz Uzdrowiska Truskawiec,

YURIY YAVORSKYI

zastępca burmistrza Uzdrowiska Truskawiec

TENDENCJE ROZWOJU UZDROWISK WSCHODNIOEUROPEJSKICH NA RYNKU EUROPEJSKIM

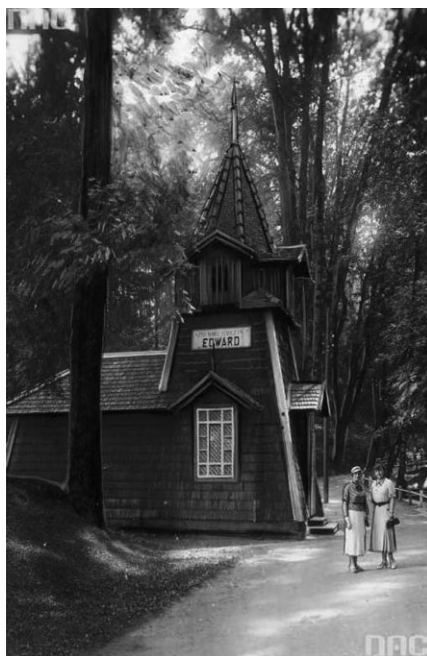

MIASTO-KURORT TRUSKAWIEC

W 1827 roku - data założenia uzdrowiska. W tym roku Józef Micevski, administrator państwowego majątku w Truskawcu otrzymał oficjalne zezwolenie od władz w Wiedniu na otwarcie uzdrowiska wodnego, którym w tym czasie służyły cztery kabiny do przyjmowania wan.

W 1836 roku, galicki farmaceuta Teodor Torosewicz wykona pierwszą analizę siarkowodorowych wód z źródeł Truskawca i opublikował rezultaty swoich badań..

Truskawiec - za dwa kroki od centrum Europy

Kurort balneologiczny który znajduje się w odległości:

- 90 km - od Lwowa,
- 57 km - od Polski
- 113 km - od Słowacji
- 130 km - od Rumunii
- 135 km - od Węgier.

Truskawiec - za dwa kroki od centrum Europy

Najbliższe międzynarodowe lotnisko - we Lwowie. Dość wysoka ilość lotów daje okazję dostać się do Truskawca z dowolnej części świata

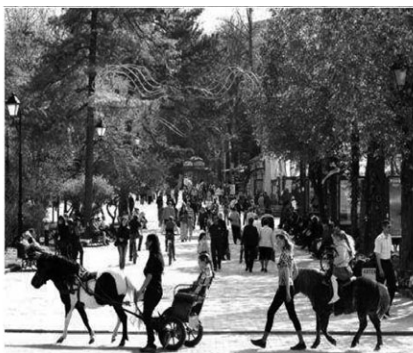

Globalne trendy - uzdrowienie naturalnymi składnikami leczniczymi.

Truskawiec spełnia następujące wymagania:

- Korzystny klimat;
- Ekologicznie czysty obszar;
- Dostępność naturalnych zasobów leczniczych

Tutaj gościnnie otworzą drzwi ponad 70 sanatorium i ośrodków wypoczynkowych, które oferują skuteczne leczenie układu moczowo-płciowego, układu żołądkowo-jelitowego, hepatobilarnego systemu, metabolizmu, endokrynnego systemu, układu ostnozkielestowego aparaty i innych chorób

Kurort posiada potężną bazę wód mineralnych, w tym znanej w całym świecie unikalnej „żywej” wody „Naftusia”.

Jest lekko zmineralizowana wodoro-węglanu magnezu i wapnia woda z wysoką zawartością substancji organicznych pochodzenia naftowego. Tutaj należy podkreślić, że zapasy Naftusi, w przeciwieństwie do ropy, są niewyczerpane tak jak są odtwarzane dzięki naturalnym opadom.

Ze względu na swoje unikalne właściwości „NAFTUSIA” ma moczopędne, żółciopędne i przeciwzapalne właściwości, co przyczynia się do wypłukiwania małych kamieni z dróg moczowych i żółciowych;

Zapobiega tworzeniu się kamienia, zmniejsza stan zapalny, ma wyraźny przeciwskurczowy oraz znieczulający efekt; normalizuje

tłuszczę, węglowodanowy i białkowy metabolizm, który jest ważny w leczeniu pacjentów z cukrzycą i otyłością; zwiększa aktywność przewodu pokarmowego i trzustki; zwiększa aktywność przewodu pokarmowego i trzustki; zwiększa aktywność gruczołów wydzielania wewnętrznego; przywraca komórki wątroby; usuwa z organizmu radionuklidy, toksyny i utlenione produkty przemiany materii; normalizuje układ odpornościowy, dzięki czemu zmniejsza się ryzyko chorób onkologicznych.

Oprócz Naftusi, zyskali popularność takie wody mineralne jak „Maria”, „Sofia”, „Bronisława”, „Yuzya”.

„Maria” i „Sofia” niezbędne w leczeniu chorób przewodu pokarmowego. „Bronisław” jest stosowany w leczeniu górnych dróg oddechowych. „Yuzya” ze względu na substancje pochodzące z gliceryny, korzystnie wpływa na skórę, powracając jej elastyczność i sprężystość.

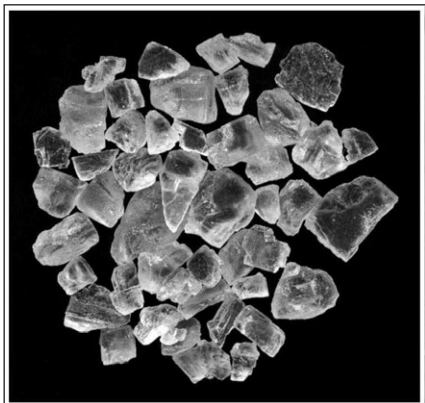

Wskazania do leczenia w kurorcie Truskawiec:

- Choroby nerek i dróg moczowych;
- przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek i pęcherza;
- kamica z obecnością kamieni, piasku, skazacha moczowego;
- stan pooperacyjny lub po instrumentalnym usuwaniu kamieni z nerek i dróg moczowych; wady wrodzone nerek;
- przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego

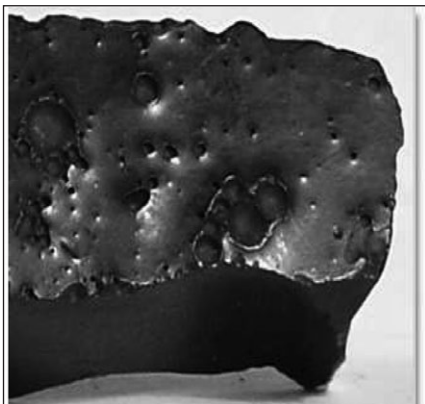

- Choroby zaburzenia systemu żołądkowo-pokarmowego;
- Hepatobilarnego systemu - choroby wątroby, pęcherzyka żółciowego i v.t. żółcio-kamienna choroba, pankreatyt;
- Zaburzenia metaboliczne - cukrzyca, otyłość;
- Rehabilitacja chorych po operacji i długo-

trwałych chorobach.

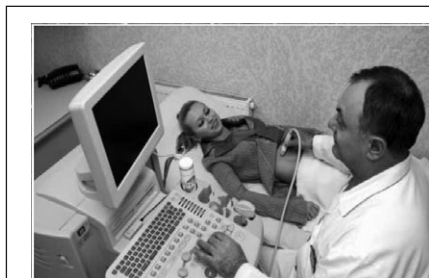
- Sól „Barbara” jest stosowana w przewlekłych chorobach przewodu pokarmowe-

go, wątroby, dróg żółciowych i jelit.

- Wosk górski (ozokeryt) - jedyne na świecie rodowisko, które znajduje się na odległości 4 km od kurorty. Jest podsta-

wą peloidoterapii i zapewnia działanie przeciwzapalne, przeciwskurczowe oraz przeciwbólowe, i poprawia hemodynami-

kę w uszkodzonym organie.

Na kurorcie prowadzone są badania i diagnostyka w 28 klinicznych i 14 biochemicznych laboratoriach, zwłaszcza:

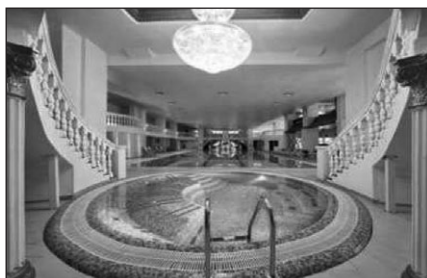
- immunologiczne i kliniko-bakteriologiczne, laboratorium ELISA
- i radioizotopowej diagnostyki, kabinety funkcjonalnej diagnostyki,
- układu krążenia i

- badanie endoskopowe.
- Odwiedziny SPA-Centrum – jest to nie

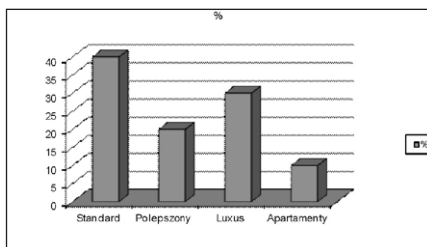

tylko możliwość relaksu i uzdrowienia się, a i niepowtarzane zadowolenie ot opieką którą otaczają. Indywidualne podejście do kaźde-

go klienta, dobór indywidualnego programu, a także nowoczesne urządzenia wysokiej klasy.

Pokoje w m. Truskawiec w 2012 roku

Zimowe ferie w okolicach Truskawca

Letnie wakacje

Imprezy wieczorne

Oferty wypoczynku i rekreacji dla całej rodziny

Wycieczki

PERSPEKTYWY ROZWOJU

KURORTY TRUSKAWIEC

Europejska część procesu leczenia:

- Diagnostyka i leczenie chorób w kraju miejsca zamieszkania;
- Leczenie lub rehabilitacji w kurorcie Truskawiec;
- Potwierdzenie wyników leczenia lub rehabilitacji w kraju zamieszkania.

Potężny baza lecznicza kurorty i 185 lat doświadczenia stworzyli zamknięty cykl leczenia i rehabilitacji innych chorób którą nie są profilowanym kierunkiem kurorty Truskawiec.

Miniinwazyjna chirurgia laparoskopowa

Tworzenie centrum onkologicznego z ultra-nowoczesnymi urządzeniami (między innymi kiberozem), z następną długotermino-

wa rehabilitacja na kurorcie Truskawiec.

Profilaktyka i leczenie chorych na cukrzycę

PAWEŁ SZCZYGIEŁ

prezes Zarządu „Uzdrowiska Rymanów” S.A.

INNOWACJE W UZDROWISKACH W KONTEKŚCIE ANALIZY PROFILU EKONOMICZNEGO SEKTORA I OCENY JEGO ATRAKCYJNOŚCI

PLAN PREZENTACJI

- Analiza profilu ekonomicznego polskiego sektora uzdrowiskowego
- Ocena atrakcyjności sektora
- Wnioski i spostrzeżenia
- Innowacje w uzdrowiskach – przykłady

GLÓWNE ZAŁOŻENIA ANALIZY

- Obszar geograficzny analizy – Polska
- Ramy czasowe – 5 lat (2008 – 2012)
- Sektor – lecznictwo uzdrowiskowe

Krótką charakterystyka polskiego sektora lecznictwa uzdrowiskowego – atrakcyjność sektora

- ~ 44 miejscowości uzdrowiskowe
- ~ 30-40 miejscowości posiadających surowce naturalne
- ~ 45 tys. łóżek (wg. MZ 41,5 tys.)

- 5,5-6,5 tys. łóżek – uzdrowiska państwowe
- udział Państwa w rynku: 15% (wg ilości łóżek)
- średnia krajowa łóżek: 1.100 / uzdrowisko
- 38 uzdrowisk z wodą, 6 z klimatem

KONCENTRACJA SEKTORA

- Sektor uzdrowiskowy koncentruje się w południowej i północnej części Polski
- Sprzyja temu występowanie wód leczniczych na terenach górskich i silne bodźce klimatyczne obszarów nadmorskich i pojezierzy
- Uzdrowiska mieszczące się na obszarze wschodniej i centralnej Polski uzupełniają tę mapę

Uzdrowiska na mapie

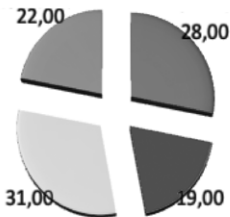

Udział stref bioklimatycznych w liczbie uzdrowisk i łożek

Udział stref bioklimatycznych w ogólnej liczbie łożek

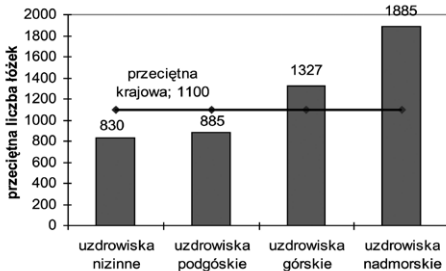
- ozdrowiska podgórskie
- ozdrowiska górskie
- ozdrowiska nizinne
- ozdrowiska nadmorskie

- ozdrowiska podgórskie
- ozdrowiska górskie
- ozdrowiska nizinne
- ozdrowiska nadmorskie

Źródło: T. Kozłowska-Szczęśna i in., „Bioklimat uzdrowisk polskich i możliwości jego wykorzystania w lecznictwie”

Uzdrowiska wa liczbę łożek

Opracowanie własne na podstawie danych MZ i spółek uzdrowiskowych

Uzdrowiska wg specjalizacji

Opracowanie własne na podstawie danych MZ i spółek uzdrowiskowych

Sektor wartościowo

- ok. 45 - 50 tys. łożek
- średnia ilość osobodni w roku: 350 (17 turnusów po 21 dni minus „niedojazdy”)
- średnia cena za osobodzień: 80 zł (bez dopłaty)
- średnia wartość rynku **1.400,0 tys. zł**

* Wszystkie grupy klientów (NFZ, ZUS, pełnopłatni)

EWALUACJA I ROZWÓJ SEKTORA

- Analiza profilu ekonomicznego polskiego sektora uzdrowiskowego
- Ocena atrakcyjności sektora
- Wnioski i spostrzeżenia
- Innowacje w uzdrowiskach – przykłady

* Dla celów prezentacji uproszczono i skrócono analizę czasową

...DO 1990 ROKU

- przedsiębiorstwa państwowe - podstawowa forma prawna
- skierowania dystrybuowane centralnie
- brak konkurencji
- pełne obłożenie
- okres deprecjacji majątku

LATA 1990 – 1999 (GŁĘBOKIE ZMIANY)

- 1990 – 1995 – okres spadku liczby pacjentów
- 1996 – 1999 – okres odbudowy i komercjalizacji

W drugiej połowie lat 90-tych szybko rośnie znaczenie dwóch nowych grup klientów: ZUS i klient pełnopłatny

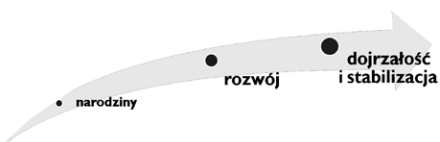

PO ROKU 1999...

- Po 1999 roku rozpoczyna się i trwa do dziś proces dalszej komercjalizacji i prywatyzacji polskiego rynku lecznictwa uzdrowiskowego, pojawiły się też tendencje w postaci m.in.:
 - kształtuje się nowa grupa klientów młodszych, zainteresowanych innym profilem usług, takich jak np. aktywny wypoczynek połączony z profilaktyką czy terapiami regeneracyjnymi
 - turystyka uzdrowiskowa
 - SPA i wellness

FAZY ŻYCIA SEKTORA UZDROWISKOWEGO W POLSCE

Polski sektor uzdrowiskowy znajduje się w fazie dojrzałości i jest raczej ustabilizowany. Potwierdza to też analiza konkurencji, którą można określić jako względnie stałą. Na rynku istnieje kilkadziesiąt uzdrowisk o ugruntowanym

wanej marce i pozycji. Ze względu na szereg barier wejścia nie należy się spodziewać pojawienia się wielu zupełnie nowych graczy na rynku lecz raczej fuzji i przejęć oraz działań konkurencyjnych podejmowanych przez już funkcjonujące podmioty*.

* Przykłady: tworzące się grupy kapitałowe, uzdrowisko Latoszyn k/Dębicy

GEOGRAFICZNY ZAKRES KONKUROWANIA

- podmioty konkurują na obszarze całego kraju
- na razie brak konkurencji międzynarodowej
- jedynie kilka uzdrowisk (głównie ze względu na położenie geograficzne: nadmorskie i dolnośląskie) podejmuje udane próby wejścia na rynki graniczne (czeski i niemiecki)

5 SIŁ PORTERA – W ODNIESIENIU DO SEKTORA UZDROWISKOWEGO

BARIERY WEJŚCIA

- Bariery prawne (w zakresie m.in.: ochrony zdrowia, sanitarne, epidemiologiczne, geologiczne, górnicze)
- Geograficzne – możliwość prowadzenia działalności tylko na obszarze uzdrowiskowym
- Inwestycyjne – wysokie koszty wybudowania obiektów
- Kadrowe – zwłaszcza w zakresie kadry medycznej
- Sprzętowe – wyspecjalizowany sprzęt

BARIERY WYJŚCIA

- Poniesione koszty na budowę (kupno, modernizację) obiektów sanatoryjnych
- Koszty związane z posiadaniem koncesji na eksploatację surowców naturalnych (często kilkaset tysięcy złotych)

EFEKT SKALI, POSTĘP TECHNOLOGICZNY, ZRÓŻNICOWANIE PRODUKTÓW, ZALEŻNOŚĆ KOSZTÓW OD „MOCY PRODUKCYJNYCH”

- Trudności w wykorzystaniu efektu skali
- Ograniczony poziom sprzedaży ceną i ilością łóżek
- Stabilność technologiczna
- Poziom usług uzależniony od posiadanych profili
- Niekorzystny wpływ przepisów w zakresie podatku VAT na: możliwość kształtowania struktur organizacyjnych, płynność finansową, koszty itp.

PLUSY I MINUSY SEKTORA

- Duża zależność poziomu kosztów od wykorzystania „mocy produkcyjnych” i wysokie koszty stałe
- Stosunkowo niska rentowność (lecznictwo) i duża zależność od klientów instytucjonalnych (ZUS, NFZ)
- Znaczące bariery wejścia i wyjścia
- Słaba dynamika wzrostu (ograniczona zazwyczaj ilością miejsc)
- Niewielka możliwość wykorzystania efektu skali
- Stosunkowo powolne tempo zmian technologicznych
- Skomplikowany system prawny (głównie VAT)
- + Znaczące bariery wejścia i wyjścia
- + Ograniczona konkurencja krajowa i zagraniczna

WNIOSKI – OCENA ATRAKCYJNOŚCI SEKTORA

Sektor uzdrowiskowy w Polsce na skutek jego niedokapitalizowania w poprzednich dekadach **jest sektorem trudnym i wymagającym**

Pomimo to, obecne trendy sprawiają, że przy odpowiednim dostosowaniu sektor **może stać się atrakcyjny** (dowód: oferty kupna uzdrowisk, zawarte transakcje)

Aby tak się stało niezbędne są **duże inwestycje**

ATRAKCYJNOŚĆ SEKTORA A INNOWACJE

Nie wystarczą zwykłe inwestycje. **Muszą to być inwestycje innowacyjne**, wprowadzające nowe i procesowe rozwiązania

Ważne przy tym jest aby **zachować odpowiednie proporcje** w kontekście tradycyjnych funkcji i ról uzdrowisk

Byłoby idealnie, gdyby innowacje **wzmacniały tożsamość danego uzdrowiska** a nie powodowały jej utratę.

W przypadku innowacji w uzdrowiskach ważne są właściwe proporcje i nawiązanie do charakteru uzdrowisk...

inaczej można zatracić własną tożsamość ...

albo nawet osiągnąć efekt przeciwny do zamierzonego.

lub w ogóle zgubić właściwy sens innowacji ...

STEREOTYP UZDROWISKOWY

Obecnie...

Uzdrowiska dziś to nie tylko leczenie ale również m.in.:

- rehabilitacja
- profilaktyka
- relaks
- SPA I WELLNESS
- turystyka (przyrodnicza, poznawcza, inna)
- wypoczynek
- inne aktywne formy spędzania czasu

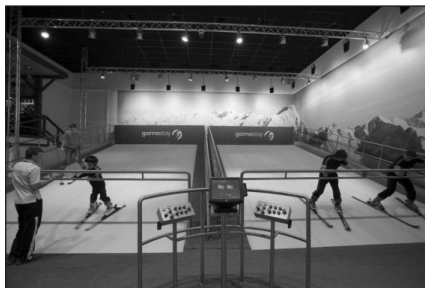
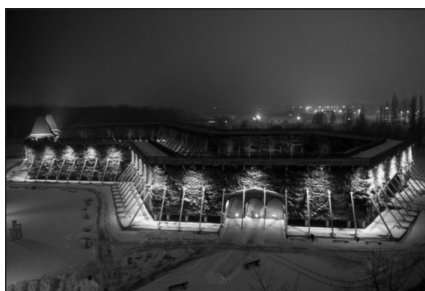
POSTĘPY INNOWACYJNE W UZDROWISKACH I W TURYSTYCE

Postępy innowacyjne w uzdrowiskach

Postępy innowacyjne w turystyce

Sztuczna plaża w Japonii

Uzdrowiska dziś

Nowe inwestycje w uzdrowiskach

ANDRZEJ KOWALCZYK
prezes Zarządu „Uzdrowiska Rabka” S.A.

NOWOCZESNE UZDROWISKO DZIECIĘCE – KIERUNKI ROZWOJU

Nowoczesne uzdrowisko dziecięce - kierunki rozwoju

- Nowoczesne uzdrowisko
- Nowoczesny klient uzdrowiska
- Nowoczesne produkty i usługi
- Nowoczesne działania marketingowe

Nowoczesne uzdrowisko

Współpraca samorządu i działających w nim podmiotów gospodarczych jest warunkiem rozwoju miejscowości uzdrowiskowych !

Wzory uzdrowiskowych inwestycji regionalnych

Rewitalizacja Parku Zdrojowego i budowa tężni solankowej w Rabce Zdroju stanowią doskonały przykład inwestycji władz samorządowych przy wykorzystaniu środków z UE.

Wzory uzdrowiskowych inwestycji regionalnych- modernizacja ujęcia źródła wody leczniczej Helena

Wzory uzdrowiskowych inwestycji regionalnych -urządzenia rekreacyjne dla dzieci w parku zdrojowym

Wzory doskonałej współpracy regionalnej

Kooperacja = konkurencja + kooperacja

Korzyści wynikające z kooperacji:

- dostęp do innowacji
- wykorzystanie korzyści skali
- przewaga kosztowa

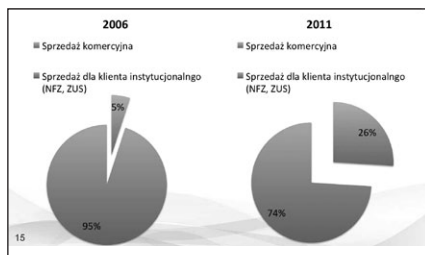
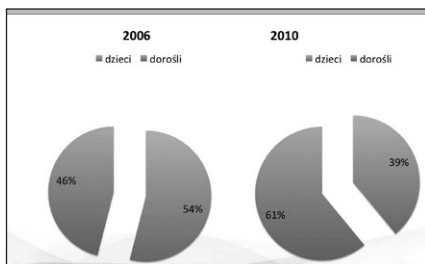
Klient (pacjent, gość) jest najważniejszym pracodawcą uzdrowiska!

Nowoczesny klient uzdrowiska

Klient Uzdrowiska Rabka S.A.

Praca nad zmianą stereotypu uzdrowiska dziecięcego

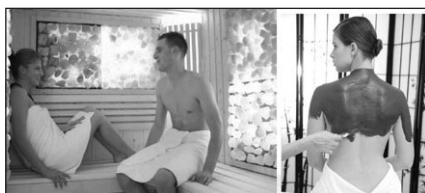
Jakie są obecnie oczekiwania klienta komercyjnego (gościa)?

... Doznania

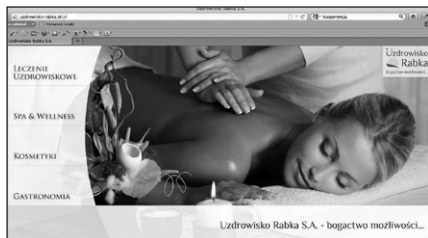
The Experience Economy* - Gospodarka doznań

Oddziaływanie na różne zmysły łącznie i dbanie o uczucia klienta

* B. Joseph Pine II, James H. Gilmore

Nowoczesne produkty i usługi

Medical SPA Rabczański Zdrój

- Dobra lokalizacja- 70 metrów od parku zdrojowego
- Opieka medyczna
- Strefa SPA (sauna solna, zabiegi wodne, masaże, siłownia, zabiegi kosmetyczne)
- 135 miejsc noclegowych
- Sala konferencyjna na 60 osób
- Dobra lokalizacja- 70 metrów od parku zdrojowego
- Opieka medyczna

Strefa SPA - masaż stemplami ziołowymi

Zabieg orzeźwiający - przywraca energię do działania

Strefa SPA - masaż gorącymi kamieniami bazaltowymi

- relaks, poprawa krążenia krwi

Nordic Walking - marsz po zdrowie

W Ośrodku Rabczański Zdrój Medical SPA zapewniamy możliwość wypożyczenia kijków, naukę technik marszu Nordic Walking z instruktorem oraz gimnastykę z kijkami.

Rabczańskie kosmetyki

Uzdrowisko Rabka produkuje dwie linie naturalnych, doskonałej jakości kosmetyków: „Solankowe SPA” i „Termal SPA Line”, wyprodukowanych na bazie rabczańskiej solanki o dobroczynnych właściwościach pielęgnacyjnych i zdrowotnych.

Gastronomia

Uzdrowsko Rabka S. A. otworzyło 4 nowe lokale gastronomiczne w Rabce ciągu ostatnich 2 lat – tradycyjna kuchnia, domowe ciasta

Dieta oczyszczająca uzupełnieniem leczenia

Kulinarna zabawa dla dzieci

Wyjątkowe niedzielne popołudnia kulinarne dla najmłodszych.

Doskonała zabawa z gotowaniem w gronie rówieśników.

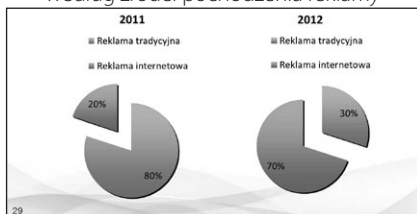

Nowoczesne działania marketingowe

Reklama w mediach

Porównanie skuteczności reklamy tradycyjnej i internetowej

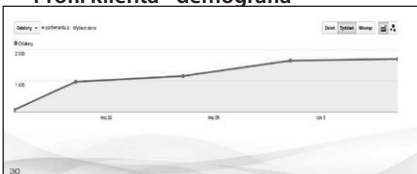
- według źródeł pochodzenia reklamy

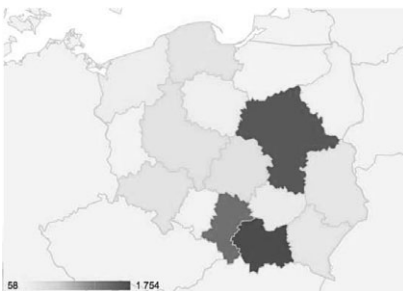
Profil klienta, psychografia klienta

Analiza odwiedzin na stronie doskonałym źródłem informacji o kliencie.

Profil klienta - demografia

Dzięki nowoczesnym narzędziom analitycznym można określić profil klientów Uzdrowska a także zebrać ich dane demograficzne, co pomaga w lepszym dostosowywaniu oferty dla grup docelowych.

Nowoczesne narzędzia sprzedaży i reklamy

Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi sprzedaży pakietów docierać można do nowych grup klientów, narzędzia te stają się także nową formą reklamy.

Nowoczesne narzędzia sprzedaży i reklamy

Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi sprzedaży pakietów docierać można do nowych grup klientów, narzędzia te stają się także nową formą reklamy.

Sklep on-line

Sklep internetowy stał się ważnym narzędziem nowoczesnej dystrybucji towarów i usług wykorzystywanym na szeroką skalę i chętnie odwiedzanym przez klientów.

Zestawy upominkowe

Tyło promocyjny listy: Pełna lista | Skrócona lista | Lista alternatywna
Sortuj po: Nazwie - | Cenie

Widzisz 14 z 14 produktów

Skuteczność na polskim rynku uzdrowiskowym osiągną podmioty, które:

- Dobrze rozpoznają potrzeby klienta
- Przyciągną klienta (pacjenta, gościa) ofertą produktów i usług uzdrowiskowych
- Zatrzymają klienta przy sobie

ANDRZEJ WALAWSKI

**SPA DLA DZIECI
INNE SPOJRZENIE NA ZNANY
PRODUKT UZDROWISKOWY**

ZDROWIE CZŁOWIEKA DETERMINUJE:

**DZIECKO JEST
CZŁOWIEKIEM !!**

- czynniki genetyczne 5 – 15%
- środowisko społeczne 20 – 25%
- medycyna naprawcza 10 – 20%

- STYL ŻYCIA 50%

SPA DLA DZIECI?

CZY TAKI PRODUKT CHCEMY PODAROWAĆ SWOJEMU DZIECKU?

SWOJEMU DZIECKU CHCEMY DAĆ:

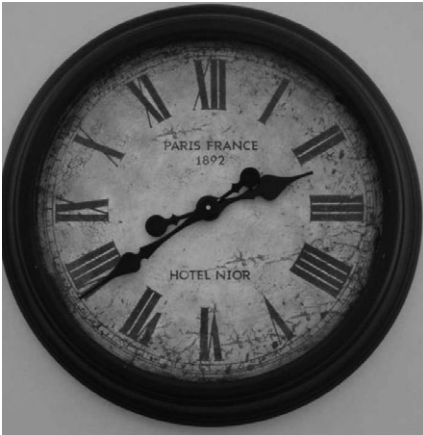
- Zdrowie
- fizyczne
- psychiczne
- społeczne
- duchowe

Elementy dobrej terapii w uzdrowisku

- Oddziaływanie na ciało
- Oddziaływanie na psychikę
- Właściwa dieta
- Pozostawienie pacjenta w rękach dobrych specjalistów
- Przeznaczenie wystarczająco dużo czasu na skuteczne leczenie
- Podanie odpowiedniej dawki edukacji medycznej

DLACZEGO WARTO ZAPROPONOWAĆ NOWY PRODUKT DZIECIOM ?

DLA KOGO POTRZEBNY JEST NOWY PRODUKT?

CHOROBY CYWILIZACYJNE czynniki chorobotwórcze

- eliminacja lub znaczne ograniczenie ruchu i wysiłku fizycznego (siedzący tryb życia)
- niewłaściwe odżywianie
- stosowanie używek
- podatność na stres

Alergie i astma oskrzelowa

- Nawracające zakażenia dróg oddechowych
- Choroby alergiczne

Jak wynika z badań ECHAP (Epidemiologia Chorób Alergicznych w Polsce), którymi kierował prof. Samoliński, objawy astmy ma około 4 mln Polaków, a katar sienny - 8-9 mln.

Zdaniem specjalisty jest to o tyle niepokojące, że nieżyt nosa o podłożu alergicznym aż 8-krotnie zwiększa ryzyko wystąpienia astmy.

Z badań przeprowadzonych niedawno przez studentów zdrowia publicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w grupie niemal 1,5 tys. pierwszoklasistów wynika, że ponad 50 proc. z nich ma dolegliwości ze strony układu oddechowego, które nie są związane z infekcją.

Otyłość

- Nadwaga i otyłość: zazwyczaj konsekwencja niewłaściwej diety oraz braku ćwiczeń fizycznych.
-
- Otyłość, obok cukrzycy, jest drugim z czynników ryzyka, którego częstość występowania w skali świata narasta.

Profilaktyka Właściwa dieta

- Działania edukacyjne
- Próba zmiany przyzwyczajeń żywieniowych

Profilaktyka Ruch

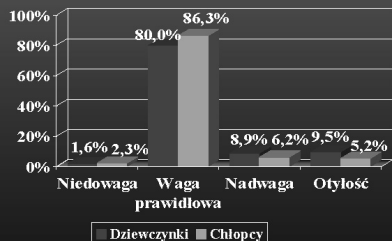
- Regularny wysiłek fizyczny
- kluczowy element zachowania dobrego stanu zdrowia.

Masa ciała

1999 2009

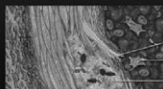
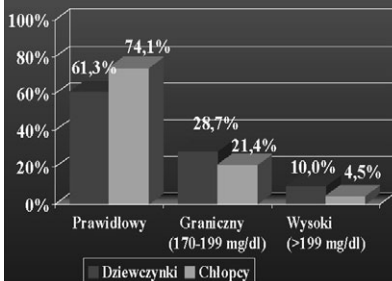
SOPKARD

Cholesterol całkowity

1999 2009

SOPKARD

SPA DLA DZIECI

niezapomniana, solankowa zabawa

OCZYWIŚCIE TEŻ...
DLA ZDROWYCH

Kąpiele w znakomitej
rabczańskiej solance,

- zabawy w jacuzzi,
- zajęcia ruchowe w formie zabawy,
- zajęcia muzykoterapeutyczne
- wiele innych możliwości
- pod opieką wykwalifikowanych fizjoterapeutów

SPA DLA DZIECI

niezapomniana, solankowa zabawa

Spotkania

z: lekarzem,
psychologiem,
dietetykiem
(z możliwością indywidualnych konsultacji).

Specjalna dieta

dostosowana dla dzieci

Dodatkowe atrakcje:

zajęcia plastyczne
(np. malowanie na szkle),
zajęcia garncarskie
zajęcia kulinarne

P.S.

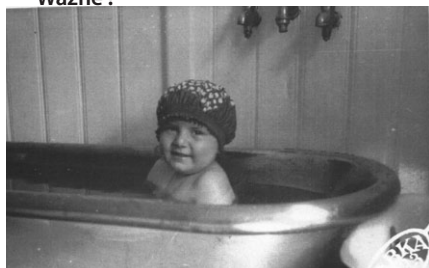
Rodzice oczywiście są też mile widziani

Czy SPA DLA DZIECI URODZIŁO SIĘ PRZED CHWILĄ?

Ważne !

W produktach uzdrowiskowych większy niż do tej pory nacisk trzeba kłaść na stymulowanie sfery psychicznej

CZY UZDROWISKA DZIECIĘCE SĄ BEZ WINY?

Odpowiedź jest oczywista...

DLACZEGO?

- Co wiemy o skuteczności naszego postępowania?
- Kto bada skuteczność działań podejmowanych
- w uzdrowiskach?
- Czy wiemy (na pewno), dlaczego pacjenci po leczeniu czują się lepiej lub gorzej?
- Czy wpłynęło na to nasze postępowanie?

CO TRZEBA ZROBIĆ?

W myśl zasad Evidence-based medicine należy używać metod pozwalających na obiektywną ocenę leczenia i porównanie różnych, alternatywnych metod

Lecznictwo sanatoryjne - perspektywy

W dobie EBM i dominacji ekonomii wskazane potwierdzenie skuteczności stosowanych metod rehabilitacji / leczenia sanatoryjnego:

- Programy oceny efektywności leczenia uzdrowiskowego?
- Naukowa, obiektywna ocena metod
 - Rehabilitacji
 - Fizykoterapii
 - Kinezyterapii
 - Edukacji

**Brak dowodów skuteczność
≠
dowód nieskuteczności!**

dr hab. n. med. Henryk Mazurek, prof. nadzw.
Kierownik Kliniki Pneumonologii
i Mukowiscydozy IGiChP w Rabce-Zdrój

Czy SPA DLA DZIECI BĘDZIE KIEDYŚ FINANSOWANE PRZEZ PŁATNIKA?

- A dlaczego działania poprawiające zdrowie nie mogą być finansowane?
- Ludzie dbający o zdrowie swoje i swoich dzieci powinni być nagradzani!

„KRZAKOTERAPIA”?

OAZA ZDROWIA DLA DZIECI
I RODZICÓW

Uzdrowisko Rabka
bogactwo możliwości...

Uzdrowisko
 Rabka

MARCIN ZAJĄCZKOWSKI
prezes Zarządu Przedsiębiorstwo Uzdrawiskowe Ciechocinek S.A.

MEDICAL SPA CZY SPA W UZDROWISKU

UZDROWISKO – SPA&WELLNESS – MEDICAL SPA

Uzdrowisko – miejscowość dysponująca czynnikami leczniczymi, do których zalicza się wody mineralne oraz właściwości klimatyczne. Ustawowo definiowany jako obszar, na terenie którego prowadzone jest leczenie uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych.

Spa&Wellness

Wellness – to styl życia, którego podstawową regułą jest łączenie zdrowia i dobrego samopoczucia z przyjemnością, aby osiągnąć harmonię duszy i ciała.

SPA – można pokusić się o stwierdzenie, że jest to część, swego rodzaju przedłużenie Wellness, zajmujące się przywracaniem harmonii ducha i ciała współczesnego człowieka. W tym celu stosuje się kąpiele wodne oraz związane z nimi zabiegi

„Sanus per Aquam” – Zdrowie przez Wodę

Medical Spa – z definicji International Spa Association wynika, że Medical Spa jest instytucją (ośrodkiem), której głównym zadaniem jest dostarczenie kompleksowej opieki medycznej połączonej z ofertą z zakresu Wellness i Spa (koniecznie pod opieką kadry lekarskiej i terapeutycznej)

Usługi Spa&Wellness traktowane są jako terapię uzupełniającą.

Obszary w Medical Spa – zastosowanie w praktyce

Stomatologia – pomocniczo, odświeżająco, usmierzająco ból

Dermatologia i chirurgia plastyczna – przygotowanie do zabiegu, szybsza rekonwalescencja, łagodzenie problemów skórnych etc.

Ginekologia – terapie ułatwiające zajście w ciążę (odnowa psychosomatyczna), przygotowanie do porodu, powrót do kondycji i sylwetki po przebytej ciąży, problem z menopauzą

Onkologia – kosmetyka skóry po chemoterapii, zabiegi na twarz i ciało oraz rehabilitacja ruchowa dla kobiet po mastektomii

Rehabilitacja pourazowa – złamania, zwichnięcia, naderwanie mięśni i ścięgien, problemy bólowe kręgosłupa, problemy schorzeń stawów obwodowych, urazy sportowe

Obszary w Medical Spa – zastosowanie w praktyce

Stomatologia – pomocniczo, odświeżająco, usmierzająco ból

Dermatologia i chirurgia plastyczna – przygotowanie do zabiegu, szybsza rekonwalescencja, łagodzenie problemów skórnych etc.

Ginekologia – terapie ułatwiające zajście w ciążę (odnowa psychosomatyczna), przygotowanie do porodu, powrót do kondycji i sylwetki po przebytej ciąży, problem z menopauzą

Onkologia – kosmetyka skóry po chemoterapii, zabiegi na twarz i ciało oraz rehabilitacja ruchowa dla kobiet po mastektomii

Rehabilitacja pourazowa – złamania, zwichnięcia, naderwanie mięśni i ścięgien, problemy bólowe kręgosłupa, problemy schorzeń stawów obwodowych, urazy sportowe

Arka Medical SPA - Kołobrzeg

Ośrodek znajduje się ok. 100m od piaszczystej plaży na skraju parku uzdrowiskowego. Oferuje 660 miejsc noclegowych w 318 pokojach i apartamentach

Zakres usług w Arka Medical Spa to głównie bogata oferta zabiegowa zakresu:

- fizyoterapii
- elektroterapii

- światłolecznictwa
- galwanizacji, diatermii
- magnetoterapii
- balneoterapii
- masaży
- terapii borowinowych
- inhalacje, gimnastykę leczniczą.

Uzupełnieniem usług rehabilitacyjnych i leczniczych jest Galeria Spa, która proponuje kompleksową pielęgnację twarzy i ciała m.in. kąpiele w białej glince, kąpiele algowe, okłady, endermologię, akupresurę, masaże z użyciem profesjonalnych preparatów kosmetycznych i wiele innych.

Hotel**Med&Spa Villa Park - Ciechocinek**

Hotel Medical Spa usytuowany jest w jednym z najstarszych uzdrowisk w Polsce - Ciechocinku. Dysponuje 60 pokojami oraz 20 apartamentami wolnostojącymi.

Programy lecznicze realizowane w Med&Spa „Villa Park”:

- leczenie schorzeń kręgosłupa
- leczenie schorzeń stawów obwodowych
- leczenie otyłości i cellulitu
- oczyszczanie – detoksykacja organizmu
- program podnoszący odporność organizmu
- gimnastyka korekcyjna
- terapia urazów sportowych

W ramach programów leczniczych, a także odnowy biologicznej wykonywane są zabiegi z zakresu:

- balneoterapii
- elektroterapii
- magnetoterapii
- kinezyterapii
- krioterapii
- laseroterapii

- masaże (klasyczny, limfatyczny, elektrostatyczny)
 - drenaże limfatyczne, zabiegi w kapsułach, ultradźwięki i zajęcia ruchowe
- Powyższe, w połączeniu z pełną kosmetyką ciała i twarzy daje kompleksową ofertę Spa.

Malinowe Hotele – Solec Zdrój, Świeradów Zdrój

Oferta z zakresu Medical Spa obejmuje:

- choroby zwyrodnieniowe stawów biodrowych, kolanowych, kręgosłupa
- reumatoidalne zapalenie stawów
- gościec łuszczykowy
- zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa (ZZSK)
- dyskopatie
- osteoporozę
- chorobę niedokrwienną kończyn dolnych
- choroby skóry (łuszczyca, zapalenia łojotokowe, zapalenia atopowe)
- choroby neurologiczne: rwy kulszowe i barkowe, niedowład
- powikłania cukrzycy
- stany pourazowe narządów ruchu
- schorzenia ginekologiczne (infekcje grzybicze, dolegliwości związane z klimakterium)
- dna moczanowa, miażdżyca, cukrzyca
- nerwice wegetatywne

Do leczenia wymienionych schorzeń stosowane są klasyczne zabiegi balneologiczne takie jak:

- kąpiele siarczkowe
- kąpiele w zawiesinie borowinowej
- kąpiele kwasowęglowe
- a także;
- zawijania borowinowe
- zabiegi z zakresu hydroterapii, kinezyterapii i fizykoterapii,
- różne formy masażu

Niewątpliwym atutem wyróżniającym te dwa hotele spółki „Malinowy Zdrój” wśród innych hoteli Medical Spa jest wykorzystanie najsilniejszej na świecie leczniczej wody siarczkowej ze źródła „Malina”. Solanka ta zawiera aż 800 mg/l aktywnych związków siarki, czego efektem jest jej większa wchłanianiałość i skuteczność zabiegów.

Dlaczego Medical Spa ?

- tradycja uzdrowiskowa, zwiększenie specjalizacji uzdrowisk
- dostępność naturalnych surowców leczniczych (solanki, borowiny, klimat)
- wykwalifikowana i doświadczona kadra medyczna – lekarze, fizjoterapeuci, masażyści

- starzenie się społeczeństwa, choroby cywilizacyjne
- wzrost świadomości zdrowotnej
- wykorzystanie tradycji leczniczych i pewnych nawyków społeczeństwa – „jedziemy do wód”
- kompleksowość obsługi

Dziękuję za uwagę

Wnioski pokongresowe

UCHWAŁY I WNIOSKI Z XXI KONGRESU UZDROWISK POLSKICH

Szczawnica 17 - 19 czerwca 2012 r.

Podjęto następujące uchwały i wnioski:

Uczestnicy XXI Kongresu Uzdrowisk Polskich w Szczawnicy wnoszą o podjęcie działań zmierzających do:

1. stworzenia rozwiązań systemowych oraz sektorowego podejścia do lecznictwa uzdrowiskowego, a w szczególności zabezpieczenia stabilizacji prawno-finansowej udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, tj. m.in.:
 - zagwarantowanie lecznictwu uzdrowiskowemu równego dostępu do środków finansowych w planach NFZ poprzez zapewnienie dynamiki wzrostu nakładów finansowych, tak jak pozostałe obszary ochrony zdrowia,
 - wypracowanie i określenie stałych, minimalnych mechanizmów corocznej indeksacji tzw. stawki osobodnia o wskaźnik inflacji,
 - wprowadzenie jako zasady corocznej (do końca pierwszego kwartału) indeksacji stawki z tytułu częściowej odpłatności za koszty wyżywienia i zakwaterowania za pobyt w sanatorium, minimum o wskaźnik inflacji;
2. zmiany rozporządzenia MZ z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową (Dz.U.11.142.835) w zakresie m.in.:
 - dyscyplinowania pacjentów,
 - zmniejszenia kosztów jakie ponoszą podmioty uzdrowiskowe w związku ze spóźnieniami i wcześniejszymi wyjazdami pacjentów;
3. zabezpieczenia właściwego finansowania i udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie szpitalnego leczenia uzdrowiskowego dla dzieci, tj. m.in.:
 - zwiększenie stawki za tzw. osobodzień, do poziomu porównywalnego do stawek obowiązujących w krajach Unii Europejskiej,
 - wprowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci w zakresie wad postawy, otyłości, cukrzycy,
 - podnoszenia świadomości pacjentów i lekarzy o możliwości skorzystania ze świadczeń szpitalnego leczenia uzdrowiskowego dzieci;
4. uelastyczenia dotychczasowych zasad i warunków ustalonych w kontraktach dotyczących liczby pacjentów przypadających na 1 etat lekarski i gabinet lekarski wg profili leczniczych;

5. wprowadzenia subwencji ekologicznej w gminach uzdrowiskowych, w których występują prawnie chronione obszary o szczególnych walorach przyrodniczych np. Obszary Natura 2000, parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, strefy chronionego krajobrazu;
6. wyeliminowania z ustawy uzdrowiskowej zapisów niejasnych lub powodujących problemy interpretacyjne, a także uniemożliwiający właściwy rozwój gmin uzdrowiskowych i prowadzenie działalności gospodarczej podmiotów gospodarczych np. definicja zakładu przemysłowego, powierzchnia handlowa obiektów, zakaz lokalizacji przekazników i baz telefonii komórkowej, a także teletransmisji;
7. uelastycznienia przepisów prawa farmaceutycznego w zakresie obowiązku uruchomienia aptek w małych szpitalach uzdrowiskowych;
8. wypracowania wspólnych działań lobbingowych na rzecz promocji świadczeń i podmiotów lecznictwa uzdrowiskowego oraz gmin uzdrowiskowych;
9. umożliwienia warunkowego wykonywania pracy na oddziałach balneologicznych lekarzom, którzy są w trakcie kursu podstaw balneologii - w nagłych i niespodziewanych przypadkach (śmierć, wypadek, odejście z pracy);
10. zapewnienia równego dostępu przedsiębiorców uzdrowiskowych, - bez względu na formę własności, - do możliwości kontraktowania świadczeń zdrowotnych z zakresu rehabilitacji ogólnoustrojowej (NFZ, ZUS, KRUS, PCPR, PFRON);
11. stworzenia jednostki certyfikującej usługi lecznictwa uzdrowiskowego, której certyfikat będzie honorowany przez europejski system ubezpieczenia w zakresie kontraktowania usług leczniczych z instytucjami typu kasy chorych.

**Rozwój i promocja
Małopolskiego
Produktu
Uzdrowiskowego
w ramach krajowych
i europejskich sieci
współpracy**

**– sprawozdanie z realizacji
projektu**

Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP jest ogólnopolską organizacją skupiającą gminy o podobnym charakterze i profilu działania, które posiadają na swoim terenie uzdrawiska lub obszary ochrony uzdrawiskowej, albo też pretendują do uzyskania statusu uzdrawiska. Stowarzyszenie ma przypisane wiele zadań związanych z reprezentowaniem interesów gmin uzdrawiskowych zarówno na szczeblu ogólnopolskim jak i międzynarodowym. Jednak najważniejszymi są: obrona i reprezentowanie interesów gmin uzdrawiskowych, wspieranie wszelkich działań mających na celu rozwój polskich uzdrawisk, promocja uzdrawisk w kraju i za granicą.

W swojej ponad 20-letniej działalności SGU RP wielokrotnie broniło interesów gmin uzdrawiskowych, a uczestnicząc w procesie legislacyjnym dbało o to, aby interesy gmin uzdrawiskowych nie zostały naruszone. Dbało też o pozytywny wizerunek wszystkich polskich uzdrawisk.

W chwili obecnej do Stowarzyszenia należy zdecydowana większość gmin mających na swoim terenie uzdrawiska, czyli 36 gmin uzdrawiskowych. Kilka kolejnych gmin tzw. pretendujących do uzyskania statusu uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej złożyło deklaracje w sprawie członkostwa w Stowarzyszeniu.

Działaniem wspierającym rozwój i promocję uzdrawisk polskich jest realizowany od 1 stycznia 2011 r. przez SGU RP projekt dla małopolskich uzdrawisk:

„Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Partnerami zagranicznymi projektu są: Europejski Związek Uzdrawisk w Brukseli, Miasto Bardejów - Słowacja, Stowarzyszenie Polskich Techników i Inżynierów w Wiedniu. Partnerami krajowymi jest osiem małopolskich gmin uzdrawiskowych, położonych w czterech powiatach (nowosądeckim, nowotarskim, gorlickim, krakowskim grodzkim): Kraków - Swożowice, Krynica - Zdrój, Muszyna, Piwniczna - Zdrój, Rabka - Zdrój, Sękowa, Szczawnica i Uście Gorlickie.

Celem ogólnym projektu jest budowanie przewagi konkurencyjnej i atrakcyjności Małopolski na rynku krajowym i zagranicznym poprzez kreowanie Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy.

Celem bezpośrednim realizowanego projektu było nawiązanie ścisłej współpracy z Europejskim Związkiem Uzdrawisk w Brukseli i pozostałymi partnerami projektu w celu zapoznania się z trendami w rozwoju turystyki uzdrawiskowej i implementacja na grunt regionalny sprawdzonych rozwiązań stosowanych obecnie w uzdrawiskach zrzeszonych w sieci. Użyto w tym miejscu słowa „było”, ponieważ z początkiem 2012 roku SGU RP odnowiło

członkostwo w Europejskim Związku Uzdrawisk. Ponadto, członkiem Zarządu Europejskiego Związku Uzdrawisk został Pan Wojciech Fulek – obecny wiceprezes Zarządu SGU RP.

Szczególnie duże zainteresowanie uczestników wyjazdów studyjnych wzbudzały rozwiązania stosowane w obszarach związanych z zarządzaniem miejscowościami i przedsiębiorstwami uzdrawiskowymi, marketingiem usług turystyczno-uzdrawiskowych, ochroną środowiska w europejskich miejscowościach uzdrawiskowych, planowaniem przestrzennym oraz kreowaniem nowego porządku architektonicznego. Dodatkowym bardzo istotnym celem projektu jest promocja Małopolskiego Produktu Turystyczno-Uzdrawiskowego zarówno w kraju jak i w Europie.

Założonym celem długofalowym projektu jest powrót i czynna obecność polskiego Stowarzyszenia w gronie równoprawnych, współpracujących ze sobą uzdrawisk europejskich. Wspólnie realizowane działania oraz obecność przedstawiciela SGU RP w Zarządzie Europejskiego Związku Uzdrawisk możemy traktować jako gwarancję niedopuszczenia do marginalizacji polskich (w tym w szczególności małopolskich) uzdrawisk na coraz bardziej konkurencyjnym rynku europejskim.

Projekt „**Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy**” będzie kontynuowany po jego formalnym zakończeniu. W wyniku realizacji projektu współpraca wszystkich partnerów zaangażowanych w jego realizację uzyska trwałą i ugruntowany charakter, będzie rozwijana na kilku szczeblach:

- **międzynarodowym** - jako współpraca uzdrawisk w ramach sieci Europejskiego Związku Uzdrawisk poprzez trwałą obecność Polski w strukturach stowarzyszenia europejskiego,
- **międzyregionalnym** - jako współpraca uzdrawisk polskich i przedsiębiorstw uzdrawiskowych,
- **regionalnym** - jako zacieśnienie współpracy miejscowości uzdrawiskowych z samorządem regionalnym, a także gmin uzdrawiskowych pomiędzy sobą w celu wspólnego rozwijania i promocji Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego,
- **lokalnym** - jako efektywniejsza współpraca samorządów gmin uzdrawiskowych z gestorami bazy turystyczno-uzdrawiskowej, a także operatorów tej bazy pomiędzy sobą.

Projekt zbudowany został z pięciu wzajemnie przenikających się elementów, które składają się z szeregu działań:

1. Wizyty studyjne w celu zapoznania się z przykładami tzw. najlepszych praktyk.

W projekcie zaplanowane zostały cztery wyjazdy studyjne zróżnicowane tematycznie:

- **wizyta pierwsza** – 26 czerwca do 2 lipca 2011 r. W wyjeździe uczestniczyli przed-

stawiciele kadry zarządzającej samorządów oraz przedsiębiorstw uzdrowiskowych i turystycznych.

Celem wyjazdu było zapoznanie się z różnymi modelami rozwoju miejscowości uzdrowiskowych oraz nowoczesnymi metodami zarządzania i kreowania innowacyjnych produktów turystycznych w uzdrowiskach.

- **wizyta druga** – 25 września do 1 października 2011r. W wyjeździe uczestniczyły osoby odpowiedzialne za marketing i promocję w samorządach oraz przedsiębiorstwach uzdrowiskowych, przedstawiciele lokalnych organizacji turystycznych, osoby odpowiedzialne za kontraktowanie usług medycznych i pozyskiwanie nowych rynków dla usług uzdrowiskowych.

Celem wyjazdu było zapoznanie się z metodami kreowania nowych, kompleksowych produktów i usług turystyczno-uzdrowiskowych oraz metod ich skutecznej promocji, ukazanie korzyści płynących ze współpracy w sieciach (na różnych poziomach współpracy), a także zapoznanie się z metodami kontraktowania usług sanatoryjnych w innych krajach, niż wynika to z lokalizacji uzdrowiska oraz nawiązanie bezpośrednich kontaktów z europejskimi kasami chorych w celu zawarcia nowych kontraktów.

- **wizyta trzecia** – 22-28 kwietnia 2012r. Uczestnikami wyjazdu były osoby odpowiedzialne z zagadnienia związane z ochroną środowiska w samorządach, zakładach komunalnych oraz dużych obiektach sanatoryjnych, a także lokalne środowiska ekologiczne.

Założeniem wyjazdu było zapoznanie decydentów z gmin uzdrowiskowych z modelowymi rozwiązaniami w zakresie ochrony powietrza i wody, rozwiązywaniu problemów gospodarki odpadami, szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także budowaniu konsensusu ze środowiskami ekologicznymi, które doprowadzą do wypracowania zasad zrównoważonego rozwoju miejscowości uzdrowiskowych w Małopolsce.

- **wizyta czwarta** – 5-11 sierpnia 2012r. W wyjeździe uczestniczyły osoby odpowiedzialne za zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym oraz projektowaniem na terenach miejscowości uzdrowiskowych.

Głównym celem wyjazdu było zapoznanie decydentów z gmin uzdrowiskowych oraz inwestorów z modelowymi rozwiązaniami w zakresie projektowania w miejscowościach uzdrowiskowych, lokowania w nich obiektów nowoczesnych przy jednoczesnym utrzymywaniu tożsamości miejsca (szczególnie dotyczy to miejscowości o charakterze historycznym). Szczególny nacisk położony został na zapoznanie uczestników z najnowszymi rozwiązaniami w zakresie projektowania przestrzeni publicznych służących funkcji turystyczno-uzdrowiskowej.

2. Szkolenia tematyczne będące następstwem i podsumowaniem każdej z wizyt studialnych. Do tej pory odbyto trzy szkolenia podsumowujące wyjazdy studialne: 30 sierpnia 2011r. w Rabce-Zdroju, 8 marca 2012r. w Krynicy-Zdroju oraz 24 sierpnia 2012r. w Wysowej-Zdroju. Kolejne szkolenie odbędzie się w Uzdrowisku Żegiestów-Zdrój. Szkolenia służą przekazaniu wiedzy i obserwacji wyniesionych z wizyt studialnych szerszemu gronu zainteresowanych odbiorców w Małopolsce.

3. Konferencje i seminaria międzynarodowe, umożliwiające szerszą promocję małopolskich uzdrowisk w Europie oraz dostarczające nowej wiedzy w oparciu o wygłoszone referaty i prowadzone dyskusje.

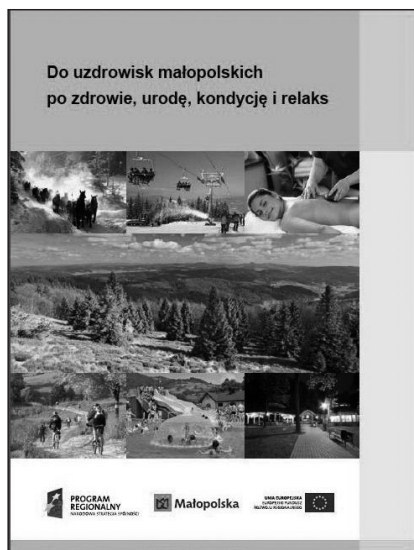
W dniach 7-9 września 2011r. w Muszynie zorganizowane zostało **V Forum Regionów**, będące integralną częścią odbywającego się już po raz dwudziesty pierwszy Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdroju. W programie Forum zorganizowano trzy ścieżki tematyczne dotyczące: finansów samorządów, rozwoju regionalnego oraz współpracy międzyregionalnej. W trakcie Forum odbył się m.in. panel: **„Turystyka po zdrowie – uzdrowiska w nowej odświeżeniu”**.

W dniach 17-19 czerwca 2012r. w Szczawnicy odbył się XXI Kongres Uzdrowisk Polskich. Wystąpienia w trakcie sesji plenarnych zostały poświęcone problematyce współpracy polskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy, tworzeniu wspólnie nowoczesnego produktu uzdrowiskowego wraz z rozwijaniem wzajemnie się uzupełniających sposobów promocji tego produktu.

4. Działania promocyjne i popularyzujące projekt – jednym z pierwszych działań

było opracowanie i wydanie czterojęzycznego przewodnika po małopolskich uzdrowiskach (języki: angielski, niemiecki, rosyjski, polski), tak, aby wyposażyć uczestników wyjazdów studialnych w materiały promujące małopolskie uzdrowiska i ich ofertę. Folder promocyjny „Do uzdrowisk małopolskich po zdrowie, urodę, kondycję i relaks” został wydany na początku roku 2011.

Dnia 7 września 2011r. na terenie wybranych miast i regionów w Polsce, w pierwszym dniu obrad V Forum Regionów ukazał się insert do dziennika „Rzeczpospolita”- **„Uzdrowiska Małopolskie”**. Dodatek w nakładzie ponad 100 tys. egzemplarzy w całości poświęcony

najlepszych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska przygotowano na podstawie informacji własnych uzyskanych w trakcie odbytych wyjazdów studyjnych. Miejscowości przedstawiono w kolejności alfabetycznej:

- **Altheim (Austria)**

Gospodarka śmieciowa i ściekowa na terenie gminy jest zrównoważona. Przed 4 lata powstał związek stowarzyszeń komunalnych mający nadzór nad wszystkimi stowarzyszeniami w okolicy. Członkowie związku wypracowali zasady, według których odbywa się segregacja i odbiór śmieci od mieszkańców gminy. W ostatnich latach nastąpiła znaczna zmiana świadomości w zakresie segregacji i jednocześnie wzrost zadowolenia mieszkańców z obowiązującego systemu odbioru śmieci. Ponad 50% śmieci jest sortowanych już przez mieszkańców, reszta trafia do specjalnych sortowni.

Gmina aktywnie uczestniczy w różnych projektach transgranicznych realizowanych wspólnie z krajem sąsiednim. Wiele projektów turystycznych realizowanych jest wspólnie z gminami sąsiednimi. W roku poprzednim 9 gmin brało udział w utworzeniu szlaku ścieżek rowerowych. Obecnie w powiecie są dostępne 23 trasy rowerowe o łącznej długości 166 km. Poziom bezrobocie w gminie wynosi 5,2%.

Spotkanie z burmistrzem Altheim, Franzem Weinbergerem.

W Altheim wykorzystuje się w geotermii przede wszystkim ciepło zgromadzone w złożach par i wód geotermalnych. Pierwszy otwór wiertniczy wykonany został w 1989 roku, przy czym początkowo wykorzystywany był jedynie do celów ciepłowniczych. Woda geotermalna jest eksploatowana z głębokości 2300 m, a charakteryzuje ją temperatura około 102-106°C, przy wydajności otworu eksploatacyjnego 85–100 m³/h. Na głębokości 290 m umieszczona została odporna na wysokie temperatury pompa, dzięki której wydobywanie wody jest możliwe. W ten sposób uzyskuje się około 9000 kWt energii cieplnej, co zaspokaja potrzeby 40% mieszkańców Altheim. Ciepło z zasobów 1/3 wody geotermalnej jest wykorzystywane do ogrzewania obiektów użyteczności publicznej, mieszkań, natomiast 2/3 do produkcji prądu. Przekazywana do sieci temperatura wody wynosi od 70-80°C. Przeważnie złoża, eksploatowane są głównie z głębokości do czterech tysięcy metrów, zbudowane ze skał charakteryzujących się wysokimi parametrami porowatości, szczelinowatości oraz przepuszczalności, a za temperaturę graniczną rozróżniającą wody od par przyjmuje się 150°C. Pobierana otworem produkcyjnym z użyciem pompy woda geotermalna kierowana jest przez filtr do parownika stanowiącego jednocześnie wymiennik ciepła. Następuje w nim oddanie ciepła zgromadzonego w wodzie geotermalnej czynnikowi roboczemu o niższej niż woda temperaturze wrzenia. Wykorzystana w ten sposób woda geotermalna zatłaczana jest otworem chłonnym do złoża. Czynnik roboczy po odparowaniu przemieszczany jest w postaci pary do turbogenerатора produkującego prąd elektryczny dzięki zmianie energii potencjalnej zakumulowanej w czynniku roboczym na energię mechaniczną łopatek wirnika. Wykorzystany w ten sposób czynnik roboczy kierowany jest następnie do kondensatora w celu skroplenia do stanu pierwotnego, co stanowi domknięcie obiegu. Proces skraplania możliwy jest dzięki wykorzystaniu chłodni kominowej. W tym przypadku woda geotermalna jedynie oddaje ciepło czynnikowi roboczemu, po czym jest zatłaczana do złoża. Czynnik roboczy wykonuje natomiast pracę w instalacji wewnętrznej na powierzchni terenu, bez kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym.

- **Bad Abbach (Niemcy)**

- Najmniejsze uzdrowisko w Dolnej Bawarii, z ponad 1000-letnią tradycją uzdrowiskową. Na terenie uzdrowiska znajdują się dwie kliniki lecznicze: reumatologiczna i ortopedyczna. Uzdrowisko posiada źródła siarki i borowiny. Woda wydobywana jest z głębokości 650 m. Temperatura wody wynosi 21°C, i następnie jest podgrzewana do temp. 33°C. Duża zawartość składników mineralnych wody wykorzystywana jest do napełniania basenu sportowego oraz do zabiegów

hydroterapeutycznych. Kąpiele mają na celu usprawnić układ ruchowy pacjentów. W miejscowość przyjmuje się ok. 195,5 tys. klientów w trakcie roku. Ok. 10 tys. odwiedzających korzysta z porad ekspertów, lekarzy. Kasa chorych refunduje zabiegi borowinowe, kąpiel w siarce oraz gimnastykę. Korzystanie z sauny i grotły solnej odbywa się w całości na koszt klienta. Klinika posiada również ofertę dla dzieci tj. naukę pływania dla dzieci w wieku szkolnym i maluchów. Na terenie uzdrowiska znajdują się: źródło wody mineralnej, dwa źródła wody siarkowej oraz własne ujęcie borowinowe. Właścicielami tego uzdrowiska są trzy gminy sąsiadujące ze sobą.

- **Bad Blumau (Austria)**

Bad Blumau to gmina i uzdrowisko w powiecie Fürstenfeld w regionie Styrii. Rozciąga się na powierzchni 37 km². Dobrem regionalnym jest olej wytwarzany z pestek dyni. Początkowo były to tereny rolnicze, które z czasem zaczęto przekształcać w obszar z funkcją turystyczną. Gmina dysponuje bazą noclegową głównie złożoną z gospodarstw agroturystycznych, posiadającą 950 miejsc noclegowych, których wykorzystanie przekłada się na 200 tys. noclegów rocznie. Na terenie gminy znajduje się 6 kąpielisk.

W Bad Blumau znajduje się biogazownia zaopatrująca w energię cieplną i elek-

Kompleks termalny w Bad Blumau.

tryczną 1300 gospodarstw domowych. Wytwarzana energia pozyskiwana jest z biomasy złożonej z substratów w postaci roślin, zbóż (kukurydza, pszenica), gnojówki, gnojowicy i obornika. Temperatura gnicia wynosi 41°C. Energia ciepła (ogrzewanie) sprzedawana jest bezpośrednio użytkownikom, natomiast energia elektryczna sprzedawana jest przez spółkę energetyczną, tak jak to funkcjonuje w Polsce. W biogazowni zatrudnione są 4 osoby.

Na terenie Bad Blumau znajduje się szkoła ludowa przeznaczona dla dzieci od 7-10 roku życia, do której uczęszcza 90 uczniów. Szkoła ta została zbudowana z ekologicznych środków, a więc takich, które nie wytwarzają szkodliwych związków. Koszt budowy szkoły to 4,5 mln euro, z czego środki w wysokości 2 mln euro zabezpieczył Land, natomiast pozostały koszt inwestycji pokryła Gmina w oparciu o kredyt zaciągnięty na okres 30-lat.

W Bad Blumau, podobnie jak w przypadku większości miejscowości uzdrowiskowych, nowy okres w historii miasta otworzyło wykonanie odwiertu poszukującego ropy naftowej w 1979 roku. Po wykonaniu pierwszego odwiertu znaleziono „tylko” gorącą wodę. Początkowo nie zwrócono uwagi na to termalne bogactwo, jednak władze lokalne po 10 latach obserwowanego wzrostu turystycznego w innych miejscowościach uzdrowiskowych postanowiły i w Bad Blumau rozpocząć inwestycje związane z wykorzystaniem wód geotermalnych. W 1991 r. zrodził się w głowie austriackiego przedsiębiorcy Roberta Rognera Seniora pomysł na kompleks termalny. W tym też roku spotkał się z architektem Hundertwasserem, w jednym z jego ogrodów i stwierdził, że: „ja mam wodę o temperaturze 100°C, a Pan jest Stowoda (Hundertwasser), więc zrobmy wspólne przedsięwzięcie”. Kompleks termalny został otwarty w maju 1997 roku, zaś cztery lata później, dotychczas nieciekawe rolnicze miasteczko otrzymało miano kurortu uzdrowiskowego, co znacznie podniosło jego rangę i przyczyniło się do poprawy infrastruktury gospodarczej. Obiekt ten zajmuje obszar 40 ha, który został wykupiony od 25 rolników. Kompleks termalny w miejscowości Bad Blumau jest drugim, po „H₂O-Therme” w Sebersdorf, najmłodszym wśród wszystkich term w południowo-wschodniej Styrii. W Bad Blumau istnieją w sumie trzy odwierty termalne: „Vulkania” (Blumau-2), „Melchior” (Blumau-3) i „Balthasar” (Blumau-1). Woda z pierwszego odwiertu „Vulkania” o głębokości ponad 2800 m charakteryzuje się najwyższą mineralizacją wśród wód termalnych wydobywanych w 18 okolicznych miejscowościach uzdrowiskowych Styrii i zasila m.in. specjalną basenową nieckę zewnętrzną. Kompleks termalny w Bad Blumau z wielu względów należy uznać za wyjątkowy nie tylko w skali Austrii, lecz także w skali europejskiej. Woda geotermalna wydo-

bywana jest z największej głębokości w tym regionie (z ponad 3000 m), odznacza się zatem najwyższą temperaturą (ok. 110°C), przez co woda może być wykorzystywana także do wytwarzania energii elektrycznej. Jest to jeden z nielicznych takich projektów w Europie, a drugi w Austrii (obok elektrociepłowni geotermalnej w Altheim). Elektrociepłownia w Bad Blumau działa od sierpnia 2001 roku. Budowa obiektu została zainspirowana filozofią i unikatową architekturą, nie lubiącą prostych linii, architekta Friedensa Reicha Hundertwassera. Uzdrawisko Bad Blumau wybudowane zostało prawie w całości ze środków unijnych. Koszt inwestycji wyniósł 190 mln. Nad architekturą centrum hotelowo-termalnego góruje żłota kopuła, cebulasta, przypominająca architekturę cerkwi. Najróżniejsze budynki w kształcie ślimaka czy zamkniętej powieki, połączane kolumny, kolorowe mozaiki wkomponowane w zieleni, często zbudowane z naturalnych i odzyskanych materiałów, znakomicie korelują z otoczeniem. Kompleks termalny posiada 700 miejsc noclegowych. Obłożenie rocznie kształtuje się na poziomie 70% i pozwala na zysk finansowy. Przy obłożeniu sięgającym 60-65% wychodzą na finansowe „0” gdyż nie ponoszą kosztów energii. Przyjmują jedynie gości komercyjnych w liczbie 170 tys. turystów rocznie i 150 tys. osób rocznie bez noclegów. Profil odwiedzających

Uczestnicy wyjazdu studyjnego w Rogner Bad Blumau.

turystów obejmuje 80% Austriaków i 20% turystów zagranicznych w tym: 8% Niemców, trochę mniej Szwajcarów i Włochów oraz 4% przedstawicieli z innych krajów. Są to głównie pary przyjeżdżające na 2,5-dniowe pobyty trzy razy w ciągu roku. Stąd też główny kierunek działań promocyjnych kładzie nacisk na umacnianie związków, odzyskiwanie równowagi w związkach.

Obiekt zatrudnia 330 osób, głównie z Austrii, 10% z Węgier. Baza noclegowa kompleksu termalnego posiada apartamenty 40-45 m², tak samo wyposażone w cenie 135 euro od osoby. Architektura wewnątrz nawiązuje do powrotu do natury, do dawnego stylu wypoczynku. Stąd też mało obrazów na ścianach, gdyż to co za oknem jest najpiękniejszym obrazem. W łazience można korzystać zarówno z wody leczniczej, jak i zwykłej. Jeden z domów nosi nazwę „Z przymrużeniem oka”. Spotkać tam można na ścianach drzewa życia wykonane z mozaiki, pofalowane płytki symbolizują fale, a pofalowana podłoga jest zdrowsza do chodzenia gdyż wymaga wysiłku energetycznego. W naturze nie występują linie proste. Niektóre apartamenty są sprzedane na stałe, niektóre wykupione na określony okres czasu. We wszystkich obiektach jest łącznie 2500 okien z czego 2400 okien jest niepowtarzalnych oraz 330 kolumn, które symbolizują drzewa, zaś okna, dachy i kolorystyka nawiązuje do tęczy. Istotne jest, aby goście współgrali z naturą. Najlepszą reklamą dla kompleksu termalnego są osobiste kontakty pracowników nawiązywane z gośćmi. Ich filozofia to leczenie ducha poprzez odprężone ciało. Przedsiębiorstwo ściśle współpracuje z władzami lokalnymi, systematycznie płaci podatki. Warto podkreślić, że Bad Blumau to była kiedyś najbiedniejsza wioska w okolicy, która rozwinęła się dzięki wykorzystaniu wód geotermalnych i rozwojowi turystyki. Dzisiaj gmina wspiera działalność kompleksu termalnego aby przyciągać uwagę jak największej rzeszy turystów.

- **Baden-Baden (Niemcy)**

Miasto Baden-Baden to jedno z najbardziej ekskluzywnych uzdrowisk i miejscowości wypoczynkowych, a zarazem centrum międzynarodowych festiwali i kongresów. Kurort mający starożytne tradycje uzdrowiskowe - pierwsze termy powstały wraz z przybyciem Rzymian, ich rozwój następował za panowania cesarza Karakalli, stąd nazwa „Caracalla Therme” nadana kompleksowi uzdrowiskowemu położonemu w miejscu dawnych term rzymskich.

Gorąca woda wytryskuje w uzdrowisku z głębokości 2000 metrów i udostępniana jest zarówno w nowoczesnych termach Caracalla, jak i w zabytkowych rzymsko-irlandzkich łaźniach Fryderyka (Römisch-Irisches Friedrichsbad). Temperatura wody wynosi 68°C, i jest wykorzystywana do najrozmaitszych terapii. Najbardziej

Przed Caracal Therme w Baden Baden.

polecana jest w chorobach serca, układu krążenia, dolegliwościach reumatycznych, bólach stawów, zaburzeniach przemiany materii czy chorobach układu oddechowego. Termy w Baden-Baden odwiedza ok. 1500 osób dziennie i 500 tys. gości rocznie. Na terenie term można korzystać z różnych rodzajów basenów głównie z wodą solankową, saun znajdujących się wewnątrz budynku, jak i na zewnątrz w domkach z drewnianych bali ogrzewanych kominkiem czy rozżarzonymi kamieniami.

Nową inwestycją, oddaną w lipcu 2012 roku była budowa sauny mogącej pomieścić ok. 60 osób. Na terenie kompleksu termalnego znajduje się sala do ćwiczeń fitness, gabinety masażu, restauracje oraz miejsce do picia wody mineralnej ze źródeł (krenoterapia).

Polityce marketingowej miasta przyświeca idea koncentracji na jakości turystów, którzy chcą dobrze zjeść, spać itp., a nie na ich ilości. Miasto przyjmuje ok. 250 tys. turystów korzystających z 800 tys. noclegów rocznie. Goście przyjeżdżają głównie w celach zdrowotnych, kongresowych i kulturalnych.

Doskonale zaprojektowany i utrzymany park uzdrowiskowy oraz centrum uzdrowiska z malowniczymi uliczkami i budynkami, sąsiadujące z nowoczesnymi

Z dr Sigrun Lang i Jurgenem Kannewischerem.

objektami stanowią o indywidualności kurortu jakim jest Baden-Baden. W planie zagospodarowania przestrzennego Baden-Baden wyznaczono miejsca dla inwestorów, dzięki czemu władze miasta miały kontrolę nad spójnym wizerunkiem miasta, żeby w dalszej kolejności podjąć działania reklamujące miasto. Procesowi zagospodarowania przestrzennego uzdrowiska towarzyszyło przekonanie o konieczności stworzenia konkretnego, zintegrowanego produktu opartego na tradycji rzymskiej sprzed 2000 lat. Wartością w przypadku tworzenia owego produktu była koncentracja na sformułowanych celach i dążenie do nich przez władze lokalne miasta Baden Baden.

- **Bad Gögging (Niemcy)**

Kompleks rehabilitacyjny złożony jest z pięciu działów: ortopedii, neurologii, geriatry, chorób wewnętrznych i ENT Foniatrii. W latach 70. odkryto tutaj pokłady torfu oraz złoża wód mineralnych. Na terenie uzdrowiska znajduje się 15 basenów o różnym stężeniu siarki. W ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób odwiedzających kompleks rehabilitacyjny, ale jednocześnie skróceniu uległa liczba dni pobytowych poszczególnych osób. Średnia wieku gości przybywających do kompleksu wynosi ok. 60 lat.

Pole do mini golfa w Bad Gögging

Oprócz kąpeli w wodach mineralnych, siarkowych oraz borowin wprowadzono ciekawostkę cieszącą się bardzo dużą popularnością wśród gości - tygodniowy spacer z osłem. Inne zwierzęta wykorzystywane w terapii, to koty, psy. W związku z tym, że w okolicy uprawia się ogromne ilości chmielu jest on również wykorzystywany do zabiegów (kąpiele chmielowe). Bardzo popularne wśród gości są spacery po parku i okolicy, nordic walking oraz mini pole golfowe.

Działania promocyjne prowadzone są głównie wewnątrz uzdrowiska, nie prowadzi się akcji promocyjnych na zewnątrz. Uzdrowisko ściśle współpracuje z kilkoma związkami turystycznymi.

- **Bad Kreuznach (Niemcy)**

Miasto pełne średniowiecznych zamków, zwłaszcza wzdłuż rzeki Nahe. Najbardziej znanym zamkiem jest Kyrburg z Kirn, zbudowany w XII w.

Uzdrowisko Bad Kreuznach daje możliwość korzystania z: kąpeli termalnych, źródeł solanki, wody mineralnej. Wśród oferowanych zabiegów wymienić należy m.in.: kąpiele błotne, inhalacje radonem, fizjoterapie, kąpiele, masaże, medycznie i terapeutycznie przygotowane treningi fitness i akupunktury. Ustawowo obywatelowi niemieckiemu prawo gwarantuje finansowanie pobytu 3-tygodniowego

co 4 lata. Rehabilitacja finansowana jest przez kasę chorych, ubezpieczenie emerytalno-rentowe, towarzystwa ubezpieczeniowe i rehabilitacyjne oraz indywidualnych klientów. Działania marketingowo-promocyjne kompleksu oparte są na wykorzystaniu nowoczesnych środków przekazu: internetu, reklamy telewizyjnej i radiowej. Dużą uwagę zwraca się na jakość wydawanych folderów, broszur. Ciekawostką Bad Kreuznach jest Salinental (Saline Valley) - największe w Europie inhalatorium na wolnym powietrzu. W Bad Kreuznach po raz pierwszy w terapii radonem wykorzystano tunel w opuszczonej kopalni rtęci. Podobne obiekty istnieją w Austrii, Rosji i Ameryce Południowej. Powietrze w tunelu zawiera minimalne, ale całkowicie bezpieczne ilości radioaktywnego gazu radonu. Optymalne leczenie składa się z dziesięciu godzinnych sesji, podczas których pacjenci wdychają przyjemne, prawie wolne od pyłu, suche, ciepłe powietrze w tunelu radonowym. Sukces leczenia uzyskiwany jest ze względu na aktywację metabolizmu przez radon. Wieloletnie badania wykazały skuteczność w leczeniu bólu, szczególnie u pacjentów z chorobą Bechterewa. Po serii zabiegów pacjenci są w stanie obejść się bez leków przeciwbólowych przez dłuższy czas, zanikają również szkodliwe skutki uboczne.

- **Bad Schmiedeberg (Niemcy)**

Miasto uzdrowiskowe, 4500 mieszkańców, położone w środkowych Niemczech w kraju związkowym Saksonia-Anhalt, otoczone przez Dübener Heide – rezerwat przyrody. Znajdują się w nim rozległe lasy drzew liściastych i iglastych, jeziora idylliczne, wrzosowiska i łąki. Wysokiej jakości lokalne, zawierające żelazo pokłady błota i torfu (borowina), oraz dwa doskonałe pod względem składu mineralnego źródła wody mineralnej stanowią dobrą podstawę do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego i spa.

W 1878 roku nastąpił początek rozwoju uzdrowiska, do tego czasu źródło wody mineralnej wykorzystywane było jedynie przez wojsko. Obecnie na jej bazie prowadzi się terapie radonowe. W 1907 roku powstał dom zdrojowy. Odrestaurowany jest jednym z reprezentacyjnych obiektów uzdrowiska. Odbывают się tutaj różnego rodzaju spotkania, koncerty, spektakle.

Do rozwoju uzdrowiska Bad Schmiedeberg w znacznym stopniu przyczynił się burmistrz Moritz. W latach 90. XX wieku, miasto przejęło zarządzanie całym uzdrowiskiem (wspólnie z Landem utworzyło spółkę), i rozpoczęło nowe inwestycje w uzdrowisko:

- 1992 r. - otwarto pierwszą klinikę działającą w oparciu o refundacje z kasy chorych i ubezpieczenia (refundacje w profilach ginekologicznym i ortope-

Uczestnicy II wyjazdu studyjnego w Bad Schmieberg.

dycznym),

- 1994 r. - oddano do użytku 2 źródła wód mineralnych,
- 1998 r. - zbudowano przygotowalnię (kuchnię) borowinową,
- 2002 r. - powstał II dom zdrojowy, klinika,
- 2004 r. – założono dom seniora (40 miejsc noclegowych),
- 2006 -2007 r. – rozbudowano domu seniora (docelowo ma być powiększony o 38 miejsc noclegowych),
- 2007 r. – zabiegi dr Kneippa zaczęto wykonywać w nowo powstałym budynku.
- 2010 r. – rewitalizacja parku zdrojowego.

Obecnie na terenie uzdrowiska znajdują się dwie kliniki: ginekologiczna i ortopedyczna, posiadające 550 miejsc noclegowych i zatrudniające 470 pracowników. Rewitalizacja parku zdrojowego związana była m.in. z przygotowaniem miejsc do zabiegów dr Kneippa. Bezpośrednie sąsiedztwo domu zdrojowego to 7 ha powierzchni parku zdrojowego, natomiast łącznie wraz z klinikami i ich otoczeniem park zdrojowy stanowi powierzchnię 30 hektarów.

Doskonale utrzymany i uprawiany w specjalnie do tego przystosowanym budyn-

Ogród ziołowy w Bad Schmiedeberg.

ku z rozsuwanym dachem ogród terapeutyczny (zielarski, zapachowy) jest bardzo chętnie odwiedzany przez kuracjuszy, którzy wśród ziół i kwiatów znajdują ciszę i ukojenie. Starannie dobrane, wielobarwne, pachnące zioła czy aromatyczne chwasty mają określone właściwości terapeutyczne. W porze zimowej rośliny dogrzewane są specjalnymi lampami dającymi światło i ciepło. W bardzo słoneczne dni przesklony dach można rozsunąć lub w przypadku dużego nasłonecznienia za pomocą rolet przygotować odpowiednie zaciemnienie.

Bad Schmiedeberg to jedyne uzdrowisko na terenie Niemiec, które oferuje zarówno zabiegi dr Kneippa, zabiegi borowinowe oraz zabiegi w oparciu o naturalne wody mineralne. Całoroczna, bogata oferta kulturalna towarzyszy pobytowi w kurorcie. Według informacji udzielonych przez przedstawicieli spółki 38% wszystkich gości stanowią kuracjusze komercyjni. Średnio 11-12 tys. osób rocznie przybywa do uzdrowiska.

Złoża borowinowe wykorzystywane są tylko i wyłącznie na własne potrzeby, nadmiar surowca jest magazynowany. Po wykorzystaniu borowina jest składowana przez okres 6 lat, w celu odnowienia jej naturalnych właściwości. Na jedną kąpiel borowinową przeznaczają się około 8 do 10 kg pasty borowinowej, w zależności od

charakteru zabiegu, natomiast aż 50 kg torfu. Borowina jest rozcieńczana ciepłą wodą o temperaturze 40°C. Jedna kąpiel borowinowa kosztuje 40 euro. Ze względu na wysokie koszty kasy chorych i fundusze ubezpieczeniowe nie refundują zabiegów borowinowych, są one płacone indywidualnie przez klientów. Wyjątkiem są zawijania borowinowe częściowo refundowane przez kasy chorych.

Basen terapeutyczny wykorzystywany jest do różnego rodzaju zajęć rehabilitacyjno-ruchowych, temperatura wody wynosi 30°C, głębokość basenu 80–180cm. Jeden dzień pobytu kuracjusza rehabilitacyjnego to koszt w granicach 70-100 euro (w tym 2-3 zabiegi dziennie, na skierowaniu określona jest pula środków przeznaczona na jednego pacjenta, w uzasadnionych sytuacjach szpital może wnioskować do kasy chorych o zwiększenie środków na rehabilitację).

- **Bad Sobernheim (Niemcy)**

Jedynе uzdrowisko w Niemczech, gdzie kuracjusze mogą doświadczyć terapeutycznej siły gliny przez błota „Rasul”. Zabiegi dostępne w uzdrowisku to m.in.: kąpiele, okłady borowinowe i błotne. Hotele i ośrodki spa oferują tradycyjne leczenie metodą Felkego - urodzonego w Niemczech ewangelickiego pastora. Bardzo popularna terapia Felkego należy do złożonych holistycznych metod leczenia, wykorzystujących uzdrawiające właściwości substancji występujących w przyrodzie w stanie naturalnym. Opracowując własną metodę pastor korzystał z założeń już istniejących form leczenia takich jak kąpiele wodne, powietrzne i słoneczne, gimnastyka, ruch na świeżym powietrzu, ziołolecznictwo, kuracje dietetyczne czy też głódówki.

- **Bad Sooden-Allendorf (Niemcy)**

Miasto uzdrowiskowe w kraju związkowym Hesja. Liczy 8432 mieszkańców.

Miejscowość uzdrowiskowa Bad Sooden-Allendorf leży w dolinie Werra w pobliżu Hoher Meißner, prawie w geograficznym centrum Niemiec. Miasto jest podzielone na Sooden i Allendorf, rozgraniczone przez tory kolejowe.

Miejsce to istniało co najmniej od końca VIII wieku. Potwierdza to jeden z dokumentów darowanych przez króla Franków Karola Wielkiego. Nazwa osady odnosi się do jej położenia wzdłuż zachodniej granicy z Turynią, która biegnie tędy do dzisiaj. W XVII wieku, podczas wojny trzydziestoletniej miasto zostało prawie doszczętnie spalone. Nawet dwa kościoły i ratusz zostały zniszczone. Urząd miasta, zbudowany w całości z kamienia wytrzymał wielki pożar miasta i zachował się jako najstarszy budynek w mieście. Przez ponad tysiąc lat, aż do końca XIX wieku, uzyskiwano sól z solanki w kopalni soli poprzez gotowanie. Solanka była wydobywana ze złoża pod miastem. Złamanie monopolu soli w wyniku aneksji przez

W Bad Sooden-Allendorf

Prusy w 1866 roku doprowadziło do spadku cen, co z kolei przyczyniło się do załamania przemysłu solnego. Ostatnia produkcja soli przypada na rok 1906. Wraz z upadkiem kopalni soli, przyszło odkrycie leczniczych właściwości solanki, a więc początek przemysłu spa, czego odzwierciedleniem było otwarcie łaźni w 1881 r. Do dzisiaj czas wyrobu soli jest pamiętany i prezentowany podczas uroczystości Brunnenfest, która odbywa się zawsze w Zielone Świątki.

Na przełomie tysiąclecia, tężnia została rozebrana i całkowicie przebudowana. U jej stóp znajduje się rodzaj szybu wykorzystywanego do wydobycia „białego złota” czyli soli. W pobliżu tężni przyciągającą uwagę atrakcją stanowiła wysoka ławka, która pozwalała na swobodne ruchy nóg (machanie) osób dorosłych i jednoczesne ćwiczenie kończyn dolnych.

Pod koniec 2005 roku powstało nowe kąpielisko termalne (WerratalTherme) w celu przyciągnięcia komercyjnych gości do miasta. Oferuje ono różnego rodzaju baseny, sauny, jaskinie solne, zabiegi terapeutyczne oraz zajęcia grupowe. Jest doskonałym miejscem do spędzania wolnego czasu dla całej rodziny.

W kwietniu 2007r. została otwarta nowa hala widowiskowa. Nawet układ ulic został zmieniony. Do tego czasu nie było bardziej bezpośredniego związku między Sooden-Północnym i Sooden-Południowym. Wyłączono ruch samochodowy

i podjęto się budowy obwodnicy przez obszar przemysłowy. Ponadto, przez stację kolejowa obecnie biegną tylko dwa tory, a całość jest modernizowana w celu ustanowienia bezpośredniego połączenia z Sooden. Poprzez te działania miasto ma nadzieję na przyspieszenie rozwoju uzdrowiska, zwiększenie dostępności do kąpieliska termalnego i umieszczenie go w strefie dla pieszych.

Bad Sooden-Allendorf jest znany w kraju z Erntedank-und Heimatfest (Dożynki), które obchodzone są każdego roku w trzeci weekend sierpnia (od piątku do wtorku). Wydarzenie to słynie z wielu tradycji. Od ponad stu lat organizowane jest w ten sam sposób. Zawsze w tydzień po Wielkanocy odbywa się w Bad Sooden-Allendorf Märchenwoche (tradycyjny „Tydzień Bajkowy”).

Druga część miasta: Allendorf to malownicze i ukwiecone uliczki pełne starych, średniowiecznych budynków budowanych na sposób pruski, czyli wykorzystujących drewnianą konstrukcję wypełnioną murem z cegły. Stąd też częste wrażenie krzywych ścian budynków ze względu na wyginające się drewno. Nad miastem góruje gotycki kościół St. Crucis-Kirche w otoczeniu pięknego ogrodu biblijnego.

- **Bad Waltersdorf (Austria)**

Miejscowość uzdrowiskowa, w kraju związkowym Styria, w powiecie Hartberg. Podstawą działania uzdrowiska są źródła termalne. Miejsce przygotowań reprezentacji Polski przed i w czasie Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2008 roku. Termy w Bad Waltersdorf to miejsce, gdzie zdrowie i samopoczucie gości jest najwyższym priorytetem. Dzięki programom pobytowym i leczniczym właściwościom termalnych wód można tu doskonale wypocząć i podreperować siły witalne. Na 25000 m² powierzchni znajdują się 3 baseny termalne kryte z masażami wodnymi; 1 basen z zimną wodą; basen termalny do gimnastyki z masażami i grzybem wodnym, temp. wody 36°C; termalny basen do masażu z masażami i kąpielą perełkową, temp. wody 36°C; termalny basen do pływania, temp. wody 28 - 30°C; termalny basen sportowy z zatoczką aqua-fit, podwodnymi kołami do fitnessu, relaksującą muzyką, temp. wody 28-30°C oraz brodziki i baseny do zabiegów Kneippa. Woda działa odprężająco i leczniczo przy dolegliwościach reumatycznych. Park rozrywek wodnych dostarcza niezapomnianych wrażeń. Bogata oferta spa obejmuje 12 saun i program zdrowia. Ponadto kompleks oferuje możliwość skorzystania z boiska do siatkówki, miejsca do leżenia i tarasu do opalania. Okolice obfituje w atrakcje dla miłośników zabytków i kultury oraz amatorów aktywnego wypoczynku. Skład i działanie wód termalnych powoduje jednak, że wizyta w termach Bad Waltersdorf nie jest wskazana dla małych dzieci.

- **Bad Wildungen (Niemcy)**

Miasto uzdrowiskowe w kraju związkowym Hesja. Liczy 17396 mieszk. Bad Wildungen leży we wschodniej stronie masywu Kellerwald w tzw. regionie Waldeck-Frankenberg,

11 km na zachód od Fritzlar, a 35 km na zachód od Kassel. Rozciągające się na wschód od Homberg miasto, przecina rzekę Wilde w pobliżu Parku Narodowego Kellerwald-Edersee.

Bad Wildungen jest ważnym uzdrowiskiem słynącym z wielu urzekających i unikalnych atrakcji, takich jak: malownicze Stare Miasto, z półdrewnianych domów, secesyjnych i barokowych budynków, źródeł mineralnych i największych w Europie ogrodów spa pomiędzy Bad Wildungen i Reinhardshausen.

Symbolem Bad Wildungen są wody lecznicze, których właściwości zostały docenione już w XIV wieku. Miasto zostało lokowane w 1242 r. i stopniowo rozwijało się w kierunku miasta uzdrowiskowego, uzyskując w 1906 r.

przedrostek Bad. Miasto wraz z okolicznymi terenami wiejskimi zajmuje powierzchnię 120 km². Na terenie miasta znajduje się 20 źródeł wód leczniczych, których właściwości pomagają zwłaszcza w chorobach nerek. Nigdzie na terenie Niemiec nie ma tylu doskonałej jakości źródeł wód leczniczych, posiadających ponad 1000 mg minerałów.

W Bad Wildungen nie ma gorących źródeł, woda musi być podgrzewana o 10°C. Znajduje się tutaj 20 szpitali uzdrowiskowych oraz turystyczna baza noclegowa w postaci pensjonatów czy hoteli, oferując 5,5 tys. miejsc noclegowych, z których rocznie korzysta 1,5 mln gości. Liczby te plasują uzdrowisko na trzecim miejscu wśród pozostałych uzdrowisk w Niemczech pod względem sprzedanych noclegów. Co więcej przewiduje się, że tendencja ta będzie miała nadal charakter wzrostowy.

Centrum życia kulturalnego i towarzyskiego Bad Wildungen stanowi „hala” spacerowa wraz ze znajdującą się w pobliżu muszlą koncertową, stylową restauracją i pięknymi ogrodami. Budynek pijalni składa się z dwóch części. Pierwsza została wybudowana w 1929r., druga pochodzi z 1960r. i powstała jako reakcja na wzrastającą liczbę kuracjuszy. Budynek pijalni został odrestaurowany w latach 2006-2009. W latach 60. opieka socjalna w kraju była na wysokim poziomie czego przejawem były pobyty sanatoryjne przyznawane przez państwo z częstotliwością co 2 lata i w pełni finansowane. W latach 1960-1996 w Bad Wildungen odnotowano wzrost liczby kuracjuszy sanatoryjnych z pełnym dofinansowaniem pobytów leczniczych. W 1996 r. nastąpił krach, załamanie na rynku ubezpieczenio-

Uczestnicy IV wyjazdu studyjnego wraz z Reinhardem Petry w Bad Wildungen.

wym i liczba odwiedzających uzdrowisko zmniejszyła się aż o 50%. Zmniejszono długość pobytów z trzech do dwóch tygodni i częstotliwość przyjazdów do sanatorium z co 2 na co 4 lata. Współcześnie w uzdrowisku mamy do czynienia nie tyle z kuracjuszami sanatoryjnymi co z pacjentami.

Ciekawostką Bad Wildungen były koedukacyjne zabiegi wodne. Początkowo w wannach kąpielowych wypełnionych wodą mineralną kąpał się: kobieta i mężczyzna.

Intensywna promocja uzdrowiska na wschodzie Europy przekładała się na dużą liczbę gości. Bad Wildungen było miejscem licznie odwiedzanym także przez polskich szlachciców.

Jedną z klinik na terenie Bad Wildungen to klinika reumatologiczna (Rheumaklinik), posiadająca ponad 200 łóżek, gdzie między innymi prowadzona jest ergoterapia a więc terapia ruchem. Jest to bardzo nowoczesna i doskonale wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny klinika, stosuje kompleksowe programy rehabilitacyjne. Duże zainteresowanie uczestników wyjazdu wzbudziły sprzęty i urządzenia wykorzystywane w rehabilitacji pacjentów i służące do usprawniania uszkodzonych części ciała (np. stół ruchomy przystosowany do przesadzania kwiatów i ziół; łopata z ergonomiczną rączką itp.).

- **Bad Wörishofen (Niemcy)**

Bardzo znane z naturalnych wód leczniczych. Uzdrowisko stanowi swoiste centrum zabiegów opracowanych przez Sebastiana Kneippa, katolickiego księdza, który mieszkał tutaj przez 42 lata. Wiele hoteli, ośrodków i pensjonatów w Bad Wörishofen oferuje leczenie gości korzystając głównie z metody Kneippa. Jest to jedyny system terapii w Niemczech, który można wykorzystać w każdym uzdrowisku. Konieczne są tylko park, ścieżki zdrowia i świeże powietrze. O popularności tej metody leczenia może świadczyć fakt, że średnia długość pobytu w uzdrowiskach bawarskich wynosi 5,3 dnia, natomiast w Bad Wörishofen – 8 dni. Istnieje około 160 rodzajów zabiegów Kneippa, najbardziej popularnych i najczęściej zapisywanych przez lekarzy to ok. 30 zabiegów. Filozofia Kneippa opiera się na 5 elementach: wodzie, naturalnych ziołach, zdrowym pożywieniu, ćwiczeniach fizycznych i leczeniu ducha. Można powiedzieć, że cała oferta wellness to nic innego jak zabiegi Kneippa.

W Bad Wörishofen znajduje się kompleks termalny, który oferuje możliwość kąpiei w otoczeniu naturalnych palm i zanurzenia się w wodzie termalnej o turkusowej barwie. Na terenie kompleksu znajdują się także piaszczyste wydmy, basen przypominający tropikalne morze, dzika rzeka i onyksowa świątynia z basenem. Kąpiel w basenie solankowym z wodą o składzie podobnym do składu Morza Martwego doskonale poprawia wygląd skóry i znakomicie działa na organizm. W pomieszczeniach do koloroterapii można wyciszyć się lub odzyskać energię i siły witalne. Bogate zaplecze tworzą sauny, solarium, salon masażu, salon kosmetyczny, czy też fryzjerski. Na miejscu warto skorzystać również z terapii borowinowej lub zdrowej

gimnastyki, bardzo popularnej zwłaszcza wśród pań. Od poniedziałku do piątku, a także w niedzielę wstęp mają tylko osoby powyżej 16. roku życia. Natomiast soboty do godz. 18:00 to czas dla rodzin z dziećmi.

- **Burg im Spreewald (Niemcy)**

Burg (Spreewald) – o powierzchni 52 km² jest największą rolniczą gminą Niemiec. Leży w Górnym Spreewaldzie. Rzeka Sprewa rozwidła się tu na wiele odgałęzień, wpływają do niej liczne potoki. Obszar został uznany przez UNESCO za rezerwat biosfery. Największa część tego uzdrowiska znajduje się na terenie rezerwatu.

Uzdrowisko liczy 2400 mieszkańców. Od stu lat rozwija się tu turystyka kajakowa i rowerowa. Miejscowość słynie ze spływu łódkami po Spreewaldzie. W uzdrowisku znajdują się solanki, które są wydobywane z głębokości 1350 m. Przez długi czas prowadzone były odwierty w poszukiwaniu złóż wód termalnych, na które przeznaczono kwotę 1,5 mln euro.

Kompleks termalny „Spreewaldtherme” otwarto w roku 2005, w tym samym roku miejscowość otrzymała odznaczenie państwowe, jako uzdrowskowe źródło lecznicze. Kąpielisko „Spreewaldtherme” jest członkiem Europejskiego Związku Uzdrowisk. Dzięki powstaniu kąpieliska rozwinęła się turystyka, powstały pensjonaty, małe hoteliki. Baza noclegowa podlega ciągłej modernizacji i rozwojowi, podnoszony jest standard obiektów.

„Spreewaldtherme” jest obiektem prywatnym w całości należącym do rodziny Kannewischer. Cały kompleks termalny nie korzysta z dotacji gminy i państwa. Jedyńm nakładem ze strony Landu było wybudowanie drogi do kompleksu. Wszystkie nakłady finansowane pochodzą ze środków własnych spółki. Firma nie korzysta z usług outsourcingowych, polegając jedynie na własnych zasobach. Ponadto obiekt termalny prowadzi z gminą wspólną politykę marketingową w postaci prezentacji oferty obiektu termalnego w broszurach, katalogach, kalendarzach drukowanych przez gminę.

Kompleks architektonicznie wkomponowany został w otoczenie, doskonale pasuje do otaczającego okolicę rezerwatu. Wewnętrzne słupy „konstrukcyjne” budynku zrobione zostały w kolorze zielonym – symbolizującym okoliczne drzewa, ze względów ekologicznych i kulturowych budynek pokryty został strzechą – pokryciem dachowym typowym dla tego obszaru. Kolorystyka całego kompleksu i strojów służbowych pracowników odbiega od zwykle przyjętego niebieskiego, tutaj jest to kolor seledynowy.

Na terenie kompleksu są 4 oddziały: kąpielisko, wellness, fitness i sauny. Znajduje się tutaj 8 basenów z wodą o różnej temperaturze i stężeniu soli. Naturalna woda

solankowa rozcieńczana jest wodą zwykłą, skład i właściwości solanki w formie naturalnej mają takie same wartości jak solanki z Morza Martwego. Wielkość stężenia solanki kształtuje się na poziomie 24%-27%. Dla celów użytkowych solankę rozcieńcza się w stosunku 1:10 z czego powstaje roztwór 2,5%. Wysoka temperatura wód solankowych (ponad 31°C) wykorzystywana jest m.in. do podgrzewania wody w natryskach.

Całodzienny bilet wstępu na kompleks kosztuje 23 euro, na 2 godz. 13 euro. Kompleks jest obiektem całorocznym, czynnym codziennie od godz. 9:00 do godz. 22:00. W obiekcie jest siedem saun. Aby nawiązać do regionalnych tradycji związanych z uprawą i przetwarzaniem ogórków na terenie kompleksu termalnego sauny parowe zaprojektowano w kształcie... beczek do kiszenia ogórków. Oferta handlowa dostosowana jest do indywidualnych potrzeb klienta. Obecnie realizowane inwestycje w kompleksie to m.in. hotel, który zostanie oddany do użytku jeszcze w 2012 roku i połączony bezpośrednio z kąpieliskiem termalnym. Każdy klient traktowany jest indywidualnie, personel poszczególnych oddziałów współpracuje ze sobą.

W całym systemie rozliczania firmy warto zwrócić uwagę, że każdy dział wypracowuje swój własny wynik finansowy, za wynik powyżej określonych limitów pracownicy dostają premie dodatkowe. Na stałe w kompleksie zatrudnionych jest 55 osób, na sezon przyjmowane jest dodatkowo 10 osób. Dużą wagę przywiązuje się do kursów doszkalających i podnoszących kwalifikacje zatrudnionych w firmie pracowników. Koszty kursów częściowo pokrywane są przez pracowników.

W celu zapoznania pracowników kompleksu z nowymi ofertami turystycznymi i atrakcjami okolicy kierownik zakładu raz na pół roku organizuje wspólne wycieczki rowerowe dla wszystkich zatrudnionych pracowników. Firma prowadzi badania marketingowe, które służą określeniu profilu klienta odwiedzającego kompleks termalny. W wyniku analizy danych można stwierdzić, że przyjeżdżają tam przeważnie osoby zamieszkałe w odległości do 100 km głównie z Berlina i Drezna. Zimą kąpielisko odwiedzają turyści jednodniowi. Są to w przeważającej liczbie osoby w wieku od 55-65 lat, które lubią ciszę i spokój. Nie ma tu atrakcji w postaci zjeżdżalni, trampolin itp. Tą lukę wypełnia inny kompleks wodny przeznaczony dla rodzin z dziećmi położony w odległości ok. 30 km. Dziennie kąpielisko odwiedza od 700 do 1000 osób, natomiast rocznie ta liczba kształtuje się na poziomie 250 tys. turystów. Około 1% gości stanowią Polacy, znaczny odsetek Holendrów. Najwięcej klientów jest w okresie zimowym, szczególnie pomiędzy świętami Bożego Narodzenia a Nowym Rokiem.

Firma stosuje politykę marketingu tożsamości regionalnej, tworząc produkty oparte na surowcach naturalnych występujących w regionie. W ofercie znajdują się masaże z wykorzystaniem olejków stworzonych na bazie okolicznych ziół, zawijania z alg pochodzących z bagien spreewaldzkich oraz produkty z ogórków (kąpiel ogórkowa, prysznic z aromatem ogórkowym). Okolica słynie z uprawy ogórków, dlatego w okolicy rozciągają się ich ogromne plantacje. Ogórki wykorzystywane są w przemyśle spożywczym i kosmetycznym. Region słynie również z tradycyjnych metod pasteryzowania ogórków. Doskonała do kiszenia ogórków jest naturalnie występująca w tych terenach woda solankowa.

Działania marketingowo- promocyjne kompleksu oparte są na nowoczesnych mediach takich jak: internet, telewizja, radio. Popularne są karty bonusowe dla klientów (np. 200 euro) oraz karty stałego klienta (rabat 15% na wszystkie wstępy).

- **Franciszkowe Łaźnie (Czechy)**

Kameralne miasteczko uzdrowskie o żółto-białej architekturze. Johann Wolfgang Goethe określił je jako raj na ziemi. Jego pobyt w 1808 r. upamiętnia tablica wmurowana w fasadę najstarszego hotelu Tri Lilie.

W połowie XIX wieku wydano tu przepis dotyczący koloru fasad wznoszonych domów. Dopuszczono dwa kolory: żółty i biały, kojarzące się z czystością, świeżością i zdrowiem oraz kolorami cesarskimi. Przepis stosowano konsekwentnie przez wszystkie lata. Ściany parkowych pawilonów, kamienic, pensjonatów, luksusowych hoteli, a nawet nowo oddanego Aquaforum pomalowano w różnych odcieniach żółci i ozdobiono białymi sztukateriami. Na terenie Aquaforum znajdują się baseny ze słoną wodą o zróżnicowanej temperaturze, biczce wodne, zjeżdżalnie, fitness, dekoracje w stylu łaźni rzymskich, razem 1500 m². Najbardziej ekskluzywnie hotele stoją przy głównej, najstarszej ulicy (dawniej Cesarska, teraz Narodowa) oraz w parku zdrojowym. W najbardziej efektownej kawiarni „Francuskiej”, pod szklaną podłogą mieni się woda i pływają kolorowe japońskie karpie.

We Franciszkowych Łaźniach wszyscy leczą się prywatnie, dlatego spotkać tu można tylko najzamożniejszych pacjentów, głównie z Niemiec (miasto i jego najbliższa okolica z trzech stron otoczone są terytorium niemieckim) i z Rosji. Lekarze i personel medyczny mówią po niemiecku, a coraz częściej i po rosyjsku.

Franciszkowym Łaźniom, które słyną z leczenia chorób przewodu pokarmowego, serca i przede wszystkim dolegliwości ginekologicznych, zwłaszcza kobiecej bezpłodności, patronuje cesarz Franciszek I. W 1812 r. położył kamień węgielny pod kościół Podwyższenia Krzyża Świętego (eklektyczna budowla, z zewnątrz żółta). Jego imieniem nazwano najstarsze lecznicze źródło, a w parku zdrojowym

wystawiono mu pomnik: Franciszek jako mały chłopiec trzyma w rękach rybę (ce-sarz symbolizuje płodność, ryba milczenie, gdyż przy leczeniu chorób kobiecych dyskrecja była bardzo ceniona). Przy pomniku leżą stale świeże kwiaty składane przez wyleczone kobiety.

- **Geinberg (Austria)**

Termy Geinberg są jednym z najnowocześniejszych i jednocześnie jednym z trzech najdroższych kompleksów w Austrii. Powierzchnia wodna: 3000 m².

Goście mogą wybierać pomiędzy pięcioma basenami i trzema światami: gorącej, słodkiej i słonej wody. Na terenie kompleksu znajdują się 4 różne gatunki wody do użytku: jezioro alpejskie, basen pływacki, baseny termalne lub solanki - wody lecznicze. Dostępne przez cały rok baseny wewnętrzne i zewnętrzne.

Tutejsze wody termalne należą do najgorętszych i najbardziej wydajnych źródeł w Europie, osiągają temperaturę około 100°C. Bogate są w wodorowęglan sodu i chlorek siarki co stanowi o ich właściwościach leczniczych. Korzystny wpływ wód termalnych polega głównie na odpoczynku i relaksie. Wysoka temperatura wody zwiększa obciążenie układu krwionośnego, dlatego też lekarze zalecają średni czas pobytu w wodzie przez 30 minut dla dorosłych i 15 minut dla dzieci. Temperatura wody wynosi - w zależności od pogody - od 28°C do 36°C. Wśród innych atrakcji wymienić należy: jacuzzi, basen z orzeźwiajączą chłodną wodą, dysze do masażu, łóżka wodne i wypełnione światłem pomieszczenia do odpoczynku

Termy w Geinbergu.

z leżakami dla każdego gościa. Kilka razy dziennie prowadzony jest aerobik wodny pod okiem doświadczonych trenerów. Bogatą ofertę relaksu uzupełniają sauny, masaże i łaźnia parowa oraz zabiegi pielęgnacyjne. W trosce o swoich gości kompleks Geinberg oferuje liczne bary wewnątrz i na zewnątrz oraz Cafe Melange na Thermenplatz. Można też skorzystać z przestronnego studia fitness, a na miłośników tenisa czekają korty i hale.

Rocznie Termy Geinberg odwiedza 370-380 tys. osób. 70% klientów wraca ponownie do kompleksu. Obecnie firma buduje 21 najwyższej jakości apartamentów dla VIP-ów. Każdy z apartamentów będzie miał własne wejście do jeziorka, możliwość skorzystania z własnego spa, cateringu. W każdym jeziorku będzie woda zdatna do picia, podniesie to jakość oferty kompleksu w stosunku do innych term w okolicy.

- **Güssing (Austria)**

Miasto od 20 lat korzysta z odnawialnych źródeł energii i zaliczane jest pod tym względem do prekursorów w Europie. Model rozwoju austriackich gmin na przykładzie Gminy Güssing pokazuje, że są one samowystarczalne energetycznie pokrywając w całości swoje potrzeby energetyczne z własnych instalacji OZE. Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (Europäisches Zentrum für Erneuerbare Energie - EEE), zostało powołane w 1996 roku, funkcjonuje jako centralny koordynator projektu „Model Güssing” oraz wielu zadań z nim związanych. Dyrekcja

Europejskie Centrum Energii Odnawialnej w Güssing.

EEE zlokalizowana jest w Güssing Technology Center Focusing on Environment Technologies, którego przedmiotem zainteresowania są technologie środowiskowe. Centrum zostało utworzone we współpracy z Landem (Federalne Prowincja) Burgenland. W celu ułatwienia upowszechniania doświadczeń w zakresie źródeł energii odnawialnej utworzono sieć skupiającą się na regionalnych, państwowych i międzynarodowych partnerach. Znaczna ilość realizowanych projektów służy rozwijaniu zrównoważonych regionalnych koncepcji wykorzystania źródeł energii odnawialnej oraz wdrażaniu konkretnych projektów. W promieniu 10 km wokół Güssing znajduje się ponad 30 zakładów wykorzystujących różne tego typu technologie.

Güssing jest miejscem, gdzie testowane są i przedstawiane do publicznej wiadomości, innowacyjne technologie opracowywane przez międzynarodowy zespół. Na terenie Gminy Güssing realizowany jest spójny program obejmujący organizowanie spotkań i seminariów zapewniających upowszechnianie informacji o innowacyjnych technologiach i projektach. Ponadto, specjalne projekty i programy edukacyjne adresowane są do uczniów szkół, studentów. Wykorzystywane są rozmaite sposoby mające na celu podnoszenie świadomości w zakresie energii odnawialnej i zapewnienie stałego rozwoju i jakości instalacji wykorzystujących biomasę.

Na podstawie własnego doświadczenia w zakresie rozwoju różnorodnych koncepcji energetycznych, Centrum może również zapewniać doradztwo i działać jako pośrednik między potencjalnym konsumentem i wytwórcami sprzętu i instalacji. Według statystyk w roku 2012 ok. 400 osób przyjeżdża do Güssing każdego tygodnia w celu zwiedzania licznych instalacji demonstracyjnych (instalacje na biomasę, biogaz, słoneczne i fotogalwaniczne). Turystyka „zielonej energii” stała się dodatkowym sektorem ekonomicznym o dużym znaczeniu dla regionu. Europejskie Centrum Energii Odnawialnej oferuje specjalne szkolenia dla przewodników turystycznych, aby umożliwić im organizowanie wycieczek do różnych zakładów na terenie gminy. Ponadto, sieci współpracy, w które zaangażowane są organizacje kulturalne i sportowe organizują wiele wspólnych działań (np. maraton eko-energetyczny). Projekt Eko-energetyczny Region stworzył przyciągający uwagę produkt markowy promujący turystykę w regionie.

Spalarnia biomasy oraz spalarnia Urbersdorf to dwa kolejne przykłady na wykorzystanie innowacyjnych źródeł energii.

W 2002 r. wpięto do sieci pierwszą elektrociepłownię, wykorzystującą zasadę zgazowania biomasy o mocy elektrycznej 2 MW i 4,5 MW ciepła użytkowego. Dziś na

terenie gminy funkcjonuje kilka elektrociepłowni, a ich łączna produkcja zielonego prądu przewyższa całkowite zapotrzebowanie Güssing na energię elektryczną. Dochody gminy ze sprzedaży do sieci energetycznej zielonej energii elektrycznej zasilają budżet gminy kwotą ponad 5 milionów € rocznie. Z tego źródła, między innymi pochodzą środki na dalszy rozwój inwestycji energetycznych na terenie gminy.

Najważniejszym miejscem w elektrociepłowni jest reaktor zgazowania zrębków drewna parą wodną. Wykorzystanie pary wodnej zapewnia wytwarzanie gazu wodorowego, wolnego od azotu. Gaz wysokokaloryczny można z parą wodną od razu skierować do katalitycznego reformingu metanu a potem do dwóch reaktorów konwersji tlenku węgla. Po przemianie metanu do dwutlenku węgla i wodoru, uzyskany gaz jest idealny do zasilania ogniw paliwowych, w których wytwarzanie energii elektrycznej przebiega ze sprawnością aż 60%. Wytwarzanie energii elektrycznej poprzez spalanie uzyskanego gazu bezpośrednio po reaktorze zgazowania surowca przed turbiną gazową pozwala na osiągnięcie sprawności w odniesieniu do energii elektrycznej na poziomie ok 25-28%.

- **Jáchymov(Czechy)**

Uzdrowskie miasto Jáchymov położone w północno-zachodniej Bohemii w Czechach, leży na wysokości 733 m n.p.m., w pobliżu granicy z Niemcami. Uzdrowskie Jáchymov to pierwsze na świecie uzdrowskie radonowe, przez co jest wyjątkowe i bardzo atrakcyjne dla wielu kuracjuszy. O bogatej historii miasta świadczą piękne zabytki: kościoły, ratusz i słynna królewska mennica. Powstały one w latach dwudziestych XVI wieku. Dzięki bogatym złożom rudy srebra, miasto mogło rozwijać się w duchu renesansu, wówczas zbudowano również zamek Freudenstein.

Rok 1864 uznano za przełomowy, wtedy to w kopalni „Svornost” odnaleziono źródło mineralne. Kilka lat później po tym wydarzeniu, w 1906 roku, uruchomiono tu pierwsze prywatne kąpiele, w których wykorzystywano wodę radoczną. Znakomite właściwości lecznicze przesądziły o dalszych losach tego uzdrowskiego. W 1912 roku otwarto hotel zdrojowy; obecnie szczyci on się nazwą Radium Palace, wcześniej Rádium Kurhaus. Woda radonowa do uzdrowskiego dostarczana jest rurociągami z czterech źródeł. Służące do celów leczniczych, radonowe wody mineralne dają znakomite rezultaty w leczeniu głównie schorzeń narządów ruchu, a także niektórych chorób układu nerwowego.

Jáchymov to również ośrodek sportów zimowych. Uzdrowskie oferuje wiele możliwości spędzenia wolnego czasu, m.in.: tenis, turystyka rowerowa, pływanie

czy minigolf. W Jachymovie swoje badania na rudzie uranowej prowadziła Maria Skłodowska-Curie, w uznaniu zasług dla polskiej noblistki przed wejściem do hotelu Radium Palace postawiono jej pomnik.

- **Jesenik (Czechy)**

Jesenik - historycznie położony jest na Czeskim Śląsku, w jego dolnośląskiej części. Pierwsza wzmianka o Jeseníku pochodzi z roku 1267, z czasów kolonizacji kraju. Rozwój miasta i okolicy związany był przede wszystkim z pierwszym na świecie zakładem wodoleczniczym, który został założony przez Vincenza Priessnitza. Stąd pochodzi czeska nazwa uzdrowiska: Priessnitzovy lázně, główny pawilon nosi nazwę Priessnitzovo sanatorium. Nazwa drugiego sanatorium (tj. pawilonu) Ripper pochodzi od nazwiska zięcia Priessnitza, który miał duży wpływ na rozwój uzdrowiska. Pawilon dziecięcy Karolina nosi imię córki Priessnitza, której nie udało się wyleczyć i zmarła w wieku 3 lat. Uzdrowisko stanowi przykład kameralnego uzdrowiska czeskiego.

Karlovy Vary, dawny Carlsbad ...

- **Karlove Vary (Czechy)**

Karlove Vary, corocznie odwiedzane jest przez blisko 80 tys. kuracjuszy z całego świata. Karlove Vary zostały założone w XIV w. przez cesarza Karola IV. Nazwa Karlove Vary powstała z połączenia imienia cesarza i słowiańskiego określenia gorących źródeł. W 1521 r. tutejsze wody zostały opisane leczniczo. Do początków XX w. Karlove Vary były najslynniejszym uzdrowiskiem monarchii austro-węgierskiej. Obecnie są również miejscem kongresów, festiwali (m.in. Międzynarodowy Festiwal Filmowy). Wśród licznych źródeł (cieplice alkaliczno-słone, 41 -72°C, 12 źródeł) znajduje się słynne Vřidlo (Sprudel).

W uzdrowisku zachował się stary charakter zabudowy, doskonale wkomponowanej w różnorodną rzeźbę terenu. Największą kubaturę mają obiekty uzdrowiskowe z XIX w. Na terenie miasta można skorzystać z kąpeli w gorących źródłach w ekskluzywnym Grandhotelu Pupp. Corocznie w nim mieszkają gwiazdy Międzynarodowego Festiwalu Filmowego. Nad hotelem znajduje się stacja kolejki wjeżdżającej na wzgórze, z którego można podziwiać całe miasto. Ogólnie dostępne są publiczne łaźnie i pijalnie wód ukryte pod kolumnadami.

Deptak w Kudowie-Zdroju.

- **Kudowa-Zdrój (Polska)**

Miasto Kudowa-Zdrój położone jest na powierzchni 34 km² w południowo-zachodniej części Polski u podnóża Gór Stołowych, na wysokości 388 m n.p.m., przy międzynarodowej trasie E-67, w odległości 120 km od Wrocławia i Pragi, 300 km od Bratysławy i Wiednia. Według danych z 2011 r. Kudowa liczyła 10211 mieszkańców i 808 podmiotów gospodarczych.

„Serce” Kudowy -Zdroju stanowi zabytkowy park zdrojowy o powierzchni 12,97 ha. Założony w XVIII wieku w miejscu wypływu źródeł mineralnych u podnóża Góry Parkowej a w początkowych latach XIX wieku, powiększony. Park zaprojektowano na wzór parków angielskich. Na jego obszarze oraz wzdłuż głównej promenady spacerowej znajdują się najważniejsze obiekty architektoniczne: sanatorium „Wielka Pieniawa”, „Zameczek”, „Polonia”, drewniana muszla koncertowa, podświetlana fontanna, Park Szachowy, pijalnia oraz dawna hala spacerowa, czyli otwarta konstrukcja żeliwna, zwana dziś „Teatrem Pod Blachą”, gdzie często odbywają się koncerty muzyki uzdrowskiej. Dawniejszy dom gościnny dla kuracjuszy „Zameczek”, obecnie sanatorium został wzniesiony w 1772r. Dawny dom zdrojowy obecnie Sanatorium „Polonia”, w którym znajduje się Teatr Zdrojowy wybudowano w 1905 r. jako tzw. Książęcy Dwór.

Pijalnia wód, półkolista budynek nawiązujący do architektury barokowej połączony z dużą otwartą żeliwną halą spacerową stylu secesyjnym, pod którą przebiega główna aleja parkowa i nowymi łazienkami została zbudowana na początku XX w. Jej wnętrza zdobią malowidła węgierskiego malarza A. Molnara ukazujące stary zdroj oraz Dolny Śląsk z początku XX wieku. Główna aleja parku ma swój początek w okolicach pijalni, gdzie znajduje się bogactwo ciekawej roślinności. Spacerując dalej możemy natknąć się na „pajaka”, z którego można napić się wód mineralnych. W Kudowie występują źródła wód mineralnych: „Śniadecki”, „Marchlewski”, „Moniuszko”. Mają one lecznicze właściwości. Szczególnie polecane jest picie ich przy nadczynności tarczycy, anemii, otyłość, chorobach przemiany materii, chorobach nerek oraz cukrzycy.

Wszystkie części parku urozmaicone są licznymi ścieżkami i alejkami. Drzewostan parkowy tworzą wszystkie znane gatunki drzew oraz okazy drzew egzotycznych pochodzących z Ameryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Różnorodność parku podkreślają drzewa w odmianach rzadszych i ozdobnych. Wiele jest cennych okazów mających status pomników przyrody: świerk sudecki, najpiękniejszy buk purpurowy liczący ponad 200 lat oraz najstarsze drzewo w parku, jesion wyniosły liczący około 300 lat. Roślinność jest bogata i zróżnicowana: w agawy, kaktusy,

opuncje, draceny, saganowce i rododendrony. Ozdobą kudowskiego parku w sezonie letnim są okazałe palmy stawiane wzdłuż głównej alei, na zimę przewożone do ogrodu zimowego, oraz piękne kwiatowe dywany układane każdej wiosny. Ciekawym miejscem wydarzeń kulturalnych i koncertów w parku jest duża otwarta hala spacerowa tzw. „Teatr pod Blachą”. W pobliżu usytuowane jest popiersie Stanisława Moniuszki. Muzyka autora „Halki” rozbrzmiewa w kurorcie już od 42 lat corocznie w czasie Festiwalu Moniuszkowskiego. Od strony zachodniej Park zamknięty jest okazałym stawem. Tuż za stawem znajduje się przejście do Republiki Czeskiej. Lata 20. XX wieku uważane są za lata świetności parku.

Od 2004 r. prowadzone są prace renowacyjne zabytkowego parku zdrojowego, dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w wysokości 16 mln zł, przywracające stan z lat 20. XX wieku. Renowacja przywróciła mu właśnie ówczesny, znany z rycin, obrazów i starych fotografii wygląd.

Ponadto do atrakcji turystycznych Kudowy-Zdroju można zaliczyć: Szlak Ginących Zawodów w Czermnej, ruchomą szopkę sprzed 300 lat, skansen oraz Kaplicę Czaszek (25 tys. czaszek).

Na terenie Kudowy-Zdroju prowadzone są inwestycje współfinansowane z unijnych funduszy strukturalnych realizowanych w ramach Krajowych Programów Operacyjnych i Regionalnego Programu Operacyjnego województwa dolnośląskiego.

- **Lázně Bělohrad (Czechy)**

Malownicze uzdrowisko w kraju hradeckim. Nazwa miejscowości pochodzi od szesnastowiecznej twierdzy Bílý Hrad. Uzdrowisko borowinowe Anny zostało założone w 1885 przez pruską hrabiankę Annę z Asseburgu. W 1888 roku urzędowo uznane za lecznicze i od tego czasu mogło używać nazwy „siarkowe uzdrowisko borowinowe”. W 1901 roku w parku zdrojowym w Bažanciarni otwarto źródło wody mineralnej – Annamariánský pramen (Źródło Anny Marii). Miasteczko zdrojowe jest otoczone gęstymi lasami sprzyjającymi klimatowi i czystemu powietrzu.

- **Luhačovice (Czechy)**

Luhačovice to miasto uzdrowiskowe znajdujące się w Południowych Morawach. Uzdrowisko o ponad 300-letniej tradycji leczenia balneologicznego. Przepięknie odrestaurowane domy uzdrowiskowe, urządzony park, ale przede wszystkim źródła lecznicze przyciągają wielu turystów. Najbardziej znanymi źródłami, które biją na terenie Luhačovic są: Vincentka, Aloiska, Ottovka oraz źródło Dr. Šťastného. Do celów leczniczych wykorzystywane są i inne szczawy wodorowęglanowo-chlorosodne oraz źródła siarkowe.

Luhačovicka panorama.

W sanatoriach spółki akcyjnej Uzdrawisko Luhačovice (Lázně Luhačovice) prowadzona jest kuracja lecznicza polegająca na wykorzystywaniu naturalnych źródeł leczniczych w kombinacji z najbardziej nowoczesnymi metodami leczniczymi i rehabilitacyjnymi. Oprócz balneoterapii Uzdrawisko Luhačovice oferuje też cały szereg pobytów relaksacyjno-leczniczych w ramach urlopów zdrowotnych. Uzdrawisko Luhačovice S.A. świadczy swoje usługi przez cały rok. Jednak główny sezon leczniczy rozpoczyna się 1 maja i kończy się 30 września.

W uzdrawisku Luhačovice leczone są: choroby onkologiczne i rekonwalescencja po nich, choroby układu krążenia, zaburzenia funkcyjne peryferycznych naczyń krwionośnych, choroby układu pokarmowego, zaburzenia trawienia i brak łaknienia, stadium spoczynkowe choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, stany po operacji żołądka, przelyku i woreczka żółciowego, choroby z zaburzeń przemiany materii, cukrzyca i tusza, choroby dróg oddechowych, astma bronchiale, nadwrażliwe zachorowania dróg oddechowych, bronchit chroniczny, zaburzenia głosu i chropawość, kataru alergiczne, stany pooperacyjne dróg oddechowych, zakłócenia narządów ruchu, bolesne zespoły ścięgien, przyczepów i mięśni szkieletu, reumatyzm poza stawowy, bolesne zespoły kręgosłupa.

Grająca fontanna w Mariańskich Łązniach

- **Mariańskie Lázně (Czechy)**

Otoczone z trzech stron lesistymi wzgórzami, leżą na wysokości 630 m n.p.m. Balneologicznym bogactwem uzdrowiska jest ponad 100 źródeł wód mineralnych tryskających w najbliższej okolicy, z których 40 wykorzystuje się do celów leczniczych. Są też złoża dwutlenku węgla i borowin. Uzdrowisko specjalizuje się w leczeniu chorób kobiecych, kręgosłupa, dróg moczowych i nerek. Oprócz typowych zabiegów leczniczych można skorzystać z bardzo bogatej oferty fitness i wellness oraz innych, jak choćby kryjący się pod intrygującą nazwą „eliksir życia dla mężczyzn”.

Rozwój uzdrowiska nastąpił w błyskawicznym tempie. Pierwsze sanatorium wzniesiono w 1786 r., a już sto lat później było to jedno z najszynniejszych europejskich kurortów. Uzdrowisko szczyci się swoimi przepięknymi budynkami, które powstały mniej więcej w drugiej połowie XIX wieku. Perłą miejskiej zabudowy jest budynek Kolonady (hali spacerowej) z roku 1889. Dużą atrakcją turystyczną jest deptak, park zdrojowy, a w nim „Grająca fontanna” z ciekawymi muzycznymi i świetlnymi efektami.

XIX wiek jest nazywany złotą erą, bowiem w tym czasie miasto to było regularnie

odwiedzane przez wiele znanych osobistości, o czym świadczą również cenne źródła historyczne. Szybki rozwój przyciągnął wielu znakomitych gości. Osiem razy odwiedził Mariańskie Łaźnie król angielski Edward VII, wielokrotnie bywali Goethe, Wagner, Strauss, Kafka, Freud, Edison, a Mark Twain nazwał je najmilszym i najnowocześniejszym miastem na kontynencie. W Mariańskich Łaźniach bywał również Fryderyk Chopin, który odwiedził kurort w 1836 r. Hotel „Pod Białym Łabędziem”, w którym się wówczas zatrzymał, dziś nazywa się Pension Chopin.

- **Piešťany (Słowacja)**

Uzdrowisko zdobyło sławę dzięki odkryciu leczniczych wód geotermalnych i leczniczego siarczanego błota. Lecznicze błoto pieszczakińskie (borowiny siarkowe) i mineralna woda termalna mają wyjątkowe właściwości lecznicze w chorobach narządów ruchu i są czymś wyjątkowym nie tylko w Europie, ale są także unikatem na skalę światową. Największy rozwój uzdrowiska nastąpił w XIX wieku i wiąże się z rodziną Alexandra Wintera, który zainicjował budowę szeregu budynków sanatoryjnych oraz zakładów przyrodoleczniczych. Główna część uzdrowiska Piešťany znajduje się na wyspie Kúpeľny ostrov położonej pomiędzy odnogami rzeki Wag.

Piešťany, fragment uzdrowiska.

Największym skarbem uzdrowiska Piešťany są naturalne źródła termalne wody mineralnej, które wybijają z głębokości ponad 2000 metrów. Zawierają one specyficzne związki mineralne i energię magmy ziemskiej. Do zabiegów leczniczych stosuje się wysoko zmineralizowane (ok 1500 mg związków mineralnych na litr) wody głębinowe o temperaturze sięgającej 68°C (oczywiście po ich uprzednim schłodzeniu). Wykorzystywane źródło termalne Torkoš o temperaturze wody 68,2 °C, jest uważane za najcieplejsze źródło termalne Słowacji.

Woda jest podstawowym składnikiem powstawania produktu miejscowego, którego nie da się podrobić, leczniczej borowiny siarkowej. Jest to wyjątkowy peloid, którego skład chemiczny jest wynikiem długoterminowej reakcji wody termalnej z miejscowymi miękkimi skałami i specyficzną mikroflorą bakteryjną.

Pieszczańska termalna woda mineralna to dziesięć źródeł o przeciętnej zawartości 1500 mg składników mineralnych w 1 l wody mineralnej. Woda bije ze złamań tektonicznych z głębokości około 2000 metrów, jest pobierana z głębokości 60 m, co zapewnia jej stały skład chemiczny i temperaturę. Temperatura wody źródlanej wynosi od 67 do 69°C. Jest to lekko zmineralizowana, siarczanowo-wodorowęglanowa, wapniowo-sodowa, siarkowa, woda gorąca. Termalne wody mineralne stosuje się przede wszystkim do kąpieli, ale również do kuracji pitnej.

Najważniejszym składnikiem termalnych wód mineralnych w leczeniu schorzeń aparatu ruchu jest duża zawartość siarki (od 6 do 10 mg / l), która występuje w wodzie w różnych formach i związkach chemicznych (siarczany, siarczyny, siarczki). Bardzo ważna jest również duża zawartość siarkowodoru – średnio 4,7 mg w litrze wody. Termalna woda mineralna działa mechanicznie poprzez ciśnienie i wypór hydrostatyczny, a więc ułatwia ruch dzięki zmniejszonemu działaniu grawitacji, ale również pomaga w poprawie krążenia krwi i limfy. Ciśnienie wody działa jak bandaż, co ułatwia ćwiczenie i ruch w wodzie. W wyniku fizykalnego działania termalnej wody mineralnej powstaje hipertermiczna reakcja organizmu. Włącza się do niej układ nerwowy, sercowo-naczyniowy, respiracyjny i hormonalny, ale również układ odpornościowy. Ważne jest również chemiczne działanie wody siarkowej - penetracja składników siarkowych w czasie kąpieli i po niej. Siarka również poprawia przekrwienie, usuwa obumarłe komórki skóry, pomaga w odnowieniu naskórka i działa antybakteryjnie.

Ciepło z wód termalnych służy również do podgrzewania wody wykorzystywanej w bieżącej działalności oraz ogrzewania obiektu.

Pieszczańska borowina siarkowa jest unikalnym peloidem na skalę europejską i światową. Do celów balneologicznych borowina jest przygotowywana orygi-

nalną metodą technologiczną, podczas której odbywa się proces dojrzewania i regeneracji z mnóstwem reakcji chemicznych i biologicznych. Dojrzała borowina jest koloru stalowo niebieskiego, nawet czarnego, jest konsystencji maślanej, mazistej, jest plastyczna, przewodzi ciepło, ochładza się czterokrotnie wolniej niż woda, w porównaniu z którą ma 350 razy wyższą lepkość. Okłady borowinowe z Pieszczań oddziałują na odżywianie chrząstki, na zmiany mineralne w kościach, na torebki stawowe oraz na mięśnie i ścięgna. Cenne jest jej działanie na metabolizm dysku międzykręgowego, podczas którego następuje odnowienie substancji dysku i poprawa jego nawilżania. Kolejnym działaniem jest blokowanie czynności elastazy leukocytarnej, która uczestniczy w destrukcji struktur stawowych przy zapalnych schorzeniach stawów.

Park Uzdrawiskowy położony na Kúpeľnym Ostrovie jest własnością Uzdrawiska Piestany i w całości jest utrzymywany ze środków własnych spółki. Park urozmaicony jest licznymi ścieżkami i alejkami. Drzewostan parkowy tworzą wszystkie znane gatunki drzew oraz okazy drzew egzotycznych pochodzących z wielu kontynentów, m.in. z Ameryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Różnorodność drzew, krzewów i kwiatów, różne pory kwitnienia, a także mini zoo sprawia, że bez względu na porę roku spacer w parku jest prawdziwą przyjemnością dla licznych gości. Koberce bratków, tulipanów, szafirków, żonkili, narcyzów, hiacyntów i wielu innych kwiatów z różnych stron świata przyciągają wzrok odwiedzających i zachęcają do odpoczynku w ich towarzystwie. Na uwagę zasługuje występujące na terenie pieszczańskiego parku jedno z najstarszych drzew na świecie pochodzące ze środkowych Chin – Ginko Biloba – wykorzystywane w profilaktyce przeciwko chorobom mózgu. W parku znajdują się m.in.: trzy oczka wodne z różnymi gatunkami roślin i zwierząt, np. ropuchami, kaczkami, a nawet żółwiami wodnymi. Jest też amfiteatr, mini golf, wiele ciekawych rzeźb oraz drewniany plac zabaw dla dzieci.

W 1821 właściciel Piešťan hrabia Jozef Erdödy, żupan nitrzański i państwowy minister rządu wiedeńskiego, rozpoczął budowę pierwszego uzdrawiska z wannami i basenami. Klasycystyczne Łazienki Napoleońskie I, zostały wybudowane po skończeniu wojen napoleońskich, by leczyć zranionych żołnierzy. Decydująca epoka w rozwoju uzdrawiska jest związana z rodziną Winterów. Na początku XX wieku wyrósł tutaj hotel uzdrawiskowy w stylu secesyjnym „Thermia Palace” wraz z budynkiem balneoterapii Irma (1912). Następnie wybudowano hotel uzdrawiskowy „Pro Patria” (1916), a w latach trzydziestych hotel „Excelsior” (aktualnie „Jalta”). Alexander Winter, a później jego synowie, przede wszystkim Ľudovít

i Imrich przyczynili się do rozwoju kultury i życia towarzyskiego w Pieszczanach, po raz pierwszy starano się o to, by interes miasta i uzdrowiska był wspólnym interesem. Stworzyli fundament Muzeum Balneologicznego i do Pieszczan zapraszali młodych utalentowanych lekarzy. Do najbardziej znanych należał František Ernest Scherer, który dał początek postępowych zmian racjonalnych w metodach pieszczkańskiego zabiegu. Był pionierem nowoczesnej balneoterapii, działał w uzdrowisku pieszczkańskim od 1829 do 1937 roku. Sformułował tezę, iż należy indywidualnie podchodzić do przepisywania zabiegu leczniczego według wcześniej określonej diagnozy i na podstawie tego, jak daleko jest zaawansowane stadium choroby pacjenta.

Po II wojnie światowej nastąpiło upaństwowienie uzdrowiska. Obecnie uzdrowisko zostało sprywatyzowane i znajduje się w rękach spółki Danubius Holding. W dniach 12-13 września 2008 r. w mieście odbył się szczyt prezydentów Grupy Wyszehradzkiej, dla upamiętnienia spotkania uroczyście uruchomiono fontannę znajdującą się przed budynkiem hotelu nazwaną imionami czterech prezydentów. Hotel uzdrowiskowy „Thermia Palace”, w którym znajduje się 111 pokoi i 14 apartamentów w 2006 r. był pierwszym 5-gwiazdkowym hotelem spa na Słowacji. Wnętrze budynku zdobią oryginalne witraże.

- **Sárvár (Węgry)**

„Spirit Hotel Thermal Spa” jest pierwszym 5-gwiazdkowym hotelem na terenie Węgier. Otwarty w 2008 r.

Ma 5 poziomów i 273 pokoi, 2800 m² powierzchni wody, jak również własne źródło wody leczniczej wydobywanej z głębokości 1500 m. „Filozofia działania hotelu” oparta jest na 5 filarach-żywiolach: ziemia- plody rolne, zasoby w wodę; ogień – ozdobę hotelu stanowią płomienie – patrząc na ogień poprawiamy samopoczucie; powietrze – centrum miasta oddzielone od hotelu pasem zieleni, ścieżki spacerowe, tereny zielone i stawy do wędkowania wokół, w tej okolicy jest dobre powietrze bo nie ma przemysłu, dużo przestrzeni w hotelu symbolizującej powietrze; woda – oryginalne źródła z wodą leczniczą, która jest miękką wodą, ma działanie uzdrawiające dla stawów, skóry, w schorzeniach ginekologicznych; spirit – duch.

W latach 60. robiono odwierty w poszukiwaniu ropy na tym terenie i znaleziono wody lecznicze. Od 1967 r. woda ta wykorzystywana jest na terenie Sárvár. Na terenie hotelu znajduje się źródło wody solankowej nazwane cristal pochodzące z głębokości ponad 2000 m.

Średnie obłożenie hotelu kształtuje się na poziomie 50%. Profil klienta to osoby

w wieku średnim 30-40 lat bez dzieci, młodzi i starsi zamożni ludzie, przyjeżdżający głównie z terenu Węgier, Austrii, Niemiec i Rosji. Obecnie współpracują z władzami lokalnymi, działają na własną rękę, ale planują wspólne działania na rzecz promocji miasta i hotelu. W swoich zabiegach wykorzystują borowinę. Wszelkie zabiegi lecznicze zleca lekarz.

Obok hotelu znajduje się państwowe kąpielisko termalne funkcjonujące od 1970r. i ponownie otwarte po renowacji w 2002r. Bazuje na dwóch źródłach wody leczniczej pochodzących z innych ujęć należących do miasta Sárvár. Jest to obiekt czynny cały rok z basenami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Latem można korzystać z plaży. To trzeci co do wielkości kompleks basenów na terenie Węgier. Oferują zabiegi lecznicze i upiększające dla gości jednodniowych.

- **Sibyllenbad (Niemcy)**

Miejscowość Sibyllenbad oferuje opiekę ambulatoryjną. Kompleks został wyróżniony nagrodą Stowarzyszenia Uzdrowisk Bawarskich za „wzorową promocję zdrowia na terenie ośrodka”. W 2008 roku otrzymali certyfikat ISO. Kuracjusze prywatni stanowią 70% ogółu korzystających z kąpieliska, 30% stanowią kuracjusze z kasy chorych. Z kurortu mogą korzystać dorośli oraz dzieci powyżej 10 roku życia. Ograniczenie wiekowe wynika z obecności CO₂ szkodliwego dla małych dzieci. Przeważającą część odwiedzających kompleks stanowią Niemcy, tylko ok. 3% Czesi. Popularne są karty rabatowe - członek klubu płaci jedną cenę biletu i drugi wstęp na kompleks jest bezpłatny. Zniżki dot. również tzw. biletów na wczesne godziny ranne lub bilety wieczorowe (basenu i spa). Kompleks oferuje różne rodzaje pakietów – dzień kąpielowy, pakiety dla dwóch, tradycyjna medycyna chińska. Ponadto, na miejscu dostępne są innowacyjne programy lecznicze takie jak: program żylny-limfatyczny, bańki, taping, zarządzanie bólem itp.

- **Wiedeń (Austria)**

Wiedeń uważany jest za metropolię o najwyższej jakości życia na świecie. Sięgnięcie po szklankę wody zaczerpniętej prosto z kranu jest rzeczą jak najbardziej naturalną. Jest to woda mineralna, w żaden sposób nieuzdatniana, sprowadzana akweduktami z wysokogórskich źródeł alpejskich. Jest to zasługą cesarza Franza Josefa, za czasów którego wybudowano w mieście dwa rurociągi wody pitnej. Dzisiaj, liczące ponad 1,65 mln mieszkańców miasto, w 97% pokrywa tym sposobem swoje zaopatrzenie w wodę. Nikogo nie dziwią usytuowane w obrębie miasta naddunajskie plaże, z których, bez obaw w upalne dni, korzystają mieszkańcy.

Wiedeń posiada niemal perfekcyjnie uporządkowany problem związany

Wiedeńska spalarnia odpadów.

z odpadami. Na terenie Wiednia został w ramach strategicznego badania wpływu na środowisko opracowany wieloletni plan działania. Uwypukla on dwa sposoby ciągłej poprawy oddziaływania na środowisko wiedeńskiej gospodarki odpadami poprzez selektywną zbiórkę i wykorzystanie materiałowe odpadów.

Trójskładnikowy model gospodarki odpadami zawiera zapobieganie powstawaniu odpadów, segregację i ich wykorzystanie. Współczesny model wiedeńskiej kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi oparty jest więc na takim sposobie zarządzania, który wykorzystuje i integruje dostępne, nowoczesne technologie zagospodarowania odpadów, prowadząc do skutecznego, efektywnego i proekologicznego ich wykorzystania i przetworzenia, zapewniając jednocześnie maksymalny odzysk zawartych w nich surowców użytecznych i energii.

Spalarnia śmieci w MVA Pfaffenau w wiedeńskiej dzielnicy Simmering - szczyt osiągnięć technologicznych w dziedzinie termicznej utylizacji odpadów komunalnych, zwana często mianem „wiedeńskiego cudu.” Wyłoniony w ramach konkursu architektonicznego projekt, według którego obiekt został zrealizowany stanowi nie tylko niezwykle udaną „obudowę” do bardzo zaawansowanej technologii, ale

swoją nowatorską formą przyciąga wzrok i wyraźnie pozytywnie wyróżnia się w otoczeniu przemysłowych obiektów dzielnicy, w której jest położony. Elegancka kolorystyka budynku, czyli szaro – pomarańczowa elewacja i bryła spalarni, pełna lekkości i finezji znakomicie komponuje się z zielenią otoczenia i wielkomięskim ruchem. Zaproponowana przez austriackich architektów forma w żaden sposób nie sugeruje, że obiekt, który widzimy przed sobą to spalarnia śmieci. Nie ma tutaj śladu fruujących papierów, czy skrzeczących ptaków, ani charakterystycznego smrodu rozkładających się śmieci.

Spalarnia MVA Pfaffenau rocznie unieszkodliwia 250 tys. ton śmieci (papier, metal, puszki, plastik). Jest jedną z czterech spalarni śmieci w Wiedniu, i zarazem najnowocześniejszą w Europie. Dzięki sprawnie działającemu systemowi monitorowania i zapobiegania samozapaleniu się składowanych w silosach śmieci od pierwszego dnia działalności pracuje bezawaryjnie. Samochody przywożące śmieci, po przejechaniu przez automatyczne wagi kierowane są do jednego z 12 znajdujących się na rampie rozładowniczej zsyków, mogących odebrać ponad 750 ton śmieci dziennie, przywożonych przez 200 samochodów. Jeżeli nawet otwartych jest kilka zsyków jednocześnie, charakterystyczny zapach rozkładających się śmieci jest ledwo wyczuwalny. Jest to zasługa specjalnego systemu podciśnieniowego, który zapobiega wydostawaniu się zapachów na zewnątrz silosu o pojemności 18 tys. m³ śmieci i głębokości ok. 40 m.

Nad czystością rampy rozładowniczej czuwa pracownik, który błyskawicznie sprząta resztki śmieci, które nie trafiły do silosu. Po automatycznym zamknięciu silosu śmieci są obserwowane przez szybę przez operatora ładowarki, który specjalną dźwignią ładuje je do dwóch pieców o pojemności 60 ton odpadów każdy. Śmieci spalane są w temperaturze 1000°C, proces spalania całego ładunku trwa 1 godz. W czasie spalania jednego wsadu zużywa się 7 megawatów energii elektrycznej, ale w tym samym czasie wytwarza się 15 megawatów takiej samej energii i 15 megawatów energii cieplnej.

Wyprodukowany prąd wykorzystywany jest na własne potrzeby spalarni, a także jest przekazywany do 25000 gospodarstw domowych w Wiedniu, a energia cieplna pokrywa zapotrzebowanie kolejnych 50000 gospodarstw. Po spalaniu pozostaje ok. 30% ładunku, są to m.in.: metal, kamienie, popiół. Resztki podawane są na specjalne taśmy, z których za pomocą magnesu usuwane są resztki metalowe, które sprzedaje się jako złom. Jako produkt wytwarzany jest również gips budowlany. Powstały w procesie spalania produkt uboczny w postaci popiołu i żużlu spalany jest w temperaturze 1500°C w spalarni odpadów niebez-

piecznych, położonej po przeciwnej stronie drogi dojazdowej. Niewielkie ilości nie dającego się spalić żużlu składowane są w nieczynnych szybach kopalnianych. W spalarni są dwie linie, działające niezależnie od siebie. Raz w roku każda linia przechodzi remont trwający 3 tygodnie. Ze względu na obowiązujące w Austrii bardzo wysokie normy ochrony środowiska do atmosfery wydostaje się niewielka ilość niebezpiecznych substancji. Za przekroczenie tych norm grożą olbrzymie kary finansowe.

Wnętrze spalarni, poprzez połączenie aluminiowo – szklanych elementów wyposażenia pomieszczeń i części konstrukcyjnych idealnie pasuje do wielko-przestrzennej części technologicznej obiektu. Kolorowe, w tej części pomarańczowo–granatowe elementy pomostów technologicznych i konstrukcji prowadzą do najnowszej generacji urządzeń. Cały obiekt spełnia najwyższe standardy zarówno technologiczne, jak i estetyczne, wręcz zaprzecza ugruntowanemu powszechnie wizerunkowi tradycyjnej spalarni.

Przedstawiciele gmin małopolskich mieli okazję przekonać się, że nowoczesna i w pełni zautomatyzowana spalarnia odpadów, jest zupełnie bezpieczna dla otoczenia. Warto również wspomnieć, że odległość instalacji od najbliższych zabudowań mieszkalnych wynosi zaledwie około 500 metrów.

Kolejnym obiektem znajdującym się w pobliżu spalarni śmieci była największa i jedna z najnowocześniejszych oczyszczalni ścieków w Europie, położona również w 11 dzielnicy Wiednia – Simmering. Jest to naturalny najniższy punkt topograficzny Wiednia. Warto podkreślić, że w dziedzinie gospodarki ściekowej Wiedeń znajduje się w światowej czołówce. Aż 99% gospodarstw domowych jest podłączonych do publicznej sieci kanalizacyjnej. Licząca 2400 km publiczna sieć kanalizacyjna obsługuje ok. pół miliarda litrów ścieków dziennie, czyli ok. 7 m³ na sekundę, w dni deszczowe ok. 80 m³.

Główna Oczyszczalnia Ścieków Miasta Wiednia (EBS Hauptkläranlage) usytuowana jest w pobliżu ujścia kanału Dunaju do rzeki Dunaj. Tutaj oczyszczane jest około 98% wszystkich ścieków z terenów Wiednia (50% komunalnych, 50% przemysłowych). Po rozbudowie instalacji i uruchomieniu w 2005 roku oczyszczalnia należy do najnowocześniejszych i największych w Europie. Obciążenie po rozbudowie wynosi 4 mln RLM, przed modernizacją wynosiło 3,25 mln RLM. Wydajność oczyszczania z uwzględnieniem parametru BZT5 jest większa o ponad 95%. W nowej dwustopniowej instalacji można usunąć ponad 70% azotu. Po modernizacji oczyszczalni czas przepływu przez instalację zwiększył się z dotychczasowych pięciu do dwudziestu godzin.

Najbardziej nowoczesna oczyszczalnia ścieków w Europie.

Ścieki są poddawane procesowi oczyszczania w trakcie jednostopniowego oczyszczania mechanicznego i dwustopniowego oczyszczania biologicznego. Po przejściu przez cały system woda oczyszczona jest odprowadzana do kanału Dunaju.

Główna Oczyszczalnia Ścieków Miasta Wiednia prowadzi szeroko zakrojoną współpracę z zainteresowanymi organizacjami, stowarzyszeniami, szkołami. Podczas dni otwartych pracownicy występują w roli przewodników, oprowadzając zwiedzających po zakładzie. Wykorzystują tę okazję, by zwłaszcza dzieciom zwracać uwagę na znaczenie wody i oczyszczania ścieków.

Kolejnym punktem drugiego dnia wyjazdu studyjnego było spotkanie w Wydziale Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady Polskiej w Wiedniu. W zorganizowanej przez Stowarzyszenia Polskich Inżynierów i Techników w Wiedniu konferencji na temat ochrony środowiska, rozwiązań ekologicznych na terenie Austrii uczestniczyli przedstawiciele Ambasady RP w Wiedniu, przedstawiciele środowisk, firm i podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska. Powitania zaproszonych gości oraz delegacji z małopolskich gmin uzdrowiskowych, a zarazem otwarcia konferencji dokonał dip.ing Józef Buczak, prezydent Stowarzyszenia Inżynierów

i Techników w Austrii. Ponadto w trakcie konferencji w dniu 23 kwietnia 2012r. z wystąpieniami i referatami wystąpili:

- mgr Jerzy Jędrzejewski, I radca, kierownik Wydziału Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Wiedniu: „Możliwości kooperacyjne i inwestycyjne dla polskich i austriackich przedsiębiorstw działających w obszarze ochrony środowiska”. Aktualny stan istniejących kooperacji pomiędzy Austrią, a Polską. Działania Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Wiedniu na rzecz polskich i austriackich podmiotów gospodarczych.
- Janusz Gromek, prezydent Kołobrzegu, członek Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP, Polska: „Aktualny stan ochrony środowiska w polskich gminach uzdrowskich na przykładzie Kołobrzegu.”
- dr Kurt Kaufmann, Geschäftsfuehrer, Oesterreich, Oesterreichische Kur und Heilbaderverband, „Ochrona Środowiska w austriackich gminach uzdrowskich - uwarunkowania prawne.”
- mgr Stephan Fickl, Oesterreichische Energieagentur (AEA), „Klima: aktiv - Struktura przemian”.
- mgr dip.ing dr Heimo Burbaumer, Leiter Geschäftsstelle e5 Oesterreich, Energiewirtschaft & - Politik, Oesterreichische Energieagentur - Austrian Energy Agency „Programy pod patronatem organizacji Klima: aktiv - klimatyczno-energetycznie regiony modelowe – „gminy e-5”.
- dipl.ing Thomas Kopf, Kommunalkredit Public Consulting GmbH, „Dotacje dla gmin (włącznie z gospodarką wodną siedlisk i gospodarką odpadami)”.
- dr Gerhard Hobiger, Leiter der FA Geochemie, Geologische Bundesanstalt, “Występowanie i skład chemiczny wód mineralnych na terenie Austrii.”
- Michał Kurczyński, Biogest Energie und Wassertechnik GmbH, „Biogazownie - przykłady referencyjne firmy Biogest”.
- Martin Bauer, Produkt Manager HEAT Bioenergy, Mag. Richard Kravarik, Vertriebsdirektor, Geschäftsfurer der Konzerntochter HEAT Poland Sp .z o.o. „Przemysłowe technologie produkcji biogazu: zgodne z ochroną środowiska przetwarzanie odpadów biologicznych oraz pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.”
- ing. Wilhelm Meduna, Firma Biofiltair, „Oczyszczanie powietrza z zawartości szkodliwych i filtracja ścieków - prezentacja firmy Biofiltair”.

Po wystąpieniu każdego z prelegentów zarówno przedstawiciele polskiej delegacji, jak i przedstawiciele polskich i austriackich firm działających na terenie Wiednia mieli okazję zadawać pytania i udzielać na nie odpowiedzi.

- **Velke Losiny (Czechy)**

Uzdrowisko czeskie w powiecie Šumperk, w kraju ołomunieckim, w pobliżu Jesioników. Wieś uznawana jest za jedną z najstarszych w okolicach Šumperku. W 1592 zaczęła się historia wsi, jako uzdrowiska - wówczas wybudowano łaźnie i pierwsze budynki uzdrowskowe. Pod koniec XIX wieku rozbudowano uzdrowisko, założono park zdrojowy, a w 1913 r. wybudowano nowe sanatorium. Uzdrowisko jest bardzo popularne wśród turystów za przyczyną gorących źródeł z wodami siarczanowymi, leczącymi choroby układu nerwowego. Velké Losiny posiada ją również kilka zabytkowych obiektów, m.in.: pałac renesansowy z XVI wieku, obecnie muzeum; wytwórnię papieru ręcznie czerpanego, (jedną z najstarszych i nielicznych tego typu w Europie Środkowej działającą nieprzerwanie od roku uruchomienia, czyli 1596 r., współcześnie Muzeum Papieru); barokowy spichlerz z połowy XVIII wieku, renesansowy kościół parafialny Jana Chrzciciela z lat 1600-1603.

W skład Spółki Uzdrowskowej Léčebné Lázně Velké Losiny wchodzi kilka hoteli, łaźnie termalne, park zdrojowy. Pierwszym etapem rekonstrukcji Lázně Velké Losiny było przywrócenie świetności zabytkowemu obiektowi Lázeňský Hotel Eliška. Obiekt posiada sale konferencyjne, dział zabiegowy, basen rehabilitacyjny. Koszt renowacji budynku wyniosła ok. 17 mln PLN, z czego 20% stanowiło dofinansowanie z UE. Kolejnym etapem będzie remont basenu odkrytego z wodą siarczanową, oddalonego od hotelu o ok. 100 m. Dla porównania z cenami obowiązującymi w naszych uzdrowskach - bilet wstępu dla osoby na cały dzień wynosi 100 koron czeskich, w weekend 120 koron.

Obłożenie hotelu porównywalne jest do obłożenia w naszych krajowych hotelach/sanatoriach - 40 % obłożenia to goście komercyjni, natomiast 60 % kuracjusze z kas chorych. Inaczej wygląda to w liczbach, i tak 60 % gości to klienci komercyjni, a 40 % liczby to kuracjusze z ubezpieczenia. Około 40 % wszystkich gości stanowią klienci z Polski. Roczne obłożenie hotelu jest bardzo wysokie i wynosi ok. 99 %. Refundacja za dzienne utrzymanie kuracjusza z kasy chorych wynosi ok. 180 PLN.

Działania marketingowe i promocyjne prowadzone są poprzez udział w targach turystycznych krajowych i zagranicznych, ogłoszenia w prasie specjalistycznej i przy wykorzystaniu tzw. „marketingu szeptanego”. W związku z tym, że obiekty uzdrowskowe w Velké Losiny stanowią część dużej spółki uzdrowskowej niektóre działania prowadzone są wspólnie wraz z kilkoma innymi obiektami, wchodzącymi w skład spółki.

Powszechnie wiadomo, że uzdrowiska małopolskie posiadają doskonałe warunki klimatyczne, profesjonalną kadrę i jedno z najlepszych w Europie źródeł wód leczniczych. Działalność uzdrowiskowa, pojmowana jako działalność z pogranicza turystyki i usług leczniczych ma jeden z największych potencjałów rozwojowych w Małopolsce. Jednak na wzór tendencji obserwowanych w uzdrowiskach europejskich małopolskie uzdrowiska powinny doskonalić swój profil leczniczy przy jednoczesnym poszerzaniu go o działalność wypoczynkową i profilaktyczną. Aby uzdrowiska małopolskie mogły skutecznie konkurować na globalnym rynku usług turystyczno-uzdrowiskowych konieczne jest kompleksowe połączenie funkcji komplementarnych: turystycznej i leczniczej, w ramach szeroko rozumianej turystyki uzdrowiskowej.

W zakresie tematyki ekologicznej i odnawialnych źródeł energii decydenci z gmin uzdrowiskowych mieli okazję zapoznać się z modelowymi rozwiązaniami w zakresie ochrony środowiska, powietrza i wody, innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie gospodarki odpadami, szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także sposobami budowania konsensusu ze środowiskami ekologicznymi w poszczególnych krajach.

Planowanie przestrzenne w połączeniu z modelowymi rozwiązaniami w zakresie projektowania w europejskich miejscowościach uzdrowiskowych, lokowania w nich obiektów nowoczesnych przy jednoczesnym utrzymywaniu tożsamości miejsca utwierdziły wielu w przekonaniu, że małopolskie uzdrowiska w tym zakresie należą do uzdrowisk europejskich. Uczestnikom wyjazdów przedstawiono wiele ciekawych rozwiązań w zakresie projektowania przestrzeni publicznych służących funkcji turystyczno-uzdrowiskowej miejscowości.

2. Szkolenia tematyczne podsumowujące wyjazdy studyjne zorganizowane zostały po to, aby wyniki wyjazdów studyjnych upowszechnić wśród szerszego grona osób i instytucji zainteresowanych rozwojem małopolskiego produktu uzdrowiskowego. Dzięki temu szersze grono osób, niż tylko uczestnicy wyjazdów mogło zapoznać się ze zmianami zachodzącymi w odwiedzanych uzdrowiskach europejskich, zasadami ich rozwoju, a także przedyskutować w szerszym gronie możliwości implementacji pewnych rozwiązań na lokalny grunt małopolskich uzdrowisk.

Panelistami w trakcie szkoleń podsumowujących wyjazdy studyjne były zarówno osoby biorące udział w wyjeździe i prezentujące doświadczenia zdobyte w trakcie wyjazdów, zaproszeni prelegenci z Europejskiego Związku Uzdrowisk, miasta Berdejov oraz Stowarzyszenia Polskich Inżynierów i Techników specjalizujący się w danej dziedzinie, które

poświęcone jest szkolenie, a także zaproszeni specjaliści polscy z danej dziedziny. Szkolenia podsumowujące wyjazdy studialne odbywały się w następujących uzdrowiskach małopolskich:

- **Rabka-Zdrój, hotel „Rabczański-Zdrój”** Medical Spa, dnia 30 sierpnia 2011r. Prezentację podsumowującą I wyjazd studyjny (26 czerwca - 2 lipca 2011r.) i wprowadzającą w tematykę spotkania przedstawił Jana Golba - prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.

Następnie, jako prelegenci wystąpili:

- Iwona Traczyk, przedstawiciel FRRR, „Korzyści i zagrożenia w działalności stowarzyszeń na przykładzie Fundacji Rozwoju Regionu Rabka”,
- Reinhard Petry, dyrektor ds. Zarządzania i Marketingu Europejskiego Związku Uzdrowisk, „Spa, turystyka zdrowotna, ubezpieczenie zdrowotne w Unii Europejskiej”,
- dr Theodor Štofira, audytor EZU, „Jakość i rynek sprzedaży”,
- dr Tomasz Soliński, dyrektor Biura Klastra Zdrowie i Turystyka „Uzdrowiska-Perły Polski Wschodniej”, Szanse i zagrożenia w projekcie „Rozwój i promocja małopolskiego produktu uzdrowiskowego” w oparciu o doświadczenia Inno-

Przed spotkaniem podsumowującym II wyjazd studyjny.

- wacyjnego Klastra Zdrowie i Turystyka „Uzdrowiska - Perły Polski Wschodniej”,
- dr Tadeusz Burzyński, dyrektor Instytutu turystyki w Krakowie sp. z o.o. „Współpraca małopolskich uzdrowisk w kontekście globalizacji na przykładzie projektu: „Partnerstwo na rzecz adaptacyjności i modernizacji małopolskich uzdrowisk””.
 - **Krynica-Zdrój, Hotel Krynica**, dnia 8 marca 2012r.
Prezentację podsumowującą II wyjazd studyjny (25 września – 1 października 2011r.) i wprowadzającą w tematykę spotkania przedstawiła Iwona Drozd – kierownik Biura Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.
Następnie, jako prelegenci wystąpili:
 - Reinhard Petry, dyrektor ds. Zarządzania i Marketingu EZU: „Marketing, turystyka zdrowotna, ubezpieczenia zdrowotne”,
 - Alexander Hohenegg von Quittek, dyrektor Uzdrowiska Bad Worishofen: „Marketing uzdrowiskowy, terapia Kneipp”,
 - Adam Pioch, pomysłodawca Akademii Skutecznego E-biznesu w Poznaniu, certyfikowany mówca Toastmasters International: „Miejsce i rola internetu w rozwoju i promocji produktów uzdrowiskowych. Warto czy nie warto?”

Peter Vadasz

- dr Marek Rutkowski, kierownik Zakładu Marketingu Wyższej Szkoły Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu: „Niestandardowe formy promocji produktów turystycznych.”
 - dr Diana Dryglas, Katedra Turystyki GWSH w Katowicach: „Rola beauty, spa i wellness w kreowaniu wizerunku nowoczesnego uzdrowiska”.
- **Wysowa-Zdrój, Uzdrowisko Wysowa „Nad Parkiem”, 24 sierpnia 2012r.**
Prezentację podsumowującą III wyjazd studyjny (22–28 kwietnia 2012r.) i wprowadzającą w tematykę spotkania przedstawiła Iwona Drozd – kierownik Biura Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP.
Następnie, jako prelegenci wystąpili:
 - Krzysztof Zgud, Stowarzyszenie Polskich Inżynierów i Techników w Wiedniu: „Podsumowanie wyjazdu studyjnego do Austrii przedstawicieli gmin uzdrowiskowych z Polski.”
 - Peter Vadasz, burmistrz Güssing, „Wykorzystanie naturalnych źródeł energii na przykładzie Gminy Güssing”
 - Magdalena Bobrowska, Savona Project Sp. z o.o., Kraków: „Wybrane zagadnienia prawne dotyczące realizacji projektów na terenach chronionych oraz źródła ich finansowania”
 - Wanda Zgud, Stowarzyszenie Polskich Inżynierów i Techników w Wiedniu, „Wykorzystanie energii odnawialnych – przykłady realizacji projektów w gminach austriackich.”
 - Michał Kurczyński, Firma Biogest, Wiedeń, „Odnawialne źródła energii na przykładzie biogazowni rolniczej”.
 - **Żegiestów-Zdrój**, szkolenie podsumowujące IV wyjazd studyjny zaplanowano do realizacji w IV kwartale 2012 roku.
W każdym szkoleniu podsumowującym wyjazd studyjny do uzdrowisk europejskich oprócz prelegentów brało udział 50 osób z terenu gmin małopolskich, łącznie w szkoleniach uczestniczyło ponad 150 osób.

3. Konferencje i seminaria międzynarodowe upowszechniające osiągnięcia w trakcie projektu rezultaty to:

- **V Forum Regionów**, zorganizowane w dniach 7-9 września 2011r. w Muszynie będące integralną częścią odbywającego się po raz dwudziesty pierwszy Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdroju. Organizatorem spotkania był Instytut Studiów Wschodnich, głównym partnerem Województwo Małopolskie i partnerem organizacyjnym Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP.

- Poświęcenie obrad V Forum Regionów problematyce uzdrowiskowej pozwoliło uczestnikom tego spotkania na wypracowanie wspólnych stanowisk i rozwiązań w wielu ważnych dla rozwoju regionalnego kwestiach, a także zacieśnienie i ugruntowanie współpracy w ramach międzynarodowych sieci współpracy. Wśród wielu paneli V Forum Regionów, warto wymienić:
 - Turystyka po zdrowie – uzdrowiska w nowej odsłonie.
 - Rewitalizacja szansą na ożywienie miast i regionów.
 - Partnerstwo Wschodnie – rola samorządów.
 - Regionalne wspieranie innowacji a wzrost gospodarczy i konkurencyjność.

Wystąpienia panelistów trakcie V Forum Regionów:

- dr Andrzej Hadzik, Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach: „Nowe trendy w turystyce uzdrowiskowej”.
- dr Diana Dryglas, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach: „Rola beauty, spa, wellness w kreowaniu wizerunku nowoczesnego uzdrowiska”.
- dr Ewa Svejda-Hutnikiewicz, członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Balneologii i Medycyny Fizykalnej: „Klasyczne leczenie uzdrowiskowe – zmierzch czy nowa jakość?”
- prof. dr hab. Elżbieta Węclawowicz-Bilska, Politechnika Krakowska: „Współczesne dylematy kształtowania przestrzeni uzdrowisk w Polsce”.

- dr Janka Zálesáková, Słowacja, wiceprezes Europejskiego Związku Uzdrawisk, Przewodnicząca Stowarzyszenia Uzdrawisk Słowackich: „Lokalne, naturalne środki lecznicze”.
- dr Kurt von Storch, Niemcy, Quality Manager Europejskiego Związku Uzdrawisk Water Consulting International: „Jakość w spa”.
- Reinhard Petry, Belgia, project manager Europejskiego Związku Uzdrawisk „Prywatne finansowanie leczenia uzdrawiskowego czy finansowanie przez ubezpieczenia zdrowotne.”
- ing. Juraj Popjak, Bardejov: „Zasada partnerstwa – klucz do rozwoju współpracy regionalnej w zakresie uzdrawiskowego miasta Bardejov.”
- ing. Jan Novotný, Bardejov: „Międzynarodowa współpraca w zakresie turystyki pomiędzy miastami partnerskimi Polski i Słowacji.”
- **XXI Kongres Uzdrawisk Polskich**, z tematem przewodnim „*W którym miejscu są dziś polskie uzdrawiska: - kto odpowiedzialnie odpowie na to pytanie?*”.

Temat tegorocznego Kongresu był punktem wyjścia do dyskusji na różne tematy. Podczas sesji plenarnych poruszane były kwestie najważniejsze dla istnienia i sprawnego funkcjonowania uzdrawisk, m.in. nowych możliwości finansowania projektów infrastruktury uzdrawiskowej ze środków unijnych, stanu prywatyzacji spółek uzdrawiskowych Skarbu Państwa. Na przykładzie Szczawnicy przedsta-

wiono wpływ uzdrowiska na rozwój regionu, mówiono o przyszłości lecznictwa uzdrowiskowego, jego promocji w kraju i za granicą, o nowych trendach, szansach i zagrożeniach w rozwoju uzdrowisk polskich i uzdrowisk europejskich. Poza dyskusją merytoryczną kongres umożliwił zaprezentowanie wyników projektu i pokazanie Małopolski jako regionu, który podejmuje innowacyjne rozwiązania w zakresie budowania przewagi konkurencyjnej w obszarze turystyczno-uzdrowiskowym.

Podczas obrad XXI Kongresu Uzdrowisk Polskich wystąpili:

- Tomasz Hurkała – sekretarz Miasta i Gminy Szczawnica: „Wpływ uzdrowiska na rozwój regionu”,
- Krzysztof Mańkowski – prezes Zarządu Thermaleo Sp. z o.o.: „Prywatyzacja i rozwój uzdrowiska Szczawnica”,
- Joao Barbosa – przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrowisk: „Rola i oferta małopolskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy”,
- Csilla Mesösi – przedstawiciel Europejskiego Związku Uzdrowisk: „Marketing w uzdrowiskach Europejskich”,
- dr Janka Zalesakova – prezes Słowackiego Stowarzyszenia Uzdrowisk, przedstawicielka Europejskiego Związku Uzdrowisk: „Pozycja polskich uzdrowisk na wspólnym rynku europejskim”,
- Juriy Yavorsky wiceburmistrz, Rusłan Kozyr – burmistrz Uzdrowiska Truskawiec: „Tendencje rozwoju uzdrowisk wschodnioeuropejskich na rynku”,
- Edi Pyrek – konsultant biznesowy, trener, specjalista od kreowania wizerunku: „Rola menedżera w kreowaniu nowoczesnego wizerunku uzdrowiska”,
- Andrzej Kowalczyk - prezes Zarządu „Uzdrowisko Rabka” S.A.: „Nowoczesne uzdrowisko dziecięce – kierunki rozwoju”,
- dr n. med. Andrzej Wałowski: „Spa dla dzieci – inne spojrzenie na znany produkt uzdrowiskowy”.

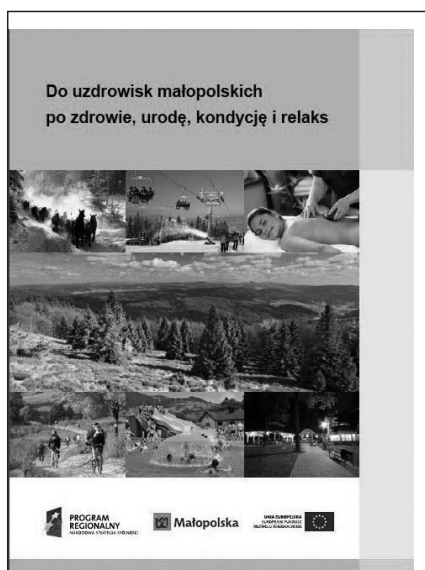
Realizacja projektu „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy” pozwoliła uczestnikom projektu wyciągnąć wnioski z informacji uzyskanych w trakcie wyjazdów i spotkań oraz skonfrontować własną małopolską ofertę z ofertą uzdrowiskowo-turystyczną słynnych uzdrowisk europejskich.

4. Działania promocyjne i popularyzujące projekt przewijały się przez cały okres trwania projektu. Głównym celem zrealizowanych działań było ukazanie potencjału Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego, a tym samym wzrost konkurencyjności

i atrakcyjności Małopolski na rynku krajowym i zagranicznym. Niezmiernie ważne było również ukazanie Małopolski jako regionu o innowacyjnym podejściu do posiadanych produktów turystyczno-uzdrowiskowych i umiejącego w twórczy sposób ewaluować w zakresie ich rozwoju i wyznaczaniu nowych celów.

Projekt oraz małopolskie uzdrowiska będą docelowo promowane poprzez cztery publikacje opracowane i rozpowszechniane w trakcie trwania projektu. Wśród zrealizowanych w latach 2011-2012 wymienić należy:

- **Folder „Do uzdrowisk Małopolskich po zdrowie, urodę, kondycję i relaks”**, wydany w nakładzie 4 tys. egzemplarzy, w czterech wersjach językowych, folder głównie promujący Małopolski Produkt Uzdrowiskowy. Publikacja była skierowana głównie do zagranicznych partnerów projektu i promująca małopolskie uzdrowiska poza jej granicami. Ponadto jest swoistym kompendium wiedzy na temat aktualnej oferty małopolskich uzdrowisk. Folder rozdysponowany został wśród partnerów projektu małopolskich gmin uzdrowiskowych oraz stanowił istotny element wśród materiałów promocyjnych przekazywanych przedstawicielom uzdrowisk europejskich w trakcie wyjazdów studyjnych i spotkań.
- **Dodatek tematyczny „Uzdrowiska małopolskie”** wydany wraz z dziennikiem „Rzeczpospolita” w dniu rozpoczynającym V Forum Regionów w Muszynie. Dodatek został skierowany do innych regionów kraju oraz polskich i zagranicznych gości V Forum Regionów w Muszynie. Insert w całości poświęcony został promocji różnorodnej oferty małopolskich uzdrowisk.

- **Publikacja poseminaryjna** – będąca swoistym podsumowaniem merytorycznym projektu. Publikacja zostanie wydana w nakładzie 800 egzemplarzy i była bezpłatnie dystrybuowana wśród uczestników XXI Kongresu Uzdrowisk Polskich, osób i instytucji zajmujących się tematyką uzdrowiskową oraz zostanie wysłana do współpracujących z SGU RP bibliotek. Publikacja poseminaryjna została pomyślana jako materiał, który w długiej perspektywie czasu będzie wykorzystywany przez osoby zainteresowane tematyką uzdrowiskowo-turystyczną.

Podsumowaniem projektu „Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowi-

TADEUSZ BURZYŃSKI

dyrektor Instytutu Turystyki w Krakowie sp. z o.o.

**WSPÓŁPRACA MAŁOPOLSKICH
UZDROWISK W KONTEKŚCIE
GLOBALIZACJI NA PRZYKŁADZIE
PROJEKTU: „PARTNERSTWO
NA RZECZ ADAPTACYJNOŚCI
I MODERNIZACJI UZDROWISK
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO**

Opis projektu

Projekt współfinansowany ze środków EFS, Działanie 8.1.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

Realizacja projektu:

Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o.o.

Czas trwania projektu:

od 1.07.2011 r. do 31.07.2013 r.

Potrzeba realizacji projektu

Konieczność działania na rzecz zintegrowanego systemu obejmującego :

- współpracę,
- informację,
- promocję w uzdrowiskach

Cel projektu:

1. Opracowanie 9 Strategii Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą w Uzdrowiskach w latach 2013-2017.

2. Wdrożenia strategii w oparciu o zawiązane 9 partnerstw uzdrowiskowych.

Cele szczegółowe:

- Wskazanie stymulatorów i barier oraz potrzeb i perspektyw rozwoju uzdrowisk w Małopolsce (badania, seminaria, spotkania metodologiczne)
- Stworzenie platformy wymiany informacji i współpracy uzdrowisk poprzez
 - powołanie do życia 9 partnerstw lokalnych
 - opracowanie 9 lokalnych „Strategii Zarządzania Zmianą Gospodarczą w Uzdrowiskach”.

- Rozwój rynku pracy poprzez wskazanie kierunków kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr w poszczególnych obszarach uzdrowiskowych.
- Wzrost aktywności podmiotów w uzdrowiskach w warunkach permanentnych zmian
- Opracowanie sposobów wdrażanie strategii w uzdrowiskach wraz z wyznaczaniem ich dalszych kierunków rozwoju.

Grupy docelowe

- Projekt realizowany będzie na terenie województwa małopolskiego
- Opracowanie strategii dla statutowych miejscowości uzdrowiskowych w Małopolsce.
- Beneficjentami Instytucjonalnymi są:
 - podmioty działające na obszarach uzdrowisk
 - pracownicy przedsiębiorstw,
 - organizacje pracodawców zrzeszające podmioty gospodarcze,
 - organizacje zrzeszające pracowników – związkowe i zawodowe,
 - administracja publiczna i jej jednostki organizacyjne , instytucje rynku pracy, stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje NGO,
 - inni zainteresowani współpracą na rzecz rozwoju uzdrowisk.

Harmonogram zarządzania zmianą w 8 krokach:

- Etap I: Poczucie ważności i pilności
- Etap II. Utworzenie koalicji
- Etap III. Stworzenie wizji i strategii
- Etap IV. Przekazanie wizji firmom
- Etap V. Usuwanie przeszkód
- Etap VI. Tworzenie sukcesów krótkoterminowych
- Etap VII. Podtrzymanie zysków
- Etap VIII. Zmiany w kulturze, zmiany w zarządzaniu

Pozytywne skutki społeczne zarządzania zmianą w uzdrowiskach

Zarządzanie zmianą w 9 statutowych uzdrowiskach będzie polegało na:

- Wprowadzeniu istotnych zmian w działaniu organizacji, firm, stowarzyszeń, fundacji
- Ukierunkowaniu działań Jednostek Samorządu Terytorialnego i Organizacji Rynku Pracy
- Wskazaniu dróg doskonalenia zawodowego kadr
- Poszukiwaniu nowych rynku zbytu
- Poszerzeniu działalności firm
- Otwarceniu nowych form współpracy
- Wspieranie wszelkich działań związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem potencjału małopolskich uzdrowisk – benchmarking, klastry, nowe produkty, sieciowość w zarządzaniu

Realizacja projektu

ZADANIE 1.

Inwentaryzacja obszarów uzdrowiskowych. Określenie potencjału i możliwości rozwoju regionów uzdrowiskowych.

ZADANIE 2.

Rekrutacja uczestników, konceptualizacja

i operacjonalizacja badań ankietowych

ZADANIE 3.

Opracowanie partnerskich Strategii Zarządzania Zmianą Gospodarczą w 9 uzdrowiskach

ZADANIE 4.

Wdrożenie strategii

ZADANIE 5.

Druk i Upowszechnienie Raportu.

ZADANIE 6.

Pozyskanie podmiotów, promocja, zarządzanie i ewaluacja

PRODUKTY

- Konferencje: Otwierająca i Podsumowująca (2x 80 os.).
- 200 ankiet pracownicy i 2000 turyści i kuracjusze.
- 80 wywiadów z jednostkami samorządu terytorialnego i 50 przedsiębiorstwa uzdrowiskowe.
- 9 strategii uzdrowiskowych
- 9 raportów syntetycznych z inwentaryzacji.
- 1 raport nt. operacjonalizacji badań ankietowych.
- 27 spotkań konsultacyjnych.
- 2 seminaria metodologiczne badań ankietowych
- 1 plan doskonalenia zawodowego kadr.
- Liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą- 9*20 instytucji-180.
- 3 projekty wdrożeniowe - ??????????

Rezultaty

- Zawiązanie 9 partnerstw lokalnych.
- Opracowanie planu doskonalenia zawodowego kadr.
- Przeprowadzenie 96 h dydaktycznych warsztatów szkoleniowych oraz 48 h dydaktycznych warsztatów wdrożeniowych.

- Opracowanie 9 strategii wraz z wydrukowaniem 100 egzemplarzy i jego rozpowszechnianie w wersji drukowanej i elektronicznej:

- analiza SWOT regionów uzdrowiskowych wskazanych we wniosku
- wskazanie barier uzdrowiskowych i sposobu ich przełamania
- wskazane kierunku zmian(tendencji) w tym produktów uzdrowiskowych współpracy, promocji
- wskazanie kierunku rozwoju rynku pracy i edukacji w branży

Przedsięwzięcia wspólne uzdrowisk jako wdrażanie strategii - ??????????

Dziękuję za uwagę

Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o.o.
Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP –
partner współpracujący
ul. Łęże 23
30-614 Kraków
tel. 12 423 66 90
www.itk.krakow.pl
www.sgurp.pl

REINHARD PETRY

**dyrektor ds. Zarządzania i Marketingu Europejskiego Związku
Uzdrowisk**

**KURORTY
SEMINARIUM W KRYNICY,
MARZEC 2012R.**

- wersja niemiecka

- wersja polska

Der Europäische Heilbäderverband:

1995 gegründet

Mitglieder: **19 europäische Länder**

Ab 2012 ist auch Polen Mitglied

Der EHV vertritt einen bedeutenden Sektor im
Tourismus

ca. 1.400 Heilbäder und Kurorte

ca. 18.000 Einrichtungen (Kur, Medical
Wellness, Wellness)

Gesamtumsatz in Europa:

ca. 30 Mrd. €

> 750.000 Arbeitsplätze

in der Regel in strukturschwachen Gebieten,
insbesondere im ländlichen Raum.

Der EHV vertritt die Interessen
der nationalen Heilbäderverbände in Brüssel,
ist das „Sprachrohr für die Kur“ in Brüssel.
Vor dem Hintergrund der unterschiedlichen
Ausprägungen
in der EU,
in Frankreich und Teilen Südeuropas einerseits
sowie
in Großbritannien und Nordeuropa andererseits
ist dies äußerst schwierig und komplex.

So ist in der Lobbytätigkeit immer wieder
darauf hinzuweisen, dass die Heilbäder und
Kurorte in Zentraleuropa aufgrund ihrer Tradition
und Entwicklung die am besten geeigneten
und kompetenten Zentren für Präventionsmaßnahmen
für die EU-Bevölkerung sind, die von der
EU-Kommission nachhaltig propagiert werden.

Hierzu bedarf es natürlich der Unterstützung
durch die Europaabgeordneten aus den
Mitgliedsstaaten Zentraleuropas

Alle Mitgliedsverbände und Einzelmitglieder
der Verbände sind hier gefordert!

In vielen Dokumenten der EU werden
unsere Themen angesprochen:

COM(2010) 352 final

**Europa – wichtigstes Reiseziel der Welt:
ein neuer politischer Rahmen für den
europäischen Tourismus**

MEMO/11/32 vom 19 Januar 2011

**Patientenrechte bei der
grenzüberschreitenden
Gesundheitsversorgung**

COM(2009)647 final

**Arbeitsdokument der EU-Kommission
Konsultation über die künftige EU-Strategie
bis 2020**

COM(2011) 709 final: **Vorschlag für eine
VERORDNUNG DES EUROPÄISCHEN
PARLAMENTS UND DES RATES über das
Programm „Gesundheit für Wachstum“,
das dritte mehrjährige EU-Aktionsprogramm
im Bereich der Gesundheit, für den
Zeitraum 2014-2020**

Neben den weiteren aktuellen Themen wie
Gesundheitsdienstleistungsrichtlinie und
Tourismuspolitik, die wir als einer von über 3000
in Brüssel ansässigen Lobbyverbänden
kommunizieren, hat der EHV von Beginn an
gemeinsame europäische Standards für den
Bädersektor gefordert und bis 2006 umgesetzt.

Das entscheidende Wort für die Zukunft des
Gesundheitstourismus
heißt

Qualität

In einem gemeinsamen Projekt von Dr. Kurt von Storch und dem EHV wurde ab 2004 ein eigenes und unabhängiges Zertifizierungssystem für europäische Kur- und Wellnesseinrichtungen aufgebaut und in den Märkten platziert.

Mit EuropeSpa med und EuropeSpa wellness ist erstmals eine Vergleichbarkeit und ein Ranking innerhalb Europas geschaffen worden, das im Bereich von Kur und Wellness eine Standortbestimmung und Positionierung ermöglicht, die für die Weiterentwicklung der Einrichtungen wichtig ist und die hierfür notwendigen Entscheidungshilfen liefert.

Der EHV ist der einzige europäische Fachverband im Bereich Gesundheit und Tourismus, der ein eigenes grenzübergreifendes Zertifizierungssystem anbietet

ISO 9001

Reicht das nicht für den Nachweis der Qualität?

Braucht man ein „Qualitätsmanagementsystem“?

MEMO/11/32 vom 19 Januar 2011

PATIENTENRECHTE BEI DER GRENZÜBERSCHREITENDEN GESUNDHEITSVERSORGUNG

1% des nationalen Gesundheitsbudgets wird für „crossborder healthcare“ ausgegeben

Österreich, Polen, Portugal und Rumänien haben gegen die Richtlinie gestimmt; die Slowakei hat sich enthalten

Die EU-Directive gilt nun in allen 27 EU-Mitgliedsstaaten, aber sie richtet sich auch an die Beitrittskandidaten, wie Kroatien, Türkei,

Macedonien und Island;

(Position von der Schweiz, Liechtenstein und Norwegen?)

1. Die EU-Bürger sollen ihre Rechte kennenlernen und einfordern
2. Bei den grenzüberschreitenden Dienstleistungen in jedem Land der EU muss Kostenerstattung erfolgen
3. Qualität und Sicherheit bei Behandlungen im Ausland muss gewährleistet sein
4. Zwischen den Nationalen Gesundheitssystemen ist Kooperation erforderlich, insbesondere bezüglich der Haftung i

Recht auf Information – Jedes Land muss Nationale Informationszentren einrichten
Es muss Regelungen für die Kostenerstattung

geben. Die Bürger müssen wissen

a) Ist eine vorherige Genehmigung erforderlich ?

b) In welchen Fällen kann diese verweigert werden ?

c) Wie hoch ist die Kostenerstattung ?

d) Gibt es eine klare Regelung der Verantwortung und einen Anspruch auf Nachbehandlung zu Hause ?

Jede Anwendung und Verschreibung muss in jedem Land anerkannt werden.

Informationen der im Gesundheitswesen Tätigen bzgl. Standards müssen ausgetauscht werden.

Behandlung im Ausland kann nur verweigert werden bei Zweifeln an der Qualität oder der Sicherheit beim Anbieter.

Die Mitgliedsstaaten sind aufgefordert, Standards und Regelungen über Qualität und Sicherheit zu erarbeiten.

Bis zum 25. Oktober 2013 muss die Richtlinie über Grenzüberschreitende Gesundheitsdienstleistungen in nationales Recht umge-

setzt sein.

Die nationalen Verbände haben die Aufgabe, ihren Einfluss bei Abgeordneten und Ministerien wirksam geltend zu machen, damit die Interessen der Heilbäder berücksichtigt werden.

Die Anbieter von Kurreisen sollten ihre Kunden auf die Möglichkeit der Kostenerstattung aufmerksam machen.

Manche Krankenkassen haben Verträge mit Anbietern im Ausland abgeschlossen. Was noch zu beachten?

Die Europäischen Bürger benötigen ärztliche Hilfe, nicht nur in Notfällen

a) sie waren im Ausland

b) bei geplanten Gesundheitsreisen kann die Kostenübernahme nicht verweigert werden, insbesondere dann nicht, wenn innerhalb einer bestimmten Zeit eine Behandlung im Inland nicht erfolgen kann

Medizintourismus

Wird in folgende Ländern angeboten:

- Spanien Griechenland Polen Litauen (auch Spa Tourism) Zypern Slowenien Ungarn etc.
- Serbien und Bulgarien planen ein neues „Spa Gesetz“
- Nord-Afrikanische Länder wie Ägypten, Algerien, Tunesien
- Es gibt Auswirkungen und Anreize im gesamten „mittleren Osten“
- Malaysia wirbt intensiv für den Gesundheitstourismus und plant ein Gesetz für Hilfe bei Unfruchtbarkeit
- Grenzüberschreitender Gesundheitstourismus boomt auch zwischen Canada und den USA
- Australien und Indonesien: Nachdenken über den beginnenden Medizintourismus

- Bermudas erkunden Möglichkeiten für den Medizintourismus
- Türkei: Süd-West Asien entwickelt Strategien um den Medizintourismus- Markt aufzuteilen
- Slowakei: Angebote für Rheumabehandlungen
- Polen: will sich auf den Europäischen Medizintourismus-Markt konzentrieren
- Irland: Eine radikale Reform des Krankerversicherungssystems ist geplant
- Schweiz: Sie werben um reiche Gesundheitstouristen (*alle Artikel aus International Medical Travel Journal vom Mai 2011*)

Wenn wir die Europäische Bäderphilosophie bedenken, müssen wir Vorschläge finden, die maßgebend ist für jede Werbung:

5. Medizin ist die Grundlage für den Gesundheitstourismus
6. 2) Natürliche, örtliche Heilmittel sind die Basis
7. 3) Die Heilbäder sollten „Prävention“ in den Vordergrund ihrer Werbung rücken
8. 4) Eine enge Zusammenarbeit mit Krankenhäusern ist notwendig, um auch Patienten für „Rehabilitation“ zu bekommen

Die Heilbäderverbände haben die Pflicht, für dieses System zu werben; es ist die Grundlage für den wirtschaftlichen Erfolg und es ist billiger und besser als lange Aufenthalte im Krankenhaus. Die Devise heißt:

**Bei guter Gesundheit alt werden!
Wer will das nicht?**

Gute und schlechte Beispiele

Heilbäder gehören zu unserem Gesundheitssystem

Heilbäder haben ihre Aufgabe im Bereich von AHB – Rehabilitation – Prävention

Die natürlichen, örtlichen Heilmittel sind die USP der Heilbäder

Heilbäder haben eine ganzheitliche Philosophie und sind besonders bei chronischen Krankheiten und Zivilisationskrankheiten (z.B. Adipositas) unersetzbar

Herzlichen Dank für Ihre Aufmerksamkeit

Europejski Związek Uzdrawisk:

utworzony w roku 1995

Członkowie: **19 krajów europejskich**

Od roku 2012 członkiem jest również Polska

EZU reprezentuje znaczący sektor w branży turystycznej:

ok. 1.400 uzdrawisk i kurortów

ok. 18.000 ośrodków

(kuracje, medical wellness, wellness)

Łączny obrót w Europie:

ok. 30 mld €

> 750.000 miejsc pracy

z reguły na terenach słabych ekonomicznie, w szczególności na terenach wiejskich.

EZU reprezentuje w Brukseli interesy krajowych związków uzdrawisk i jest rzecznikiem lecznictwa uzdrawiskowego.

Biorąc pod uwagę różnorodność tej branży w UE, we Francji oraz części Europy Południowej z jednej strony oraz w Wielkiej Brytanii i Europy Północnej z drugiej strony, jest to nadzwyczaj trudne i złożone zadanie.

Dlatego w ramach działalności lobbingsowej należy nieustannie wskazywać na to, że uzdrawiska i kurorty w Europie Centralnej są - ze względu na tradycję i rozwój - najbardziej odpowiednimi i kompetentnymi ośrodkami działań profilaktycznych dla mieszkańców UE, propagowanymi długofalowo przez Komisję Europejską.

To wymaga naturalnie wsparcia ze strony eurodeputowanych z państw członkowskich Europy Centralnej

Jest to zadanie dla wszystkich związków państw członkowskich oraz poszczególnych członków tych związków!

W wielu dokumentach UE poruszone zostały nasze tematy:

COM(2010) 352 final

Europa – najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie:

nowe polityczne ramy dla europejskiego sektora turystycznego MEMO/11/32 z 19 stycznia 2011

Prawa pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej

COM(2009)647 final

Dokument roboczy Komisji Europejskiej

Konsultacje dotyczące przyszłej strategii UE do 2020

COM(2011) 709 final:

Propozycja dla **ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY dotyczące programu „Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego”, trzeci wieloletni program działań UE w dziedzinie zdrowia, na lata 2014-2020**

EZU jako jeden z ponad 3000 związków lobbingsowych obecnych w Brukseli, oprócz podejmowania innych aktualnych tematów jak dyrektywy dotyczące usług zdrowotnych oraz polityka turystyczna, domagała się już od początku wspólnych europejskich standardów dla sektora branży uzdrawiskowej, które to standardy wprowadzone zostały do roku 2006.

Decydującym słowem dla przyszłości turystyki zdrowotnej

We wspólnym projekcie dr Kurt von Storch oraz EZU stworzono i wprowadzono na rynki działający od roku 2004 własny i niezależny system certyfikacji europejskich ośrodków uzdrowskowych i wellness.

EuropeSpa med oraz EuropeSpa wellness stworzyły po raz pierwszy możliwość porównania oraz ranking ośrodków w Europie, umożliwiającą ich zlokalizowanie i uplasowanie się na danej pozycji w sektorze branży uzdrowskowej i wellness, co ma duże znaczenie dla dalszego rozwoju tychże ośrodków, oraz zapewniającą konieczną pomoc przy podejmowaniu decyzji w tym względzie.

EZU jest jedynym europejskim związkiem branżowym w dziedzinie zdrowia i turystyki, oferującym własny transgraniczny system certyfikujący

ISO 9001

Czy to nie wystarczy dla udokumentowania jakości?

Czy potrzebny jest „system zarządzania jakością”?

MEMO/11/32 z 19 stycznia 2011

Prawa pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej

1% narodowego budżetu zdrowotnego wydawana jest na „crossborder healthcare”

Austria, Polska, Portugalia i Rumunia głosowały przeciwko dyrektywie, Słowacja wstrzymała się od głosu

Dyrektywa UE obowiązuje obecnie we wszystkich 27 Państwach Członkowskich UE, ale skierowana jest również do państw kandydujących jak Chorwacja, Turcja, Macedo-

nia i Islandia; (pozycja Szwajcarii, Lichtensztajnu i Norwegii?) Wszyscy obywatele UE powinni poznać swoje prawa i domagać się ich

1. W przypadku usług transgranicznych każdy kraj UE powinien zapewnić refundację kosztów
2. Przy zabiegach za granicą zagwarantowane powinny być: jakość i bezpieczeństwo
3. Pomiędzy krajowymi systemami opieki zdrowotnej musi zachodzić kooperacja, w szczególności w zakresie odpowiedzialności

Prawo do informacji – Każdy kraj winien utworzyć krajowe centra informacyjne

Powinny obowiązywać regulacje dotyczące refundacji kosztów. Obywatele muszą wiedzieć

- a) Czy wymagane jest wcześniejsze pozwolenie?
- b) W jakich przypadkach może być ono nie udzielone?
- c) Jaka jest kwota zwrotu kosztów ?
- d) Czy istnieją jasne regulacje dotyczące odpowiedzialności oraz prawo do dalszego leczenia w domu ?

Maksymalna kwota zwrotu kosztów nie może przekroczyć kwoty zwrotu przysługującej w kraju.

Zwrotowi podlegają tylko koszty usług medycznych, które są refundowane również w kraju, a więc nie koszty „wellness”.

Warunki refundacji oraz leczenia ustalone przez dane państwo członkowskie, muszą być spełnione również za granicą.

Przy zabiegach za granicą może być wymagane wcześniejsze zezwolenie, jeśli system opieki zdrowotnej danego kraju jest za bardzo obciążony lub w przypadku wysoko wyspecjalizowanych i kosztownych operacji i zabiegów.

Każde skierowanie powinno być uznane we wszystkich krajach.

Pomiędzy osobami pracującymi w służbie zdrowia musi zachodzić wymiana informacji odnośnie standardów.

Do odmowy leczenia za granicą może dojść tylko w przypadku wątpliwości odnośnie jakości lub bezpieczeństwa u oferenta.

Państwa członkowskie są wezwane do wypracowania standardów i regulacji dotyczących jakości i bezpieczeństwa.

Do 25 października 2013 wejdzie w życie dyrektywa w sprawie transgranicznych usług medycznych.

Zadaniem związków jest skuteczne użycie swoich wpływów pośród posłów i w ministerstwach, aby uwzględnione zostały interesy ośrodków uzdrowiskowych.

Oferenci pobytów sanatoryjnych powinni zwracać uwagę swoich Klientów na możliwość refundacji kosztów.

Niektóre Kasy Chorych zawarły umowy z oferentami z zagranicy.

O czym należy jeszcze pamiętać?

Obywatele UE potrzebują pomocy lekarskiej, nie tylko w nagłych wypadkach

- a) podczas pobytu za granicą
- b) podczas zaplanowanych wyjazdów

w celach leczniczych nie może nastąpić odmowa przejścia kosztów, w szczególności wtedy, gdy w określonym czasie nie może nastąpić leczenie w kraju

Turystyka zdrowotna

Oferowana jest w następujących krajach:

- Hiszpania Grecja Polska Litwa (również turystyka Spa) Cypr Słowenia Węgry itd.
- Serbia i Bułgaria planują nową „ustawę o Spa”
- Kraje północno-afrykańskie jak Egipt, Algieria, Tunezja
- Na całym „środkowym Wschodzie” są zauważalne wpływy i inicjatywy

- Malezja zabiega intensywnie o turystykę zdrowotną i planuje wprowadzenie ustawy o pomocy w leczeniu niepłodności
- Transgraniczna turystyka zdrowotna przeżywa ekspansję również pomiędzy Kanadą a USA
- Australia i Indonezja: Rozważania o turystyce zdrowotnej jako nowym trendzie
- Bermudy badają możliwości turystyki zdrowotnej
- Turcja: Azja Południowo-Zachodnia rozwija strategię podziału rynku turystyki zdrowotnej
- Słowacja: oferty zabiegów rehabilitacyjnych
- Polska: chce się skoncentrować na europejskim rynku turystyki zdrowotnej
- Irlandia: Zaplanowano radykalną reformę systemu ubezpieczenia zdrowotnego
- Szwajcaria: Pozyskują bogatych turystów zdrowotnych (*wszystkie artykuły z International Medical Travel Journal z maja 2011*)

Tworząc Europejską Filozofię Uzdrowisk, należy znaleźć propozycje, które będą tworzyć wytyczne dla działań w celu pozyskanie klienta:

1. Medycyna jest podstawą turystyki zdrowotnej
2. Naturalne, miejscowe środki lecznicze stanowią bazę
3. Hasło „Profilatyka” powinno być głównym punktem reklamy ośrodków uzdrowiskowych
4. Niezbędna jest ścisła współpraca ze szpitalami wymagających rehabilitacji

Obowiązkiem związków uzdrowisk jest zabieganie o ten system; jest on podstawą sukcesu gospodarczego und oraz jest tańszy i lepszy niż długie pobyty w szpitalu.

Dewiza brzmi:

Starzeć się w dobrym zdrowiu! Któż by tego nie chciał?

Dobre i złe przykłady

Uzdrowiska należą do naszego systemu opieki zdrowotnej

Uzdrowiska mają do zrealizowania zadania w zakresie leczenia dalszego– rehabilitacji – profilaktyki

Naturalne, miejscowe środki lecznicze stanowią unikalną cechę ośrodków uzdrowiskowych.

Uzdrowiska reprezentują filozofię holistyczną i są niezastąpione w szczególności w leczeniu chorób przewlekłych i cywilizacyjnych (np. otyłość)

Dziękujemy Państwu za uwagę

KURT VON STORCH

**quality manager Europejskiego Związku Uzdrawisk Water
Consulting International**

JAKOŚĆ W SPA W EUROPIE

- wersja angielska

- wersja polska

Europejski Związek Uzdrawisk

Members:

Bulgaria, Denmark, Estonia, Germany, Hungary, Iceland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Netherlands, Portugal, Romania, Switzerland, Serbia, Slovakia, Spain, Czech Republic, Turkey,

Head office:

Brussels

President:

Dr. Sigrun Lang (Baden-Baden)

Vice Presidents:

Gunnlaugr Jónsson (Iceland),
Nico Radulescu (Romania)
Dr Janka Zálešáková (Slovakia)
Laura Natali (Italy)

Only international Spa association in Europe as a non profit organisation (A.I.S.B.L. after Belgium law)

Quality of Spas in Europe

- Different Cultures and Traditions
- Different Service-Philosophies
- Different Safety-Standards
- Different Focuses on Hygiene
- Different Therapeutic Traditions
- Different Wellness Infrastructures

...same Market

How to compare the quality of spas and wellness hotels?

- Do we compare „APPLES and ORANGES“?
- Do we get an ORANGE instead of an APPLE?

For orientation we need international standards

Until recently:

No common standard for Spas in Europe

Consequences

- Insubstantial cheap products effect the entire health tourism
- Good suppliers cannot distinguish oneself in an international level
- Insecurity for health insurance companies about goods and services abroad

- Barrier for the international health tourism
- Barrier for the development in regional quality of products and suppliers

**Gość nie może znaleźć „swojego” Spa
Spa nie może dotrzeć do swoich klientów**

“Good spa facilities in Poland ...?”

“How can international clients see, that we have good quality?”

EuropeSpa med / EuropeSpa wellness

<ul style="list-style-type: none"> + safety and hygiene + therapy infrastructure + service-quality 	<ul style="list-style-type: none"> + safety and hygiene + wellness-infrastructure + service-quality
<ul style="list-style-type: none"> - 1,000 testing points announced (researched from approx 50 national and international standards) - Together 2 audits / 3 years 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.350 testing points - Together 2 audits / 3 years

Financial Times Award for EuropeSpa med:

EuropeSpa med:
 "...one of the best projects in health business 2009."

The EuropeSpa quality initiative of ESPA

Reliability through the independent European Spa Association:

- Good Spas are now "visible" in Europe
- Continuous improvement of the quality on an international level

Criteria EuropeSpa med (1/2)

Criteria Catalogue – approx. 400 questions

1 Conformity	2 Medicinal water, Peloids etc.	3 Therapy-area
<ul style="list-style-type: none"> a) Requirements for spa-treatments b) Law-conformity c) Organisation d) Quality- and safety-management e) Analytic: water, air, remedy, surface-hygiene 	Peloid & Water <ul style="list-style-type: none"> • Protection • Tapping • Treatment • Storage 	<ul style="list-style-type: none"> a) Medical area b) Spa-treatment c) Baths, Sauna-area

Criteria EuropeSpa med (2/2)

Criteria Catalogue – approx. 400 questions

4 Accommodation	5 Gastronomy	6 Environment
a) Rooms b) Facilities	a) Supply b) Kitchen c) Food-Safety (e. g. HACCP)	a) Spa-specific b) Calmness c) Pollution-free environment d) Information about the local situation
		

Europejski Związek Uzdrawisk

Członkowie:

Bułgaria, Dania,
Estonia, Niemcy,
Węgry, Islandia,
Włochy, Łotwa,
Litwa, Luksemburg,
Holandia,
Portugalia, Rumunia, Szwajcaria, Serbia,
Słowacja, Hiszpania, Czechy, Turcja

Siedziba Główna:

Bruksela

Prezes:

Dr. Sigrun Lang (Baden-Baden)

Wiceprezysi:

Gunnlaugr Jóhannsson (Islandia),
Nico Radulescu (Rumunia),
Dr Janka Zálešáková (Słowacja)
Laura Natali (Włochy)

Jedynie międzynarodowe stowarzyszenie Spa w Europie działające jako organizacja non-profit (A.I.S.B.L. wg prawa belgijskiego)

Jakość Spa w Europie

- Różne Kultury i Tradycje

- Różne Filozofie Usług
- Różne Standardy Bezpieczeństwa
- Różne Stopnie zaangażowania w higienę
- Różne Tradycje Lecznicze
- Różne Infrastruktury Wellness

... wspólny Rynek

Jak porównać jakość hoteli spa

i wellness?

- Czy porównujemy „JABŁKA i POMARAŃCZE”?
- Czy zamiast JABŁKA dostajemy POMARAŃCZĘ?
Orientację umożliwiają normy międzynarodowe.

Do niedawna:

Brak wspólnych norm dla Spa w Europie

Konsekwencje

- Skutki w postaci niskiej jakości tanich produktów w całej turystyce zdrowotnej
- Dobrzy dostawcy nie mogą się wyróżnić na poziomie międzynarodowym
- Niepewność firm zapewniających ubezpieczenie zdrowotne co do towarów i usług za granicą

- Bariera dla międzynarodowej turystyki zdrowotnej
- Bariera dla rozwoju regionalnej jakości produktów i dostawców

Gość nie może znaleźć „swojego” Spa

Spa nie może dotrzeć do swoich klientów

„Dobre uzdrawiska w Polsce...?”

„Jak klienci międzynarodowi mogą zobaczyć, że posiadamy dobrą jakość?”

EuropeSpa med / EuropeSpa wellness

+ bezpieczeństwo i higiena + infrastruktura leczenia + jakość usług	+ bezpieczeństwo i higiena + infrastruktura leczenia + jakość usług
- 1.000 ogłoszonych punktów testowych (<i>na podstawie około 50 krajowych i międzynarodowych norm</i>) - Razem 2 audyty / 3 lata	- 1.350 punktów testowych - Razem 2 audyty / 3 lata

Nagroda Financial Times dla EuropeSpa med:

EuropeSpa med:

„... jeden z najlepszych projektów w biznesie zdrowotnym w roku 2009.”

Inicjatywa jakości EuropeSpa ESPA

Wiarygodność poprzez niezależne Europejskie Stowarzyszenie Uzdrawisk:

- Dobre Spa są teraz „widoczne” w Europie
- Nieustanna poprawa jakości na poziomie międzynarodowym.

Kryteria EuropeSpa med (1/2)

Katalog Kryteriów - około 400 pytań

1 Zgodność	2 Woda lecznicza, Borowiny, itp.	3 Obszar terapeutyczny
<ul style="list-style-type: none"> a) Wymogi dla leczenia spa b) Niska zgodność c) Organizacja d) Zarządzanie jakością i bezpieczeństwem e) Analityczne: woda, powietrze, środki zapobiegawcze, higiena powierzchni 	Borowina i Woda: <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona • Czerpanie • Przetwarzanie • Przechowywanie 	<ul style="list-style-type: none"> a) Obszar leczniczy b) Leczenie spa c) Obszar kąpieli, sauny

Kryteria EuropeSpa med (2/2)

Katalog Kryteriów - około 400 pytań

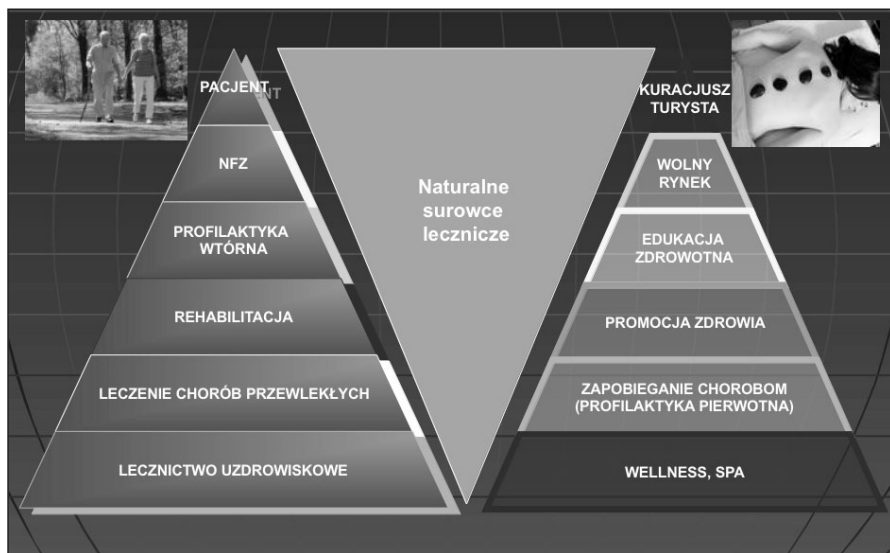
4 Zakwaterowanie	5 Gastronomia	6 Środowisko
<ul style="list-style-type: none"> a) Pokoje b) Udogodnienia 	<ul style="list-style-type: none"> a) Zaopatrzenie b) Kuchnia c) Bezpieczeństwo jedzenia (np. HACCP) 	<ul style="list-style-type: none"> a) Typowe dla Spa b) Spokój c) Brak zanieczyszczeń w środowisku d) Informacje o sytuacji lokalnej
		

DIANA DRYGLAS

Katedra Turystyki GWSH w Katowicach

**ROLA BEAUTY, SPA I WELLNESS
W KREOWANIU WIZERUNKU
NOWOCZESNEGO UZDROWISKA**

TRADYCJA ≠ NOWOCZESNOŚĆ

GENEZA WELLNESS I SPA

Początki rozwoju *wellness* sięgają czasów starożytnych cywilizacji: indyjskiej, babilońskiej, egipskiej, chińskiej, greckiej i rzymskiej, które w swojej filozofii życia prezentowały silne związki z naturą i światem duchowym.

Obecnie starożytne systemy medyczne w krajach tzw. kultury zachodniej, straciły na znaczeniu jako systemy lecznicze zyskując na znaczeniu w dziedzinie profilaktyki i promocji zdrowia.

Generalnie przyjmuje się, że pojęcie *spa* ma swoją genezę w Europie. Ślady początków określenia *spa* sięgają XIV wieku kiedy odkryto źródła mineralne blisko Liège w Belgii, w mieście znanym jako Spa. Niektórzy przychylają się do pochodzenia nazwy *spa* od walońskiego słowa *espa* (fontanna) bądź łac. *spargere* (zraszać), podczas gdy inni uważają, że słowo *spa* jest akronimem łac. zwrotu *solus per aqua* (zdrowy dzięki wodzie) lub *sanitas per aqua*

(zdrowie dzięki wodzie). Kluczowym elementem w idei *spa* jest więc woda wykorzystywana na różne sposoby. Stąd też *spa* wpisane są często w krajobraz zawierający rzeki, jeziora, wodospady, morze, czy ocean. Co więcej woda w postaci basenów, jacuzzi, fontann stanowi element wyposażenia *spa*.

WELLNESS JAKO MEGATREND XXI w.

Wellness jest postawą, sposobem bycia, stanem świadomości i ciągłym procesem prowadzącym do wydłużania życia. Stąd też *wellness* jest najlepszą zapobiegawczą formą medycyny. *Wellness* zakłada, że człowiek jest istotą składającą się z ciała, ducha i umysłu, zależną od środowiska, w którym żyje, co powinno pozostać w równowadze, aby człowiek pozostał w zdrowiu.

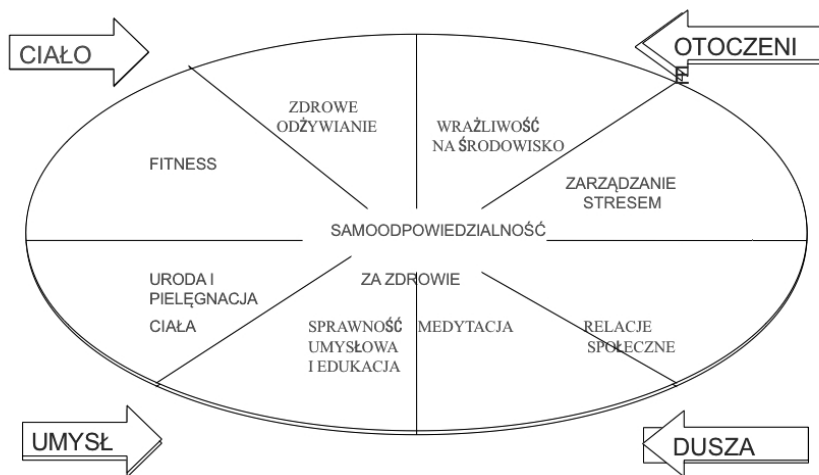
Punktem wyjścia dla filozofii *wellness* jest kontynuacja w postaci rozszerzonego ciągu:

.choroba → zdrowie → wellness → nowy styl życia

EWOLUCJA POJĘCIA WELLNESS W XXI w.

WYMIARY WELLNESS

DEFINIOWANIE SPA W USA

Pod koniec lat 90 ISPA (*International Spa Association*) - Międzynarodowy Związek Uzdrowisk proponuje definicję ujmując doświadczenie spa jako „miejsca poświęcone wzmacnianiu całkowitego dobrostanu przez różnorodne profesjonalne usługi, które odnawiają ciało, umysł i duszę. W tym kontekście trudno jest dokonać rozróżnienia między usługami spa i usługami *wellness*, tym nie-

mniej powyższa definicja wskazuje wyraźnie na różnorodność sektora spa. Dzisiaj licznie występują pod sektory w obrębie spa i już nie wystarcza stosowanie nazwy „*spa*” i założenie, że turyści będą wiedzieli czego oczekiwać.

Odąd nowoczesna koncepcja spa została ustanowiona w Stanach Zjednoczonych, jedną z klasyfikacji spa przedstawiła ISPA: *club spa*, *cruise ship spa* (spa na statku), *day spa* (spa

dzienne), *destinantion spa* (spa jako miejsce przeznaczenia), *medical spa* (spa medyczne), *mineral spring spa* (spa z wodami mineralnymi), *resort/hotel spa*.

DEFINIOWANIE SPA W EUROPIE

W Europie ta sama nazwa spa ma zgoła odmienne znaczenie, jakkolwiek coraz częściej obserwuje się przenikanie amerykańskich wzorców do europejskich spa. Słowo spa w rozumieniu ESPA (*European Spas Association*) Europejskiego Związku Uzdrawisk to źródło wód mineralnych, miejsce bądź miejscowość gdzie tego typu źródło zostało znalezione. Należy mieć świadomość, że spa oznacza zarówno miejscowość, gdzie istnieją naturalne surowce lecznicze, jak i przedsiębiorstwo czy grupę przedsiębiorstw, oferujących zdrowotne zabiegi oparte na naturalnych bogactwach wykorzystywane przez pewien okres czasu.

DEFINIOWANIE SPA W POLSCE

Na rynku światowym słowo *spa* odwołuje się do tradycji. Tymczasem w Polsce nazwa ta jest przypisywana często klubom fitness, gabinetom kosmetycznym czy ośrodkom odnowy biologicznej.

Ponadto w wielu hotelach *spa* jedynie uzupełnia produkt podstawowy jakim jest np. usługa konferencyjno-szkoleniowa, stanowiąc usługę przyhotelową.

Nadużycia w zakresie określania różnych obiektów mianem *spa* wynikają z braku ustawowej definicji słowa *spa* w polskim prawie.

Co więcej polskie obiekty *spa* nie są członkami światowych czy europejskich stowarzyszeń *spa*, w Polsce zaś nie ma stowarzyszeń *spa*, które wyznaczałyby jasne kryteria, standardy funkcjonowania tych obiektów i wprowadzałyby systemy certyfikacji obiektów *spa*.

WPŁYW SPA I WELLNESS NA KSZTAŁTOWANIE WIZERUNKU NOWOCZESNEGO UZDROWISKA:

- zwiększenie aktywności gospodarczej uzdrowiska,
- chęć współpracy samorządu terytorialnego, podmiotów prywatnych i non-profit,
- zmiana mentalności lokalnej społeczności,
- wyzwolenie przedsiębiorczości lokalnej społeczności,
- nawiązanie do tożsamości regionalnej,
- wzrost kwalifikacji kadry turystycznej,
- ekspansja na nowe rynki,
- powstanie nowych relacji między segmentami,
- powstanie nowych, specjalistycznych i tematycznych produktów,
- wyróżnienie się uzdrowiska na krajowym, europejskim i międzynarodowym rynku usług turystycznych i uzdrowiskowych.

Dziękuję bardzo za uwagę

MAREK RUTKOWSKI

**kierownik Zakładu Marketingu Wyższej Szkoły Biznesu
– National Louis University w Nowym Sączu**

**NIESTANDARDOWE FORMY
PROMOCJI PRODUKTÓW
TURYSTYCZNYCH – WYBRANE
ZAGADNIENIA**

Niestandardowe formy promocji produktów turystycznych – wybrane zagadnienia

- ambient media
- marketing wirusowy
- QR Code
- kampanie teaserowe
- flash mob

Niestandardowe formy promocji produktów turystycznych

- dlaczego niestandardowe formy promocji?
- jakie są zalety i wady niestandardowych form promocji?
- o czym należy pamiętać projektując kampanię promocyjną opartą na niestandardowych formach promocji?
- niestandardowe formy promocji w kampaniach produktów turystycznych?

**...BRAK
STANDARDU
STANDARDEM...**

Ambient media

to niestandardowe, jednorazowe realizacje marketingowe, łączące dziedziny ATL i BTL.

W momencie, kiedy coś staje się stałym nośnikiem reklamowym, przestaje to być ambient media, a zaczyna być zwykłym outdorem.

Ambient

jest realizowany na specjalne zamówienie klienta pod konkretny produkt i konkretną grupę docelową.

Działa on nie tylko jako kreacja reklamowa, ale także forma, w jakiej ona jest wyrażana. Są to zwykle tylko jednorazowe realizacje.

Przykład: umieszczenie żubrów wychodzących z lasu przy trasach przelotowych (piwo Żubr).

Jest to forma reklamy ściśle kontekstowa, w której reklamodawca zwraca uwagę nie tylko na layout, ale także na cały kontekst umieszczenia reklamy.

Ambient media charakteryzuje wykorzystanie jednostkowo lub jednocześnie kilku czynników do celów reklamowych. Może to być:

- niestandardowe wykorzystanie istniejących nośników (np. tablic reklamowych),
- wykorzystanie przestrzeni kontekstowej (np. żubry),
- wykorzystanie wnętrza w powiązaniu z ich funkcją (np. reklama PZU „Stop Piratom Drogowym” na szlabanach),
- interakcja z otoczeniem,
- interakcja z nośnikiem reklamowym (np. Velvet z wielkimi, pneumatycznymi labradorami, z którymi rodzice robili dzieciom zdjęcia)
- nowe technologie (np. wykorzystanie technologii bluetooth do ściągania dzwonek i tapet na telefon komórkowy, eksponowanych na nośniku reklamowym).

Ambient media

Wykorzystanie co najmniej jednego ze wskazanych wcześniej czynników, a najlepiej większej ich ilości jednocześnie, oznacza „ambientowość” kampanii reklamowej.

Najbardziej Znane Kampanie w Polsce wykonały firmy AMBRO Media oraz Fbox Media.

Pięć kategorii instrumentów ambient mediów, zależne od sposobu docierania do odbiorców:

- podczas podróży,
- podczas zabawy,
- podczas nauki i rekreacji,
- podczas zakupów,
- inne.

Przykłady:

- Delta Airlines na placu Time Square w Nowym Yorku,
- „Za szkłem” – reality show na Placu Czerwonym w Moskwie,
- „uliczny protest” w obronie Ikei (Leo Burnett),

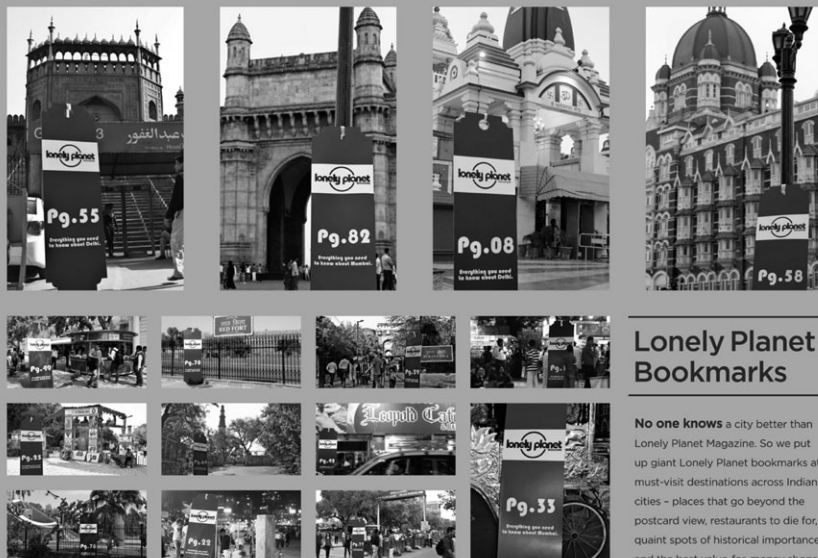
- mleko Hej z detektorem ruchu („Hej! Pijcie mleko Hej!”),
- Fiat Stilo – city installations (np. System kontroli jazdy) ABS+EBD+ASR+MSR+BA+ESP”.

Marketingowa akupunktura...

- potrzeba indywidualizacji przekazu,
- niskie koszty?,
- niekiedy to działania na granicy prawa,
- trudność w zmierzeniu skuteczności działań niestandardowych.

Zakładki Lonely Planet

Indie, 2011, przewodnik Lonely Planet

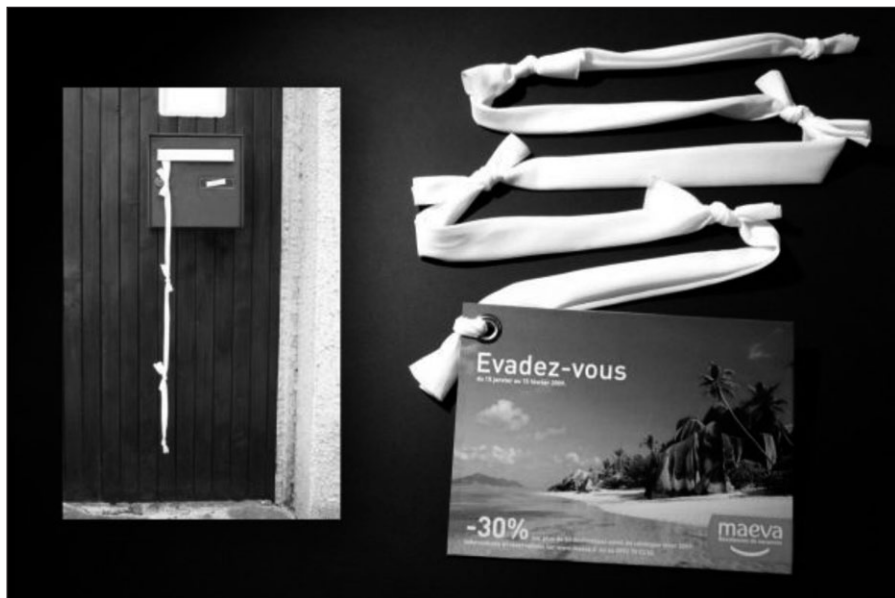

Lonely Planet Bookmarks

No one knows a city better than Lonely Planet Magazine. So we put up giant Lonely Planet bookmarks at must-visit destinations across Indian cities – places that go beyond the postcard view, restaurants to die for, quaint spots of historical importance and the best value-for-money shops.

„Zabierzcie mnie stąd!”

Francja, 2009, Biuro Podróży Maeva

Islandia, 2006, ośrodek narciarsko-snowboardowy

Fitness Company

Fitness First - sieć klubów fitness, Holandia

Zrzuci ciuchy

Norwegia, Fiji Travel

Tibits - bardzo świeże jedzenie wegetariańskie

Szwajcaria, Tibits

„Naładuj swoje baterie!”

Brazylia, styczeń 2012

RECHARGE YOUR BATTERIES

Insight:
A good trip is the best way to recharge the batteries and start a new year at full load. Therefore, we created a simulation of battery packs to promote travel packages of Meu Mundo (when customers open the packages, they see tips of travel routes and they are invited to the website of the campaign).

Mechanics:
Besides being sent to registered customers, the simulated battery packs were placed along with real battery packs in supermarkets and convenience stores.

meumundo
a vida do seu jeito

RECARREGUE SUAS BATERIAS

Além das condições exclusivas, meu mundo e seu do Brasil, com programação gratuita

2 CONTEÚM BATERIAS TURÍSTICAS

NADA COMO UMA BOA VIAGEM PARA RECARREGAR AS BATERIAS. CONFIANÇA DE BATERIAS PARA ACOMPANHAR QUE A MEU MUNDO OFERECE PARA VOCE FAZER ISSO.

MARROCOS CODES: MARROCOS

EURO 84,00

MARKETING WIRUSOWY

Od czego zależy skuteczność kampanii promocyjnej opartej na marketingu wirusowym?

WYBRANE ELEMENTY DECYDUJĄCE

O SKUTECZNOŚCI KAMPANII OPARTEJ NA MARKETINGU WIRUSOWYM:

Odbiorca – pan i władca

Błędem jest postrzeganie Internetu przez pryzmat telewizji. Komputerowa mysz to narzędzie o wiele potężniejsze od telewizyjnego pilota. W Internecie to odbiorcy decydują, co jest dobre, a co złe.

Intrygująca historia

Oś konsensusu – interesują nas tabu, tematy dziwne, skandaliczne, śmieszne, nadzwyczajne, odkrywanie sekretów innych etc. – historie napędzające dobrego wirusa.

Przyczepność

Osoby, które pamiętamy (mimo kilku ulotnych chwil) i te, które zapominamy mimo, że spędziliśmy z nimi wiele czasu). Określając potencjał wirusowy naszej kampanii zadajmy sobie pytanie: „czy historia użyta w naszej kampanii ma w sobie wystarczającą dozę „przyczepności”, czy raczej jest skazana na natychmiastowe zapomnienie?”

Istotność

„Zadziwiająco, jak wiele kobiet jest obecnie w ciąży – wygląda tak, jakby szykował się nam kolejny boom rodzeń”. (podobne treści można usłyszeć od rodziców oczekujących na

narodziny swoich dzieci). Istotność budujesz z kombinacji przekazu, kontekstu sytuacyjnego i wycucia czasu.

Kotwice

Kotwica – element, który przykuwa uwagę – niespodziewany, zadziwiający wątek w danej historii. Pomagają kampanii włączyć się w dyskusje konsumentów, zainteresować, zainspirować do dalszej dyskusji, pobudzić do działania i tworzenia własnej wersji historii.

„Zaraźliwość”

Większość ludzi poświęca dużo czasu i energii na utrzymanie stałych kontaktów ze swoją siatką przyjaciół i znajomych. Dzielą się z bliskimi osobami najróżniejszymi rzeczami, często nawet o tym nie myśląc. Praktyka dowodzi, że często sam fakt dzielenia się z kimś jest ważniejszy od tego, czym się dzielisz. **Jeśli odbiorca jest w stanie użyć treść kampanii wirusowej do umacniania więzi w obrębie swojej siatki znajomych to kampania odniesie sukces.**

Wycucie czasu

Popularność niektórych treści jest bardzo zależna od momentu ich publikacji (trudno jest sprzedać świąteczną choinkę w styczniu). Można nadać dodatkowego pędu swej kampanii czy jej kotwicom, jeśli będą one odnosiły się do najświeższych wydarzeń.

Przenośność

Przenośność oznacza wolność, wolność od fizycznych, technicznych i ludzkich ograniczeń. Wolność, która pozwala dotrzeć do odbiorców, gdziekolwiek mogliby się oni znajdować. Przenośność zwiększają m.in.: możliwość kompresowania materiałów audio, YouTube, etc.

INNE NIESTANDARDOWE FORMY PROMOCJI

QR Code (Quick Response Code)

QR Code wykorzystywany jest w usługach mobilnych tj. takich, do których dostęp możemy mieć za pośrednictwem smartfona lub telefonu komórkowego wyposażonego w aparat fotograficzny.

W takim fotokodzie zakodować można różne informacje np. wizytówkę, dane adresowe, link do zasobów internetowych itp.

Dzięki przeczytaniu fotokodu telefonem komórkowym można uzyskać szybki dostęp do konkretnych treści i usług.

Jak korzystać z fotokodu?

najpierw należy w telefonie komórkowym zainstalować bezpłatną aplikację do czytania QR kodów w zależności od systemu operacyjnego, w którym pracuje telefon zainstalować można następujące przykładowe aplikacje: UpCode (Symbian), QReader (iOS na iPhone'a), QR Droid (Android) następnie skierować „obiektyw” telefonu na QR kod i aplikacja automatycznie zeskanuje fotokod i przekaże np. na wybraną mobilną witrynę.

Wykorzystanie QR Code w praktyce

- **Muzea** (przekierowanie do dodatkowych informacji na temat eksponatu takich jak: filmy, zdjęcia, mapy, itp.)
- **Przystanki autobusowe:** sprawdzanie rozkładu jazdy on-line, trasy jazdy na mapie,
- **Opakowania produktów** (dawałoby to dodatkowe informacje o promocjach, konkursach, przecenach, itp.),
- **Reklama:** na plakatach z przekierowaniem np. do sklepu on-line,
- **Prasa:** reklama w postaci fotokodowego linka lub jako dodatkowe materiały do artykułów, np. utwory audio w sieci, filmy video, itp.
- **Jako bilety lub znaczki pocztowe.** SMS-em kupujemy bilet autobusowy i dostajemy w zamian QR kod, który możemy pokazać na wyświetlaczu telefonu.

Kampanie teaserowe

- „ale o co chodzi?”
- głównym założeniem jest wzbudzenie zainteresowania odbiorców, pobudzenie naszych zmysłów, zaciekawienie, wciągnięcie w pewnego rodzaju grę,
- reklama teaserowa tworzona jest na zasadzie serialowej, kiedy to z zaciekawieniem czekamy na następny odcinek,
- zadaniem skutecznej komunikacji teaserowej jest zadziwienie odbiorcy i wybicie go ze standardowego odbioru reklamy.
-

Flash Mob

- sztuczny tłum z gromadzących się niespodziewanie ludzi w miejscu ogólnie dostępnym w celu przeprowadzenia szybkiego zdarzenia, najczęściej zaskakującego dla przypadkowych ludzi,
- w akcji biorą udział nieznane sobie osoby znające jedynie jej datę i planowaną akcję. Flash mob najczęściej jest organizowany za pośrednictwem Internetu i sms-ów,
- wyróżnia się kilka rodzajów flash mobów, najważniejszą ideą jest zabawa i spontaniczność działania. Flash moby wykorzystywane są w celach promocyjnych.

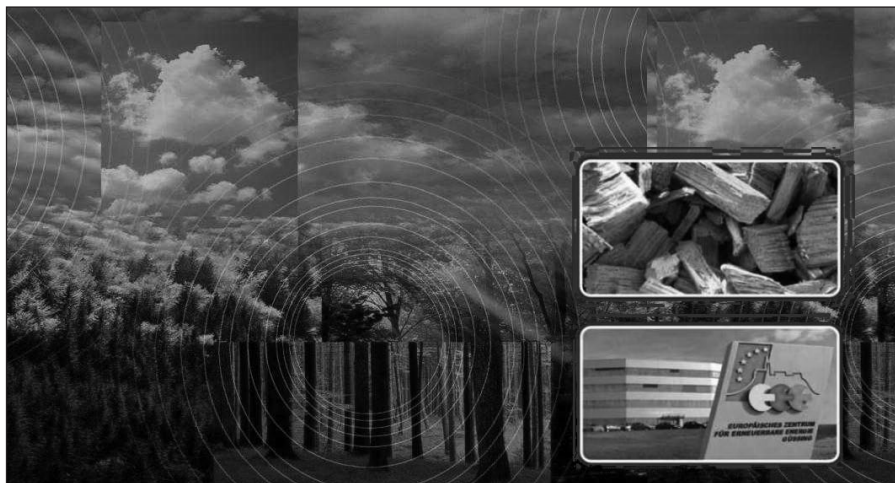
PETER VADASZ
burmistrz Güssing,

GÜSSING

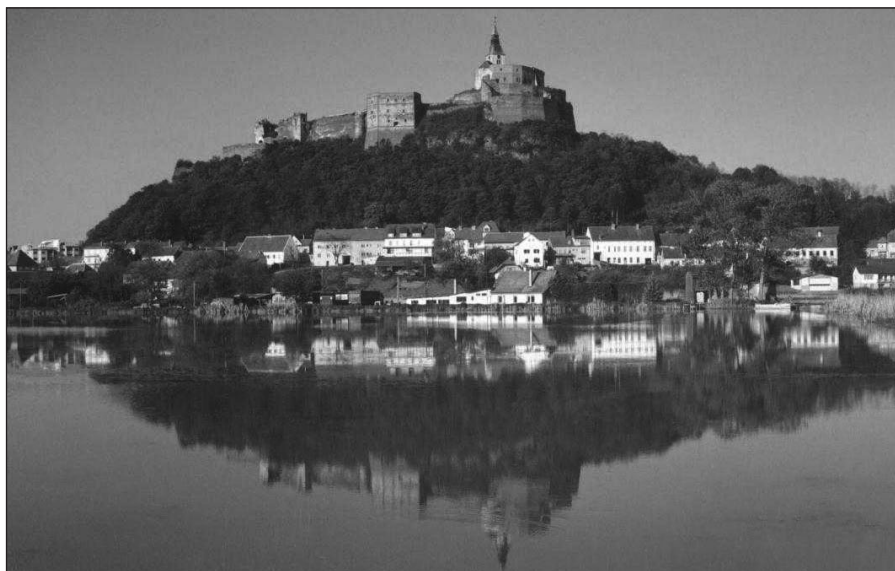
PRZYKŁAD ZRÓWNOWAŻONEJ

DOSTAWY ENERGII

- wersja niemiecka
- wersja polska

Unser Güssing ...

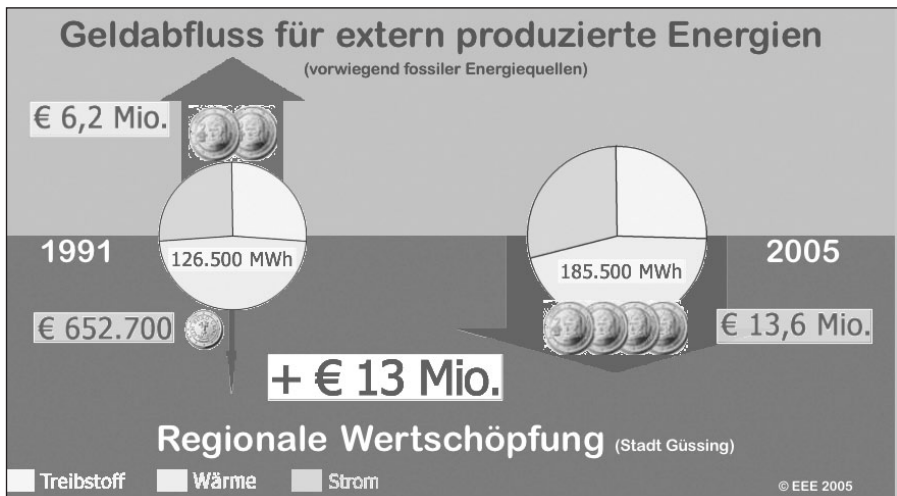
Geographische Lage

1992 hatten wir eine Menge Probleme ...

- 50 Jahre Grenzregion zu Ungarn
- keine Gewerbe und Industriebetriebe
- dadurch wenig Arbeitsplätze
- 70% Wochenpendler
- hohe Abwanderungsrate
- klein strukturierte landwirtschaftliche Flächen
- schlechte Verkehrsinfrastruktur

Sytuacja w 1991 r. w porównaniu z 2005 r.

Energiestrategie

1989 Energieeinsparungen

1996 Fernwärme Güssing
Gründung EEE

2000 Biomasse Kraftwerk

2002 Technologiezentrum Güssing

2005 Photovoltaikanlage

2006 Kleinvergasungsanlage (Pyroforce)

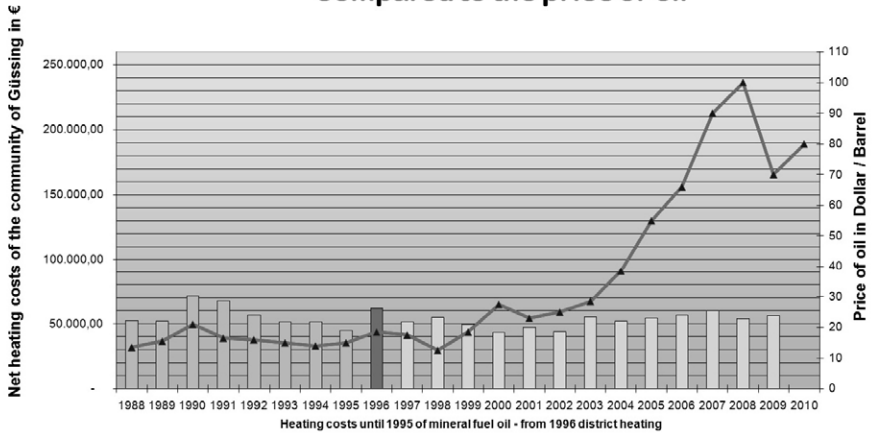
2007 BioSNG Demonstrationsanlage

2008 Forschungsinstitut (Bioenergy 2020)

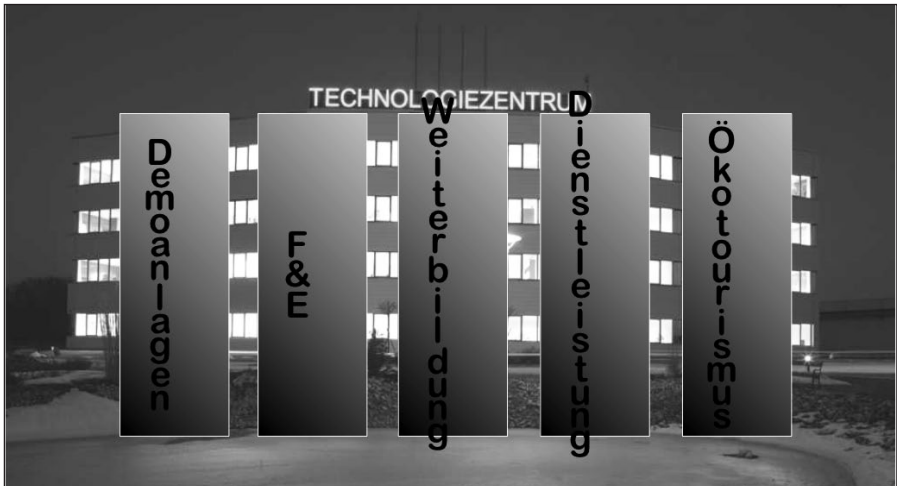
2009 Fischer-Tropsch Anlage (Benzin, Diesel)

Einsparungsmaßnahmen

The cost of heating between 1988 and 2009 compared to the price of oil

Das Netzwerk GS

Fernwärme Güssing

Fernwärmeleitung

Nahwärme Urbersdorf

Prof. DI Dr. Hermann Hofbauer

Vorstand für Chemische Verfahrenstechnik und Wirbelschichttechnik

Biomasse Kraftwerk

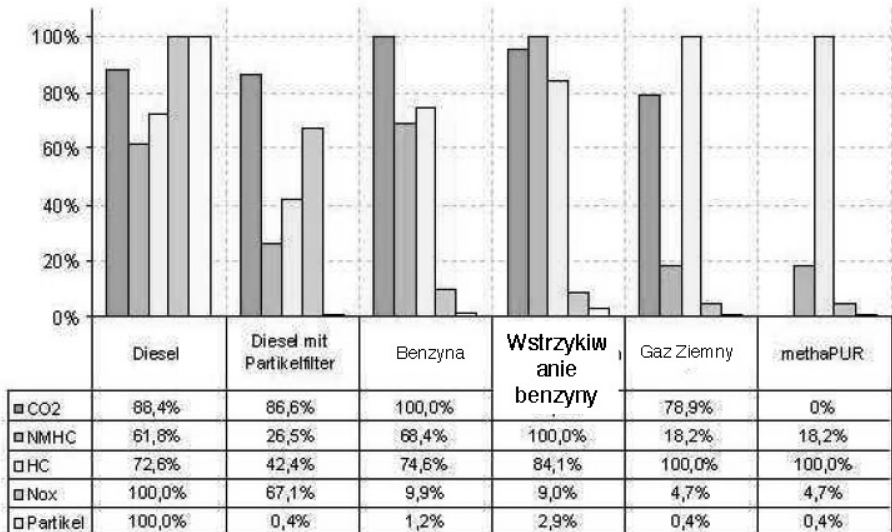

Methanisierung - Gastankstelle

Emissionen KFZ

Luftschadstoffausstoss verschiedener KFZ-Antriebe

methaPUR ist aufbereitetes Biogas und kann etwa mit BioSNG gleichgesetzt werden.

Quelle: <http://www.methapur.at/treibstoff.php>

Biogas Anlage

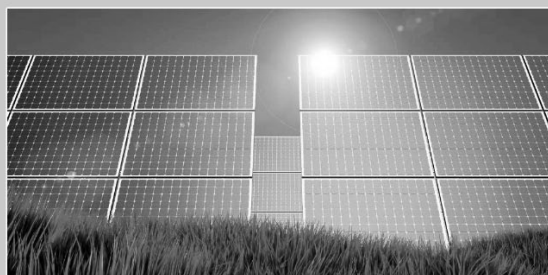
Wärme

Strom

Biogas

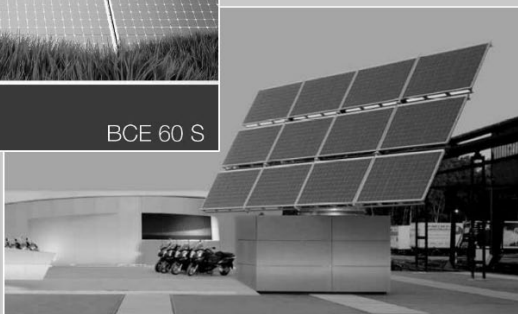
Solarenergie (Photovoltaik)

Stromproduktion

**MONO-CRYSTALLINE
SOLAR MODULE**

BCE 60 S

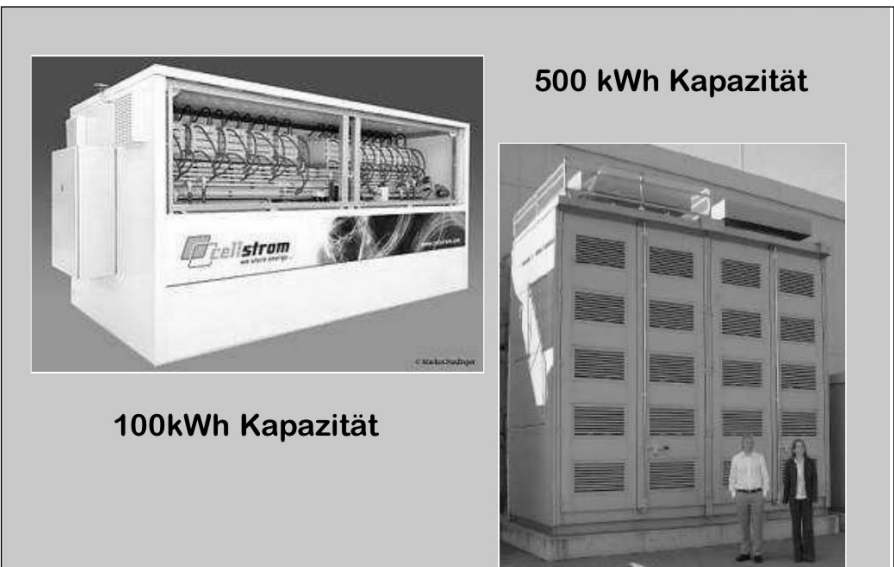

Solarenergie

E-Mobilität

Energiespeicherung

500 kWh Kapazität

100kWh Kapazität

Forschungszentrum

für die Produktion von synthetischen Treibstoffen

Fischer Tropsch Synthese

Fischer Tropsch Synthese

Fischer-Tropsch
Diesel

Fossiler
Diesel

Güssing produziert aus

Sonne

Wald

Landwirtschaft

Wärme

Strom

Synthetisches
Erdgas

Synthetische
Treibstoffe

Energieversorgung ab 2011

Wärme: ca. 50 Mio kWh = 85%
(Haushalte + Industrie)

Strom: 32 Mio kWh = 200%
(Gesamtverbrauch Haushalte + öffentl. Bereich +
Kleingewerbe)

Synth. Erdgas 50m³ / Stunde = 400 t/a
Synth. Treib- 1 Barrel / Tag = 58 t/a
stoffe
(Beginn Feber 2010)

Investitionen

Fernwärme: € 8.000.000
Förderungen (33%) € 2.640.000,-
Anschlussgebühren (33%) € 2.640.000,-
Bankkredit
(Haftung der Gemeinde) € 2.720.000,-

Biomassekraftwerk: ca. €13.5 Mio
(Finanziert von EU, Bund und Land)
Haftung der Gemeinde: € 0,-

Biostrom: ca. € 4.5 Mio
Haftung der Gemeinde: ca. €14.000,-

Methanisierung: ca. € 9.5 Mio
(25 % EU, 25% Bund + Land, 50% AXPO)
(25% UE, 25% Austria + Burgenland, 50% AXPO)

Die Wertschöpfung

der Stadt Güssing

- Über 50 neue Betriebsansiedlungen
- Mehr als 1.100 neue Arbeitsplätze
- 15 – 20.000 Ökoenergie Besucher / Jahr
- Nettoeinkommen von 9 Mio. / Jahr
- Energieumsatz von 13 Mio. / Jahr
- Holzverbrauch von 44.000 t / Jahr

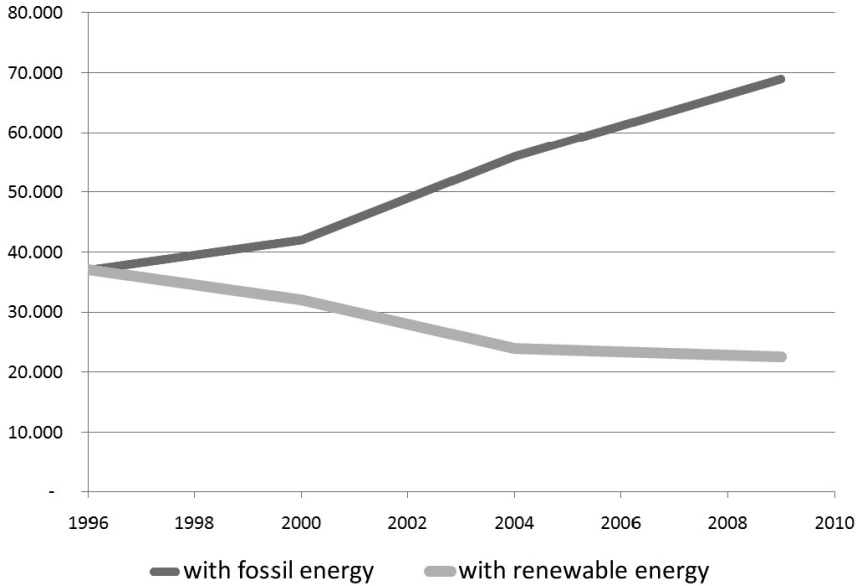
Beispiel ökoEnergierland

Erstellung eines Energiekonzeptes für 17 ökoEnergierland-Gemeinden im Rahmen des Projektes Klima- undEnergiermodellregionen

Ziel: Unabhängigkeit von fossilen Energieträgern bis 2020

- Abhalten von regelmäßigen Energiestammtischen
- Einrichtung einer Internet-Plattform "Forum ökoEnergierland"
- Einsetzen eines Modellregionenmanagers

CO² Emissionen in Güssing**Die Rohstoffpreise****Ceny drewna w Europie za tonę**

Hackgut	70-100
Sägespäne	18-35
Restholz	45-55

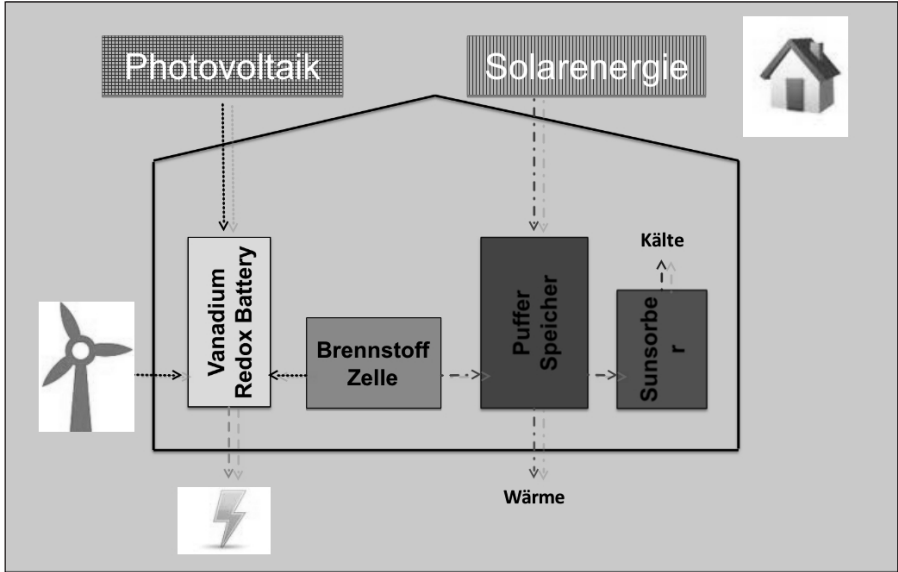
Landwirtschaftliche Rohstoffe in Euro / Tonne

Maissilage	23-34
Gras, Klee	22-26

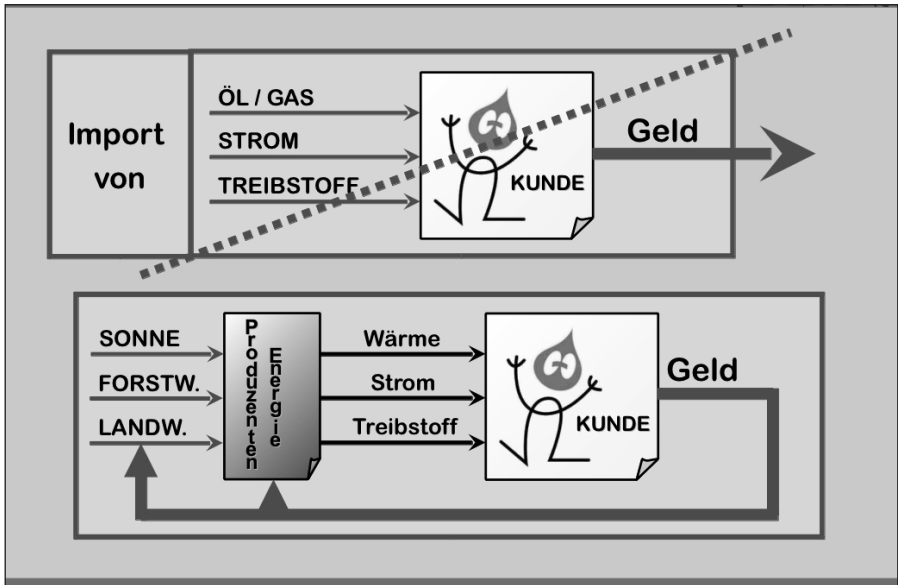
Energiepreise

Fernwärmepreis privat	6-8 Cent / kWh
Strompreis privat	19-22 Cent / kWh
Wärmepreis Heizöl	derzeit ca.~12 Cent / kWh
Wärmepreis Erdgas	10-12 Cent / kWh

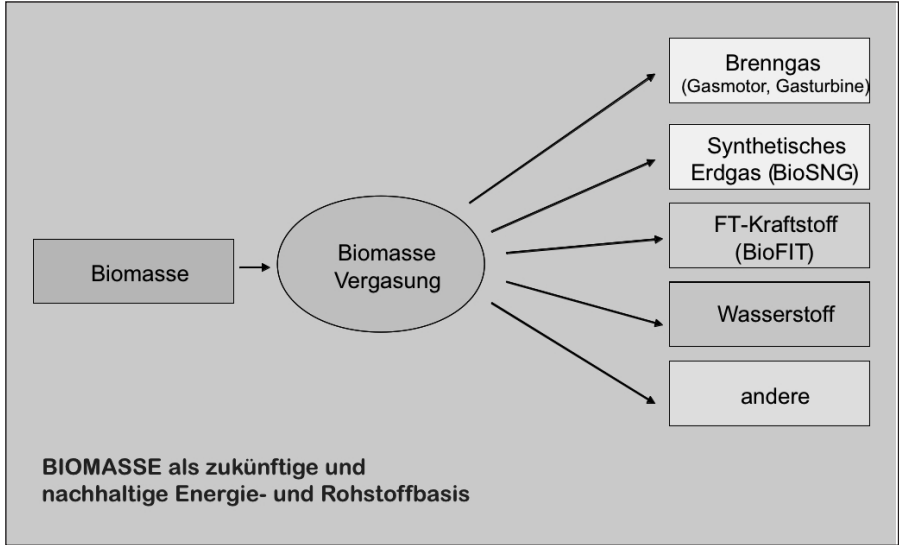
Hauskraftwerk

Der Energiebedarf

Polygeneration

Erneuerbare Energien

This collage features several images related to biomass and renewable energy. At the top left is a cross-section diagram of a borehole with labels: 'Bohrung Mönchen-Riem', 'Unterflächung Endfließen', 'Hahnhausen', 'Zugtiefe 2.910 m', '1.400 m 85° C', '2.500 m', '1.950 m 132° C', and 'Mittelschicht'. In the center is a smiling sun wearing sunglasses. To the right is a photograph of wind turbines in a field. At the bottom left is a photograph of two cows in a field. At the bottom center is a cartoon illustration of a wind turbine with a face and arms, labeled 'BIOENERGIE' and 'FORMA'. At the bottom right is a photograph of a forest.

BIOMASSE als zukünftige und nachhaltige Energie- und Rohstoffbasis

Erhaltene Auszeichnungen für die Stadt Güssing bzw. das

- 2002 **Umweltfreundlichste Gemeinde Österreichs**
- 2004 **Österr. UND Europäischer Solarpreis**
- 2004 **Innovativste Gemeinde Österreichs**
- 2005 **Energy Globe Austria**

- 2005 **Global 100 Eco Tech Award** (Japan)
- 2008 **AÖsterreichs Klimaschutzgemeinde**
- 2009 **Watt d'Or** (Schweiz)
- 2009 **Schwaighofer Preis** (Methanisierung)

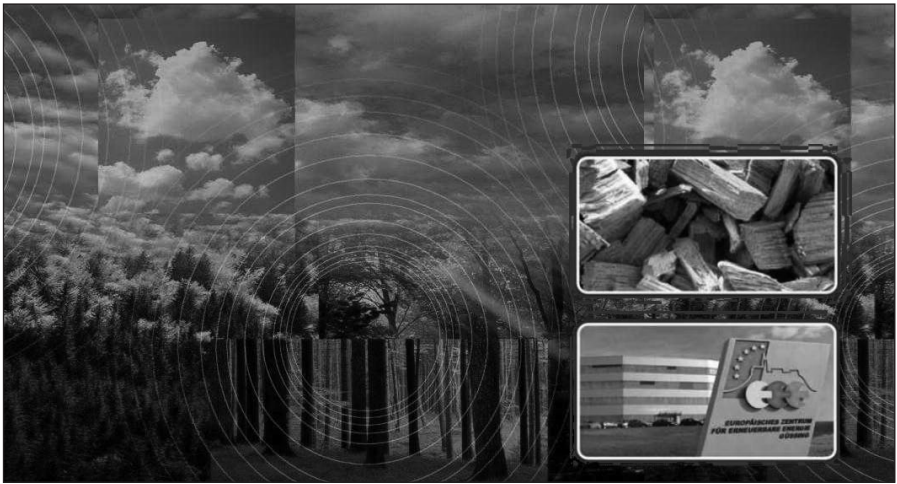
Arnold Schwarzenegger w Güssing 22 stycznia 2012

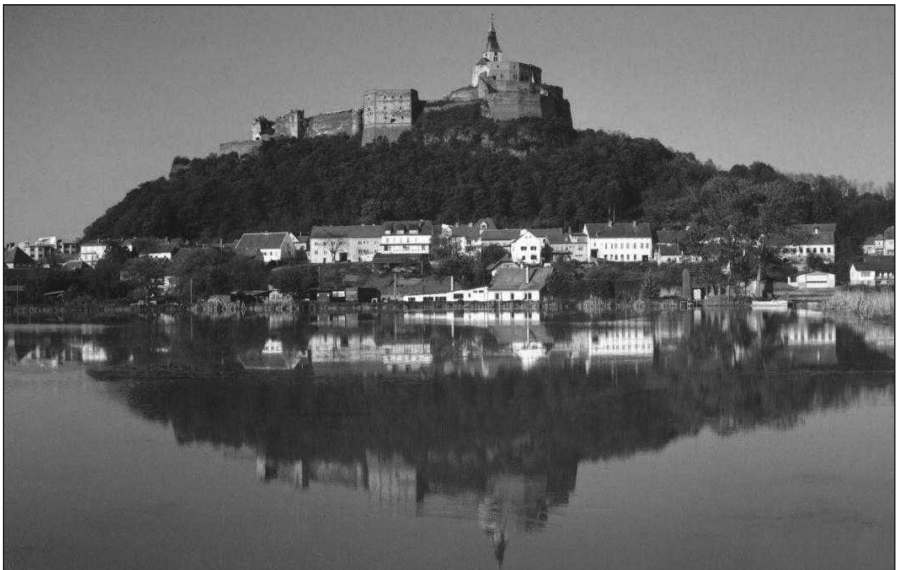
Europäisches Zentrum für Erneuerbare Energie Güssing GmbH

Europastraße 1
A-7540 Güssing
Tel.: 03322 / 9010 850- 0
Fax: 03322 / 9010 85010
www.eee-info.net
Email: office@eee-info.net

**Vielen Dank für Ihre
Aufmerksamkeit**

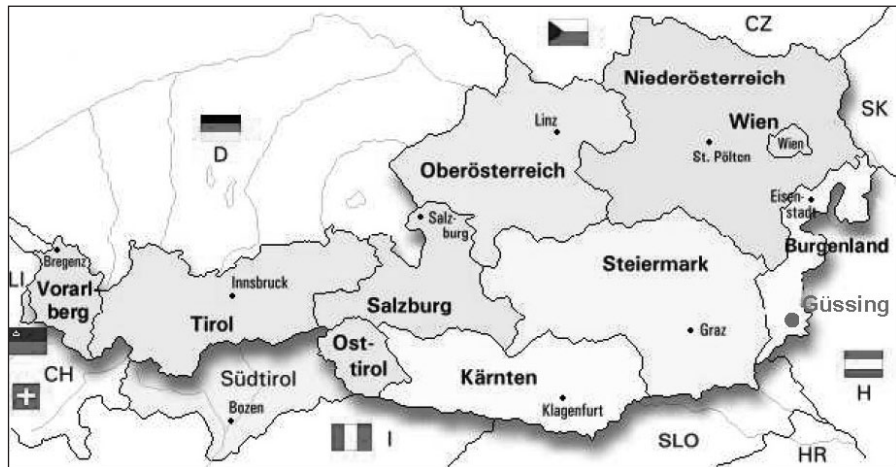

To jest Güssing ..

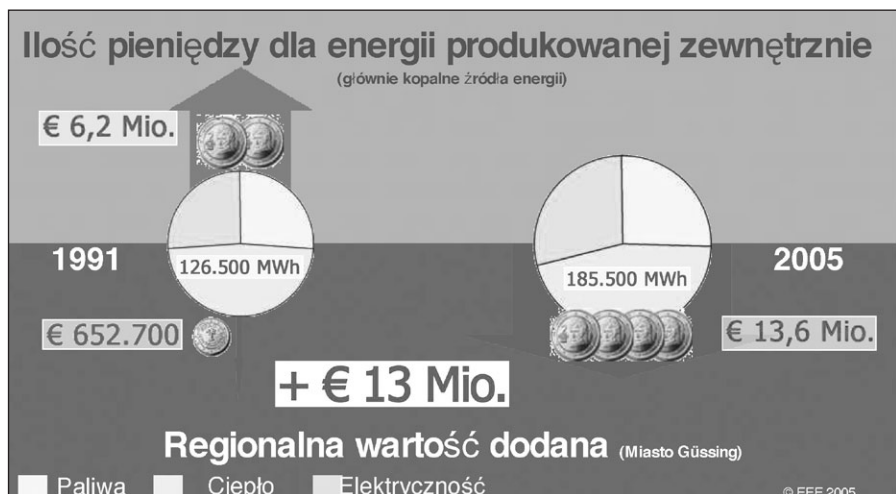
Lokalizacja geograficzna

Sytuacja w 1991 r. w porównaniu z 2005 r.

W roku 1992 było dużo problemów ...

- 50 lat żelaznej kurtyny dla Węgier
- brak przemysłu
- wysokie bezrobocie
- 70% osób dojeżdżających
- wysoki stopień migracji
- rolnictwo drobnostrukturalne
- słaba infrastruktura drogowa

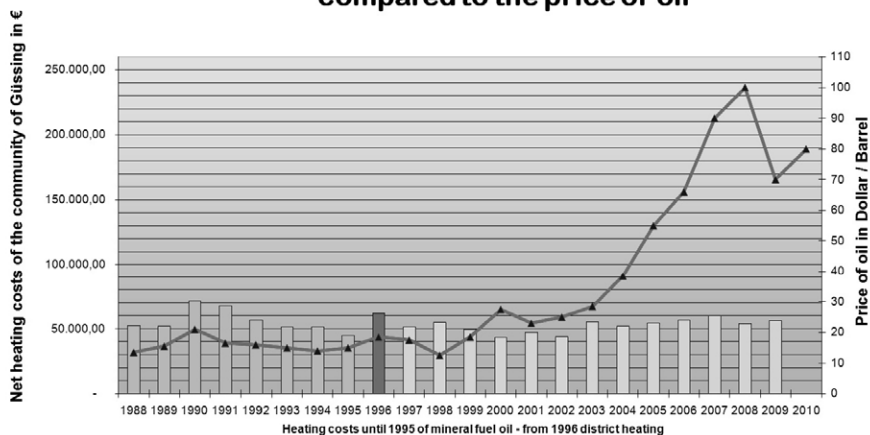
Stragie energetyczne

- 1989 Środki oszczędzające energię
- 1996 Okręgowa ciepłownia Güssing
Założenie EEE
- 2000 Elektrownia biomasowa
- 2002 Centrum technologiczne Güssing

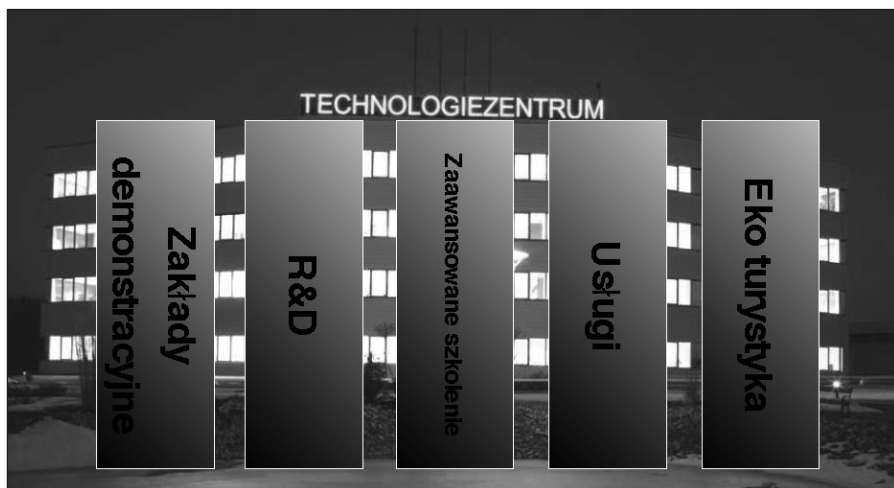
- 2005 Zakład fotowoltaiki
- 2006 Mały zakład gazyfikacji (Pyroforce)
- 2007 BioSNG zakład demonstracyjny
- 2008 Instytut Badawczy (Bioenergia 2020)
- 2009 Zakład Fischer-Tropsch (benzyna, olej napędowy)

Oszczędzanie Energii

The cost of heating between 1988 and 2009 compared to the price of oil

Sieć

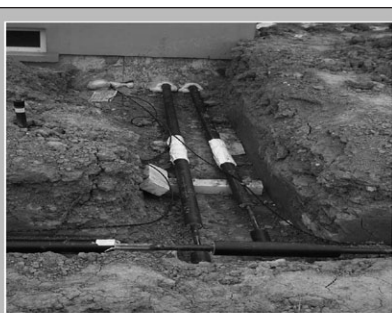
Okręgowa ciepłownia Güssing

Okręgowa cieć grzewcza 36 km

1996

Okręgowa sieć grzewcza

Okręgowa sieć grzewcza Urbersdorf

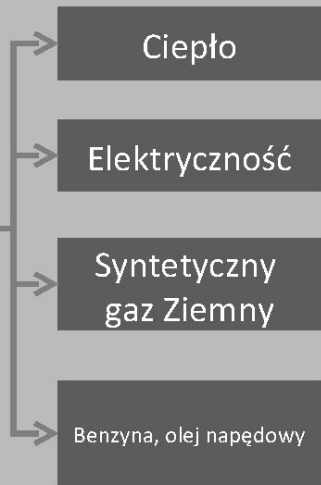

Prof. DI Dr. Hermann Hofbauer

Politechnika Wiedeńska

Elektrownia biomasowa

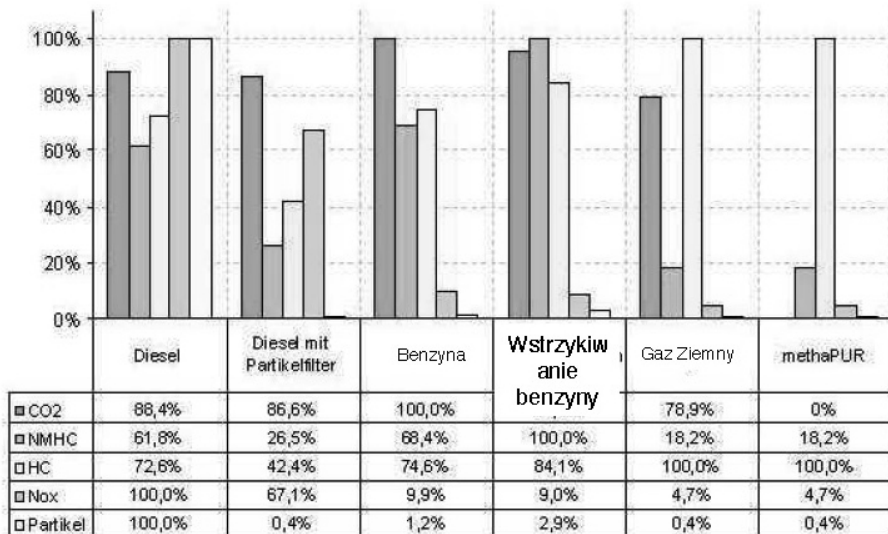

Metanizacja

Emisja różnych paliw

Luftschadstoffausstoss verschiedener KFZ-Antriebe

methaPUR ist aufbereitetes Biogas und kann etwa mit BioSNG gleichgesetzt werden.

Quelle: <http://www.methapur.at/treibstoff.php>

Elektrownia biogazowa

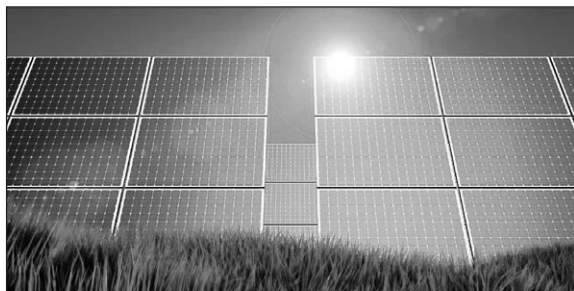
Ciepło

Elektryczność

Biogaz

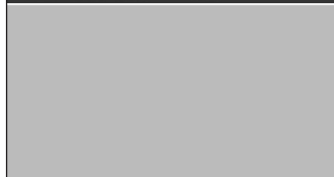
Energia słoneczna (Fotowoltaika)

Elektryczność

MONO-CRYSTALLINE
SOLAR MODULE

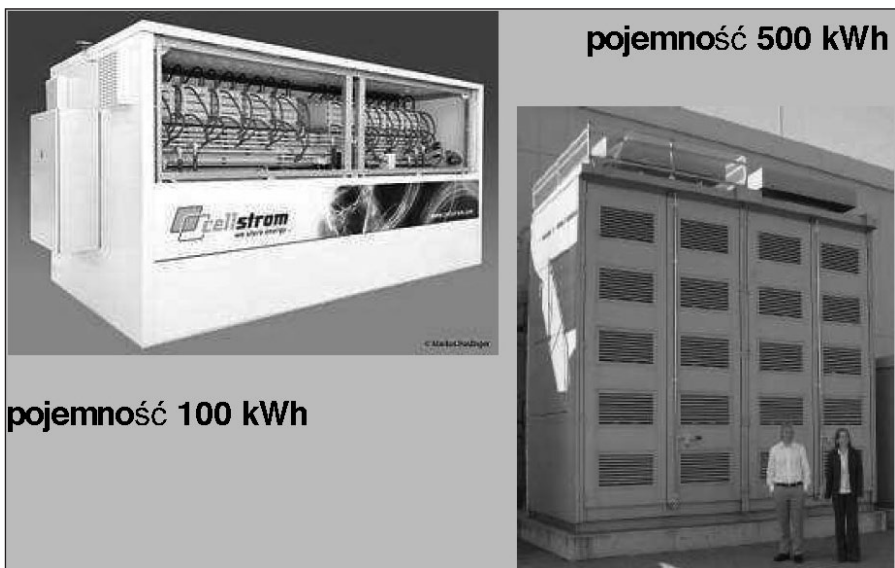
BCE 60 S

Energia słoneczna

Magazynowanie energii

pojemność 100 kWh

Instytut Badawczy

Laboratorium produkcji paliw syntetycznych

Synteza Fischera Tropscha

Paliwo Fischera Tropscha

Paliwo
Fischera-Tropscha

Paliwo
kopalne

Źródła produkcji Güssing

Słońce:

Drewno

Rolnictwo

Ciepło

Elektryczność

Syntetyczny
Gaz Ziemny

Syntetyczny
Paliwa

Produkcja energii rozpoczęta w 2011

Ciepło: około 50 Mln kWh = 85%
(Domy prywatne i przemysł)

Elektryczność: 32 Mln kWh = 200%
(Domy prywatne, budynki publiczne,
małe i śr. przeds.)

Gaz synt.: 50m³/godzinę = 400 t/a
Paliwa synt.: 1 baryłka/dziennie = 58 t/a
(począwszy od lutego 2010)

Inwestycja

Okręgowa ciepłownia:	8.000.000 €
Spółki zależne (33%)	2.640.000,- €
Opłaty za podłączenie (33%)	2.640.000,- €
Pożyczka bankowa	
(Zobowiązanie miasta)	2.720.000,- €

Elektrownia biomasowa: 13.5 mln. €
(Finansowana przez UE, Austrię, Burgenland)
Zobowiązanie miasta: 0,- €

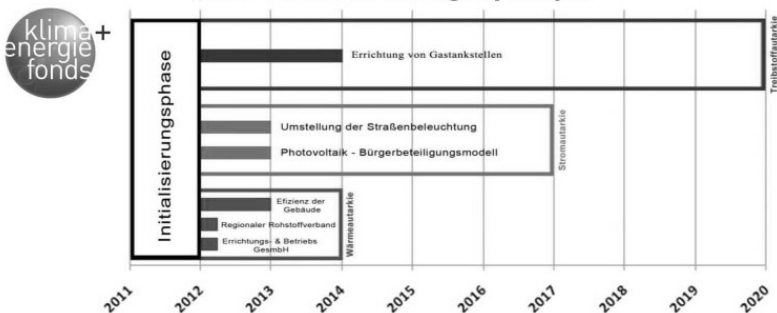
Turbina parowa: 4.5 mln. €
Zobowiązanie miasta: 14.000,- €

Zakład syntetycznego gazu ziemnego: 9.5 mln. €
(25% UE, 25% Austria + Burgenland, 50% AXPO)

Wartość dodana

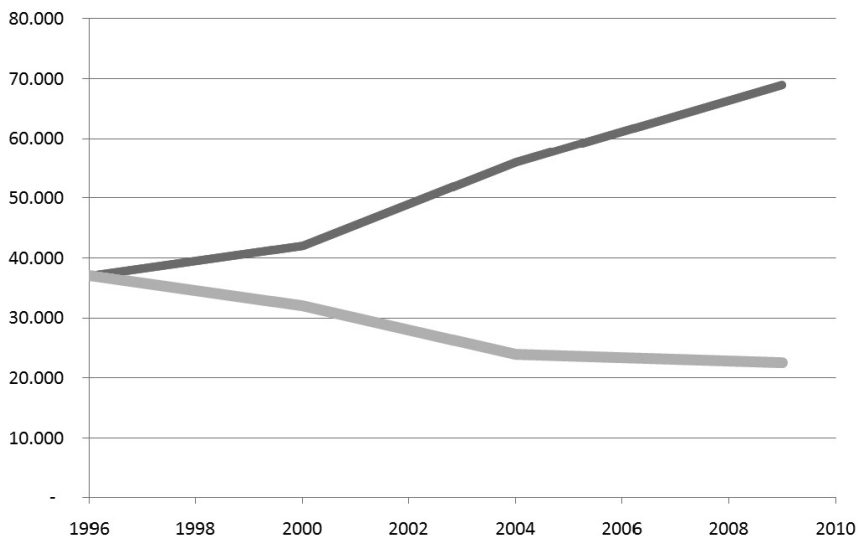
dla miasta Güssing

- Ponad 50 nowych firm
- Ponad 1.100 nowych miejsc pracy dających 9 mln. € netto rocznie
- Całkowity wolumen sprzedaży energii 13 mln. € na rok
- Całkowite zużycie drewna 44.000 ton na rok

Przykład "ökoEnergieland"**Koncepcja energetyczna dla 17 społeczności w „ECO Landzie Energetycznym”****Cel: Niezależność od paliw kopalnych do roku 2020**

- Regularne spotkania
- Stworzenie internetowej platformy energetycznej
- Wyznaczenie kierownika ds. energii

Emisje CO² w Güssing

Ceny surowców

Ceny drewna w Europie za tonę

Trociny	70-100
Trociny	18-35
Odpady drewniane	45-55

Surowce rolnicze w euro/tonę

Pasza z ziarna	23-34
Trawa, koniczyna	22-26

Ceny energii

Cena konsumencka ogrzewania okręgowego

6-8 Cent / kWh

Cena konsumencka elektryczności

19-22 Cent / kWh

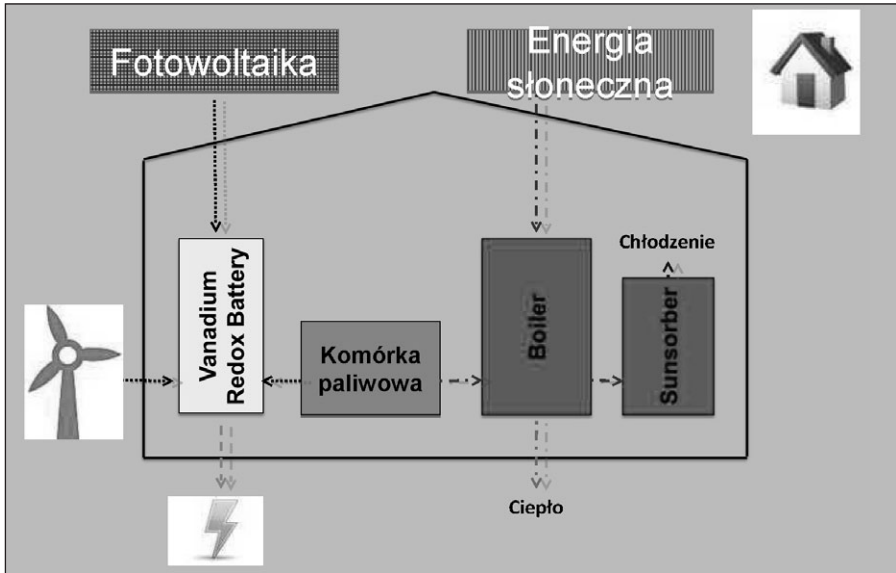
Cena konsumencka paliwa kopalnego

obecnie~12 Cent / kWh

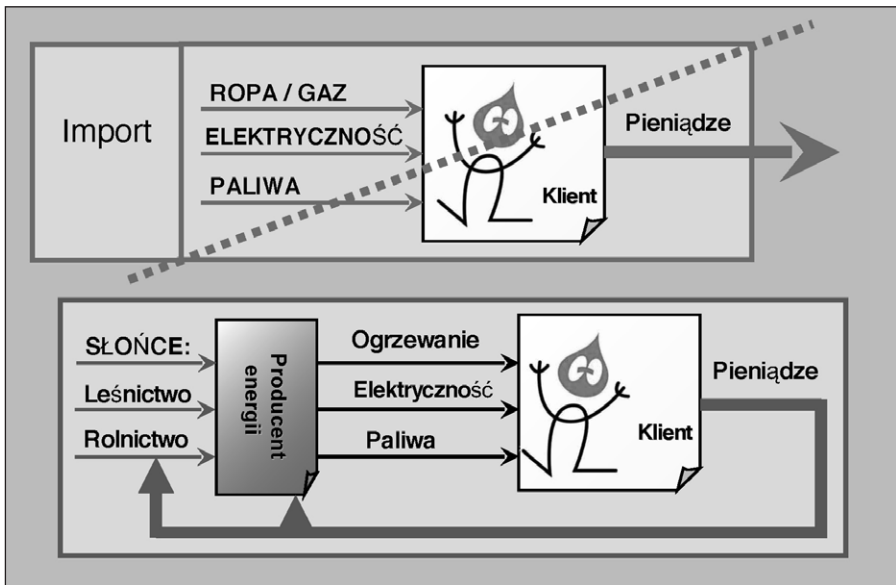
Cena konsumencka gazu ziemnego

10-12 Cent / kWh

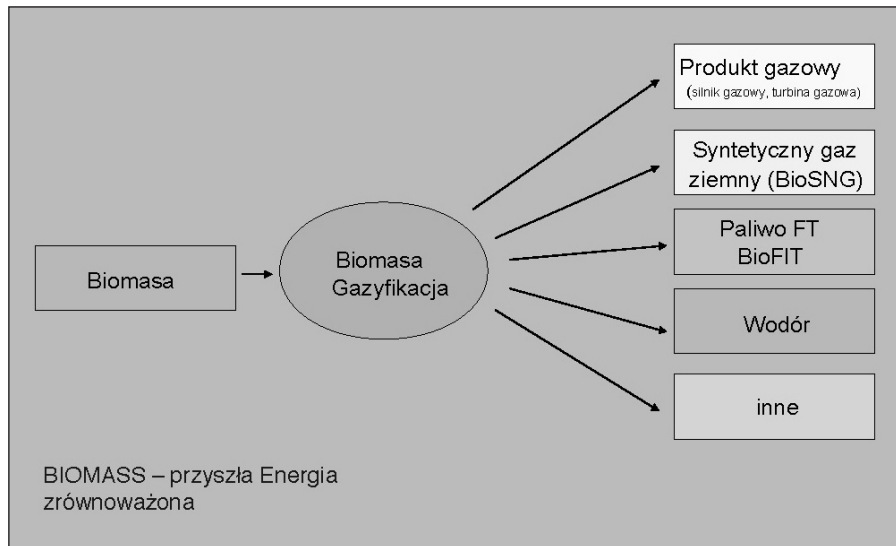
Elektrownia domowa

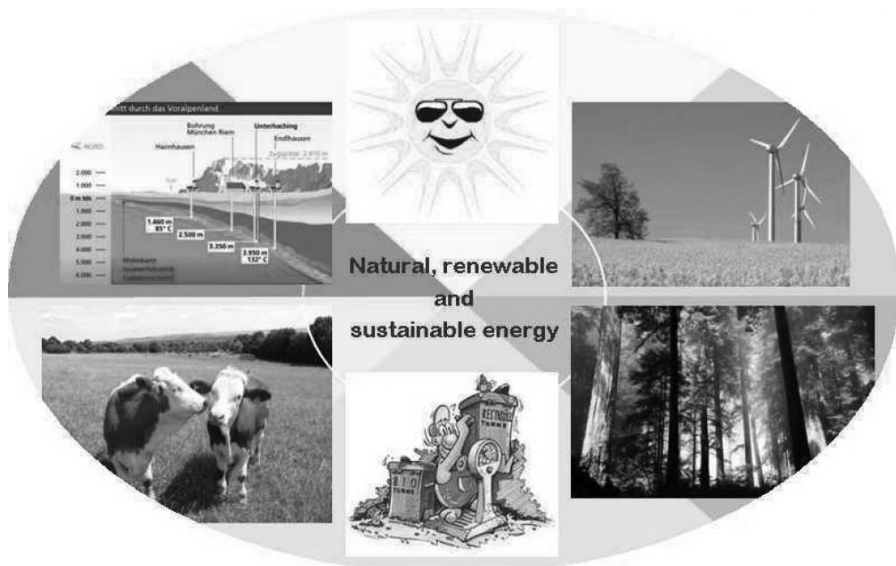
Ku samowystarczalności

Poligeneracja

Energia Odnawialna

Dotychczas otrzymane nagrody ...

- 2002 **Austriacka nagroda środowiskowa**
- 2004 **Austriacka i europejska nagroda energii słonecznej**
- 2004 **Najbardziej innowacyjne miasto Austrii**
- 2005 **Austriacka nagroda energetyczna Globe**

- 2005 **Nagroda Global 100 Eco Tech** (Japonia)
- 2008 **Austriacka nagroda za ochronę klimatu**
- 2009 **Watt d'Or** (Szwajcaria)
- 2009 **Nagroda Schwaighofera** (Metanizacja)

Arnold Schwarzenegger w Güssing 22 stycznia 2012

**Europäisches Zentrum für
Erneuerbare Energie Güssing GmbH**

Dziękuję za Państwa uwagę!!!

Europastraße 1
A-7540 Güssing
Tel.: 03322 / 9010 850- 0
Fax: 03322 / 9010 85010
www.eee-info.net
Email: office@eee-info.net

MAGDALENA BOBROWSKA
Savona Project Sp. z o.o., Kraków

**WYBRANE ZAGADNIENIA
PRAWNE DOTYCZĄCE REALIZACJI
PROJEKTÓW NA TERENACH
CHRONIONYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH
FINANSOWANIA**

PLAN PREZENTACJI

1. Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.
2. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, ocena oddziaływania na środowisko.
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
4. Wybrane źródła finansowania inwestycji.
5. Prezentacja firmy.

Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2012 poz. 651)

STREFY OCHRONNE

Teren uzdrowiska albo obszar ochrony uzdrowiskowej ustawa dzieli na strefy ochronne, tj. części uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych.

Na obszarze uzdrowiska lub obszarze ochrony uzdrowiskowej wydziela się trzy rodzaje stref ochronnych oznaczone literami „A”, „B” i „C”,

STREFY OCHRONNE

strefa „A”	strefa „B”	strefa „C”
Procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65 %,	Procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50 %,	Procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45 %,
Obejmuje zakłady oraz urządzenia lecznictwa a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie	Stanowi otoczenie strefy „A”, teren przeznaczony jest dla obiektów usługowych, turystycznych, teren może być objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody może być również lasem, morzem lub jeziorem	Obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowi jej otoczenie, jest również obszarem mającym wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych

STREFY OCHRONNE – zakazy (1)

W strefie ochronnej „A” **zabrania się** budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:

- zakładów przemysłowych;
- budynków mieszkalnych jedno i wielorodzinnych;
- garaży wolno stojących;
- obiektów handlowych o pow. użytk. większej niż 400 m²,
- stacji paliw;
- autostrad i dróg ekspresowych;
- parkingów naziemnych większych niż 30 miejsc postojowych oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10

- stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne;
- obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych

STREFY OCHRONNE – zakazy (2)

W strefie ochronnej „A” **zabrania się:**

- uruchamiania składowisk odpadów;
- uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
- prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych;
- prowadzenia działalności rolniczej;
- organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
- organizowania imprez masowych z wyjątkiem znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- wyrębu drzew leśnych i parkowych;
- prowadzenia robót melioracyjnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu

STREFY OCHRONNE – zakazy (3)

W strefie ochronnej „B” **zabrania się:**

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:

- stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy „A” ochrony uzdrowskowej;
- urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz oddziałujących na strefę „A” ochrony uzdrowskowej polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy;
- parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50,
- z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;
- wyrębu drzew leśnych i parkowych;
- budowy zakładów przemysłowych, obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m², uruchamiania składowisk odpadów, pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze, prowadzenia robót melioracyjnych, prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska

STREFY OCHRONNE – zakazy (4)

W strefie ochronnej „C” **zabrania się:**

- Budowy zakładów przemysłowych;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227), art. 71.

W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określane są warunki, przy spełnieniu których może być przeprowadzona realizacja planowanego przedsięwzięcia.

Dla danego przedsięwzięcia uzyskuje się jedną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Wydana decyzja umożliwia uzyskanie więcej niż jednej decyzji inwestycyjnej spośród wymienionych poniżej (np. decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę) lub kilku takich samych decyzji (np. kilku pozwoleń na budowę).

Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z załącznikami przygotowuje i składa Inwestor.

Na stronach internetowych gmin powinny znajdować się gotowe do pobrania wzory wniosków o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wydana decyzja środowiskowa jest ważna przez 4 lata. Termin ten może zostać przedłużony o 2 lata, jeśli inwestycja realizowana jest etapowo i nie zmieniły się warunki określone w decyzji.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Raport o oddziaływaniu na środowisko jest jednym z kluczowych elementów oce-

ny oddziaływania na środowisko. W raporcie zawiera się wszystkie informacje zgromadzone w trakcie prowadzonej oceny, dotyczące przewidywanych oddziaływań, jakie może powodować planowane przedsięwzięcie na etapie jego budowy, eksploatacji i likwidacji, na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi. Dokument jest załączany do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Procedura Oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzana jest, gdy przedsięwzięcie może zawsze znacząco albo potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Rodzaje tych przedsięwzięć zostały wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. (Dz. U. 213, poz. 1397).

1.	Przedsięwzięcia wymienione w rozporządzeniu RM, czyli wymagające przed ich realizacją uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Przedsięwzięcia mogące Zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – czyli ujęte w § 2 rozporządzenia RM	Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wymagane
2.		Przedsięwzięcia mogące Potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – czyli ujęte w § 3 rozporządzenia RM	Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko zależne od wyników screeningu
3.	Obejmuje zakłady oraz urządzenia lecznictwa a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie		„Badanie” i ewentualna ocena wpływu na obszary Natura 2000 (w ramach postępowania zmierzającego do wydania decyzji zezwalającej na realizację przedsięwzięcia)

W ramach postępowania administracyjnego, które kończy się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, określa się:

- Bezpośredni i pośredni wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, środowisko społeczne, w tym na zdrowie i warunki życia ludzi, na dobra materialne, oraz na zabytki kultury, wzajemne powiązania między powyższymi elementami, dostępność do złóż kopalin.
- Możliwości oraz sposoby zapobiegania

i łagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

- Wymagany zakres monitoringu, który w przypadku bardziej uciążliwych inwestycji pozwoli na określenie rzeczywistych oddziaływań na środowisko przyrodnicze i społeczne w trakcie eksploatacji i ewentualnie na korektę zastosowanych środków łagodzących oddziaływania negatywne.

MIJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Inwestycje budowlane na terenie uzdrowisk, inne niż o statusie inwestycji celu publicznego, mogą być realizowane jedynie w tych gminach uzdrowiskowych, które sporządziły miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z Ustawą o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (art. 38) gmina, która uzyskała status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej, sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w terminie do 2 lat od dnia uzyskania statusu uzdrowiska.

W odniesieniu do inwestycji celu publicznego lokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych decyzje o ustaleniu lokalizacji tych inwestycji wydaje się, zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt. 1, Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

WYBRANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA – ŚRODKI KRAJOWE

Programy priorytetowe:

- **Ochrona wód**
 - Krajowy Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
 - Zagospodarowanie osadów ściekowych
 - Współfinansowanie I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka wodno-ściekowa
 - Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego
- **Ochrona ziemi**
 - Gospodarowanie odpadami komunalnymi
 - Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych
 - Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne
 - Dofinansowanie systemu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji
 - Rekultywacja terenów zdegradowanych i likwidacja źródeł szczególnie negatywnego oddziaływania na środowisko
 - Współfinansowanie II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.
- **Geologia i górnictwo**
 - Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych

- Poznanie bud. geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami
- Przeciwdziałanie osuwiskom ziemi i likwidowanie ich skutków
- Zmniejszenie uciążliwości wynik. z wydobywania kopalin
- System Zielonych Inwestycji – GIS
- Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej;
- Biogazownie rolnicze;
- Elektrociepłownie i ciepłownie na biomase;
- Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwarzających energię wiatrową (OZE);
- Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.

• **Efektywne wykorzystanie energii**

• **Ochrona przyrody**

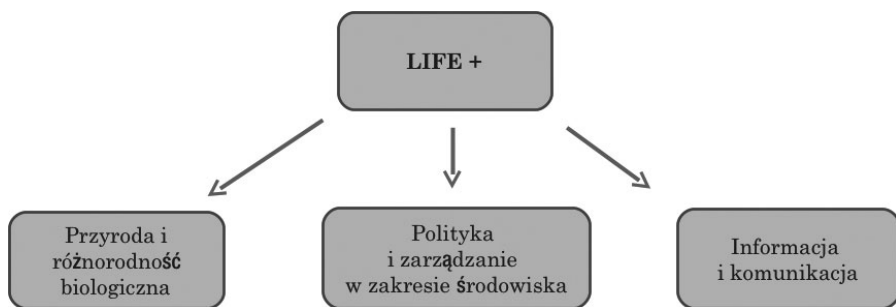
- Ochrona przyrody i krajobrazu;
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów;
- Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieskiej;
- Utrwalenie efektów ekologicznych w proj. Przyrodniczych;
- V priorytet PO liś.

• **Edukacja ekologiczna**

WYBRANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013

Program współfinansuje duże inwestycje infrastrukturalne w zakresie ochrony środowiska, transportu, energetyki, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdro-

wia oraz szkolnictwa wyższego. W ramach programu realizowanych jest 15 priorytetów.

Obecnie większość środków w ramach tego programu została już wyczerpana. Kolejna perspektywa zostanie uruchomiona po uchwaleniu budżetu UE na lata 2014 – 2020, można przypuszczać że kryteria i priorytety będą w podobny sposób zdefiniowane do obecnych.

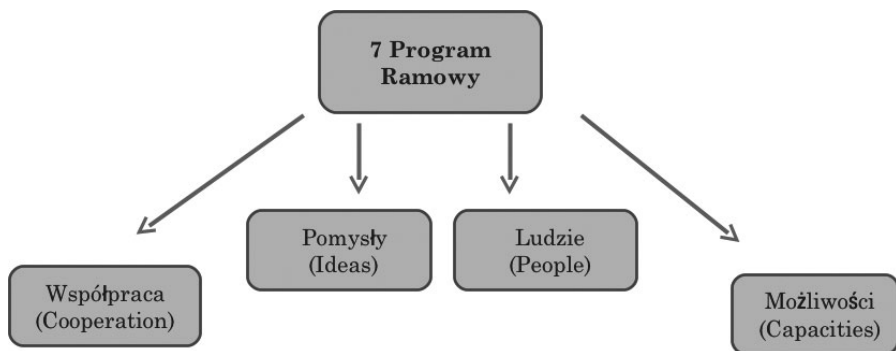
LIFE+

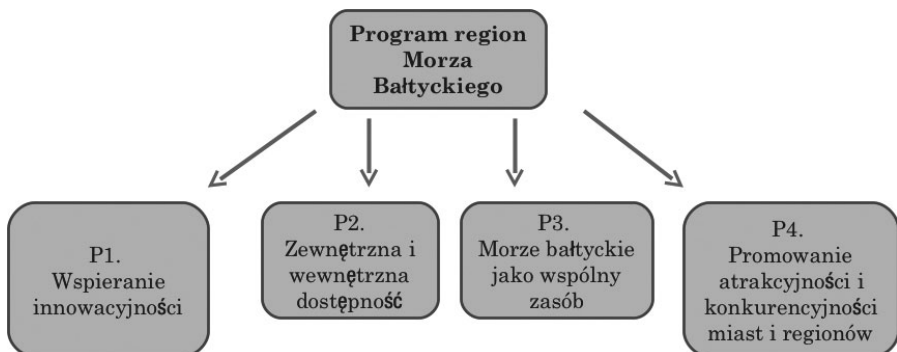
LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony

środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska.

7 PROGRAM RAMOWY

Ma on na celu wspieranie prac badawczo-rozwojowych obejmujących prawie wszystkie dziedziny naukowe. Program ten opiera się na osiągnięciach poprzedniego programu w kształtowaniu Europejskiej Przestrzeni Badawczej, i zmierza do rozwoju w Europie gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy.

ŚRODKI NORWESKIE

Bezwrotna pomoc finansowa dla Polski w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (potocznie znanych jako fundusze norweskie), pochodzi z trzech krajów EFTA (Europejskiego Stowarzyszenie Wolnego Handlu), będących zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego), tj. Norwegii, Islandii i Liechtensteinu.

Głównym celem tego mechanizmu finansowego jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmocnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Obszary priorytetowe:

- Ochrona środowiska, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii;
- Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami;
- Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast;
- Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in.

promowanie wykształcenia i szkoleń;

- Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem,
- Badania naukowe;
- Wdrażanie przepisów z Schengen;
- Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych;
- Polityka regionalna i działania transgraniczne;
- Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*.

PROGRAM REGION MORZA BAŁTYCKIEGO

Obszar kwalifikowany obejmuje całe terytorium Danii, Estonii, Finlandii, Łotwy, Litwy, Polski i Szwecji oraz północne części Niemiec, jako państwa członkowskie UE. Do obszaru objętego programem należą także kraje sąsiadujące – Norwegia, Rosja i Białoruś.

SAVONA PROJECT – OBSZAR

DZIAŁANIA

- Unieszkodliwianie i odzysk energii z odpadów
- Energia odnawialna, w szczególności z biomasy
- Rozproszone systemy skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła (CHP)

SAVONA PROJECT – OFERTA RAMOWA

Etap prac przedprojektowych – Definiowanie i Planowanie Projektów:

- Koncepcje techniczne i ekonomiczne;
- Studia wykonalności i biznesplany;
- Wnioski o finansowanie - dokumenty aplikacyjne do funduszy krajowych oraz Unii Europejskiej;
- Przygotowanie i prowadzenie procedur przetargowych.

Etap prac projektowych – oceny, raporty, pozwolenia i dokumentacja techniczna:

- Programy i regulaminy;
- Oceny środowiskowe – raporty o oddziaływaniu na środowisko;
- Dokumentacje i wnioski o pozwolenie zintegrowane na korzystanie ze środowiska;
- Oceny techniczne i prawne instalacji IPPC, analizy BAT;
- Dokumentacja techniczna.

Etap realizacji przedsięwzięcia:

- Pomoc techniczna według procedur FIDIC;
- Zarządzanie projektami inwestycyjnymi.

SAVONA PROJECT – PROJEKTY SPALARNIOWE I MBT

- Budowa Zakładu Termicznego Prze-

kształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko - Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego.

- Projektowanie i budowa Instalacji do Termicznego Unieszkodliwiania i Energetycznego Wykorzystania Odpadów Komunalnych w Koninie.
- Budowa Zakładu Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów (ZTUO) dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.
- Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie.
- Budowa Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Rzeszowie.
- Budowa Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla regionu radomskiego.
- Budowa Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów w Elektrociepłowni Mielec.
- Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku.
- Budowa Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Łodzi.
- projekty związane z gospodarką odpadami prowadzoną w oparciu o mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów (MBT), obejmujące procesy fermentacji i energetycznego wykorzystania frakcji organicznej (np. Tychy, Kędzierzyn-Koźle, Rzędów)

USTAWA Z DNIA 1 LIPCA 2011 R. O ZMIANIE USTAWY O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

TZW. „REWOLUCJA ŚMIECIOWA”

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA

- Nowa regulacja **obowiązkowa** dla wszystkich gmin, wdrażana z mocy ustawy w przeciągu max 18 miesięcy
- **Dwa systemy** postępowania z odpadami komunalnymi na poziomie gminy
 - System gminny (opłatowy)
 - System wolnego wyboru (umowny)
- **Regionalny system** gospodarowania odpadami komunalnymi

„REWOLUCJA ŚMIECIOWA” – ZASADNICZE ZMIANY

- Przekazanie władztwa nad odpadami komunalnymi gminom;
- Określenie wymagań dotyczących recyklingu i przetwarzania odpadów;
- Wymaganie tworzenia regionalnych zakładów gospodarki odpadami (ZZO) – powiązanie z zasadą bliskości;
- Regionalny zakład gospodarki odpadami – przetarg lub PPP/koncesja;
- Obowiązkowe przetargi na odbiór odpadów od wszystkich mieszkańców;
- Istotna rola gminnego regulaminu utrzymania czystości i porządku;
- Sprawozdawczość i system kar.

WYBRANE PROJEKTY Z ZAKRESU DORADZTWA WE WDRAŻANIU

„REWOLUCJI ŚMIECIOWEJ”

Miasto Tarnów:

- analiza istniejącego stanu gospodarki odpadami komunalnymi ze wskazaniem braków i potrzeb;
- opracowanie wytycznych w zakresie organizacyjnym i inwestycyjnym przy modernizacji systemu;

- wyliczenie kosztów funkcjonowania przyszłego systemu, wskazanie rekomendacji w zakresie podstawy naliczania opłaty, wyliczenie stawek opłat.

Gmina Krzeszowice:

- analiza istniejącego stanu gospodarki odpadami komunalnymi ze wskazaniem braków i potrzeb;
- opracowanie wytycznych w zakresie organizacyjnym i inwestycyjnym przy modernizacji systemu gospodarki odpadami;
- wyliczenie kosztów funkcjonowania przyszłego systemu, wskazanie rekomendacji w zakresie podstawy naliczania opłaty, wyliczenie stawek opłat.

Miasto Stołeczne Warszawa:

- analiza istniejącego stanu gospodarki odpadami komunalnymi ze wskazaniem braków i potrzeb (zrealizowano);
- opracowanie wytycznych w zakresie organizacyjnym i inwestycyjnym przy modernizacji systemu (zrealizowano);
- wyliczenie kosztów funkcjonowania przyszłego systemu, wskazanie rekomendacji w zakresie podstawy naliczania opłaty, wyliczenie stawek opłat (w realizacji);
- opracowanie elementów SIWZ na odbiór lub odbiór i zagospodarowanie odpadów wraz z udziałem procedurze wyboru wykonawców (w realizacji);
- analiza i wybór optymalnego wariantu postępowania na wyłonienie podmiotu mającego budować i eksploatować regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych wraz z opracowaniem dokumentacji do postępowania na wyłonienie takiego

podmiotu oraz udziałem w postępowaniu (na etapie negocjacji umowy wykonawczej wynikającej z zakresu umowy ramowej).

Miasto Kalisz:

- analiza istniejącego stanu gospodarki odpadami komunalnymi ze wskazaniem braków i potrzeb;
- analiza i weryfikacja planów Miasta w zakresie organizacyjnym i inwestycyjnym przy modernizacji systemu;
- wyliczenie kosztów funkcjonowania przyszłego systemu, wyliczenie stawek opłat z uwzględnieniem podstawy naliczania opłaty wskazanej przez Miasto.

Miasto Mysłowice:

- analiza istniejącego stanu gospodarki odpadami komunalnymi ze wskazaniem braków i potrzeb (w realizacji);
- opracowanie wytycznych w zakresie organizacyjnym i inwestycyjnym przy modernizacji systemu (w realizacji);
- wyliczenie kosztów funkcjonowania przyszłego systemu, wskazanie rekomendacji w zakresie podstawy naliczania opłaty, wyliczenie stawek opłat (w realizacji).

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

SAVONA PROJECT Sp. z o.o.
33-100 Tarnów, ul. Słowackiego 33-37
tel.: +48 14 636 10 21;
fax: +48 14 636 10 22
e-mail: sekretariat@savonaproject.eu
www.savonaproject.eu

Biurowo w Krakowie
30-331 Kraków, ul. Ludwinowska 7/8
tel.: +4812 398 18 71 ;
fax: +4812 398 18 72
e-mail: sekretariat@savonaproject.eu
www.savonaproject.eu

Uzdrowiska Małopolskie:

Krynica-Zdrój

Muszyna

Piwniczna-Zdrój

Rabka-Zdrój

Swoszowice-Kraków

Szczawnica

Wapienne

Wysowa-Zdrój

Żegiestów-Zdrój

Krynica Zdrój

Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

33-380 Krynica-Zdrój ul. Kraszewskiego 7

tel. (+48 18) 472-55-00 fax (+48 18) 471-56-53

Krynica (pod nazwą Krzenycze) istniała już przed 1547 r. Zaczątkiem uzdrowiska był zbudowany w 1794 r. „Mały Domek”, który od 1804 r. pomieścił pierwsze zakłady kąpielowe. W 1807 r. Krynica została nazwana urzędowo „zdrojem kąpielowym” i zaczęła tu wkrótce ordynować pierwszy stały lekarz.

Znaczącą rolę Krynicy jako uzdrowiska rozpoczęła w 1856 r. działalność Józefa Dietla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego uznawanego za ojca polskiej balneologii. Już od 1858 r. stosowano tu kąpiele borowinowe, a kontynuatorzy dzieła Dietla przyczynili się do rozwoju technicznego uzdrowiska. W ciągu ponad 200 lat historii Krynica Zdrój stała się największym kurortem w zespole uzdrowisk krynicko-popradzkich.

Wody mineralne: „Jan” - bardzo moczopędna, idealna w leczeniu kamicy nerkowej. Stosowana w leczeniu miażdżycy i cukrzycy, gdyż obniża poziom cukru i cholesterolu we krwi. „Józef” - silnie moczopędna, znajduje zastosowanie w chorobach nerek i dróg moczowych, przede wszystkim kamicy moczowej. „Słotwinka” leczy przewlekłe nieżyty przewodu pokarmowego, choroby z niedoboru magnezu: nerwice, stany stresowe. Pomaga usuwać metale ciężkie z organizmu. „Zuber” - leczy choroby wrzodowe żołądka i dwunastnicy. Obniża poziom cukru i cholesterolu we krwi - ma zastosowanie w leczeniu cukrzycy, łagodzi przykre objawy nadużycia alkoholu. „Kryniczanka” -

doskonała woda mineralna, bardzo smaczna, z dużą zawartością magnezu i wapnia, zawiera naturalny dwutlenek węgla.

Wskazania m.in.: przewlekłe nieżyty nosa, gardła i krtani, astma oskrzelowa, pylica płuc, przewlekłe i nawracające zapalenie zatok, przewlekłe zapalenie płuc, schorzenia dermatologiczne (łuszczyca, zapalenie skóry), choroby naczyń i serca (niewydolność krążenia, stany pozawałowe), zaburzenia metaboliczne, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, alergie i uczulenia różnego typu, nerwice, stany przemęczenia, niedoczynność tarczycy, wszystkie postaci cukrzycy leczone insuliną, cukrzyca współistniejąca z innymi chorobami, cukrzyca powikłana zmianami naczyniowymi, wszystkie postaci cukrzycy leczone lekami doustnymi lub tylko dietą, skaza moczanowa, przewlekłe stany zapalne narządu rodowego, stany po operacjach doszczętnych, niepłodność u kobiet i zaburzenia cyklu miesięcznego.

Zabiegi m.in.: hydroterapeutyczne (kąpiele mineralne z zawartością CO₂ pochodzenia naturalnego, masaże podwodne, masaże wirowe, bicze szkockie, kąpiele perełkowe, kąpiele czterokomorowe), borowinowe, elektrolecznicze, światłolecznice (laser, lampy sollux, Bio-V) inhalacje, krioterapię, kinezyterapię (gimnastyka indywidualna, zbiorowa i specjalistyczna na przyrządach).

Muszyna

Urząd Miasta i Gminy Uzdrawiskowej Muszyna
33-370 Muszyna, Rynek 31
tel. 48 18 471 40 09, 48 18 471 40 57

Muszyna jest niewielkim miastem liczącym około 5 tysięcy mieszkańców, położonym u zbiegu rzeki Poprad oraz potoków Muszynka i Szczawnik. Nad miastem górują od wieków ruiny średniowiecznego zamku, usytuowanego na południowym grzbiecie Koziejówki. Od strony zachodniej na lewym brzegu Popradu znajduje się często odwiedzane tzw. Zapopradzie, gdzie wokół Alei Zdrojowej powstało centrum sportowo-rekreacyjne z basenami, amfiteatrem, kortami tenisowymi, a w sezonie zimowym z nowym lodowiskiem. Atrakcją tego miejsca są od niedawna ogrody sensoryczne. Podzielone są na strefy: smakową, dotykową, zapachową, słuchową, wzrokową, dźwiękową. Do tego alejki spacerowe i ścieżki rowerowe, strumień z kaskadami, platformy widokowe, altanki i urządzenia do ćwiczeń dla seniorów, 11,5 metrowa wieża, z której rozpościera się widok na Muszynę. Wszystko nieopodal hotelu „Korona”. Zapopradzie odwiedzają miłośnicy wody mineralnej (Pijalnia „Antoni”). Odkryte na terenie miasta i okolic obfite źródła o właściwościach leczniczych uczyniły Muszynę modnym uzdrowiskiem i idealną bazą turystyczną. W skład gminy wchodzi trzy uzdrowiska; Muszyna, Złockie, Żegiestów.

Wody mineralne: wody o wyjątkowych walorach smakowych i leczniczych w dostępne dla każdego w źródłach: „Anna”, „Antoni”, „Grunwald”, „Iwona”, „Józef”, „Kazimierz”, „Milusia”, „Stanisław”, „Wapienne”, „Za Cerkwią” i innych.

Źródła wody mineralnej niezagospodarowane będące atrakcją turystyczną: „Zatopione” w rejonie Mofety im. Profesora Henryka Świdzińskiego*), „U Jawora”, „Oddech Diabła”, „Na mokradłach”, „Jastrzębik”, „Powroźnik”, „Beleca” zwane „Źródłem Trzech Króli”.

Wskazania m.in.: schorzenia narządu ruchu, górnych dróg oddechowych, przewodu pokarmowego, nerek, choroby gośćcowe, układu nerwowego, choroby zaburzeń przemiany materii, choroby zawodowe, schorzenia narządów wydzielania wewnętrznego, choroby neurologiczne, choroby układu moczowo-płciowego, dysfunkcje narządu ruchu, epilepsja, schorzenia układu krążenia.

Zabiegi m.in.: bicz szkocki, natrysk igiełkowy, kąpiele: mineralna, solankowa, kąpiel w zawieszinie borowinowej, perełkowa, czterokomorowa, okłady borowinowe, galwanoborowina, masaże: klasyczny, mechaniczny Aqavibron, mechaniczny w fotelu masującym, wirowy kończyn górnych, wirowy kończyn dolnych, gimnastyka grupowa, indywidualna, wyciąg lędźwiowy, szjyng.

*) mofety - chłodne wyziewy gazów występujące na terenach wulkanicznych i powulkanicznych; Mofeta im. prof. Henryka Świdzińskiego – koło Muszyny, na dnie Złockiego Potoku, tuż przy szosie z Jastrzębika do Złockiego, największa i najwydajniejsza w Polsce (jeśli chodzi o ilość wydobywającego się gazu). Ma powierzchnię ok. 25 m², a ilość wydobywającego się gazu szacuje się na około 10 m³ na minutę.

Piwniczna-Zdrój – miasto, siedziba gminy, położone po obu stronach Popradu. Dzięki położeniu w sercu Beskidu Sądeckiego i bliskości Pienin, Piwniczna to miejscowość turystyczno-wypoczynkowa, węzeł wielu szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych i narciarskich. Leśny Park Zdrojowy, usytuowany na położonej niemal w centrum miasta górze Kiczar.

Uzdrowskowa historia Piwnicznej - Zdroju rozpoczyna się w roku 1880. Wówczas to Juliusz Korwin Gąsiorowski - lwowski lekarz -zarekomendował do stosowania w leczeniu występujące w okolicach Piwnicznej wody mineralne. Badania nad występowaniem oraz właściwościami wód prowadzone były w całej dolinie Popradu również przez innych naukowców, a ukierunkowane były docelowo na kuracyjne zagospodarowanie źródeł naturalnych i odwiertów. Planowa działalność uzdrowskowa zostaje podjęta w 1932 roku. Wykonano odwiert, z którego wodę kierowano bezpośrednio do Zakładu Zdrojowego. Wybudowano pijalnię i pensjonaty dla kuracjuszy, urządzono zgodnie z kurortowymi standardami Park Zdrojowy. Istniejące projekty rozwojowe przerwała II wojna światowa. Po jej zakończeniu wznowiono funkcje uzdrowskowe, odbudowując bazę pobytową i urządzenia. Status uzdrowska został nadany Piwnicznej w 1967 roku.

Wody mineralne: magnezowo-wapniowo-wodorowęglanowe, woda mineralna

Piwniczna Zdrój

Urząd Miasta i Gminy

33-350 Piwniczna Zdrój

Rynek 20 skr. 31

tel. 18 446 40 43, tel. 18 446 40 19

„Piwniczanka” dostępna jest w pijalniach przy ul. Zdrojowej. Liczne źródła wód mineralnych z Głębokiego, Łomnicy i Wierchomli dostępne są bezpośrednio w miejscach ich wypływów: „Łomniczanka” i „Stefan” w Łomnicy Zdroju, „Wierchomlanka”, „Zdrój”, „Julian” w Wierchomli.

Wskazania: schorzenia górnych i dolnych dróg oddechowych, reumatologiczne schorzenia narządu ruchu, schorzenia układu trawiennego, niektóre choroby skóry, podniesienie odporności organizmu. choroba wrzodowa, przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego, zaparcia, skaza moczaniowa, cukrzyca, kamica nerkowa, zatrucia metalami.

Zabiegi: kąpiele kwasowęglowe, inhalacje z wód mineralnych, masaże i płukanie jamy ustnej. kąpiel borowinowa, okłady borowinowe, galwanoborowina, kąpiel perełkowa, hydromasaż, masaże: wibracyjny, wirowy kończyn górnych, wirowy kończyn dolnych, mechaniczny HydroJet, krioterapia miejscowa, naświetlania: światłem widzialnym, miejscowe i ogólne, ultrafioletowe, miejscowe i ogólne, promieniowaniem podczerwonym, światłem spolaryzowanym, światłem laserowym niskoenergetycznym (laser biostymulacyjny), zabiegi ultradźwiękowe, fonoforeza, zabiegi z użyciem prądu stałego (galwanizacja, jonoforeza, kąpiel elektryczno – wodna), elektrodiagnostyka, zabiegi z użyciem prądów impulsowych małej częstotliwości, masaże: klasyczny częściowy, segmentarny, mechaniczny.

KRYNICA ZDRÓJ

Kolej gondolowa na Jaworzynę Krynicką.

Fontanna nieopodal Deptaku, w tle Stary Dom Zdrojowy.

MUSZYNA

Ogrody sensoryczne na Zapopradziu.

ŻEGIESTÓW

Sanatorium „Wiktor” – Cechini.

PIWNICZNA ZDRÓJ

Pijalnia Artystyczna.

Przełom Popradu.

RABKA ZDRÓJ

Źeźnia solankowa i ujęcie wody „Helena”.

Fragment Parku Zdrojowego z budynkiem kawiarni.

KRAKÓW SWOSZOWICE

Budynki uzdrowiska.

Ujęcie wody „Zdrój Główny”.

SZCZAWNICA

Pijalnia wód mineralnych.

Splyw Dunajcem, w tle Trzy Korony.

WAPIENNE

Cerkiew w Owczarach (połowa XVII w.) niedaleko Sękowej i Gorlic.

Ośrodek Wczasowo-Lecznicy w Wapiennem.

WYSOWA

Stary Dom Zdrojowy.

Fragment parku i nowa pijalnia.

Rabka Zdrój

Urząd Miejski w Rabce-Zdroju
34-700 Rabka-Zdrój, ul. Parkowa 2
tel.(018) 2692000, 2676440 fax. 18 2677700

Rabka-Zdrój, miasto położone w Kotlinie Rabczańskiej, na wysokości 500-560 m n.p.m., u ujścia potoków Poniczanki, Słonki i Skomielnianki do Raby. Od ponad stu lat miejscowość znana jest jako uzdrowisko. Wykorzystuje walory klimatyczne oraz wody lecznicze do leczenia schorzeń układu oddechowego i krążenia, głównie u dzieci. W wyniku badań w 1858 r. stwierdzono, że miejscowe solanki są jednymi z najsilniejszych solanek jodowo-bromowych w Europie. Pierwszy Zakład Kąpielowo-Leczniczy powstał w 1864 roku, a osiem lat później otwarto Zakład Leczenia Dzieci. Specyficzny mikroklimat spowodował, że Rabka szybko rozwijała się, zwłaszcza jako uzdrowisko dziecięce. Jest „Miastem Dzieci Świata”. Tytuł ten w 1996 roku na wniosek Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu nadał miastu wojewoda małopolski. W tym samym roku utworzono w Szkole Podstawowej nr 2 w Rabce Muzeum Orderu Uśmiechu, obecnie przeniesione do nowej siedziby na terenie rodzinnego parku rozrywki „Rabkoland”. Tam też znajduje się Muzeum Polskich Rekordów i Osobliwości. Rabka ma własną scenę teatralną, jest nią Teatr Lalek „Rabcio”, a także pomnik Świętego Mikołaja stojący przed zabytkowym budynkiem czynnej stacji kolejowej, nazwanej Domem Świętego Mikołaja. W parku zdrojowym znajduje się pomnik Jana Pawła II, przy którym ma swój początek jeden ze szlaków papieskich.

Ważnym uzupełnieniem uzdrowiska jest park zdrojowy, objęty programem rewitalizacji na lata 2007-2013. Rewitalizacja parku i budowa tężni solankowej, modernizacja ujęcia źródła wody leczniczej „Helena” czy kolorowy, atrakcyjny i co najważniejsze bezpieczny plac zabaw dla dzieci stanowią doskonały przykład inwestycji władz samorządowych przy wykorzystaniu środków z UE.

Wody mineralne: 9 ujęć wód głębinowych (o głębokości do 1200 m), głównie solanek z grupy jodkowo-chlorkowo-sodowo-bromkowych. Pierwsze ujęcie wykonano w 1858. Temperatura wód dochodzi do 30°C. W czerwcu 2009 roku uruchomiono, w miejsce spalonej w czasie II wojny tężni, tężnię o kształcie cylindrycznym.

Wskazania: schorzenia układu oddechowego i krążenia głównie u dzieci, schorzenia układu oddechowego, schorzenia przemiany materii, schorzenia układu krążenia, schorzenia narządu ruchu (z wyjątkiem osób poruszających się na wózkach), rehabilitacja kardiologiczna po zawałach serca i zabiegach kardiologicznych..

Zabiegi: balneoterapia, kinezyterapia, fizykoterapia, inhalacje.

Kraków Swoszowice

Urząd Miasta Kraków

31-004 Kraków

pl. Wszystkich Świętych 3-4

Gmina Miejska Kraków – Urząd Miasta Kraków

tel: 12 616 1200, 12 616 1207, faks: 12 616 1721

Uzdrowisko Swoszowice istnieje od roku 1811, ale już w Średniowieczu wykorzystywano wypływającą z kopalni siarki wodę do celów leczniczych. Kodeks Tyniecki z 1362 r. zamieszcza pierwsze wzmianki o Swoszowicach, wsi podkarpackiej. W XIV w. na tych terenach założono pierwsze kopalnie siarki, które przynosiły znaczne dochody Skarbowi Królestwa. Ślady kopalń istnieją do dziś w postaci wyrobisk i hałd. W 1807 r. Swoszowice kupił prof. UJ Feliks Radwański. Zbudował on dom zdrojowy „łazienki”, do których doprowadzono wodę drewnianymi rynnami, zainstalował urządzenia uzdrowskowe oraz wznosił kilka budynków przeznaczonych na mieszkania dla gości. Powstało uzdrowisko spełniające ówczesne standardy europejskie. W 1859 r. źródł i przyległe tereny zostały kupione przez Spółkę Zdrojowisk Krajowych utworzoną z inicjatywy prezesa dr. Józefa Dietla za pieniądze ziemian małopolskich z ks. Władysławem Sanduską na czele. Energia Józefa Dietla i członka Spółki prof. dr Franciszka Skrobła wkrótce doprowadziły do podniesienia rangi Uzdrowiska. Dziś Swoszowice to osiedle Krakowa położone w X Dzielnicy samorządowej. Charakter osiedla wynika z konieczności zachowania historycznej dyspozycji przestrzennej oraz stref ochronnych uzdrowiska.

Wody mineralne: jednorodnie chemicznie, siarczanowo-wodorowo-węglanowo-wap-

niowo-magnezowa, siarczkowa, o ogólnej mineralizacji 2,64 g/dm³ Zawierają 60-80 mg/dm³ siarkowodoru, dwa ujęcia znajdujące się na terenie Parku Uzdrowskiego „Źródło Główne” oraz źródło „Napoleon”. „Źródło Główne”, którego wydajność wynosi 7,2 m/godz. wykorzystywane jest do celów leczniczych w ok. 25% w stosunku do jego nominalnej wydajności. Jest to artezyjska studnia szybowa o gł. 10,2 m, temperatura wody – 100, pH 6,69. W smaku gorzkawa, początkowo klarowna, po pewnym czasie ulega zmętnieniu. Początkowo silny zapach siarkowodoru, zanika. Solanki siarczkowe oraz wody z bardzo dużą ilością H₂S stawiają Swoszowice na 4. miejscu w Europie wśród ważniejszych uzdrowisk siarczkowych. Na podstawie 100-letniej obserwacji stwierdzono stały niezmienny skład chemiczny jak również wydajność źródła.

Wskazania: choroby zwyrodnieniowe stawów i kręgosłupa, zeszywniające zapalenie stawów, kręgosłupa, łuszczycowe zapalenie stawów, entezopatia układu mięśniowo-więzadłowego, schorzenia pourazowe narządu ruchu, pooperacyjne narządu ruchu, wybrane schorzenia neurologiczne, wszystkie postaci gośćca łuszczycowego

Zabiegi: kąpiele siarczkowe, zabiegi borowinowe (okłady, kąpiele, zawijania) hydroterapia, fizykoterapia, kinezyterapia, masaże.

Szczawnica leży u stóp góry Bryjarki, w bezpośrednim sąsiedztwie Pienińskiego Parku Narodowego, w malowniczej dolinie Grajczarka, prawobrzeżnego dopływu Dunajca. Uzdrowisko Szczawnica znane jest od prawie 200 lat. Czyste górskie powietrze wolne od tzw. alergenów sprzyja skuteczności metod w leczeniu. Domy sanatoryjne położone są w parkach, w sporej odległości od głównych dróg komunikacyjnych co stwarza dogodne warunki do przyjemnego wypoczynku, poprawy samopoczucia i regeneracji organizmu. W 1828 r. Szczawnicę nabyli Stefan i Józefina Szalayowie, po śmierci Stefana Szalaya uzdrowisko przejął w 1839 r. syn Józef Szalay, uważany za twórcę uzdrowiska. W 1876 zapisał uzdrowisko krakowskiej Akademii Umiejętności. W 1909 r. od Akademii uzdrowisko kupił hr. Adam Stadnicki, po II wojnie światowej nastąpiło upaństwowienie zdrojowiska. W 2005 r. w drodze sądowego porozumienia uzdrowisko Szczawnica wróciło ponownie do przedwojennych właścicieli rodziny hr. Stadnickich. Dziś szczególnie warto wybrać się ul. Zdrojową lub Parkiem Górnym i dotrzeć do placu Dietla, pijalni wód, muzeum i stylowych kawiarni.

Wody mineralne: - szczawy wodorowęglanowe, sodkowe, jodkowe bogate w sole mineralne i liczne mikroelementy. Źródła: „Józefina” najstarszy źródło szczawnicki znany już przed 1810 rokiem jako źródło główne. Nazwa obecna funkcjonuje od 1828 roku, pochodzi od imienia ówczesnej właścicielki zdrojów Józefiny Szalayowej. „Stefan” - źródło znane od 1822 roku. Na-

Szczawnica

Urząd Miasta i Gminy w Szczawnicy
34-460 Szczawnica, ul. Szalaya 103
tel. 18 262 22 03 18 262 24 62, fax. 18 262 25 30

zwa pochodzi od imienia męża Józefiny Stefana Szalaya. „Magdalena” - źródło odkryty w 1939 roku przez gości szczawnickich, nazwana imieniem kuracjuszki - Magdaleny Kownackiej z Ponikwy. „Jan” - źródło odkryte w 1869 roku. Szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, używana do kąpeli mineralnych i produkcji wody stołowej „Szczawniczanka”. „Szymon” - źródło odkryty w 1840 roku. „Wanda” - źródło powstałe w 1867 roku w miejscu dwóch starych zdrojów „Anieli” i „Heleny”. „Pitoniakówka” - źródło odwiercony w 1952 roku wykonany w 1967 roku na dnie przewizorycznego ujęcia źródła (źródło podwójne), zrekonstruowany w 1973 roku.

Wskazania m.in.: choroby dróg oddechowych, w tym przewlekłych stanów zapalnych nosa i gardła, schorzenia aparatu głosowego, schorzenia alergicznych dróg oddechowych, astma oskrzelowa, schorzenia układu ruchu tj. choroby zwyrodnieniowe stawów i kręgosłupa, choroby reumatyczne, reumatoidalne zapalenie stawów.

Zabiegi m.in.: inhalacje: nosa lub gardła Bulling, Schnitzler, ultradźwiękami, celkowa, płukanie nosa lub gardła, kąpiel, jonoforeza, diadynamik, ultraton, sollux, masaże: podwodny całościowy, wirowy nóg, wirowy rąk, suchy częściowy, gimnastyka z elementami, masażu kręgosłupa szyjnego, gimnastyka zbiorowa, indywidualna, leczenie laserowe biostymulacyjne, magnetotron, kąpiele: perełkowa, borowinowa, ozonowa, siarkowa, żeloterapia – leczenie zimnem.

Wapienne

(gm. Sękowa)

Urząd Gminy Sękowa

38-307 Sękowa

Sękowa 252

tel. 18 351-80-16, fax. 18 354-03-10

Wapienne to mała miejscowość rekreacyjno-uzdrowiskowa w Beskidzie Niskim, który jest dzisiaj najdzikszym pasmem górskim w Polsce. Uzdrowisko oddalone jest 12 km od Gorlic. Na jednej z ulic tego miasta zapłonęła pierwsza uliczna lampa naftowa na świecie.

Bliskość Magurskiego Parku Narodowego, spokój, czysty klimat, obfitość zieleni oraz różnorodność możliwości aktywnego spędzania czasu, to główne walory miejscowości, napełniające entuzjazmem do poznawania bogatej historii i kultury regionu. W Ośrodku Wczasowo-Leczniczym w Wapiennem do leczenia wykorzystywana jest woda siarczkowa oraz borowina. Spośród około 45 polskich uzdrowisk Wapienne jest najmniejsze. Już od XVII w. znane były właściwości lecznicze tutejszych wód mineralnych. Jako miejscowość uzdrowiskowa zaczyna intensywnie się rozwijać w XIX wieku. Według różnych źródeł w latach 1810-1815 kurowali się tutaj m. in. żołnierze napoleońscy. Ówczesne uzdrowisko było własnością rodziny Siemieńskich. Wyjątkowość uzdrowiska Wapienne w okresie międzywojennym polegała też na tym, że było ono w rękach chłopskich i leczyli się w nim chłopi oraz mieszkańcy okolicznych miasteczek. Było zdrojowiskiem skromnie urządzone, tanim, lecz w przeciwieństwie np. do Krynicy dostępnym dla szerokich warstw społecznych. Głównym bogactwem Wapiennego są średnio zmineralizowane wody siarczkowo-siar-

kowodorowe, a ich składniki farmakologicznie czynne odznaczają się bardzo wysoką jakością i biodostępnością dla organizmu. Często już w trakcie kuracji pacjenci zauważają poprawę stanu zdrowia, zmniejszenie dolegliwości bólowych, zwiększenie zakresu ruchu w stawach, zmniejsza się dokuczliwość objawów reumatyczno-urazowych.

Wody mineralne: trzy źródła wód mineralnych siarkowo-wodorowych „Kamila”, „Marta”, „Zuzanna”, z lokalnego torfowiska wydobywana jest doskonała borowina.

Wskazania: choroby reumatyczne, ortopedyczno-urazowe, oddechowe, skórne, schorzenia układu krążenia, choroby układu wydzielnia wewnętrznego, przemiany materii, choroby kobiece, wyczerpanie nerwowe, przewlekły stres, osłabienie, alergja..

Zabiegi m.in.: okłady borowinowe, masaże lecznicze, masaże podwodne, kąpiele mineralne siarkowe, kąpiele perełkowe, ozonowe z hydromasażem w wannie 5-osobowej.

Wysowa Zdrój

(gm. Uście Gorlickie)

Urząd Gminy w Uściu Gorlickim
38-315 Uście Gorlickie 80
tel./fax 018-3516041

Wysowa-Zdrój wieś uzdrowiskowa w powiecie gorlickim położona w dolinie Ropy niedaleko Uścia Gorlickiego. Znana z leczniczych wód mineralnych. „Uzdrowisko Wysowa” SA prowadzi szpital uzdrowiskowy zatrudniający lekarzy chorób wewnętrznych, w tym specjalistów, asystentów delegowanych z Kliniki Nefrologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego.

W sanatoriach znajdują się zakłady przyrodolecnicze. Leczy się schorzenia: przewodu pokarmowego, górnych dróg oddechowych, niedokrwistości, choroby nerek, a w szczególności kamicy nerkowej.

W parku zdrojowym znajdują się ogólnodostępne ujęcia wód mineralnych (solanki) Aleksandra, Józef I oraz płatne i dostępne w nowej pijalni wód: Henryk, Franciszek, Józef II, Słone i Anna.

Wody mineralne należą do szczaw alkaicznych nasyconych wolnym dwutlenkiem węgla (szczawy wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowe), o dużej różnorodności pierwiastków śladowych. Główne obszary i cele spacerów turystów stanowi Park Zdrojowy położony w centrum wsi, malownicza Dolina Łopacińskiego położona na przestrzeni 2 km na wschód od centrum, Huta Wysowska – zachodnia część Wysowej oraz wzniesienia Wysoty, a także szlakiem spacerowym oraz na górę Jawor, z prawosławną cerkwią łemkowską Opieki Matki Bożej i stanowiącą miejsce święte dla miejscowej ludności.

Wody mineralne: „Franciszek” – przyspiesza trawienie, poprawia przemianę materii. Badania kliniczne wykazały, iż miesięczna kuracja wywołuje znamieny spadek wydzielania kwasu solnego w żołądku. „Henryk” - woda lecznicza szczególnie polecana osobom cierpiącym na nadkwasotę i niedobór jodu. Skutecznie obniża poziom cukru we krwi. „Józef” - unikalna kompozycja minerałów zawarta w „Józefie”, zapewnia dużą skuteczność w leczeniu wszelkich dolegliwości urologicznych.

Wskazania m.in.: stany zapalne dróg moczowych, kamica nerkowa, inne choroby urologiczne, dna moczanowa, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zaburzenia przemiany materii oraz schorzenia dróg żółciowych.

Zabiegi m.in.: kąpiele mineralne, kuracja pitna wodami mineralnymi (krenoterapia), inhalacje z wód mineralnych, okłady borowinowe częściowe (peloidoterapia), kąpiel solankowa, jonoforeza, natryski - bicze szkockie, kąpiele perełkowe, masaż wirowy kończyn górnych i dolnych, masaż podwodne, hydromasaże w basenie, masaże klasyczny, przyrządowy, uciskowy, fotel wibracyjny, biostymulacja laserem podczerwieni, galwanizacja, gimnastyka lecznicza indywidualna.

Żegiestów Zdrój (gm. Muszyna)

Urząd Miasta i Gminy Uzdrawiskowej Muszyna
33-370 Muszyna
Rynek 31
tel. 48 18 471 40 09 48 18 471 40 57

Żegiestów, wieś położona nad Popradem i Żegiestowskim Potokiem. Według danych z 2005 r. wieś zamieszkiwało 959 osób. Początek uzdrowiska w Żegiestowie datuje się na rok 1846. Wówczas to Jakub Ignacy Medwecki, węgierski szlachcic, kierownik kąpielisk w Muszynie, odkrył w dolinie Szczawnego Potoku źródła wody mineralnej. Powstała po I wojnie światowej spółka Żegiestów Zdrój podniosła uzdrowisko do rangi jednego z najlepszych w Polsce. Wtedy też zbudowano imponujący gmach „Wiktora” – na owe czasy (1934) był to jeden z najbardziej luksusowych budynków Polski południowej. Wpisany do rejestru zabytków i wiernie wyremontowany w 2010 roku w tym z przywróceniem charakterystycznego dla modernizmu białego koloru elewacji. W czasie II wojny światowej w sanatorium „Wiktora”, nazywanym wówczas Dom Goeringa, mieścił się niemiecki szpital wojskowy, zaś w Domu Zdrojowym kwatera młodzieży z Hitlerjungen oraz szkoła policyjna. Dzisiaj Żegiestów przeżywa okres odbudowy. Po kilkuletnim okresie stagnacji część uzdrowiska wykupiona została przez prywatnych inwestorów. Rozpoczęto całkowitą przebudowę domów wczasowych, hoteli i obiektów uzdrowiskowych.

Wody mineralne: „Anna” – źródło bije za Domem Zdrojowym w pobliżu Pijalni Głównej. Wodę można za darmo pobrać na placu przed Domem Zdrojowym. Można ją pić w umiarkowanych ilościach. Traci swoje właściwości po kil-

ko godzinach i wytrąca się z niej żelazisty osad. „Andrzej” – nieeksploatowane ujęcie w Żegiestowie Zdroju. Szczawa wodorowęglanowo-magnezowa, żelazista. „Żegiestów II” – nieeksploatowane ujęcie w Żegiestowie Zdroju. „Zofia II” – ujęcie znajduje się na terenie sanatorium „Wiktora” na Łopacie Polskiej i dostępne jest dla kuracjuszy sanatorium.

Wskazania m.in.: w chorobach układu trawienia, moczowego, oddechowego, krążenia, przemiany materii, nerwicach, stanach osłabienia, chorób przewodu pokarmowego i układu moczowego, eliminowanie czynników ryzyka miażdżycy, zatruc metalami ciężkimi, nerwic, osteoporozy i stymulowaniu wzrostu odporności organizmu, choroby układu trawienia, choroby reumatologiczne.

Zabiegi m.in.: masaż podwodny, bicz szkocki, masaż wirowy kończyn górnych, masaż wirowy kończyn dolnych, natrysk płaszczowy, kąpiel mineralna, kąpiel solankowa, lampa sollux, lampa kwarcowa, lampa BIO-V, diatermia krótkofalowa, galwanoborowina, diadynamic, terapuls, ultradźwięki, inhalacje, jonoforeza, masaże: klasyczny, limfatyczny, mechaniczny, gymnastyka indywidualna, zbiorowa, uniwersalny gabinet usprawniania leczniczego „ugul”, rowerki, atlas, wiosła, zawijania borowinowe, kąpiel borowinowa.

Spis treści:

Wstęp.....	3
XXI Kongres Uzdrowisk Polskich – zdjęcia z przebiegu obrad	5
Wystąpienia przedstawicieli rządu	9
Andrzej Brzozowy - Możliwości finansowania projektów: turystycznych, uzdrowiskowych i infrastruktury komunalnej ze środków unijnych w nowej perspektywie finansowej.....	11
Tomasz Lenkiewicz - Stan prywatyzacji spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa oraz zamiary resortu względem niesprywatyzowanych spółek uzdrowiskowych Skarbu Państwa.	15
Justyna Przybysz - Perspektywy finansowania kompleksowych projektów z zakresu ochrony środowiska naturalnego oraz OZE	25
Prezentacje kongresowe.....	31
Tomasz Hurkała Wpływ uzdrowisk a na rozwój regionu	33
Krzysztof Mańkowski Prywatyzacja i rozwój uzdrowiska Szczawnica	47
Jerzy Szymańczyk Prawno-ekonomiczne determinanty ryzyka działalności biznesowej lecznictwa uzdrowiskowego	57
Waldemar Krupa Przyszłość lecznictwa uzdrowiskowego	71
Joao Barbosa Rola i oferta małopolskich uzdrowisk w europejskich sieciach współpracy	77
Csilla Mesosi Marketing w uzdrowiskach europejskich	103
Janka Zalesakova Pozycja polskich uzdrowisk na wspólnym rynku europejskim	115
Ruslan Kozyr, Yuriy Yavorsky Tendencje rozwoju uzdrowisk wschodnioeuropejskich na rynku europejskim	135

Paweł Szczygiał	
Innowacje w uzdrowiskach w kontekście analizy profilu ekonomicznego sektora i oceny jego atrakcyjności	145
Andrzej Kowalczyk	
Nowoczesne uzdrowisko dziecięce – kierunki rozwoju	155
Andrzej Walawski	
Spa dla dzieci – inne spojrzenie na znany produkt uzdrowiskowy	161
Marcin Zajączkowski	
Medical Spa czy Spa w Uzdrowisku	169
Wnioski pokongresowe	173
Rozwój i promocja Małopolskiego Produktu Uzdrowiskowego w ramach krajowych i europejskich sieci współpracy – sprawozdanie z realizacji projektu	177
Prezentacje do projektu	
Tadeusz Burzyński	
Współpraca małopolskich uzdrowisk w kontekście globalizacji na przykładzie projektu: „Partnerstwo na rzecz adaptacyjności i modernizacji uzdrowisk województwa małopolskiego”	235
Reinhard Petry	
Kurorty – seminarium w Krynicy, marzec 2012r.	239
Kurt von Storch	
Jakość w Spa w Europie	251
Diana Dryglas	
Rola beauty SPA wellness w kreowaniu wizerunku nowoczesnego uzdrowiska.....	259
Marek Rutkowski	
Niestandardowe formy promocji produktów turystycznych – wybrane zagadnienia	263
Peter Vadasz Güssing: Przykład zrównoważonej dostawy energii	273
Magdalena Bobrowska Wybrane zagadnienia prawne dotyczące realizacji projektów na terenach chronionych oraz źródła ich finansowania	305
Uzdrowiska małopolskie	317

